

รายงานการศึกษา เรื่อง
โอกาสของเศรษฐกิจชุมชน
กับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ
ภาคตะวันออก (EEC)

รายงานการศึกษา

โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโต
ของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

โดย
คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
วุฒิสภา

กลุ่มงานคณะกรรมการเศรษฐกิจ การพาณิชย์ และอุตสาหกรรม
สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

ที่ สว ๐๐๐๙.๐๙/ (ร ๓๑)

วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง รายงานการศึกษา เรื่อง โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ
ภาคตะวันออก (EEC)

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๒๔) ซึ่งคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรมวุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกระทำกิจการ พิจารณาขอเสนอข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนหรือพัฒนาการพาณิชย์และอุตสาหกรรม การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย วิสาหกิจเพื่อสังคม วิสาหกิจเพื่อชุมชน เขตเศรษฐกิจพิเศษ ความสามารถในการแข่งขัน และการเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นางอภิรดี ตันตราภรณ์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายเจน นำชัยศิริ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางสาววิบูลย์ลักษณ์ ร่วมรักษ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายชลิต แก้วจันดา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นางสาววิไลลักษณ์ อรินทะพงษ์	เลขานุการคณะกรรมการ
๗. นายสาธิต เหล่าสุวรรณ	โฆษกคณะกรรมการ
๘. นายสมพล เกียรติไพบูลย์	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. ศาสตราจารย์พิเศษสม จาตุศรีพิทักษ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. พลเอก วิชิต ยาทิพย์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. นายบรรชา พงศ์อายุกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๓. นางจินตนา ชัยยวรรณการ	กรรมการ
๑๔. นายเฉลียว เกาะแก้ว	กรรมการ
๑๕. นางดวงพร รอดพยาธิ์	กรรมการ
๑๖. นายอุดม วรรณรัฐ	กรรมการ
๑๗. นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	กรรมการ

บัดนี้ ...

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง โอกาสของเศรษฐกิจชุมชน
กับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงาน
ผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุม
วุฒิสภา ต่อไป

ลงชื่อ อภิรดี ตันตราภรณ์

(นางอภิรดี ตันตราภรณ์)

ประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นายขวัญชัย ปภัสร์มาหส์ทอง)

ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
วุฒิสภา

(นางสาวนิรมล ดวงดาว)

ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๑

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม

โทร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๖๐ - ๑

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : cecisenate123@gmail.com

ไพรราช พิมพ์

จิรัฐติกา ทาน ๑

สุหชา ทาน ๒

คำนำ

โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดย EEC ย่อมาจาก Eastern Economic Corridor มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต่อยอดการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (แผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก) หรือ Eastern Seaboard ซึ่งดำเนินมาตลอดกว่า 30 ปีที่ผ่านมา เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีเป้าหมายในการส่งเสริมการลงทุนซึ่งจะเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและทำให้เศรษฐกิจของไทยเติบโตได้ในระยะยาว โดยในระยะแรกจะเป็นการยกระดับพื้นที่ในเขต 3 จังหวัด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง จากการปรับยุทธศาสตร์จากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มาเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมถึงการแปลงนโยบายไทยแลนด์ 4.0 มาเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันเพื่อสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจและดึงดูดนักลงทุนของประเทศ เพื่อให้มีความมั่นคงและยั่งยืน ประกอบกับในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2565 มีมติเห็นชอบการกำหนดพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค และการขับเคลื่อนการดำเนินงาน 5 ด้าน เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่บริเวณชายแดน รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งปัจจุบันแม้ว่าระเบียงเศรษฐกิจดังกล่าวยังไม่ได้เกิดขึ้น หากแต่เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ในการสร้างความเติบโตด้านเศรษฐกิจชุมชนของพื้นที่ในอนาคต

ดังนั้น คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา จึงได้เล็งเห็นถึงโอกาสที่เศรษฐกิจชุมชนใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ซึ่งอยู่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จะได้เติบโตอย่างยั่งยืน ประกอบกับเพื่อให้เกิดการเตรียมความพร้อมสำหรับการสร้างความเติบโตด้านเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาคต่อไป จึงได้จัดทำรายงานการศึกษาเรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” โดยคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา มีความมุ่งหวังที่จะนำเสนอข้อเสนอเชิงปฏิบัติ ข้อเสนอเชิงนโยบาย และข้อเสนอเชิงนิติบัญญัติที่เป็นประโยชน์กับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา การกำหนดนโยบาย และวางกลไกที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาค อันจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญภาพ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ช
รายงานการศึกษา	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	7
1.3 ขอบเขตการศึกษา	7
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย	7
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 ยุทธศาสตร์ชาติ กฎหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)	9
2.2 พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522	15
2.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520	16
2.4 พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561	17
2.5 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535	22
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 ผลการศึกษา	
3.1 ข้อมูลที่ได้จากการเชิญหน่วยงานภาครัฐ / ภาคเอกชน	37
3.1.1 สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	40
3.1.2 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี	44
3.1.3 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	47
3.1.4 สำนักจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว)	49
3.1.5 กองพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	53
3.1.6 อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยบูรพา	56
3.1.7 บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	59
3.1.8 บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)	64
3.1.9 บริษัท เชฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด	65

	3.1.10 กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์	69
	3.1.11 กระทรวงแรงงาน	71
	3.2 ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาดูงาน	76
	3.2.1 จังหวัดระยองและจังหวัดชลบุรี (วันพฤหัสบดีที่ 15 - วันศุกร์ที่ 16 ธันวาคม 2565)	77
	3.2.2 จังหวัดฉะเชิงเทรา (วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2566)	79
	3.2.3 จังหวัดระยอง และจังหวัดจันทบุรี (วันอังคารที่ 16 - วันพุธที่ 17 พฤษภาคม 2566)	81
	3.2.4 จังหวัดชลบุรี (วันอังคารที่ 15 สิงหาคม 2566)	83
	3.3 ข้อมูลที่ได้จากชุมชนในพื้นที่ EEC และสมาคมเพื่อนชุมชน	84
	3.3.1 ชุมชนตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	85
	3.3.2 สมาคมเพื่อนชุมชน	88
	3.3.3 วิสาหกิจชุมชนปลานิลแปลงใหญ่ ตำบลท่าข้าม จังหวัดชลบุรี	92
	3.3.4 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรบ้านตม จังหวัดชลบุรี	93
	3.3.5 วิสาหกิจชุมชนการเกษตรและแปรรูปผลไม้บ้านดอน	94
	3.3.6 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกไผ่อำเภอนาทะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา	94
	3.4 ข้อมูลจากการเสวนาเชิงปฏิบัติการ	95
บทที่ 4	โอกาสและปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	
	4.1 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายต่อโอกาสและปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	105
	4.2 โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	111
	4.3 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	113
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
	5.1 บทสรุป	116
	5.1.1 โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	116
	5.1.2 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	118
	5.2 ข้อเสนอแนะ	119
	5.2.1 ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ	119
	5.2.2 ข้อเสนอเชิงนโยบาย	122
	5.2.3 ข้อเสนอแนะเชิงนิติบัญญัติ	123

5.2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาค	124

บรรณานุกรม	135

ภาคผนวก

รายชื่อคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา	
รายชื่อคณะกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก	
รายชื่อคณะทำงานศึกษา เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโต ของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)”	
ภาพกิจกรรม	

สารบัญภาพ

ภาพที่ 5-1 2 รู้ 4 เตรียม

124

สารบัญตาราง

ตารางที่ 3-1 สรุปรายชื่อหน่วยงานภาครัฐ / เอกชน	37
ตารางที่ 3-2 แสดงการลงพื้นที่ศึกษาดูงาน	77
ตารางที่ 3-3 แสดงรายชื่อชุมชนในพื้นที่ EEC และสมาคมเพื่อนชุมชน	84
ตารางที่ 5-1 สรุปข้อเสนอแนะ	126

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดย EEC ย่อมาจาก Eastern Economic Corridor มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต่อยอดการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (แผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก) หรือ Eastern Seaboard ซึ่งดำเนินมาตลอดกว่า 30 ปีที่ผ่านมา เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีเป้าหมายในการส่งเสริมการลงทุนซึ่งจะเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและทำให้เศรษฐกิจของไทยเติบโตได้ในระยะยาว โดยในระยะแรกจะเป็นการยกระดับพื้นที่ในเขต 3 จังหวัดคือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง จากการปรับยุทธศาสตร์จากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มาเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมถึงการแปลงนโยบายไทยแลนด์ 4.0 มาเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันเพื่อสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจและดึงดูดนักลงทุนของประเทศเพื่อให้มีความมั่นคงและยั่งยืน ประกอบกับในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2565 มีมติเห็นชอบการกำหนดพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค และการขับเคลื่อนการดำเนินงาน 5 ด้าน เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่บริเวณชายแดน รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งปัจจุบันแม้ว่าระเบียงเศรษฐกิจดังกล่าวยังไม่ได้เกิดขึ้น หากแต่เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ในการสร้างความเติบโตด้านเศรษฐกิจชุมชนของพื้นที่ในอนาคต

ดังนั้น คณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ในคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา จึงได้จัดทำรายงานการศึกษา เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” โดยในการจัดทำรายงานการศึกษานี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาไว้ 3 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง เพื่อศึกษานโยบายและแนวทางในการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประการที่สอง เพื่อศึกษาโอกาสและปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และประการที่สาม เพื่อให้ได้ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ ข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอเชิงนิติบัญญัติในการสร้างโอกาสในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของชุมชน ในพื้นที่ EEC ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

การศึกษานี้ เป็นการศึกษเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการศึกษาจากหลากหลายเครื่องมือ อันได้แก่ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary research) การเชิญหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้ามาชี้แจงและร่วมแลกเปลี่ยนในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โอกาส ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่และแนวทางปรับปรุง แก้ไข พัฒนา เพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) การศึกษาดูงานในพื้นที่ และการจัดรับฟังความคิดเห็นในการเสวนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)”

จากการดำเนินการศึกษาของคณะอนุกรรมการ พบว่า ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นับเป็นโอกาสของเศรษฐกิจชุมชนในหลายประการ อันได้แก่

1) การพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ในภาคตะวันออก พบว่า เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ช่วยให้เกิดการกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำจากการพัฒนาเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ ซึ่งทุกภาคส่วนโดยเฉพาะเศรษฐกิจชุมชนสามารถได้รับประโยชน์จากการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

2) มาตรการและสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2550 พบว่า สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) มีมาตรการและสิทธิประโยชน์ที่มุ่งเน้นการดึงดูดผู้ประกอบการให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

3) โครงสร้างพื้นฐานและระบบการคมนาคมขนส่งที่มีประสิทธิภาพ พบว่า ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการคมนาคมขนส่งเพื่อให้เกิดความสามารถในการตอบสนองการเชื่อมต่อและความต้องการด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานได้ และมีแผนการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

4) ความร่วมมือระหว่างอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออกกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) พบว่า อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา มีบทบาทและภารกิจในการพัฒนางานวิจัยนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน รวมถึงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในการเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลงานวิจัยและนวัตกรรม

5) บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน

6) หน่วยงานภาครัฐในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีกิจกรรม / โครงการร่วมกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน พบว่า ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินงานด้านการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ อยู่แล้ว

7) แนวคิด “5 สร้าง” ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) พบว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) มีแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้ “ตัวแบบ 5 สร้าง” และได้มีการดำเนินการใน 5 โครงการนำร่องในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) แล้ว

8) กองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พบว่า กองทุนที่สนับสนุนในการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นโอกาสในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนโดยรอบ และสามารถใช้เป็นทุนสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ ชุมชน และประชาชนที่อยู่ภายในหรือที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

9) บริษัทเอกชนขนาดใหญ่ในพื้นที่กิจกรรม / โครงการร่วมกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชน พบว่า ด้วยโครงสร้างของบริษัทเอกชนขนาดใหญ่จะมีส่วนงานที่รับผิดชอบด้านชุมชนสัมพันธ์ที่ทำงานร่วมกับชุมชน และบางแห่งมีการจ้างงานแก่กลุ่ม / วิสาหกิจและชุมชนอยู่แล้ว

10) ความได้เปรียบในเชิงพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์ พบว่า พื้นที่ 3 จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ซึ่งเป็นจังหวัดในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพหลากหลาย นอกจากนี้ยังพบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ใน 10 ประการ อันได้แก่

1) ปัญหาการเชื่อมโยงโอกาสด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) พบว่า กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนยังคงไม่ได้ใช้โอกาสในการมีอยู่ของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อย่างเต็มที่

2) ปัญหาความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) พบว่า ปัญหาหลายประการที่เกิดขึ้นในพื้นที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อาทิ นโยบาย เป้าหมาย การดำเนินงาน และอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) และความไม่เข้าใจดังกล่าวทำให้หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ไม่สามารถร่วมมือกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศ และระดับพื้นที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ

3) ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน พบว่า สำนักงานคณะกรรมการ นโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) อาจจะยังไม่มีข้อมูลในรายละเอียดเชิงลึกของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยองที่เพียงพอ

4) ปัญหาการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรการและสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการ และกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน พบว่า ผู้ประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) บางส่วนยังไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ครบถ้วนที่จะได้รับ หากมีการลงทุน หรือ มีการดำเนินกิจกรรมอันเป็นการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนแก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) อาจยังไม่ได้ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับนโยบาย บทบาทอำนาจหน้าที่และการดำเนินงานของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่ครบถ้วนให้ กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชนทราบ

5) ปัญหาการรวมตัวของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนที่ขาดความยั่งยืน พบว่า กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ขาดความยั่งยืนในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชน

6) ปัญหาความต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) พบว่า แม้ว่าในพื้นที่ 3 จังหวัด จะมีการดำเนินงานจัดกิจกรรมอันเป็นการสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน แต่ขาดความต่อเนื่อง

7) ปัญหาในการกำหนดมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ที่ขาดความคล่องตัว พบว่า แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) มีอำนาจในการกำหนดสิทธิประโยชน์และอนุมัติเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่อำนาจดังกล่าวเป็นเพียงในขอบเขตหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นในการทำงานและการสร้างมาตรการจูงใจในบางขอบเขตจึงอาจเกิดความไม่คล่องตัว เป็นเอกภาพสำหรับการบริหารพื้นที่ และการสร้างแรงจูงใจในการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้แก่ผู้ประกอบการได้

8) ปัญหาของกฎหมาย ระเบียบ และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่ชัดเจน สอดคล้องกัน : ภายในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบหลายฉบับ แต่หน่วยงานภาครัฐซึ่งเป็นเจ้าของกฎหมาย หรือระเบียบบางหน่วยงาน ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับรายละเอียด และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินการที่สอดคล้อง ถูกต้องและตรงกัน

9) ปัญหาความไม่ครอบคลุมในการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของกองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พบว่า ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้เงินกองทุนอาจจะยังไม่ครอบคลุมถึงการที่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยองจะสามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณ และความช่วยเหลือจากกองทุนได้

10) ปัญหาเรื่องมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่น พบว่า สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) มีมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งมาตรการหรือสิทธิประโยชน์ที่ให้เหล่านั้น มากกว่าการลงทุนนอกพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) แต่ผู้ประกอบการท้องถิ่นไม่ได้รับมาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์เหล่านั้น

โดยในส่วนของการให้ข้อเสนอแนะ คณะกรรมาธิการได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อแนวทางปรับปรุง แก้ไข พัฒนาให้เศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งเพื่อเป็นการให้ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาค จำแนกเป็นข้อเสนอใน 3 ส่วน ได้แก่ ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ ข้อเสนอเชิงนโยบาย ข้อเสนอเชิงนิติบัญญัติ ดังมีรายละเอียด

1) ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ

(1) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการที่ดูแลด้านเศรษฐกิจชุมชนเป็นการเฉพาะ : ปัจจุบันที่มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ 4 ชุด ได้แก่ คณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย คณะอนุกรรมการจัดทำแผนผังการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก และ คณะอนุกรรมการพัฒนาเมืองใหม่อัจฉริยะ น่าอยู่แล้ว ดังนั้น จึงขอเสนอว่า ควรใช้อำนาจของคณะกรรมการนโยบายในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตามมาตรา 11 (10) โดยให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการที่ดูแลด้านเศรษฐกิจชุมชน

เป็นการเฉพาะ ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน กำกับดูแลและติดตามการดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นต้น

(2) การประชาสัมพันธ์เชิงรุกไปยังผู้ประกอบการ และกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน เกี่ยวกับมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ ความช่วยเหลือ สนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) : ผู้ประกอบการมีข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนเกี่ยวกับมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ ความช่วยเหลือ และการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ดังนั้น จึงขอเสนอว่าสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ควรเร่งประชาสัมพันธ์เชิงรุกไปยังผู้ประกอบการ และกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน

(3) การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ : จากการศึกษา พบว่า อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพา มีความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน ในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม และในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ซึ่งมีความรู้ความชำนาญด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม อยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงขอเสนอว่าสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ควรเป็นตัวกลางระหว่างอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพา และบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ในการเข้าไปให้ความรู้ พัฒนาทักษะ และนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เข้าไปพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนต่อไป

(4) การเชื่อมโยง “ทุน” ของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนกับผู้ประกอบการ : กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีความพร้อมในหลายด้าน แต่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ยังขาดการเชื่อมโยงศักยภาพของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่กับความต้องการของผู้ประกอบการในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ควรทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงศักยภาพของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่กับความต้องการของผู้ประกอบการในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยอาจอาศัยระบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนที่พัฒนาขึ้นเป็นกลไกในการเชื่อมโยง

(5) การจัดให้มีตลาดเพื่อการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน : ผู้ประกอบการรายเดียว กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนประสบปัญหาเรื่องตลาดในการจัดจำหน่าย ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ควรทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการจัดให้มีตลาดเพื่อการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการรายเดียว กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ผู้ประกอบการได้มีโอกาสพบกับผู้บริโภค

(6) ทบทวนมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการท้องถิ่น : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) มีมาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ตามประเภทของกิจการ ซึ่งมาตรการหรือสิทธิประโยชน์ที่ให้เหล่านี้นั้นยังไม่จูงใจสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการท้องถิ่น ดังนั้น สำนักงาน

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ควรพิจารณากำหนดมาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้สามารถจูงใจผู้ประกอบการท้องถิ่นตามกรอบหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561

2) ข้อเสนอเชิงนโยบาย

(1) การเพิ่มองค์ประกอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ระดับจังหวัด) : ปัจจุบันเพื่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการภายในพื้นที่ร่วมกัน จึงมีการแต่งตั้ง “คณะกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ระดับจังหวัด)” ขึ้น ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการ และมีกรรมการจากหลายภาคส่วน แต่ยังพบปัญหาเรื่องการบูรณาการความร่วมมือและความต่อเนื่องในการพัฒนาระดับจังหวัดในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ดังนั้น จึงเสนอว่าควรแต่งตั้งให้มีผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) เป็นกรรมการในคณะกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ระดับจังหวัด) ของทั้ง 3 จังหวัด เพื่อให้เป็นผู้แทนในการเข้าร่วมประชุม ปรึกษาหารือ ดำเนินการประสานงานต่าง ๆ ในระดับจังหวัด

(2) การจัดทำระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน : มีผู้ประกอบการบางแห่งมีความสนใจที่จะช่วยเหลือ สนับสนุนกิจการ หรือ กิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ในชุมชน แต่ขาดข้อมูลที่ครบถ้วนสำหรับการตัดสินใจ ดังนั้น จึงเห็นควรให้มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ (Management Information System : MIS) ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับรายละเอียดเชิงลึกของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และครอบคลุมข้อมูลปัญหา ความต้องการของพื้นที่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยข้อมูลเหล่านั้นจะต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นปัจจุบันและมีการแสดงผลในลักษณะแผนที่ “mapping” เพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้งานของบริษัทเอกชน และผู้ประกอบการในพื้นที่

3) ข้อเสนอนิติบัญญัติ

(1) การขยายพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปยังพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง : โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับพื้นที่อย่างเห็นได้ชัด ประกอบกับการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ในพื้นที่ภาคตะวันออกได้รับการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัด อีกทั้งจังหวัดปราจีนบุรี สระแก้ว และจันทบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดต่อเนื่องมีศักยภาพในเชิงพื้นที่ ดังนั้น จึงเห็นควรให้มีการพิจารณากำหนดพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงให้เป็นพื้นที่ที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) หรือเป็นพื้นที่ที่สามารถได้รับผลประโยชน์/สิทธิประโยชน์อื่นใดจากเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพิ่มเติมโดยอาศัยความในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561

(2) การขยายวัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก : แม้ว่า จะมีกองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก แต่ไม่สามารถนำเงินกองทุนมาเพื่อใช้สำหรับ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตลอดจนแก้ไขปัญหาของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ที่ไม่สามารถ ดำเนินการได้ ด้วยมีเงื่อนไขของการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของกองทุนที่เฉพาะเจาะจงในส่วนของการ เยียวยาพื้นที่และชุมชนที่ได้รับผลกระทบเท่านั้น ดังนั้น เห็นควรให้มีการพิจารณาทบทวน วัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อให้มีลักษณะที่กว้างขึ้น โดยขยายวัตถุประสงค์ที่มีอยู่ 4 ข้อ หรือเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ขึ้นใหม่ เพื่อให้สามารถนำเงินกองทุนมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตลอดจนแก้ไขปัญหาของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการยังได้จัดทำข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาคที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้เกิดการเตรียมความพร้อม สำหรับการสร้างความเติบโตด้านเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาค โดยมีข้อเสนอจำนวน 6 ประการ ดังนี้

1) รู้จักกับพื้นที่ และ “ทุน” ในพื้นที่ : หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ควรทำการสำรวจทุนประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการนำไปใช้เพื่อเป็นฐานในการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืน

2) รู้จักเครือข่าย : หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ควรให้ ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ทุกหน่วยงานได้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้ศักยภาพและความเชี่ยวชาญ ความชำนาญของแต่ละหน่วยงาน และควรมีผู้แทนของหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาคเข้าไปเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการบริหารการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ (ระดับจังหวัด) เพื่อให้เกิดการทำงาน ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างบูรณาการร่วมกันในพื้นที่

3) เตรียมระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน : หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ควรพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน เพื่อให้หน่วยงานมีข้อมูลสารสนเทศที่ครบถ้วนสำหรับการ กำหนดและขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จ

4) เตรียมมาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์ : หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระเบียง เศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ควรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการศึกษา จัดเตรียม และกำหนด มาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสม สอดคล้อง หลากหลายที่สามารถจูงใจให้เกิดการลงทุน ในเขตพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

5) เตรียมการประชาสัมพันธ์ : หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย แนวทาง การดำเนินงาน บทบาท อำนาจหน้าที่ และกิจกรรมอันเป็นการสนับสนุนด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนและควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการในเขตพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ได้ทราบถึงมาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะได้รับ

6) เตรียมทุนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ : หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายทุนเพื่อการพัฒนาพื้นที่ ให้ครอบคลุมกิจกรรมและการดำเนินการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเขตพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค สามารถสนับสนุนทุนเพื่อการพัฒนาพื้นที่แก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ตลอดจนยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

รายงานการศึกษา
เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)”
ของคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

.....

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๒๔) ซึ่งคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน หรือพัฒนาการพาณิชย์และอุตสาหกรรม การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย วิสาหกิจเพื่อสังคม วิสาหกิจเพื่อชุมชน เขตเศรษฐกิจพิเศษ ความสามารถในการแข่งขัน และการเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการได้ศึกษา เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)”

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

๑.๑ คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม ประกอบด้วย

๑.๑.๑ นางอภิตี ต้นตราภรณ์	ประธานคณะกรรมการ
๑.๑.๒ นายเจน นำชัยศิริ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑.๑.๓ นางสาววิบูลย์ลักษณ์ ร่วมรักษ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๑.๑.๔ นางสาวรรณี สิริเวชชะพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๑.๑.๕ นายชลิต แก้วจันดา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๑.๑.๖ นางสาววิไลลักษณ์ อรินทมะพงษ์	เลขานุการคณะกรรมการ
๑.๑.๗ นายสาธิต เหล่าสุวรรณ	โฆษกคณะกรรมการ
๑.๑.๘ นายสมพล เกียรติไพบูลย์	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑.๑.๙ ศาสตราจารย์พิเศษสม จาตุศรีพิทักษ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑.๑.๑๐ พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑.๑.๑๑ พลเอก วิชิต ยาทิพย์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑.๑.๑๒ นายบรรชา พงศ์อายุกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑.๑.๑๓ นางจินตนา ชัยยวรรณการ	กรรมการ
๑.๑.๑๔ นายเฉลียว เกาะแก้ว	กรรมการ
๑.๑.๑๕ นางดวงพร รอดพยาธิ์	กรรมการ
๑.๑.๑๖ นายอุดม วรรณรัฐ	กรรมการ

๑.๑.๑๗ นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์

กรรมการ

๑.๒ คณะกรรมการได้มีมติแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๗ วรรคสี่ ดังนี้

๑.๒.๑ นายขวัญชัย ปฏินามหงส์ทอง

นิติกรชำนาญการ

กลุ่มงานคณะกรรมการเศรษฐกิจ

การพาณิชย์และอุตสาหกรรม

๑.๒.๒ นางสาวนิรมล ดวงดาว

วิทยากรปฏิบัติการ

กลุ่มงานคณะกรรมการเศรษฐกิจ

การพาณิชย์และอุตสาหกรรม

๑.๓ คณะกรรมการได้ตั้งคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ในคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

ก. คณะอนุกรรมการ

(๑) นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	ประธานคณะอนุกรรมการ
(๒) พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) นายสาธิต เหล่าสุวรรณ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
(๔) นายเฉลียว เกาะแก้ว	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม
(๕) นางสาวพิรุณ น้อยศิริ	อนุกรรมการ
(๖) นางสาวสุภารัตน์ ชุนพงษ์สิมานนท์	อนุกรรมการ
(๗) นายประวิทย์ จิตนราพงศ์	อนุกรรมการ
(๘) นางทิพวรรณ สังเกต	อนุกรรมการ
(๙) นางดวงสุดา เมืองวงษ์	อนุกรรมการ
(๑๐) นางสาวศิริพร ไชยสุต	อนุกรรมการ
(๑๑) นายสุวิษ ชูตระกูล	อนุกรรมการ
(๑๒) นายสืบสวัสดิ์ วุฒิวิธชัย	อนุกรรมการและเลขานุการคณะอนุกรรมการ
(๑๓) นางกัระณา สุมาวงศ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
(๑๔) นายยุทธการ สุทธิพงษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
(๑๕) นายอภิสิทธิ์ งามอัจฉริยะกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
(๑๖) นางเกณิกา เฟื่องฟู	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
(๑๗) นางสาวไพลดา หาญชัยสุขสกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
(๑๘) นายธนชัย อาจหาญ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
(๑๙) นางพรนภา เหลืองวัฒนากิจ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
(๒๐) นายธีรพล ขุนเมือง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
(๒๑) นายเจริญชัย ประเทืองสุขศรี	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
(๒๒) นางอัมพวัน พิชาลัย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
(๒๓) นายอภิชาติ โพธิสาร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

- (๒๔) นายศิริพันธ์ ยงวัฒนานันท์ ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
 (๒๕) นายธัชไท กิรติพงศ์ไพบูลย์ ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
 (๒๖) นางสาวชานา นันทะพานิชสกุล ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ข. คณะอนุกรรมการ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาศึกษา ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะด้านการลงทุน การส่งเสริมการลงทุน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ตลอดจนความเชื่อมโยงการลงทุนกับชุมชน

(๒) พิจารณาศึกษา ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก การส่งเสริม การสนับสนุน การพัฒนา การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการผลิต การตลาด การจำหน่ายสินค้าและบริการของวิสาหกิจเริ่มต้น วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม ผู้ประกอบการ และชุมชน เพื่อให้มีความเข้มแข็ง มีการเติบโตอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้อง

(๓) วิเคราะห์ สังเคราะห์ เสนอแนวคิด กลไกและวิธีที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา รวมทั้ง การติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาด้านการลงทุน การส่งเสริมการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก

(๔) ปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการใด ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๕) รวบรวมข้อมูล เสนอความเห็นต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อเรียกเอกสาร จากหน่วยงานหรือบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ศึกษาอยู่ ตลอดจนจัดทำสรุปผลการพิจารณาศึกษาเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการการพาณิชย์ และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา เพื่อเสนอต่อวุฒิสภาต่อไป

๑.๔ คณะกรรมการได้ตั้งคณะทำงานศึกษา เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” ซึ่งคณะทำงานคณะนี้ ประกอบด้วย

ก. คณะทำงาน

- (๑) นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ ประธานที่ปรึกษาคณะทำงาน
 (๒) นางกิริธนา สุมาวงศ์ ที่ปรึกษาคณะทำงาน
 (๓) พลเอก วีรณัน ฉันทศาสตร์โกศล ประธานคณะทำงาน
 (๔) นางสาวพิรุณ น้อยศิริ
 (๕) นางสาวสุภารัตน์ ฮุนพงษ์สิมานนท์
 (๖) นางดวงสุดา เมืองวงษ์
 (๗) นางเกณิกา เฟื่องฟู
 (๘) นางทิพวรรณ สังเกต
 (๙) นายสืบสวัสดิ์ วุฒิวิโรจน์
 (๑๐) นายเจริญชัย ประเทืองสุขศรี
 (๑๑) นางพรนภา เหลืองวัฒนากิจ
 (๑๒) นางสาวศิริพร ไชยสุต
 (๑๓) นายวัชรุน จุ้ยจำลอง
 (๑๔) นางสาวโสภภาพรรณ สัญญานเสนาะ

- (๑๕) นายรัชไท กิริติพงศ์ไพบูลย์
- (๑๖) นายรัชพล กาญจนกุล
- (๑๗) นายทวี วีระพงษ์ชัย
- (๑๘) นายอรรถนัสนิธิ สร้อยทอง
- (๑๙) นางสาวธีรพรรณ ใจมั่น
- (๒๐) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวงค์ อุบลี
- (๒๑) นางสาวสุหสา ขวลิตปรีชา

ข. ให้คณะทำงานฯ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) เพื่อศึกษาพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
- (๒) เพื่อศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และการส่งเสริมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนและพื้นที่ภายใต้นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (๓) เพื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์และเสนอข้อเสนอนโยบายและเชิงนิติบัญญัติ (ถ้ามี) เพื่อกำหนดการดำเนินนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสม
- (๔) รวบรวมข้อมูล เสนอความเห็นต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อเรียกเอกสารจากหน่วยงานหรือบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ศึกษาอยู่ ตลอดจนจัดทำสรุปผลการพิจารณาศึกษาเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ต่อไป
- (๕) ปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการใด ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ คณะกรรมการได้มอบหมายให้คณะกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พิจารณาศึกษาและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาในเรื่องดังกล่าว โดยคณะกรรมการได้จัดให้มีการประชุมคณะทำงาน จำนวน ๑๖ ครั้ง

๒.๒ คณะกรรมการได้เชิญหน่วยงานมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและประกอบการพิจารณาในคณะกรรมการ ดังนี้

๒.๒.๑ สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- (๑) นายบุญชัย ฉัตรประเทืองกุล ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่
- (๒) นางสาวสุวรรณา พัฒนา นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
- (๓) นายกิตติศักดิ์ เลิศเพิ่มผล นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

- นายอรรถนัสนิธิ สร้อยทอง ผู้อำนวยการกองพัฒนาผู้ประกอบการไทย

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

- นายรัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการ

๒.๒.๒ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.)
กองส่งเสริมและประสานเพื่อประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กปว.)

- นายเอกพงศ์ มุสิกะเจริญ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมธุรกิจเทคโนโลยี
และนวัตกรรม

กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

- นายอาณัติ จันเพือก นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

- ดร.วุฒิ ด่านกิตติกุล รองผู้อำนวยการสายงานเขตนวัตกรรม
ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)

- นางสาวโสภภาพรรณ สัญญาณเสนอ รักษาการผู้อำนวยการ
สำนักจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม

๒.๒.๓ กระทรวงแรงงาน

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

(๑) นางสาวนราภรณ์ สุวรรณประเสริฐ ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายและยุทธศาสตร์
กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

(๒) นายไพโรจน์ พาสพิชญ์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาวิทยาการต้นแบบ
กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก

๒.๒.๔ กระทรวงพาณิชย์

กรมการค้าต่างประเทศ

- นายพีรพัฒน์ อุทัยศรี ผู้อำนวยการกองความร่วมมือการค้า
และการลงทุน

๒.๒.๕ กระทรวงอุตสาหกรรม

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

- นางเกษสุดา ดอนเมือง ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนา
วัสดุอุตสาหกรรมสร้างสรรค์

๒.๒.๖ มหาวิทยาลัยบูรพา

(๑) ผศ.ดร.ชินวุธ พิพัฒน์ภานุกุล ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายอุทยานวิทยาศาสตร์
ภาคตะวันออก

(๒) นางสาวเสาวคนธ์ ดีด้วยชาติ นักวิจัย

(๓) นางสาววิภาพร สุกิจพิพรรธกุล เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

๒.๒.๗ บริษัท เซฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด

(๑) นางทิพย์วดี ไชยศิริ	ผู้จัดการฝ่ายรัฐกิจ
(๒) นางนารี บุญสงค์	ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายกิจการสัมพันธ์
(๓) นางสาวจิราภรณ์ โชติช่วง	ผู้ประสานงานอาวุโสฝ่ายกิจการสัมพันธ์
(๔) นางวัลชนี สุขดาเกิง	ผู้ประสานงานอาวุโสฝ่ายกิจการสัมพันธ์

๒.๒.๘ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

(๑) นายสุรชัย เหล่าพูลสุข	ผู้อำนวยการโครงการ โครงการนวัตกรรม ระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก
(๒) นายบุญพิศุทธิ์ ณ นคร	หัวหน้าหน่วยบริหารโครงการ โครงการนวัตกรรมระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก

๒.๒.๙ บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)

- นายวิเชียร อาจองค์	ผู้จัดการอาวุโส กิจการเพื่อสังคมและชุมชนสัมพันธ์

๒.๒.๑๐ สมาคมเพื่อนชุมชน

- นายมนชัย รักสุจริต	ผู้จัดการสมาคมเพื่อนชุมชน

๒.๒.๑๑ ชุมชนตะเคียนเตี้ย

- นางวันดี ประกอบธรรม	ประธานศูนย์วัฒนธรรมการเรียนรู้ บ้านร้อยเสาของตำบลตะเคียนเตี้ย เครือข่ายกลุ่มพลังสตรี EEC

๒.๒.๑๒ วิสาหกิจชุมชนการเกษตรและแปรรูปผลไม้บ้านดอน จังหวัดระยอง

- นางศศิวิภา แก้วเกิด	ประธานกลุ่มฯ

๒.๒.๑๓ วิสาหกิจชุมชนปลานิลแปลงใหญ่ ตำบลท่าข้าม จังหวัดชลบุรี

- นางนุชจรี บุญมี	ประธานกลุ่มฯ

๒.๒.๑๔ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรบ้านตม จังหวัดชลบุรี

- นางนงลักษณ์ แพบทาม	สมาชิกกลุ่มฯ

๒.๒.๑๕ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกไผ่อำเภอนาทะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

- นายประสิทธิ์ รูปดำ	ประธานกลุ่มฯ

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ขอรายงานผลการพิจารณา เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” ซึ่งคณะกรรมการได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ศึกษา และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงนิติบัญญัติ โดยคณะกรรมการได้พิจารณารายงานของคณะทำงานด้วยความละเอียดรอบคอบแล้ว และได้มีมติให้ความเห็นชอบกับรายงานดังกล่าว โดยถือว่าเป็นรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ

จากการศึกษาเรื่องดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงานการศึกษา
ของคณะกรรมการ โดยมีรายละเอียดตามรายงานแนบท้ายนี้ เพื่อให้วุฒิสภาได้พิจารณา
หากวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการศึกษาของคณะกรรมการ ขอได้โปรดแจ้งไปยัง
คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาและดำเนินการตามแต่เห็นสมควรต่อไป
ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน

นางสาววิไลลักษณ์ อรินทะพงษ์

เลขานุการคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม

วุฒิสภา

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาของปัญหา

พ.ศ. 2557 ประเทศไทยโดยคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติได้ประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อสร้างฐานการผลิตเชื่อมโยงกับอาเซียนและพัฒนาเมืองชายแดน โดยมีเป้าหมายให้เป็นส่วนหนึ่งของ Roadmap ในการสนับสนุนการนำประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และช่วยรักษาความมั่นคงของประเทศ ได้มีคำสั่งที่ 72/2557 เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2557 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) และมีหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติเป็นประธาน ทั้งนี้ ในพื้นที่ที่กำหนดรัฐจะสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์การลงทุน การบริหารแรงงานต่างด้าวแบบไป - กลับ การให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ เพิ่มขีดความสามารถของประเทศ และกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค รวมถึงยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

เมื่อการดำเนินนโยบายผ่านไปได้ระยะหนึ่งพบว่ามีบริบทและข้อจำกัดที่ทำให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเกิดการชะลอตัว อันเป็นผลให้รัฐบาลปรับยุทธศาสตร์จากเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือ Special Economic Zone (SEZs) มาเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือ Eastern Economic Corridor (EEC) สามารถพิจารณาการปรับยุทธศาสตร์ในเชิงเปรียบเทียบได้ดังนี้

1) ที่มาและแรงผลักดันของการเกิดขึ้นของนโยบาย พบว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) จะปรากฏแรงผลักดันหนึ่งมาจากกลุ่มพลังทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มองเห็นถึงศักยภาพเชิงพื้นที่ของตนเองที่เชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและอนุภาค เมื่อเปรียบเทียบกับยุทธศาสตร์เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) พบว่าเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐบาลไทยมากกว่าและมีพัฒนาการยาวนานและมีการสืบเนื่องจากโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) ด้วย

2) เนื้อหาสาระเชิงนโยบายและการจัดวางจุดยืนเพื่อการพัฒนา พบว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) ถึงแม้ว่าจะมีความชัดเจนในการกำหนดพื้นที่เพื่อการพัฒนาแต่การจัดวางจุดยืนเพื่อการพัฒนาหรือทิศทางการวางมาตรการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจกลับไม่ปรากฏความชัดเจนว่าจะมุ่งเน้นไปในทิศทางใด เมื่อเปรียบเทียบกับยุทธศาสตร์เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งเป็นโครงการเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานของอุตสาหกรรมที่มุ่งเน้นการส่งออก จึงมีทิศทางการพัฒนาอย่างเป็นระบบมากกว่า

3) ความแตกต่างในการกำหนดทิศทางและกลไกการบริหารพื้นที่ พบว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) ขาดตัวแสดงหลักในการขับเคลื่อนที่ชัดเจน อีกทั้ง การขับเคลื่อนแผนนั้นยังคงเป็นการดำเนินการภายใต้ภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่าเป็นการดำเนินการภายใต้เป้าหมายการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และแต่ละพื้นที่ไม่มีกลไกของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตัดสินใจและประสาน

ความต้องการ ทำให้การพัฒนาไม่สามารถเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ เมื่อเปรียบเทียบกับยุทธศาสตร์เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) พบว่า มีการจัดทำพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 มีคณะกรรมการนโยบาย และมีการจัดทำแผนการพัฒนาพร้อมแผนปฏิบัติการ EEC ขึ้นโดยเฉพาะ

4) รูปแบบของการขับเคลื่อนโครงการ พบว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) มีการจัดตั้งคณะกรรมการในเชิงนโยบายแต่ก็มีการปรับเปลี่ยนหลายครั้ง และคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นก็มีได้มีอำนาจและทรัพยากรในการขับเคลื่อนโดยตรง จึงเป็นผลให้มาตรการในการขับเคลื่อนการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ยังขาดความชัดเจน หากพิจารณาถึงการดำเนินงานในพื้นที่ต่าง ๆ ที่ปรากฏ ณ ปัจจุบัน จะปรากฏรูปแบบที่หลากหลายทั้งในรูปของรัฐเป็นผู้ดำเนินการโดยตรง เอกชนเป็นผู้ดำเนินการภายใต้การให้สิทธิอำนาจโดยรัฐ และการร่วมกันดำเนินการโดยรัฐและเอกชน เมื่อเปรียบเทียบกับยุทธศาสตร์เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) พบว่า มีลักษณะเด่นที่เป็นการพัฒนาซึ่งนำโดยรัฐผ่านการกำหนดมาตรการ และการลงทุนต่าง ๆ ภายใต้รัฐบาลศูนย์กลางโดยตรง โดยมีคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายและทรัพยากรในการขับเคลื่อน

ภายใต้โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development) โดยมุ่งหวังให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน มีพื้นที่ดำเนินการใน 3 จังหวัดภาคตะวันออก คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง แบ่งเป็นเขตอุตสาหกรรม เขตพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเขตพัฒนาเมือง หากย้อนไปเมื่อ 30 ปีที่แล้ว ผลงานชิ้นโบว์แดงในช่วงยุคของรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ คือ โครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก หรือ อีสเทิร์น ซีบอร์ด (Eastern Seaboard : ESB) ที่สามารถพลิกโฉมประเทศไทย จากยุค “เกษตรกรรม” มาเป็นยุค “อุตสาหกรรม” จนได้รับคำกล่าวขานว่าเป็นยุค “โชติช่วงชัชวาล” แต่ทว่านับจากนั้นเป็นต้นมา การหลั่งไหลเข้ามาลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติที่ช่วยยกระดับขีดความสามารถด้านการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศไทยแบบ “พลิกฝ่ามือ” ก็ถูกเว้นช่วงมาเป็นระยะเวลานาน ต่อมารัฐบาลฯ ชุดปัจจุบันจึงได้มีนโยบายที่จะพลิกฟื้นประเทศใหม่ โดยการดึงดูดการลงทุนอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ที่ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มี หรือการนำเอาอุตสาหกรรมเดิมที่ประเทศไทยมีอยู่มาพัฒนาต่อยอด โดยรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงได้มีนโยบายที่จะพัฒนาโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ต่อด้วยการกำหนดการขับเคลื่อนภายใต้ “โครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก” บนพื้นที่ 3 จังหวัดภาคตะวันออก คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ซึ่งเป็นพื้นที่เดิมที่ต่อยอดจากโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก หรือ Eastern Seaboard (พงศ์อนันท์ รมยะนันท์, 2561 : 36-37) ประกอบกับหลังจากที่นโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2559 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development : EEC) เพื่อให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน โดยมุ่งเน้นการส่งเสริม 12 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ให้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ (New Engine of Growth) มีพื้นที่ดำเนินงานใน 3 จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่

จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง โดยดำเนินการ 3 ด้านคือ พัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเมืองใหม่ และเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และอำนวยความสะดวกในลักษณะบูรณาการ การจัดตั้ง กำกับดูแล และควบคุมการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกให้ได้มาตรฐานระดับสากล มีความปลอดภัยต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม และเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไปสู่การใช้เทคโนโลยีขั้นสูง สร้างนวัตกรรม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในด้านต่าง ๆ โดยมีคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 20/2560 เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2560 เรื่องการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อการพัฒนาที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ อันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ทั่วถึง สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 เพื่อเป็นพื้นที่ส่งเสริมเศรษฐกิจที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง สร้างนวัตกรรม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันในด้านต่าง ๆ มีการจัดทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินการ เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย (มาตรา 30 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติเขตพัฒนาภาคตะวันออก พ.ศ. 2561) และให้เผยแพร่ผลการศึกษาและวางแผนผังดังกล่าวในระบบเครือข่ายสารสนเทศของสำนักงาน และวิธีการอื่นที่ทำให้ประชาชนทราบได้อย่างทั่วไปด้วย

จากการต่อยอดการพัฒนาของโครงการอีสเทิร์นซีบอร์ด (Eastern Seaboard : ESB) มาเป็นการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) โดยมีการยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรม 12 เป้าหมายถือเป็นการยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมให้สูงขึ้น เพื่อสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้วย 2 รูปแบบ คือ การยกระดับอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First curve) และการต่อยอดอุตสาหกรรมอนาคต (New s-curve) การยกระดับอุตสาหกรรมเดิมเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วในประเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิต โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมในลักษณะนี้จะส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะสั้นและระยะกลาง แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากอุตสาหกรรมเดิมยังไม่สามารถขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจเติบโตได้ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาด้วยการต่อยอดอุตสาหกรรม (New s-curve) ควบคู่ไปด้วยในรูปแบบของลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่ เพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบสินค้าและเทคโนโลยี โดยอุตสาหกรรมใหม่หรืออุตสาหกรรมอนาคตเหล่านี้จะเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Growth Engines) นอกจากนี้ ยังคาดหวังว่าอุตสาหกรรมใหม่จะเป็นการดึงดูดการลงทุนเพื่อสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบสินค้าและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ซึ่งคาดว่าอุตสาหกรรมใหม่นี้จะเป็นกลไกสำคัญของการขับเคลื่อน โดยมีเป้าหมายหลักในการเติมเต็มภาพรวมในการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งจะเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ในระยะยาว

กล่าวได้ว่าโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของยุทธศาสตร์รัฐบาลในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย 4.0” ด้วยการแปลงนโยบายไทยแลนด์ 4.0 มาเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อนำพาประเทศสู่การเป็นประเทศรายได้สูง โดยพยายามแก้ไขจุดอ่อนของนโยบายก่อนหน้านี้ที่ดำเนินการในรูปเขตเศรษฐกิจพิเศษ 10 จังหวัด ชายแดน หรือกระบวนการพัฒนาในรูปแบบของนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศเสาหลัก

สำคัญ 3 ประการคือ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การให้แรงจูงใจเพื่อดึงดูดการลงทุน และการอำนวยความสะดวกในการลงทุน ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้โครงการ EEC กลายเป็นโครงการที่น่าสนใจมากที่สุดแก่นักลงทุน เมื่อเทียบกับการดึงดูดการลงทุนทั้งหลายของรัฐบาลไทยหรือในภูมิภาคที่เคยมีมา

“ไทยแลนด์ 4.0” เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศด้วยวิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ที่มีการให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญ สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรงของพลวัตของโลกในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ การวางนโยบายภายใต้แนวคิดที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม” โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” การค้า การบริการโดยปกติไปสู่การใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มมูลค่าเพิ่มและเพิ่มรายได้ให้กับคนทำงานในทุกระดับ ด้วยการผลิตสินค้าที่ตรงกับความต้องการใหม่ การเสนอสินค้าที่ตรงกับช่องทางการค้าใหม่ ๆ ที่ผู้บริโภคนิยม โดยการใช้เทคโนโลยีใหม่และนวัตกรรมมาเป็นกำลังขับเคลื่อนรายได้ของประเทศทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ

แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนา “เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” ประกอบด้วยแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย 5 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 1 การพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่พร้อมกับเร่งรัดการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้ เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยส่งเสริมให้อุตสาหกรรมใช้เทคโนโลยีระดับสูงร่วมกับการทำวิจัยและพัฒนาเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนในพื้นที่ลดการปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิด การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการกากอุตสาหกรรม การพัฒนาสู่อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ สนับสนุนการพัฒนา กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีกระบวนการผลิตเชื่อมโยง การกำกับดูแลโรงงานอุตสาหกรรมให้ดำเนินการตามระเบียบกฎหมาย และมาตรฐานสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ภาคประชาชน สถาบันการศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามเฝ้าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนจัดตั้งกองทุนของภาคอุตสาหกรรมเพื่อดูแลชุมชน

แนวทางที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจที่มีศักยภาพรองรับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและเชื่อมโยงสู่ตลาดโลก เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้สูงขึ้น โดยขยายขีดความสามารถของโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทุกรูปแบบให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ได้มาตรฐานสากล และบูรณาการเชื่อมโยงทั้งระบบ ทั้งท่าอากาศยาน 3 แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ท่าอากาศยานดอนเมือง และท่าอากาศยานอู่ตะเภา และการขนส่งทางบก ทางราง ทางเรือ และทางอากาศ เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ที่เพิ่มมากขึ้น และเชื่อมโยงสู่พื้นที่โดยรอบและตลาดโลก

แนวทางที่ 3 การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ โครงสร้างพื้นฐาน บริการทางสังคม และสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐาน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน สร้างสมดุลของการพัฒนา และกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนโดยพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ โครงข่ายน้ำ ระบบไฟฟ้า เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะขยะ น้ำเสียให้มีคุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ยกระดับบริการสาธารณสุข ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนส่งเสริมการเชื่อมโยงภาคเศรษฐกิจหลักกับเศรษฐกิจชุมชนในทุกภาคการผลิต ทั้งในภาคอุตสาหกรรม บริการ การท่องเที่ยว และธุรกิจเพื่อสังคม

แนวทางที่ 4 การพัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองสำคัญของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่เอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างสมดุล โดยให้ความสำคัญต่อการเพิ่มพื้นที่สีเขียว การดูแลความปลอดภัยของประชาชน การจัดทำผังเมืองและการบังคับใช้ การสร้างสภาพแวดล้อมและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น การพัฒนาประสิทธิภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถเชื่อมโยงในพื้นที่ การให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาเมือง รวมถึงการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเมือง การพัฒนาเมืองสำคัญในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อาทิ จังหวัดฉะเชิงเทรา : พัฒนาให้เป็นเมืองที่อยู่อาศัยชั้นดีที่ทันสมัย เพื่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพฯ และเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) พัทยา : พัฒนาให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ สุขภาพ และนันทนาการ ศูนย์ประชุม และศูนย์แสดงสินค้านานาชาติชั้นนำของอาเซียน เมืองนวัตกรรมการท่องเที่ยว เมืองท่องเที่ยว ธรรมชาติที่มีชีวิตชีวา และศูนย์การให้บริการด้านการแพทย์ในระดับนานาชาติ (Medical Tourism) อุตะเภ : พัฒนาให้เป็นศูนย์ธุรกิจการบินและโลจิสติกส์อาเซียน ระยอง : พัฒนาให้เป็นเมืองแห่งการศึกษา วิทยาศาสตร์ และเมืองนานาชาติที่มีธุรกิจทันสมัย

แนวทางที่ 5 การให้สิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวก เพื่อดึงดูดอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนเพิ่มขึ้นจากเดิม อาทิ ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุด 8 ปี การลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 50 เป็นระยะเวลา 5 ปี การยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบ เป็นต้น การอนุญาตให้ถือครองสิทธิ์ที่ดิน หรือเช่าระยะยาวการอำนวยความสะดวกด้านวิชาและใบอนุญาตเข้าทำงาน การจัดตั้งกองทุนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการลงทุน การวิจัย และพัฒนาของภาคเอกชน การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (One stop service : OSS) เพื่ออำนวยความสะดวกในการอนุมัติและอนุญาตต่าง ๆ การจัดตั้งเขตการค้าเสรี (Free trade zone) อาทิ พื้นที่สนามบินอุตะเภ พื้นที่ใกล้ท่าเรือแหลมฉบัง การจัดตั้งศูนย์ธุรกรรมทางการเงิน และการอนุญาตใช้เงินตราต่างประเทศ เป็นต้น

จากยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมภาคตะวันออกยุค 4.0 ที่มีการปรับยุทธศาสตร์การต่อยอดและการแปลงนโยบายของรัฐบาลจากการปรับยุทธศาสตร์จากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมาเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก การต่อยอดโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกมาเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมถึงการแปลงนโยบายไทยแลนด์ 4.0 มาเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกนั้น จะพบว่าเป็นความพยายามที่จะสร้างความสามารถในการแข่งขันเพื่อสร้างความเติบโต

ทางเศรษฐกิจ ดังนั้น การพัฒนาภายใต้เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จึงเป็นโครงการที่สำคัญที่จะเพิ่มความสามารถในการแข่งขันเพื่อสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจและดึงดูดนักลงทุนในอนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับพื้นที่เขตเศรษฐกิจภาคตะวันออกให้กลายเป็น “World-Class Economic Zone” เพื่อรองรับการลงทุนในอุตสาหกรรม Super Cluster และอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอีก 20 ปีข้างหน้า แทนที่ Eastern Seaboard เดิม

ประกอบกับคณะรัฐมนตรีในคราวประชุม เมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2565 มีมติเห็นชอบการกำหนดพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค และการขับเคลื่อนการดำเนินงาน 5 ด้าน เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่บริเวณชายแดน รวมทั้ง เพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) จึงได้มีการกำหนดพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ 1) ให้พื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำพูนและลำปาง เป็นระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ หรือ Northern Economic Corridor: NEC - Creative LANNA เพื่อพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์หลักของประเทศอย่างยั่งยืน 2) ให้พื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น อุดรธานี และหนองคาย เป็นระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือ Northeastern Economic Corridor: NeEC - Bio economy เพื่อพัฒนาเป็นฐานอุตสาหกรรมชีวภาพแห่งใหม่ของประเทศด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ตลอดห่วงโซ่การผลิต 3) ให้พื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นครปฐม สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี เป็นระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคกลาง - ตะวันตก หรือ Central - Western Economic Corridor: CWEC เพื่อพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำด้านอุตสาหกรรมเกษตร การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมไฮเทคมูลค่าสูง เชื่อมโยงกับกรุงเทพฯ และพื้นที่โดยรอบ และ EEC และ 4) ให้พื้นที่จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช เป็นระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ หรือ Southern Economic Corridor: SEC เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์กลางของภาคใต้ในการเชื่อมโยงการค้าและโลจิสติกส์กับพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศและภูมิภาคฝั่งทะเลอันดามัน (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC) เป็นฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพและการแปรรูปเกษตรมูลค่าสูง และเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวสู่นานาชาติ

ดังนั้น คณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ในคณะกรรมการธิการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา จึงได้เล็งเห็นถึงโอกาสที่เศรษฐกิจชุมชนใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ซึ่งอยู่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จะได้เติบโตอย่างยั่งยืน ประกอบกับตามที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาคที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อให้เกิดการเตรียมความพร้อมสำหรับการสร้างความเติบโตด้านเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาคต่อไป จึงกำหนดให้มีการศึกษาเรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” เพื่อให้เศรษฐกิจของชุมชนได้เติบโตอย่างยั่งยืน และเป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับฐานรากและเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษานโยบายและแนวทางในการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 1.2.2 เพื่อศึกษาโอกาสและปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 1.2.3 เพื่อได้ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ ข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอเชิงนิติบัญญัติในการสร้าง โอกาสในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของชุมชนในพื้นที่ EEC ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

1.3 ขอบเขตการศึกษา

- 1.3.1 ขอบเขตด้านระยะเวลา
การดำเนินการศึกษาดังกล่าว จะดำเนินการในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (ธันวาคม 2565 – กันยายน 2566)
- 1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย
  - 1) นโยบายและแนวทางในการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
  - 2) การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)
  - 3) การดำเนินงานของหน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
  - 4) มาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
  - 5) โอกาสและปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
  - 6) ยุทธศาสตร์ กฎหมาย นโยบายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
  - 7) แนวทางปรับปรุง แก้ไข พัฒนาทั้งที่เป็นข้อเสนอเชิงปฏิบัติ ข้อเสนอเชิงนโยบาย และข้อเสนอเชิงนิติบัญญัติ เพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน
  - 8) ข้อเสนอแนะสำหรับการเตรียมความพร้อมสำหรับการสร้างความเติบโตด้านเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาค

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยคณะอนุกรรมการใช้วิธีการวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย ดังมีรายละเอียดดังนี้

1) การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary research) ทั้งที่เป็นเอกสารระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ด้านการส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน รวมทั้ง นโยบายและมาตรการจูงใจ สิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

2) การเชิญหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้ามาชี้แจงและร่วมแลกเปลี่ยนในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โอกาส ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ และแนวทางปรับปรุงแก้ไข พัฒนา เพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยเป็นการแลกเปลี่ยนผ่านการประชุมของคณะกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ในคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

3) การศึกษาดูงาน โดยเป็นการศึกษาดูงานในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ทั้งที่เป็นบริษัทเอกชน และกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชน อันได้แก่ บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) บริษัท เชฟรอน ประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท เอส เอ็น ซี ฟอร์เมอร์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท เกาฟง จำกัด

4) การจัดรับฟังความคิดเห็นในการเสวนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” ซึ่งจัดขึ้นร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยบูรพา และคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุม BBS Auditorium ชั้น 5 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบนโยบายและแนวทางในการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

1.5.2 ทราบถึงโอกาส และปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

1.5.3 ได้ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ ข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอเชิงนิติบัญญัติในการสร้างโอกาสในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของชุมชนในพื้นที่ EEC ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

1.5.4 ได้ข้อเสนอสำหรับการเตรียมความพร้อมสำหรับการสร้างความเติบโตด้านเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาค

บทที่ 2

ยุทธศาสตร์ กฎหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายงานการศึกษา เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาโอกาส และปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อันจะนำมาสู่ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ ข้อเสนอเชิงนโยบาย และข้อเสนอเชิงนิติบัญญัติในการสร้างโอกาสในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของชุมชน ในพื้นที่ EEC ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ในส่วนการดำเนินการศึกษาของบทที่ 2 ประกอบด้วย วิธีการรวบรวมข้อมูลในหลากหลายวิธี อันได้แก่ การศึกษายุทธศาสตร์ กฎหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

2.1 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

2.2 พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522

2.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

2.4 พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561

2.5 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560- 2564) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสมมานานท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้น สังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม และการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ขณะที่ประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้าน และจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้น ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นับเป็นช่วงเวลาที่ทำนายอย่างมากที่ประเทศไทยต้องปรับตัวขนานใหญ่ โดยจะต้องเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมให้เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้านเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยท่ามกลางการแข่งขันในโลกที่รุนแรงขึ้นมากแต่ประเทศไทยมีข้อจำกัดหลายด้าน อาทิ คุณภาพคนไทยยังต่ำ แรงงานส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งในเรื่ององค์ความรู้ ทักษะและทัศนคติ สังคมขาดคุณภาพและมีความเหลื่อมล้ำสูงที่เป็นอุปสรรคต่อการยกระดับศักยภาพการพัฒนา โครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัยส่งผลให้ขาดแคลนแรงงาน จำนวนประชากรวัยแรงงานที่ลดลง และโครงสร้างประชากรจะเข้าสู่สังคมสูงวัย

อย่างสมบูรณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการภาครัฐยังด้อยประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใส และมีปัญหาคอร์รัปชันเป็นวงกว้าง จึงส่งผลให้การผลักดันขับเคลื่อนการพัฒนาไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เต็มที่ บางภาคส่วนของสังคมจึงยังถูกทิ้งอยู่ข้างหลังท่ามกลางปัญหาท้าทายหลากหลายที่เป็นอุปสรรคสำคัญ สำหรับการพัฒนาประเทศในระยะยาวดังกล่าวเป็นที่ตระหนักร่วมกันในทุกภาคส่วนว่าการพัฒนาประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในระยะยาวได้นั้น ประเทศต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้าน ได้แก่ การเพิ่มการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กับการเร่งยกระดับทักษะฝีมือแรงงานกลุ่มที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงานและกลุ่มที่อยู่ในตลาดแรงงานในปัจจุบันให้สอดคล้องกับสาขาการผลิตและบริการเป้าหมายและการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี รวมถึง การพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ พร้อมทั้ง ต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกล่อมเกลาสรางคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ ในช่วงเวลาต่อจากนี้การพัฒนาต้องมุ่งเน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่และเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของเมืองต่าง ๆ ให้สูงขึ้นภายใต้การใช้มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะการใช้ที่ดิน การจัดระเบียบผังเมือง และความปลอดภัยตามเกณฑ์เมืองน่าอยู่ที่เหมาะสมเพื่อกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทั่วถึงและเป็นการสร้างฐานเศรษฐกิจและรายได้จากพื้นที่เศรษฐกิจใหม่มากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำภายในสังคมไทยลง และในขณะเดียวกันเป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันจากการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่ เป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ทั้งตอนในและตามแนวจุดชายแดน

ทั้งนี้ ประเทศไทยยังจะต้องผลักดันให้การค้าการลงทุนระหว่างประเทศขยายตัวต่อเนื่องและเป็นแรงขับเคลื่อนการพัฒนาที่สำคัญควบคู่ไปกับการส่งเสริมลงทุนและเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยยังมีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจด้านการค้าและการลงทุนและการร่วมมือกับมิตรประเทศเพื่อการพัฒนาให้ขยายวงกว้างขึ้นทั้งในรูปของความตกลงทวิภาคี กรอบพหุภาคีต่าง ๆ ควบคู่กับการผลักดันให้ความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคและภูมิภาคมีความสมบูรณ์มากขึ้น รวมทั้ง การดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกในการส่งเสริมการลงทุนของไทยในภูมิภาค กรอบแนวทางการร่วมมือระหว่างประเทศในทุกระดับดังกล่าวจะเป็นประตูแห่งโอกาสของประเทศไทยในการใช้จุดเด่นในเรื่องที่ตั้งเชิงภูมิศาสตร์ให้เกิดผลเต็มที่และสามารถจะพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการค้าที่สำคัญแห่งหนึ่งของภูมิภาค

ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 จึงให้ความสำคัญกับการผลักดันให้ความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบและในเชิงสถาบันระหว่างประเทศมีความคืบหน้าและชัดเจนในระดับปฏิบัติการและในแต่ละจุดเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชิงกายภาพที่ต้องเชื่อมโยงเครือข่ายภายในประเทศและต่อเชื่อมกับประเทศเพื่อนบ้าน ในขณะเดียวกัน ต้องเตรียมความพร้อมเพื่อให้ประเทศไทยเป็นประตูไปสู่ภาคตะวันตกและตะวันออกของภูมิภาคเอเชีย อีกทั้ง

ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการต่อยอดความเชื่อมโยงเชิงกายภาพสู่การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและชุมชนตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการกระจายความเจริญในการพัฒนาชุมชน จังหวัดและเมืองตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ รวมถึงพื้นที่เชื่อมโยงอื่นภายในประเทศ

เป้าหมายการพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 กำหนดเป้าหมายด้านต่าง ๆ ในช่วงเวลา 5 ปี โดยคำนึงถึงการดำเนินการต่อยอดไปสู่แผนพัฒนา ฉบับที่ 13 14 และ 15 เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ทั้งนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้ตั้งเป้าหมายในมิติหลัก ๆ ประกอบด้วย (1) คนไทยที่มีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบ และทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง ความเป็นไทย (2) การลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจน การเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง กลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 15 (3) ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้โครงสร้างเศรษฐกิจปรับสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล มีผู้ประกอบการรุ่นใหม่และเป็นสังคมผู้ประกอบการ และมีผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กที่เข้มแข็ง สามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการ รวมทั้ง มีระบบการผลิตและให้บริการจากฐานรายได้เดิมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และเศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพและมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศที่มีรายได้สูงภายในปี พ.ศ. 2579 (4) ทนทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคง อาหาร พลังงาน และน้ำ โดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและขนส่งไม่น้อยกว่าร้อยละ 7 ภายในปี พ.ศ. 2563 เทียบกับการปล่อยในกรณีปกติ มีปริมาณหรือสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น และรักษาคุณภาพน้ำและคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (5) มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย ความขัดแย้งทางอุดมการณ์และความคิดในสังคมลดลง ปัญหาอาชญากรรมลดลง ประเทศไทยมีส่วนร่วมในการกำหนดบรรทัดฐานระหว่างประเทศ และ (6) มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจ และมีส่วนร่วมจากประชาชน บทบาทภาครัฐ ในการให้บริการซึ่งภาคเอกชนดำเนินการแทนได้ดีกว่า ลดลง เพิ่มการใช้ระบบดิจิทัลในการให้บริการ ปัญหาคอร์รัปชันลดลง และการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระขึ้น เป้าหมายทั้ง 6 กลุ่มหลัก ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 สะท้อนถึงเป้าหมายการขับเคลื่อนการพัฒนาตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) และเป้าหมายในระยะยาวภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องบรรลุ ภายในระยะเวลา 20 ปี

ยุทธศาสตร์ที่กำหนดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีจำนวน 10 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ (2) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดและความเหลื่อมล้ำในสังคม (3) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (4) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน และ (6) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติดมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย และประกอบกับอีก 4 ยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์และกลไกสนับสนุนให้การดำเนินยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้านให้สัมฤทธิ์ผล ประกอบด้วย (7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ (8) ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม (9) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ และ (10) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

สำหรับยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในช่วง 5 ปีต่อจากนี้ ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินการยกระดับคุณภาพบริการทางสังคมให้ทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาและการสาธารณสุข รวมทั้งการปิดช่องว่างการคุ้มครองทางสังคมในประเทศไทยซึ่งเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากที่ได้ขับเคลื่อนและผลักดันในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และมุ่งเน้นมากขึ้นในเรื่องการเพิ่มทักษะแรงงานและการใช้นโยบายแรงงานที่สนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพแรงงานและเสริมสร้างรายได้สูงขึ้น และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนในเรื่องการสร้างอาชีพ รายได้ และให้ความช่วยเหลือที่เชื่อมโยงการเพิ่มผลิตภาพสำหรับประชากรกลุ่มร้อยละ 40 รายได้ต่ำสุด ผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ อาทิ การสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคม การพัฒนาองค์กรการเงินฐานรากและการเข้าถึงเงินทุนเพื่อสร้างอาชีพ และการสนับสนุนการเข้าถึงปัจจัยการผลิตคุณภาพดีที่ราคาเป็นธรรม เป็นต้น และในขณะเดียวกัน ต้องเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณเชิงพื้นที่และบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อขยายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่กลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด
- 1.2 เพื่อให้คนไทยทุกคนเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึง
- 1.3 เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน

2. เป้าหมายและตัวชี้วัด

- 2.1 เป้าหมายที่ 1 ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน และแก้ไขปัญหาความยากจน
- 2.2 เป้าหมายที่ 2 เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมของภาครัฐ
- 2.3 เป้าหมายที่ 3 เพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น

3. แนวทางการพัฒนา

3.1 เพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดให้สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐและมีอาชีพ ทั้งในด้านการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การได้รับขยายการคุ้มครองทางสังคม (Social Protection) และสวัสดิการ (Welfare) ที่เหมาะสมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และการพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อประกอบอาชีพและยกระดับรายได้ โดย

3.1.1 ขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ถูกจำกัดศักยภาพจากสภาพครอบครัว พื้นที่ และสภาพร่างกาย

3.1.2 จัดบริการด้านสุขภาพให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายฯ ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล โดยรัฐจัดให้มีกลไกช่วยเหลือและสนับสนุนสวัสดิการชุมชนที่ครอบคลุมการให้ความช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายที่จำเป็นเพื่อให้ประชากรกลุ่มเป้าหมายฯ เข้าถึงบริการจากสถานพยาบาลของรัฐในพื้นที่ได้

3.1.3 สร้างโอกาสในการมีที่ดินทำกินของตนเองและยกระดับรายได้ของรัฐเข้าไปสนับสนุนการมีที่ดินทำกินอย่างยั่งยืนในรูปแบบที่ครบวงจร ตั้งแต่การจัดสรรที่ดินทำกินอย่างมีเงื่อนไขเพื่อป้องกันการเปลี่ยนมือผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินให้แก่กลุ่มคนจนในภาคเกษตรที่ไร้ที่ดินทำกิน การพัฒนาทักษะความชำนาญ การจัดสรรเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพอย่างทั่วถึง การขยายโอกาสในการเข้าถึงข่าวสาร สารสนเทศและองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการสนับสนุนด้านการตลาดตลอดจนส่งเสริมทักษะการบริหารเงิน

3.1.4 กำหนดนโยบายการคลังเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มคนที่มีรายได้น้อยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มการจัดเก็บภาษีจากฐานทรัพย์สินและปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตลอดจนปรับโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ โดยให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณเชิงบูรณาการ และเชิงพื้นที่ที่มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อลดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมควบคู่ไปกับเป้าหมายทางเศรษฐกิจ

3.1.5 เพิ่มการจัดสวัสดิการสังคมให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดอย่างเพียงพอและเหมาะสม อาทิ เพิ่มเบี้ยคนพิการและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ยากจนให้เพียงพอที่จะดำรงชีพได้ สนับสนุนการจัดหาที่อยู่อาศัยและระบบสาธารณสุขภาคีให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาชุมชนแออัดในเมือง สนับสนุนชุมชนให้มีการจัดบริการตามความจำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ

3.2 กระจายการให้บริการภาครัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมและทั่วถึง ตลอดจนปรับปรุงปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ รวมทั้งกฎหมาย กฎระเบียบให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม เพื่อให้ประชากรทุกกลุ่มมีโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐและทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกันสามารถพัฒนาศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

3.2.1 ส่งเสริมให้มีการกระจายการบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพให้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้นระหว่างพื้นที่

3.2.2 บริหารจัดการการให้บริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ผ่านการพัฒนาาระบบส่งต่อผู้ป่วยตั้งแต่ระดับชุมชนไปสู่ระดับจังหวัด ภาค และระดับประเทศ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นควบคู่ไปกับการจัดการการให้บริการระบบควบคุมโรคที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งนำเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการแก้ปัญหาการขาดแคลนแพทย์เฉพาะทางในพื้นที่ห่างไกล

3.2.3 เร่งรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้แรงงานนอกระบบตระหนักถึงประโยชน์ของการสร้างหลักประกันในวัยเกษียณและประโยชน์จากระบบประกันสังคม รวมถึงการขยายความครอบคลุมของสวัสดิการด้านการจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อยเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ในทุกพื้นที่

3.2.4 ส่งเสริมและจัดหาโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมให้ประชากรกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก เยาวชน สตรี ผู้พิการ ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสทางสังคมเพื่อให้เข้าถึงบริการของรัฐและโอกาสทางสังคมได้อย่างเท่าเทียม รวมถึง การได้รับการพัฒนาทักษะให้สามารถประกอบอาชีพ และมีรายได้ตามศักยภาพและความเหมาะสมของแต่ละบุคคล พร้อมทั้งส่งเสริมบทบาทของกลุ่มข้างต้น ให้มีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ

3.2.5 ปรับปรุงปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ รวมทั้งกฎหมาย กฎ ระเบียบให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม อาทิ การปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการผูกขาดทางการค้า การปรับปรุงสิทธิประโยชน์ทางภาษีของธุรกิจขนาดเล็ก กลางให้เหมาะสมและไม่ด้อยกว่าของธุรกิจขนาดใหญ่ ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) และผลักดันการบังคับใช้ และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคให้ทันต่อรูปแบบสินค้าและบริการที่เปลี่ยนไป

3.3 เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุน ที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน

3.3.1 สร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชนให้มีขีดความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา มีจุดยืนทางความคิด มีธรรมาภิบาลในการบริหารและพัฒนาชุมชนส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนพึ่งพาตนเอง

3.3.2 ส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย และการถ่ายทอดองค์ความรู้ในชุมชนเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในพื้นที่และการต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่เชิงพาณิชย์ รวมทั้งส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสร้างการจัดการความรู้ในชุมชน

3.3.3 พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน การส่งเสริมการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายอุตสาหกรรม (Cluster) ในพื้นที่กับเศรษฐกิจชุมชน การสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในการร่วมกันพัฒนาความรู้ในเชิงทฤษฎีและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติเพื่อสร้างศักยภาพให้กับชุมชนในการประกอบธุรกิจการสนับสนุนการประกอบธุรกิจแบบวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยว

3.3.4 สนับสนุนการให้ความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงินแก่ชุมชนและครัวเรือน การปรับองค์กรการเงินของชุมชนให้ทำหน้าที่เป็นสถาบันการเงินในระดับหมู่บ้านตำบลที่ทำหน้าที่ทั้งการให้กู้ยืมและการออม และจัดตั้งโครงข่ายการเงินฐานรากโดยมีธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เป็นแม่ข่าย

3.3.5 สนับสนุนชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการ บริการ และการจัดการทรัพยากรในชุมชน ในลักษณะเป็นหุ้นส่วนกับหน่วยงานภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการดูแลคุณภาพชีวิตประชาชน โดยเปิดรับสมาชิกทุกคนในท้องถิ่นโดยไม่เลือกปฏิบัติผลักดัน พ.ร.บ.

2.2 พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96 ตอนที่ 41 ฉบับพิเศษ วันที่ 24 มีนาคม 2522 มีเจตนารมณ์เพื่อดำเนินงานของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 เป็นไปด้วยความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ ณ เวลานั้น โดยที่ผ่านมา มีการแก้ไขพระราชบัญญัติรวมทั้งสิ้น 4 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 ในพ.ศ. 2534 ครั้งที่ 2 ในพ.ศ. 2539 ครั้งที่ 3 ในพ.ศ. 2550 และครั้งที่ 4 ในพ.ศ. 2562 โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีทั้งหมดรวม 80 มาตรา จำแนกเป็น 5 หมวด ได้แก่

- 1) หมวด 1 การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ตั้งแต่มาตรา 6 – 35 แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การจัดตั้ง ส่วนที่ 2 คณะกรรมการและผู้ว่าการ และส่วนที่ 3 พนักงานและลูกจ้าง
  - 2) หมวด 2 นิคมอุตสาหกรรม ตั้งแต่มาตรา 36 – 56 โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม และส่วนที่ 2 การประกอบกิจการ ประโยชน์และข้อห้าม
  - 3) หมวด 3 พนักงานและเจ้าหน้าที่ ตั้งแต่มาตรา 57 – 61
  - 4) หมวด 4 การควบคุม ตั้งแต่มาตรา 62 – 71
  - 5) หมวด 5 บทกำหนดโทษ ตั้งแต่มาตรา 71/1 – 76
- และบทเฉพาะกาล ตั้งแต่มาตรา 77 – 80

พระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) เป็นกลไกของภาครัฐในการขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมของประเทศด้วยการจัดตั้ง “นิคมอุตสาหกรรม” เพื่อการจัดสรรพื้นที่สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมให้เข้าไปอยู่ร่วมกันอย่างมีระบบ และการนิคมแห่งประเทศไทย (กนอ.) สามารถดำเนินกิจการต่าง ๆ ที่จำเป็นหรือเป็นประโยชน์แก่การดำเนินงานของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) รวมถึงเป็นการขยายขอบเขตของการพัฒนาพื้นที่จากภาคอุตสาหกรรมสู่ภาคบริการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการเพิ่มมูลค่าการลงทุนของภาคอุตสาหกรรม เพื่อสนับสนุนความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืนควบคู่ไปกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและการกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคของประเทศอย่างสมดุล

ภาระหน้าที่ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) นั้น ประกอบด้วย 1) จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนเอกชนหรือองค์กรของรัฐจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม 2) จัดให้มี

และให้บริการในระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการซึ่งจำเป็นแก่การประกอบอุตสาหกรรม 3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนลงทุนและให้บริการในระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการซึ่งจำเป็นแก่การประกอบอุตสาหกรรม 4) จัดให้มีระบบและการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การป้องกันและบรรเทาอุบัติภัยจากอุตสาหกรรม และ 5) อนุญาต อนุมัติการประกอบกิจการในนิคมอุตสาหกรรมและจัดให้เพิ่มเติมซึ่งสิทธิประโยชน์ สิ่งจูงใจ และการอำนวยความสะดวกแก่การประกอบอุตสาหกรรม

2.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

เนื่องจากสภาพและความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเปลี่ยนไป ทำให้การดำเนินงานส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วย การลงทุนต้องการให้เกิดการส่งเสริมการลงทุนในด้านการเร่งรัดการลงทุน เพื่อประโยชน์ในการสร้างงาน การเพิ่มรายได้ และการกระจายรายได้ให้แก่ประชาชน จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้ลงทุน โดยการกำหนดระบบการให้สิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมสำหรับการจูงใจให้มีการลงทุนในกิจการที่รัฐให้ความสำคัญ และส่งเสริมให้มีการคุ้มครองกิจการที่รัฐส่งเสริม พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 94 ตอนที่ 38 ฉบับพิเศษ วันที่ 4 พฤษภาคม 2520 โดยมีผลบังคับใช้ เมื่อ 5 พฤษภาคม 2520 เป็นต้นไป โดยที่ผ่านมา มีการแก้ไขพระราชบัญญัติรวมทั้งสิ้น 3 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 ใน พ.ศ. 2539 ครั้งที่ 2 ในพ.ศ. 2544 และครั้งที่ 3 ในพ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ประกอบด้วย 7 หมวด รวมจำนวน 60 มาตรา ดังจะกล่าวถึงรายละเอียดพอสังเขป ดังปรากฏด้านล่าง

หมวด 1 คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และพนักงานเจ้าหน้าที่ ตั้งมาตรา 6-15 เป็นการกำหนดให้มีคณะกรรมการ เรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน” และในการนี้ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (คณะกรรมการฯ) อาจมอบอำนาจให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สำนักงานฯ) มีอำนาจในการกระทำการใด ๆ แทน หรือแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ ตามที่มอบหมายก็ได้ตามพระราชบัญญัตินี้ สำนักงาน ฯ มีหน้าที่ส่งเสริมให้มีการลงทุนภายในประเทศ เช่น ดำเนินการโฆษณาเผยแพร่บรรยากาศการลงทุนและชักจูงให้มีการลงทุนในกิจการที่สำคัญ และเป็นประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการลงทุน จัดให้มีศูนย์บริการนักลงทุนที่ให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการลงทุน ซึ่งรวมถึงการอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สนใจการลงทุนในการเตรียมโครงการลงทุน การหาผู้ร่วมทุน และการวางแผนการส่งเสริมการลงทุน และมีหน้าที่ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การวิเคราะห์โครงการส่งเสริมการลงทุน ตรวจสอบและควบคุมตลอดจนประเมินผลการลงทุนตามโครงการที่ได้รับการส่งเสริม ซึ่งโครงการลงทุนใดที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามพระราชบัญญัตินี้ จะได้รับสิทธิและประโยชน์ต่าง ๆ เช่น สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากร เป็นต้น

หมวด 2 การขอและการให้การส่งเสริม ตั้งแต่ มาตรา 16 – 23 เป็นการกำหนดเงื่อนไขในการให้การส่งเสริม โดยผู้ที่ประสงค์จะขอรับการส่งเสริมต้องยื่นคำขอรับการส่งเสริมต่อสำนักงานฯ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการในยื่นคำขอให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการสำนักงานฯ กำหนด พร้อมด้วยโครงการลงทุนที่ขอรับการส่งเสริม ผู้ขอรับการส่งเสริมต้องเป็นบริษัท มูลนิธิ หรือสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้น

ตามกฎหมาย แต่ถ้ามามีการขอรับการส่งเสริมก่อนจัดตั้งบริษัท มูลนิธิ หรือสหกรณ์ จะทำได้ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการสำนักงานฯ กำหนด

หมวด 3 สิทธิและประโยชน์ ตั้งแต่มาตรา 24 – 37 เป็นการกำหนดสิทธิประโยชน์ในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากร สิทธิประโยชน์ด้านกฎหมายคนเข้าเมือง การทำงานของคนต่างด้าว การยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับค่าแห่งสิทธิ การยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินปันผล การได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล การยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบ การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมตามที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขวิธีการและระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด 4 เครื่องจักร วัตถุดิบและวัสดุจำเป็น ตั้งแต่ มาตรา 38 – 42 เป็นการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการค้าประกันอากรขาเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบก่อนการได้รับบัตรส่งเสริม การได้รับยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักรย้อนหลัง การใช้เครื่องจักรที่ได้รับสิทธิและประโยชน์

หมวด 5 หลักประกันและการคุ้มครอง ตั้งแต่มาตรา 43 – 53 เป็นการกำหนดหลักประกันและการคุ้มครองให้แก่ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

หมวด 6 การเพิกถอนสิทธิและประโยชน์ ตั้งแต่มาตรา 54 – 56 เป็นการกำหนดถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการเพิกถอนสิทธิประโยชน์ และผลของการเพิกถอนสิทธิประโยชน์

หมวด 7 บทสุดท้าย ตั้งแต่มาตรา 57 – 60 เป็นการกำหนดให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 227 ลงวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2515 ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 328 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ได้รับบัตรส่งเสริมในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมตามประเภท ขนาด และเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวงหรือประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม โดยให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในบัตรส่งเสริมและให้มีสิทธิที่จะขอรับสิทธิและประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย กำหนดให้ถือว่าคำขอรับการส่งเสริมที่ค้างพิจารณาอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็น คำขอรับการส่งเสริมที่ยื่นตามพระราชบัญญัตินี้

2.4 พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ.2561

พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการประกอบพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ทันสมัย สร้างนวัตกรรม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 34ก. วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 พระราชบัญญัตินี้มีทั้งสิ้นรวม 73 มาตรา แบ่งออกเป็น 8 หมวด ได้แก่

1) หมวด 1 บททั่วไป ตั้งแต่มาตรา 6 – 9 เป็นการกล่าวถึงเขตพื้นที่ของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ว่าครอบคลุมพื้นที่ใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

สำหรับวัตถุประสงค์ของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นั้น ประกอบด้วย 1) การพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 2) จัดให้มีการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรเพื่อลดอุปสรรคและต้นทุนในการประกอบกิจการ 3) จัดทำโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่อง ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบโดยสมบูรณ์ 4) กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมกับสภาพและศักยภาพของพื้นที่ โดยสอดคล้องกับหลักการพัฒนาย่างยั่งยืน 5) พัฒนาเมืองให้มีความทันสมัยระดับนานาชาติที่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยอย่างสะดวก ปลอดภัย เข้าถึงได้โดยถ้วนหน้าและการประกอบกิจการอย่างมีคุณภาพ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตาม (3) จะตราพระราชกฤษฎีกาให้พื้นที่บางส่วนในเขตจังหวัดอื่นที่ติดต่อกับหรือเกี่ยวข้องกับพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง และเฉพาะพื้นที่เท่าที่จำเป็น

โดยในส่วนของการขับเคลื่อนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ให้มีความน่าอยู่และทันสมัย โดยสอดคล้องกับหลักการพัฒนาย่างยั่งยืน และพัฒนาระบบการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร ระบบสาธารณูปโภค ระบบคมนาคมและขนส่ง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ระบบการส่งเสริมวัฒนธรรม ระบบพลังงานที่มีความมั่นคง ระบบการบริหารจัดการน้ำ ระบบการควบคุมและจัดมลภาวะ ระบบการผลิตสินค้าและการให้บริการโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และการอื่นใดที่จำเป็นต่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย มั่นคง และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ามาประกอบ อุตสาหกรรมเป้าหมาย อุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ และกิจการที่เกี่ยวข้องในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนา และการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนให้มีการถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญจากผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัย ที่มีศักยภาพสูงเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการจัดสรรงบประมาณ สามารถจัดหาแหล่งเงินที่เหมาะสมและจำเป็น รวมถึงให้การสนับสนุนด้านอื่น เพื่อให้การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมทั้ง สามารถสร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับการประกอบกิจการและการอยู่อาศัย โดยลดขั้นตอนในการประกอบธุรกิจให้มีความสะดวกรวดเร็ว มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล และสามารถส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันการเงินไทย และต่างประเทศในการให้บริการทางการเงินในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้มีความสะดวกรวดเร็ว และมีข้อจำกัดเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจของประเทศ

2) หมวด 2 คณะกรรมการนโยบาย ตั้งแต่มาตรา 10 – 13 ซึ่งได้กำหนดว่าให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก” ประกอบด้วย (1) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ (2) รองนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ (3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นกรรมการ (4) ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เป็นกรรมการ (5) ประธานกรรมการสภาพการค่าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และประธานสมาคมธนาคารไทย เป็นกรรมการ (6) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญอันจะเป็นประโยชน์ แก่การกำหนดนโยบายและการดำเนินการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จำนวนไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจและหน้าที่ใน 12 ประการ ได้แก่

- (1) กำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
- (2) ให้ความเห็นชอบแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวม แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค แผนการดำเนินงาน และแผนการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรภายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
- (3) ให้ความเห็นชอบแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภค
- (4) ประกาศกำหนดพื้นที่เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ อุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ และสิทธิประโยชน์ที่จะให้แก่ผู้ประกอบการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่ง
- (5) อนุมัติแผนงาน โครงการ และงบประมาณในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
- (6) ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือให้เอกชนเป็นผู้ลงทุน
- (7) ออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้
- (8) พิจารณาอนุมัติ อนุญาต ให้สิทธิ หรือให้สัมปทานตามมาตรา 37
- (9) แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของเลขาธิการตามมาตรา 44 ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการนโยบายตามมาตรา 10 (4) และ (6) ประเภทละหนึ่งคน
- (10) แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจหรือคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการนโยบาย มอบหมาย
- (11) กำกับดูแลการดำเนินงานของสำนักงาน และออกระเบียบและข้อบังคับให้สำนักงานปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

(12) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมทั้ง แก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยต้องรายงานผลการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีทราบ ทุกกรอบระยะเวลาตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

3) หมวด 3 สำนักงาน ตั้งแต่มาตรา 14 – 28 ซึ่งกำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่เป็นหน่วยงานของรัฐ แต่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่นในกรณีที่รัฐจะจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปหรืองบประมาณอื่นใดให้แก่สำนักงาน ให้สำนักงานงบประมาณมีหน้าที่จัดสรรเงินงบประมาณให้แก่สำนักงานได้โดยตรง และให้สำนักงานเป็นหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการนโยบาย

สำนักงานมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (1) รับผิดชอบในงานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการนโยบาย
- (2) เสนอแนะคณะกรรมการนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรา 11 และมาตรา 12
- (3) ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบเบื้องต้นจากการกำหนดและการดำเนินการตามนโยบาย แผนและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมตลอดทั้ง แนวทางหรือมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาผลกระทบดังกล่าวเสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย
- (4) กำกับ ติดตาม และรายงานความคืบหน้าในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ต่อคณะกรรมการนโยบายอย่างน้อยทุกสามเดือน
- (5) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบ
- (6) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็นไปตามนโยบาย แผน และมาตรการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด
- (7) ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการกำหนดเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ
- (8) ลงทุนหรือร่วมลงทุนกับบุคคลอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อการประกอบกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ
- (9) ตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเพื่อประกอบกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ
- (10) กู้ยืมเงินเพื่อใช้จ่ายในกิจการของสำนักงาน ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการนโยบายมอบหมาย ในการดำเนินการตาม 8) 9) และ 10) ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุมัติจาก คณะกรรมการนโยบายแล้ว โดยคณะกรรมการนโยบายอาจกำหนดเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรก็ได้ และในกรณีการดำเนินการตาม 10) ถ้าเกินห้าสิบล้านบาทต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อน

4) หมวด 4 การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ตั้งแต่มาตรา 29 – 38 โดยในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้สำนักงานจัดทำนโยบายและแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวม แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภค แผนการดำเนินงาน และแผนการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร

ที่สะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุดและให้การใช้พื้นที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้ง กำหนดหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งรับผิดชอบการดำเนินการเสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย เพื่อให้ความเห็นชอบ และเมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวในการดำเนินการ เว้นแต่คณะกรรมการนโยบายจะกำหนดเป็นอย่างอื่น นโยบายและแผนตามวรรคหนึ่งต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงกับแผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินและแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ต่อเนื่องกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกโดยให้ยึดหลักการคุ้มครอง เคารพ และเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตามหลักการส่งเสริมและคุ้มครอง สิทธิมนุษยชนในบริบทของการประกอบธุรกิจและสิทธิตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

5) หมวด 5 เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ ตั้งแต่มาตรา 39 – 60 ซึ่งกำหนดว่าเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไปสู่การใช้เทคโนโลยีขั้นสูง สร้างนวัตกรรม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันในด้านต่าง ๆ คณะกรรมการนโยบายอาจกำหนดให้มีเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเพื่อพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรม เป้าหมายพิเศษด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน หรือเพื่อส่งเสริมให้เกิดกิจการที่เกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษหรือเพื่อให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ ความเชี่ยวชาญจากผู้ประกอบการกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ สถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัย ที่มีศักยภาพสูงด้วยในการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ คณะกรรมการนโยบายจะประกาศกำหนดจากอุตสาหกรรมเป้าหมายทั้งหมดหรือบางส่วน หรืออุตสาหกรรมอื่นนอกเหนือจากอุตสาหกรรมเป้าหมายโดยอาจรวมถึงอุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการจัดประชุม หรืออุตสาหกรรมอื่นใดด้วยก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องประกอบด้วยอุตสาหกรรมด้านต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาตามวรรคหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (1) ยานยนต์สมัยใหม่ (2) อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (3) การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (4) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (5) การแปรรูปอาหาร (6) หุ่นยนต์ (7) การบินและโลจิสติกส์ (8) เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (9) ดิจิทัล (10) การแพทย์และสุขภาพครบวงจร ในการส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษตามวรรคสอง ให้นำหลักการการออกแบบที่เป็นสากลและการพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกมาประกอบการพิจารณาด้วย ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษตามวรรคสอง ให้คำนึงถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ผู้ประกอบการกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ และผู้ซึ่งเข้ามาปฏิบัติงานในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษด้วย

6) หมวด 6 กองทุน ตั้งแต่มาตรา 61 – 64 โดยให้มีการจัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ ชุมชนและประชาชนที่อยู่ภายในหรือที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มาตรา 62 กองทุนประกอบด้วย (1) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ (2) เงินบำรุงตามมาตรา 47 (3) เงินสมทบจากรายได้ของสำนักงานตามมาตรา 24 (2) (4) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ (5) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของกองทุน (6) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนเงินและทรัพย์สินที่เป็นของกองทุนไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วย เงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ทั้งนี้ เงินกองทุนดังกล่าวนี้ให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการ 4 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อการพัฒนาพื้นที่หรือชุมชน รวมตลอดทั้งช่วยเหลือ หรือเยียวยาประชาชนและชุมชน บรรดาที่อาจได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก 2) สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาและให้ทุนการศึกษาแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกหรือที่อยู่ใกล้เคียงและได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก 3) ค่าใช้จ่ายอื่นที่จะส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด และค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

7) หมวด 7 การกำกับดูแล มาตรา 35 โดยกล่าวนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่และอำนาจกำกับโดยทั่วไปในกิจการของสำนักงาน

8) หมวด 8 บทลงโทษ มาตรา 36 ซึ่งเป็นการกำหนดระวางโทษสำหรับผู้ทำการฝ่าฝืนในมาตรา 46 เรื่องการห้ามมิให้ผู้ใดใช้ชื่อ เครื่องหมาย หรือถ้อยคำที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีได้เป็นเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ

2.5 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นให้เกิดการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบรอบด้าน ทั้งมลพิษทางน้ำ ทางอากาศ เสียง และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมุ่งสร้างความเป็นเอกภาพในการบังคับใช้กฎหมาย พระราชบัญญัติฉบับนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 309 ตอนที่ 37 ลงวันที่ 4 เมษายน 2535 โดยมีการแก้ไขครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2561

กฎหมายนี้มีจำนวน 115 มาตรา แบ่งออกเป็น 7 หมวด ได้แก่

1) หมวด 1 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ตั้งแต่มาตรา 12-21 โดยคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายและรัฐมนตรี กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเป็นรองประธาน และมีกรรมการอื่นโดยพิจารณาแต่งตั้งจาก บุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอีกไม่เกิน 19 คน โดยคณะกรรมการชุดนี้จะมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญหลายประการ เช่น การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม การให้ความเห็นชอบในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเสนอนโยบายและแผนการส่งเสริมรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเป็นต้น

2) หมวด 2 กองทุนสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่มาตรา 22-31 โดยเป็นกองทุนหนึ่งของกระทรวงการคลังซึ่งประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินต่าง ๆ เช่น (1) เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนด (2) เงินค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัตินี้ (3) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราว ๆ (4) เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้ โดยให้กรมบัญชีกลางกระทรวงการคลังเป็นผู้เก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของกองทุนสิ่งแวดล้อม และดำเนินการเบิกจ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งกองทุนนี้ถูกกำหนดให้เพื่อส่วนราชการต่าง ๆ ได้ใช้สำหรับการลงทุน จัดหา จัดซื้อ และดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสีย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นหรือรัฐวิสาหกิจกู้ยืมเพื่อจัดให้มีระบบบำบัด

อากาศเสียหรือน้ำเสีย ให้เอกชนกู้ยืม ในกรณีที่บุคคลนั้นมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องจัดให้มีระบบบำบัดอากาศหรือน้ำเสีย เป็นเงินที่ไว้ช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร รวมทั้ง ยังใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนด้วย ซึ่งกองทุนดังกล่าวจะมีคณะกรรมการกองทุนทำหน้าที่ในการพิจารณาจัดสรรเงินกองทุน กำหนด หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ระเบียบและวิธีการขอจัดสรรหรือกู้ยืมเงินกองทุน

3) หมวด 3 การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่มาตรา 32 – 51 โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

- (1) ส่วนที่ 1 มาตรา 32 – 34 เกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (2) ส่วนที่ 2 มาตรา 35 – 41 เกี่ยวกับการวางแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (3) ส่วนที่ 3 มาตรา 42 – 45 เกี่ยวกับเขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
- (4) ส่วนที่ 4 มาตรา 46 – 51/7 เกี่ยวกับการจัดทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

4) หมวด 4 การควบคุมมลพิษ ตั้งแต่มาตรา 52 – 93 ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ส่วน ได้แก่

- (1) ส่วนที่ 1 มาตรา 52 – 54 เกี่ยวกับคณะกรรมการควบคุมมลพิษ
- (2) ส่วนที่ 2 มาตรา 55 – 63 เกี่ยวกับมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
- (3) ส่วนที่ 3 มาตรา 59 – 63 เกี่ยวกับเขตควบคุมมลพิษ
- (4) ส่วนที่ 4 มาตรา 64 – 68 เกี่ยวกับมลพิษทางอากาศและเสียง
- (5) ส่วนที่ 5 มาตรา 69 – 77 เกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ
- (6) ส่วนที่ 6 มาตรา 78 – 79 เกี่ยวกับมลพิษอื่น ๆ และของเสียอันตราย
- (7) ส่วนที่ 7 มาตรา 80 – 87 เกี่ยวกับการตรวจสอบและควบคุม
- (8) ส่วนที่ 8 มาตรา 88 – 93 เกี่ยวกับค่าบริการและค่าปรับ

5) หมวด 5 มาตรการส่งเสริม ตั้งแต่มาตรา 94 – 95 โดยมีการกำหนดว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษผู้ใดซึ่งมีหน้าที่ที่จะต้องจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียอย่างอื่น รวมทั้งอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุที่จำเป็น สำหรับแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น หรือผู้รับจ้างให้บริการซึ่งได้รับอนุญาต มีสิทธิขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือจากทางราชการในเรื่องการขอรับความช่วยเหลือด้านอากรขาเข้าสำหรับการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือวัสดุที่จำเป็นซึ่งไม่สามารถจัดหาได้ภายในราชอาณาจักร และการขอรับอนุญาตนำเข้ายานพาหนะหรือผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ติดตั้งควบคุม หรือดำเนินงานระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียในกรณีที่ไม่สามารถจัดหาและว่าจ้างบุคคลที่มีคุณสมบัติที่จะเป็นผู้ควบคุมเครื่องจักรอุปกรณ์เครื่องมือ หรือเครื่องใช้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร รวมทั้งขอยกเว้นภาษีเงินได้ของบุคคลนั้นที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากการเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ควบคุมในราชอาณาจักรได้อีกด้วย

6) หมวด 6 ความรับผิดทางแพ่ง ตั้งแต่มาตรา 96 – 97 ซึ่งมีการกำหนดความรับผิดทางแพ่งในกรณีที่แหล่งกำเนิดมลพิษใด ก่อให้เกิดมลพิษขึ้น ทำให้ผู้อื่นได้รับ อันตราย รวมถึงรัฐได้รับความเสียหาย เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งมลพิษนั้นมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน รวมถึงค่าใช้จ่ายในการขจัดมลพิษด้วย เว้นแต่กรณีการเกิดมลพิษมาจากเหตุสุดวิสัย หรือสงคราม

การกระทำตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ หรือมลพิษที่เกิดขึ้นเป็นเพราะผู้เสียหายนั่นเอง หากความเสียหายนั้น เกิดขึ้นแก่ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นของรัฐหรือของสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ผู้กระทำการนั้น ต้องใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐทั้งหมดของมูลค่าที่ทรัพยากรธรรมชาตินั้นถูกทำลายไป

7) หมวด 7 บทกำหนดโทษ ตั้งแต่มาตรา 98 – 111 โดยทั่วไปสภาพบังคับของกฎหมาย คือ การลงโทษจำคุกหรือการปรับซึ่งเป็นโทษทางอาญา ซึ่งปัจจุบัน แก้ไขกฎหมายเพื่อเป็นการเพิ่มโทษปรับ เช่น ปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท และปรับอีกวันละหนึ่งแสนบาทจนกว่าจะแก้ไขการกระทำนั้นให้ถูกต้อง ในกรณีโครงการดำเนินการก่อนที่จะได้รับความเห็นชอบต่อรายงานผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 นายนพดล วียาภรณ์ (2562). การบริหารการพัฒนาโครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ
ศึกษากรณี : พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC (บทคัดย่อ) รายงานการวิจัย เรื่อง
การบริหารการพัฒนาโครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ศึกษากรณี : พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ
ภาคตะวันออก EEC เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร
การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การบริหารการพัฒนาโครงการ
พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่เพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ (2) ปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหาร
การพัฒนาโครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (3) ผลกระทบทั้งในระดับพื้นที่
และระดับประเทศจากการพัฒนาโครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยในการศึกษา
ครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยทั้งหมด จำนวน 45 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก เป็นกลุ่มผู้มีหน้าที่
ในการกำหนดนโยบายของโครงการเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำนวน 3 คน กลุ่มที่สอง คือ
คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวง
อุตสาหกรรม จำนวน 12 คน และกลุ่มที่สาม คือ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่จากโครงการพื้นที่
เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำนวน 30 คน จนได้ข้อสรุปภายใต้ 3 ปัจจัยหลัก ดังนี้

1. การบริหารการพัฒนาโครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่เพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจ
 ของประเทศ การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ได้แบ่งบทบาทการพัฒนาเชิงพื้นที่
 ออกเป็นเขตอุตสาหกรรม เขตพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเขตพัฒนาเมือง ซึ่งในการพัฒนาเมืองนั้น
 มุ่งเน้นการพัฒนาภายในแนวคิดเมืองแห่งความสมดุลของสถานที่ทำงานและที่พักอาศัย ประกอบด้วย
 จังหวัดฉะเชิงเทรา มีบทบาทคือ พื้นที่พักอาศัยที่ทันสมัยตอบสนองไลฟ์สไตล์สมัยใหม่ ศูนย์กลางการขนส่ง
 ระบบรางและรถไฟความเร็วสูงและประตูสู่ภูมิภาคต่าง ๆ รองรับการย้ายหน่วยงานรัฐ และการพัฒนา
 ไปสู่ศูนย์ราชการแห่งใหม่ในอนาคต จังหวัดชลบุรี มีบทบาทคือ เมืองแห่งการศึกษา ค้นคว้า วิจัย
 และพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรม รองรับศูนย์กลางด้านการศึกษา ศูนย์ฝึกแรงงานและศูนย์พัฒนาทักษะ
 นานาชาติเพื่อตอบสนองและสอดคล้องกับความต้องการด้านอุตสาหกรรมแห่งอนาคต จังหวัดระยอง
 มีบทบาทคือ พื้นที่ตั้งอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและอุตสาหกรรมพลังงานโดย มาบตาพุด เป็นฐานอุตสาหกรรม
 ปิโตรเคมีในทวีปเอเชียและศูนย์กลางด้านโรงกลั่นน้ำมันและพลังงานในประเทศไทยพัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลาง
 อุตสาหกรรมชีวภาพ สถานภาพและศักยภาพของพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
 มีเป้าหมายสำคัญเพื่อรองรับการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่สำคัญของประเทศ

(New engine of Growth) ซึ่งเป็นกิจการที่มุ่งเน้นใช้เทคโนโลยีใหม่และนวัตกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่ม โดยได้แบ่งเป็น 2 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่

1) กลุ่มอุตสาหกรรมปัจจุบัน (First S – Curve) มีจำนวน 5 อุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนแห่งอนาคต อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ด้านการโทรคมนาคม อุตสาหกรรมท่องเที่ยวระดับคุณภาพ อุตสาหกรรมเกษตรเชิงประสิทธิภาพและเทคโนโลยี ชีวภาพ รวมทั้งอุตสาหกรรมอาหารแห่งอนาคต

2) กลุ่มอุตสาหกรรมอนาคต (New S – Curve) จำนวน 5 สาขา ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องจักร อุปกรณ์อัตโนมัติและหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการขนส่งและการบิน อุตสาหกรรมชีวภาพ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมการแพทย์สุขภาพ

2. ปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารการพัฒนาโครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ด้านการบริหารการพัฒนาโครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ค้นพบประเด็นปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

1) การวางผังเมือง ได้พบว่าผังเมืองในเชิงลึกยังไม่เหมาะสม เพราะไม่สามารถจะผสมผสานพื้นที่ให้ชุมชนและอุตสาหกรรมมาอยู่ร่วมกันได้อย่างชัดเจน เพราะภาครัฐจะมีแต่ผังเมืองในภาพรวม

2) ขาดแผนพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม ได้พบว่ายังมีข้อจำกัดในการพัฒนาและเชื่อมโยงด้านคมนาคมทางอากาศ ดังนั้น ควรพัฒนาเพิ่มศักยภาพด้านการขนส่งทางอากาศ โดยการเพิ่มช่องทาง Taxiway รวมไปถึงการขนส่งทางระบบราง ควรมีการเพิ่มเส้นทางขนส่งที่ใช้พลังงานไฟฟ้า เพื่อพัฒนาเป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3) ด้านสาธารณูปโภค พบระบบน้ำประปายังมีประสิทธิภาพต่ำกว่าพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศเพื่อนบ้าน ระบบพลังงานไฟฟ้าควรมีกำลังผลิตไฟฟ้าเพิ่มขึ้นและเพิ่มควมมีเสถียรภาพ ควรมีระบบการจัดการและการคัดกรองขยะที่ดี เพื่อรองรับปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และต้องพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

4) การดึงดูดนักลงทุน ยังคงมีปัญหาโดยเฉพาะแรงจูงใจและสิทธิประโยชน์สำหรับภาคอุตสาหกรรม เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศแล้ว พบว่า ยังคงขาดการส่งเสริมการลงทุนโดยการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีระดับท้องถิ่นที่จะดึงดูดนักลงทุนคุณภาพให้มาลงทุนได้

5) แรงงานขาดทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านอุตสาหกรรมที่สามารถยกระดับมาตรฐานผลิตภาพและนวัตกรรมผู้ประกอบการและบุคลากรในสาขาของอุตสาหกรรมเป้าหมาย และองค์ความรู้ที่ยั่งยืนระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหาการลดลงของผลิตภาพและกำลังแรงงาน

6) ขาดแผนการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน การช่วยเหลือบรรเทาในความเดือดร้อน เสริมสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาคมนในชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชน การเฝ้าระวังตลอดจนการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่เหมาะสม

3. ผลกระทบทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศจากการพัฒนาโครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

1) ผลกระทบระดับพื้นที่และชุมชน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับโครงการพัฒนาชายฝั่งตะวันออกหรือโครงการอีสเทิร์นซีบอร์ดที่ในอดีตได้สร้างผลกระทบต่อนพื้นที่ทั้งเชิงบวกและเชิงลบในระดับสูงมาก แต่จากการสรุปพบว่าส่วนใหญ่จะมีมุมมองในเชิงลบ ที่ประกอบไปด้วยผลกระทบด้านมลภาวะ ด้านสุขภาพ และด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเรื่องมลภาวะที่มีกลิ่นเหม็น การลักลอบทิ้งกากของเสีย การปล่อย น้ำเสีย คุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ การกำจัดขยะ เป็นต้น

2) ผลกระทบระดับประเทศ เป็นผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านความมั่นคง และด้านการปกครองบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งจะมีทั้งผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ดังนี้

(1) ผลกระทบเชิงบวกจะเป็นปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่สามารถพัฒนาให้ประเทศเข้าสู่ประเทศที่เป็นอุตสาหกรรมอย่างสมบูรณ์ สร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ให้กับประเทศเพิ่มรายได้ในภาพรวม ซึ่งส่งผลต่อประชาชนในพื้นที่โครงการและทั่วประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้น เพราะการลงทุนทั้งภาครัฐและเอกชนภายในพื้นที่ ไม่น้อยกว่า 1.5 ล้านล้านบาท จะก่อให้เกิดการจ้างงานใหม่กว่าหนึ่งแสนอัตราต่อปี และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเพิ่มขึ้นสิบล้านคนต่อปี สร้างรายได้ให้กับประเทศไม่น้อยกว่าสี่แสนห้าล้านบาท และจะก่อให้เกิดฐานภาษีใหม่ซึ่งเป็นรายได้ของประเทศประมาณหนึ่งแสนล้านบาท จากผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่สูงขึ้น และสามารถลดต้นทุนด้านการขนส่ง โลจิสติกส์ได้ถึงสี่แสนล้านบาทต่อปี

(2) ผลกระทบเชิงลบ จะเป็นประเด็นทางด้านความมั่นคง และด้านการปกครอง เพราะต้องปรับแก้กฎหมาย กฎระเบียบ รวมทั้งข้อบังคับที่สำคัญ เพื่อเปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามา ทั้งเรื่องของการเข้ามาอาศัยในราชอาณาจักร การครอบครองกรรมสิทธิ์ในที่ดิน การยกเว้นอากร หรือการลดหย่อนภาษีต่าง ๆ และจะนำมาซึ่งการสูญเสียรายได้และความมั่นคงของชาติ

2.6.2 สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). รายงานการศึกษาความเหมาะสม (Feasibility Study) การจัดตั้งเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเขตนิคมอุตสาหกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (บทสรุปผู้บริหาร) พบว่า แนวทางการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนาโดยส่วนใหญ่มีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน จากการอาศัยข้อได้เปรียบด้านแรงงานต้นทุนต่ำ วัตถุดิบพื้นฐานราคาถูก อุปสงค์ภายในประเทศที่มีจำนวนมาก ตลอดจนการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี เพื่อเป็นปัจจัยดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และยกระดับประเทศให้เป็นฐานการผลิตและส่งออก จึงทำให้ประเทศเหล่านี้มีการพึ่งพิงต่างประเทศทั้งด้านการค้า และการลงทุนสูง แม้ว่า ผลประโยชน์ที่ประเทศกำลังพัฒนาได้รับคือการจ้างงานเพิ่มขึ้น ประชาชนมีรายได้ และประเทศมีความมั่งคั่งเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่การที่ผู้ลงทุนได้รับประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรราคาถูก ทั้งวัตถุดิบพื้นฐานและแรงงาน ต้นทุนต่ำอาจส่งผลกระทบต่อการยกระดับของประเทศกำลังพัฒนาเช่นกัน เพราะเมื่อการพัฒนาผ่านไปถึงระดับหนึ่ง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างภายในประเทศ ด้วยอุปสงค์ของการใช้ทรัพยากรที่เพิ่มขึ้น และแรงงานต้องการรายได้ที่เพิ่มสูงขึ้น กลายเป็นแรงผลักดันต้นทุนของการใช้ทรัพยากรในประเทศเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ผลที่ตามมาคือการขาดแรงจูงใจต่อการลงทุนใหม่ ขณะที่การลงทุนเดิมมีความเสี่ยงต่อการย้ายฐานการผลิตไปสู่ประเทศที่มีปัจจัย

การผลิตที่มีราคาต่ำกว่า ดังนั้นการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อยกระดับประเทศให้สูงขึ้น และสร้างความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก ในส่วนของประเทศไทยเองต้องเผชิญกับวงจรดังกล่าวในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาเช่นเดียวกัน ส่งผลให้ภาครัฐจึงต้องมีการดำเนินนโยบายเพื่อเป็นกลไกสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในทศวรรษหน้า อาทิ นโยบายประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) และ “ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” เป็นต้น โดยนโยบายดังกล่าว มุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากกว่าอุตสาหกรรมในปัจจุบัน เพื่อให้การดำเนินนโยบายดังกล่าวให้สัมฤทธิ์ผล ดังนั้น การเตรียมโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมให้สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมจึงมีความสำคัญเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้อย่างยั่งยืนตามที่มุ่งหวัง จึงเป็นที่มาของการศึกษาความเหมาะสมในการจัดตั้ง “เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi)” ในครั้งนี้ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ได้ทำการศึกษาความเหมาะสมของโครงการ “เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi)” โดยรวบรวมข้อมูลจากการหารือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สืบค้นความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และศึกษาข้อมูลผ่านรายงานการศึกษาและเอกสารเผยแพร่ต่าง ๆ ที่อ้างอิงการพัฒนา “เขตนวัตกรรม” (Area of Innovation) ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ ทำให้ยิ่งเห็นความสำคัญในการพัฒนา “เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi)” เพิ่มขึ้นโดยลำดับ ทั้งนี้ การพัฒนาให้เกิดเขตนวัตกรรมจะส่งผลให้การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความเข้มข้นสูง และเต็มไปด้วยประสิทธิภาพ เนื่องจากมีความพร้อมในทุกด้าน เช่น กำลังคน โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ อุตสาหกรรมที่จะรองรับผลงานวิจัย ไปจนถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อการพักอาศัยของนักวิจัย เพื่อทำให้เกิดเป็นชุมชนวิจัยที่สามารถจะแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กันได้ตลอดเวลาทั้งในเวลาปฏิบัติงานและผ่านการปฏิสัมพันธ์กันในหลายมิติ จากผลการศึกษา พบว่าพื้นที่ในการพัฒนาที่เหมาะสมคือ พื้นที่ “วังจันทร์วัลเลย์” อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ที่อยู่ในครอบครองของ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และพื้นที่ “อุทยานรังสรรค์นวัตกรรมอวกาศ” อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ทั้งทางด้านกายภาพ และขนาดของพื้นที่ การเข้าถึงทางด้านคมนาคม ศักยภาพในการพัฒนาการเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานเดิมทางนวัตกรรมที่มีอยู่แล้ว ความเห็นชอบและความมุ่งมั่นที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการของผู้ครอบครองพื้นที่ในเบื้องต้น คณะผู้ศึกษาได้กำหนดให้ “วังจันทร์วัลเลย์” เป็นพื้นที่สำหรับการพัฒนาใน 2 ด้าน ได้แก่ “ARIPOLIS” เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมระบบอัตโนมัติหุ่นยนต์และระบบอัจฉริยะ (Automation Robotics and Intelligence Systems) เพื่อการยกระดับความสามารถของอุตสาหกรรมในพื้นที่ใกล้เคียงให้พร้อมสู่การพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีขั้นสูงในอนาคต และ “BIOPOLIS” เป็นพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สำหรับผลิตภัณฑ์ฐานชีวภาพที่มีมูลค่าสูง ซึ่งสอดคล้องกับศักยภาพของประเทศไทยที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงเป็นลำดับต้น ๆ ของโลก และได้กำหนดให้พื้นที่ “อุทยานรังสรรค์นวัตกรรมอวกาศ” เป็นพื้นที่สำหรับการพัฒนาเป็น “SPACE KRENOVAPOLIS” เพื่อรองรับการพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศยาน เทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ ในการพัฒนาเขตนวัตกรรมระเบียง

เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก คณะผู้ศึกษาได้กำหนดระยะการ พัฒนาเป็น 4 ระยะ ๆ ละ 5 ปี ให้ สอดคล้องกับระดับความพร้อมของอุตสาหกรรมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด คือ

“ระยะที่ 1: อุตสาหกรรมเดิมเพิ่มความเข้มแข็ง”

“ระยะที่ 2: อุตสาหกรรมทันสมัยมุ่งวิจัยพัฒนา”

“ระยะที่ 3: ผลิตภัณฑ์ไทยก้าวไกล นวัตกรรมไทยก้าวหน้า” และ

“ระยะที่ 4: เศรษฐกิจไทยรุ่งเรือง นวัตกรรมไทยเข้มแข็ง”

ซึ่งในระยะแรกจะเป็นการพัฒนาขีดความสามารถของอุตสาหกรรม และเตรียมความพร้อม ด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อขยายผลการวิจัยพัฒนาจากห้องปฏิบัติการไปสู่การผลิต และเครื่องมือ วิเคราะห์ ทดสอบเพื่อให้พร้อมสำหรับการพัฒนาระยะที่ 2 ที่มุ่งสร้างขีดความสามารถด้านนวัตกรรม เพื่อเพิ่มคุณค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์โดยทำงานร่วมกับภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคอุตสาหกรรม เพื่อพัฒนานวัตกรรมให้ตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรมและชุมชน และระยะต่อไป คือ ระยะที่ 3 ลงทุนและสนับสนุนในอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีขั้นสูง รวมถึงสามารถเก็บเกี่ยวผลงานวิจัย นวัตกรรมที่สนับสนุนในระยะที่ 1 และ 2 ที่ สามารถถ่ายทอดออกไปสู่เชิงพาณิชย์ ระยะที่ 4 อุตสาหกรรมในพื้นที่มีความเข้มแข็งด้านเทคโนโลยี โดยภาคอุตสาหกรรมใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น ลดการ พึ่งพิงเทคโนโลยีจากต่างประเทศและสามารถต่อยอดหรือพัฒนาเทคโนโลยีได้เอง การกำหนดระยะเวลานี้ เป็นตัวกำหนดเงื่อนไขในการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคุณภาพ กำลังคน โครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้มีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้ การพัฒนานวัตกรรมระยะเบี่ยงเศรษฐกิจภาคตะวันออกจะมีกลยุทธ์ในการพัฒนาที่สำคัญ 5 ด้าน คือ

(1) “แผนด้านการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม และชุมชน” เพื่อแก้ปัญหาอุตสาหกรรมและชุมชน เพื่อให้อุตสาหกรรมมีความเข้มแข็งและพร้อม ต่อการพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูงในอนาคต รวมถึงชุมชนได้ประโยชน์อย่างแท้จริง

(2) “แผนด้านการวิจัยและนวัตกรรม” มุ่งเน้นความร่วมมือของอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย และหน่วยงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการ นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ในเชิงพาณิชย์

(3) “แผนด้านการพัฒนากำลังคน” ที่ให้ความสำคัญในการสร้าง องค์ความรู้และการพัฒนา บุคลากรทุกระดับที่เป็นฐานสำคัญในการสนับสนุน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้แก่ การส่งนักเรียนทุน ไปศึกษาต่อในสาขาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการที่จะสร้างอุตสาหกรรมใหม่ให้เกิดขึ้น ในประเทศไทย รวมถึงเชื่อมโยงนักเรียนทุนในต่างประเทศกับภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้อุตสาหกรรม ได้เห็นทิศทางการพัฒนาเทคโนโลยีในต่างประเทศ อีกทั้งนักเรียนทุนได้เข้าใจความคาดหวังของ อุตสาหกรรม ซึ่งจะนำไปสู่โอกาสในการทำงานร่วมกันในอนาคต นอกจากนี้ ยังรวมถึงการพัฒนา นักเรียนเทคนิคและอาชีวะให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ การพัฒนานักศึกษา ทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีให้มีความพร้อมและรองรับแนวทางการพัฒนาของอุตสาหกรรม ของประเทศไทย

(4) “แผนด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม” โดยมีการวางแผนให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมในพื้นที่และรองรับการวิจัยพัฒนา

เทคโนโลยีและนวัตกรรมในอนาคต นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานร่วมกับพันธมิตรภาคเอกชนและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศเพื่อลดระยะเวลาการพัฒนาโครงการให้รวดเร็วยิ่งขึ้นและ

(5) “แผนด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ” เพื่อดึงองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ยังขาดอยู่จากต่างประเทศเข้าสู่อุตสาหกรรมไทย นอกจากนี้ มีการสร้างกลไกการดูดซับองค์ความรู้ เพื่อให้การถ่ายทอดเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยมีปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก คือ (1) ความเป็นศูนย์รวมของบุคลากรวิจัยและนวัตกรรม (2) มีทรัพยากรเพื่อการวิจัยและนวัตกรรมอย่างเพียงพอ (3) มีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (4) มีการเชื่อมโยงระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหลากหลายมิติ (5) การเป็นชุมชนทันสมัยและมีปัจจัยการดำรงชีวิตสมบูรณ์ (6) ความสอดคล้องเชื่อมโยงกันของการลงทุนและการจัดสรรทรัพยากร (Alignment of Investment and Resource Allocation) และ (7) มีกฎหมายรองรับและมีการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง จากการประเมินความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ต่างก็เห็นพ้องกับการวางแผนในการพัฒนาที่สำคัญและต่างคาดหวังให้มีการเริ่มดำเนินการในอนาคตอันใกล้ พร้อมกับการสนับสนุนอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง และความมุ่งมั่นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด โดยเฉพาะจากภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและเป็นผู้ใช้ทรัพยากรของประเทศ จากการคำนวณผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยจัดทำเป็นกรณีศึกษา พบว่า ภาครัฐจะได้รับผลตอบแทนทางตรงกลับมาในรูปภาษีเงินได้นิติบุคคลมากกว่างบประมาณของรัฐที่ใช้ไปในการพัฒนา EECi ทั้งนี้ แม้วางยังไม่ได้คำนวณผลตอบแทนทั้งทางตรงและทางอ้อมอื่น ๆ เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของบุคลากรวิจัยและนวัตกรรม หรือภาษีเงินได้ทางธุรกิจสนับสนุนต่าง ๆ รวมไปถึงการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นในพื้นที่ การจูงใจให้เกิดการลงทุนในสายอาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น เป็นต้น และที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น การลงทุนพัฒนา EECi จะทำให้เกิดผลกระทบเชิงโครงสร้างสำคัญ คือ เกิดการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม หรือประเทศไทย 4.0 เกิดการสะสมทุนทางปัญญาขึ้นในประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้นในเวทีโลก สามารถยืนบนฐานความเข้มแข็งจากภายในได้อย่างมั่นคง อันจะนำไปสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืนของประเทศสืบไป

2.6.3 อารตี อยุทธศร. (2564). ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกและเครือข่ายทุนจีนข้ามชาติ.(บทสรุปผู้บริหาร). พบว่าโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจจากการลงทุนจากต่างประเทศ การส่งออกสินค้า การจ้างงานเพิ่มขึ้น การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี EEC ยังเป็นจุดเชื่อมโยงกับประเทศกัมพูชา ลาว สหภาพเมียนมาร์ และเวียดนาม (Cambodia-Laos-Myanmar-Vietnam : CLMV) และโครงการเส้นทางสายไหมแห่งศตวรรษที่ 21 (Belt and Road Initiative : BRI) โดยมีระบบโลจิสติกส์และโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการระบายสินค้าของจีนตอนใต้ ลาว และกัมพูชา นักลงทุนจีนจำนวนมากได้ย้ายฐานการผลิตมาที่ EEC เพื่อแก้ปัญหาสงครามการค้ากับสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้เป็นการขยายตลาดผู้บริโภคในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อย่างไรก็ตาม โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในหลายประเทศ

ได้สร้างปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เกิดการเก็งกำไรอสังหาริมทรัพย์ การสูญเสียที่ดินเพื่อทำเกษตรกรรม และยังมีการละเมิดสิทธิแรงงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อวิเคราะห์การสะสมทุนผ่านการสร้างเครือข่ายของกลุ่มทุนจีน ซึ่งเป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของผู้กระทำการหลากหลาย รวมถึงการต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ระหว่างผู้กระทำการ โดยใช้แนวคิดเครือข่ายผู้กระทำการ 2) เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษต่อการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของที่ดินของเกษตรกร รวมทั้งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อม โดยใช้แนวคิดความสัมพันธ์ของที่ดิน เพื่ออธิบายถึงนโยบายของรัฐที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของที่ดินและการผลิต

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์กลุ่ม และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมจากรายงานการวิจัย สิ่งพิมพ์ และเอกสารของหน่วยงาน ข้อมูลจากเว็บไซต์และเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก 20 ครั้ง และสัมภาษณ์กลุ่ม 12 ครั้ง ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) เพื่อวิเคราะห์ความหมายของข้อความหรือบทสนทนา โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์มาคัดแยกกลุ่ม และจัดประเภทข้อมูลโดยใช้การเข้ารหัส (coding) และใช้คำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ตัวแปร และปัจจัยที่สำคัญ

ผลการวิจัยพบว่า รัฐดำเนินการตามหลักเสรีนิยมใหม่โดยการแปรรูปกิจการของรัฐโดยให้เอกชนร่วมทุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่นักลงทุนต่างชาติ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การเคลื่อนย้ายทุนข้ามชาติ รัฐเสรีนิยมใหม่ยังได้ลดข้อบังคับโดยออกพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อรวบอำนาจในการบริหารจัดการพื้นที่เป็นการเฉพาะ พระราชบัญญัติ EEC ทำให้เกิดการยกเว้นกฎหมายผังเมือง และให้อำนาจรัฐในการเวนคืนที่ดินในเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อใช้ในโครงการพัฒนาอุตสาหกรรม

ข้อค้นพบหลักแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. การวิเคราะห์การสร้างเครือข่ายทุนจีนข้ามชาติ กลุ่มนักลงทุนจีนได้สร้างเครือข่ายมาจากประเทศจีนแล้ว การย้ายฐานการผลิตมาที่ประเทศไทยเป็นแบบกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถทำการผลิตแบบครบวงจรโดยไม่ต้องพึ่งพาบริษัทของคนไทย การตั้งโรงงานในอีอีซีทำให้เข้าถึงวัตถุดิบและแรงงานราคาถูก รวมทั้งได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษี การนำเข้าวัตถุดิบและเครื่องจักรทำให้ต้นทุนการผลิตสินค้าของบริษัทจีนต่ำกว่าบริษัทของคนไทย บริษัทจีนผลิตสินค้าเพื่อขายในประเทศและส่งออกสินค้าไปยุโรปและอเมริกา ในขณะที่นักลงทุนไทยไม่สามารถแข่งขันด้านราคาจึงต้องร่วมทุนกับนักลงทุนจีน หรือเป็นเพียงนอมินี ทั้งนี้ วัฒนธรรมจีนมีอิทธิพลต่อกระบวนการสร้างเครือข่าย นักลงทุนจีนเลือกคู่ค้าที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนเข้าร่วมเครือข่าย โดยการคิดคำนวณถึงผลประโยชน์สูงสุดที่จะได้รับ และใช้ความสัมพันธ์เชิงวัฒนธรรมในการสะสมทุนและการขยายเครือข่าย นอกจากนี้ บริษัทจีนได้จ้างคนจีนให้ทำงานในตำแหน่งบริหาร หัวหน้างาน และผู้เชี่ยวชาญ ส่วนคนไทยเป็นเพียงแรงงานไร้ฝีมือ จึงไม่มีการถ่ายทอดความรู้หรือเทคโนโลยีให้คนไทย บริษัทจีนมักจ้างแรงงานต่างด้าวผ่านบริษัท subcontract เพื่อหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบเรื่องสวัสดิการ และการตั้งสหภาพแรงงาน

2. ผลกระทบของนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษต่อการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของที่ดินเกษตรกร การจัดทำแผนผังการพัฒนาเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออกขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่สามารถยื่นคำร้องเพื่อขอแก้ไข หรือยกเลิกข้อกำหนดก่อนการประกาศกฎหมาย การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินจากเขตเกษตรกรรมกลายเป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรม ทำให้ที่ดินถูกพรากจากเกษตรกร ราคาที่ดินที่สูงขึ้นทำให้เจ้าของที่ดินขายให้กับนายทุน เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้เช่าที่ดินจึงไร้ที่ดินทำกิน นอกจากนี้เกษตรกรยังประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ ต้องออกมาเรียกร้องให้บริษัท East Water หยุดผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำไปป้อนให้โรงงานอุตสาหกรรมในเขต EEC เมื่อความสัมพันธ์ของที่ดิน (land relation) กับกลุ่มบุคคลเปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้เกิดความขัดแย้ง นโยบายของรัฐเกี่ยวกับที่ดินไม่คำนึงถึงการกระจายที่ดินให้คนไร้ที่ดิน และยังกีดกันคนจนออกจาก การเข้าถึงทรัพยากร ส่วนสิทธิในการเข้าถึงและควบคุมทรัพยากรมีการกระจุกตัวอยู่ในมือของผู้มีอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ ผังเมือง EEC มีข้อยกเว้นให้ตั้งโรงงานบางประเภทในชุมชนได้ จึงเกิด โรงงานกำจัดขยะรีไซเคิลของนักลงทุนจีนมากขึ้น หลังจากประเทศจีนมีนโยบายยกเลิกการนำเข้าขยะพลาสติกรีไซเคิล ชุมชนจึงต่อต้านการสร้างโรงงานกำจัดขยะในเขตชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่สีเขียวสำหรับการเกษตรกรรม เนื่องจากชุมชนมีความกังวลถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ส่วนโครงการทำเรื่อน้ำลิกแหลมฉะบ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและวิถีชีวิตของชุมชน การสะสมของตะกอนเลน ทำให้สัตว์น้ำในอ่าวบางละมุงสูญเสียพันธุ์การก่อสร้างทำเรื่อน้ำลิก และเขื่อนกันคลื่นทำให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง ชุมชนบางละมุงได้พยายามฟื้นฟูสัตว์น้ำโดยการกำหนดเขตอนุรักษ์ โดยมีกฎเกณฑ์ร่วมกัน การเรียนรู้จากชุมชนอื่น เช่น ธนาครปูม่า การทำฟาร์มหอย สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1) ข้อเสนอแนะประเด็นการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและกระทรวงพาณิชย์ ควรทบทวนหลักเกณฑ์การยกเว้นภาษีการนำเข้าและส่งออกสินค้า บางประเภท เพื่อให้บริษัทต่างชาติใช้วัตถุดิบในประเทศก่อน และควรกำหนดเงื่อนไขให้บริษัทต่างชาติ สนับสนุนสินค้าที่ผลิตโดยบริษัทขนาดเล็กและขนาดกลางของคนไทย

2) ข้อเสนอแนะประเด็นแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ควรกำหนดเงื่อนไขสัดส่วนการจ้างงานคนไทยต่อคนงานต่างชาติ กระทรวงแรงงาน ควรกำกับและดูแลเงื่อนไข การจ้างงานที่ผ่านบริษัท subcontract หลายบริษัท เพื่อให้แรงงาน ได้รับความคุ้มครอง และสวัสดิการที่เหมาะสม

3) ข้อเสนอแนะประเด็นที่ดิน กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ควรทบทวนแผนผังการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดทำแผนผัง EEC ควรจัดเวทีรับฟังความเห็นจากนักวิชาการ ด้านผังเมือง ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ควรตั้งกองทุนเพื่อชดเชยและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

4) ข้อเสนอแนะประเด็นทรัพยากรน้ำ กรมชลประทานควรจัดสรรน้ำให้ภาคเกษตรกรรมอย่างเพียงพอ ก่อนผันน้ำให้ภาคอุตสาหกรรมและควรมีการวางระบบการกระจายน้ำ เพื่อรองรับความต้องการใช้น้ำของภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมควรเพิ่มบ่อสำรองน้ำของตนเองควบคู่กับการรีไซเคิลเพื่อประหยัดน้ำ

5) ข้อเสนอแนะประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม กรมโรงงานอุตสาหกรรม และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ควรยกเลิกการตั้งโรงงานในเขตชุมชน และให้มีการทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ก่อนการตั้งโรงงานทุกประเภทในชุมชน ควรมีการศึกษาปัญหาขยะในพื้นที่ EEC และพิจารณาใช้พื้นที่ของรัฐหรือของทหาร ซึ่งมีพื้นที่ขนาดใหญ่และห่างไกลชุมชน เป็นพื้นที่ตั้งโรงไฟฟ้าขยะ ผังกลบขยะและรีไซเคิล สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ควรมีการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์การศึกษาและกำหนดศักยภาพการรองรับมลพิษเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดประเภทและจำนวนของสถานประกอบการ ส่วนกรมโรงงานอุตสาหกรรมและกรมควบคุมมลพิษ ควรตรวจสอบการออกใบอนุญาตสำหรับธุรกิจการค้าของเสียอันตราย และตรวจสอบกิจการคัดแยกและรีไซเคิลที่ดำเนินการอยู่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรพิจารณาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปนเปื้อนสารพิษในสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสุขภาพของคนในชุมชนตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนควรพิจารณาสิทธิประโยชน์ทางภาษีให้โรงงานที่มีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือมีการใช้พลังงานที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้

2.6.4 สมเกียรติ พูลสุขเสริม .(2560). การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการกำหนดนโยบายรัฐบาล กรณีศึกษาโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC : Eastern Economic Corridor Development) ในพื้นที่จังหวัดระยอง (บทคัดย่อ).พบว่า ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากเอกสาร การศึกษาจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก จากการสัมภาษณ์ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน พบว่า โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกที่จะเกิดขึ้นมีประโยชน์ต่อประชาชนในทุกภาคส่วน เช่น รายได้สู่พื้นที่ในรูปแบบกองทุนพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดมีกลุ่มธุรกิจได้ประโยชน์ต่อเนื่อง ซึ่งจากการศึกษาประเด็นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการกำหนดนโยบายรัฐบาล พบว่า ประชาชนจังหวัดระยองมีส่วนร่วมต่อการดำเนินโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกในภาพรวมระดับน้อย แยกตามประเด็น คือ 1) การตัดสินใจ มีส่วนร่วมน้อย 2) การวางแผน มีส่วนร่วมน้อยที่สุด 3) การดำเนินงาน มีส่วนร่วมน้อย 4) การรับประโยชน์ มีส่วนร่วมมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าหากรัฐบาลต้องการให้การดำเนินโครงการมีความสำเร็จโดยเร็ว สร้างประโยชน์ให้แก่ทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง จะต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้านโดยเร็วที่สุด นอกจากนี้ปัจจัยด้านกระบวนการมีส่วนร่วมจะต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นอย่างครบวงจร เช่น การคำนึงถึงปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อมีการลงทุนเพิ่มมากขึ้น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างภาคประชาชนและภาคโรงงานอาจเพิ่มขึ้นตามมา จึงควรมีการเตรียมความพร้อมและสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ต้องเร่งสร้างการรับรู้อย่างน้อยจะต้องรู้ว่าระเบียงเศรษฐกิจคืออะไร มีประโยชน์อย่างไร มีข้อเสียอย่างไร จะต้องคึงงบประมาณเพิ่มเติมให้จังหวัดระยอง โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ EEC

ตลอดจนต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และยกระดับความเชื่อถือในระดับมาตรฐานสากล เนื่องจากการลงทุนในภาคตะวันออก มีนักลงทุนข้ามชาติเข้ามาลงทุนแทบทั้งสิ้น

ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 24/2565 เรื่องมาตรการส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมโดยร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับฐานราก ให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 มาตรา 18 และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงออกประกาศ ดังนี้ คุณสมบัติ เงื่อนไข สิทธิและประโยชน์สำหรับโครงการที่สามารถขอรับการส่งเสริมตามมาตรการส่งเสริม การลงทุนเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม มีดังนี้

1. โครงการที่ดำเนินการอยู่แล้ว ไม่ว่าจะได้รับการส่งเสริมการลงทุนหรือไม่ก็ตาม

1) กรณีเป็นโครงการที่ได้รับการส่งเสริมอยู่เดิม ต้องเป็นประเภทกิจการที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนประกาศให้การส่งเสริมการลงทุนอยู่ในขณะที่ยื่นขอรับการส่งเสริม และสิทธิและประโยชน์การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสิ้นสุดลงแล้ว หรือเป็นโครงการที่ไม่ได้รับสิทธิและประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

2) กรณีเป็นโครงการที่ไม่ได้รับการส่งเสริม ต้องเป็นประเภทกิจการที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนประกาศให้การส่งเสริมการลงทุนอยู่ในขณะที่ยื่นขอรับการส่งเสริม เงื่อนไข

(1) ต้องมีเงินลงทุนขั้นต่ำของโครงการในการสนับสนุนองค์กรท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 5,000,000 บาท (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) โดยจะต้องสนับสนุนองค์กรท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 500,000 บาท ต่อราย

(2) ต้องเสนอแผนความร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นในการสนับสนุนเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการผลิตหรือให้บริการ การสนับสนุนองค์กรท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบองค์รวม การพัฒนากิจการเกษตรที่ยั่งยืน การยกระดับด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา หรือด้านสาธารณสุขโดยแสดง ถึงผลประโยชน์ที่ชุมชนและสังคมจะได้รับ

(3) กรณีการสนับสนุนเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบองค์รวมจะต้องเป็นการดำเนินการในพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยแล้งหรือพื้นที่ที่เกิดปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากเท่านั้น โดยแผนการดำเนินการบริหารจัดการน้ำ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและสอดคล้องกับแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ

(4) กรณีการสนับสนุนเพื่อการพัฒนากิจการเกษตรที่ยั่งยืน แผนการดำเนินการต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็นต้น

(5) ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 3 ปี นับจากวันออกบัตรส่งเสริม

(6) องค์กรท้องถิ่นผู้รับการสนับสนุน หมายถึง สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนหรือวิสาหกิจเพื่อสังคมในท้องถิ่นที่ขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสถานศึกษาของรัฐหรือสถานพยาบาลของรัฐ ซึ่งดำเนินกิจการอย่างน้อยด้านใดด้านหนึ่งตามขอบข่าย ได้แก่ กิจการด้านการเกษตรหรือ บริหารจัดการน้ำแบบองค์รวม กิจการด้านผลิตภัณฑ์

ชุมชน กิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม กิจกรรม ด้านการศึกษา หรือกิจกรรมด้านสาธารณสุข

ทั้งนี้ รวมถึงกรณีที่เป็น การสนับสนุนองค์กรท้องถิ่นผ่านความร่วมมือกับสถาบันวิจัยหรือสถานศึกษาของรัฐด้วยสิทธิและประโยชน์

(1) ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 3 ปี เป็นสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 200 ของเงินลงทุน โดยไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียนสำหรับรายได้จากกิจการที่ดำเนินการอยู่เดิม โดยจะคำนวณมูลค่า ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลจากเงินลงทุน โดยไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียนที่จ่ายจริงในการสนับสนุนองค์กรท้องถิ่นตามที่สำนักงานกำหนด ดังนี้

- กรณีการสนับสนุนเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการผลิตหรือให้บริการ เช่น ค่าก่อสร้างโรงงาน ค่าเครื่องจักรและอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม เป็นต้น

- กรณีการสนับสนุนเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบองค์รวม เช่น ค่าใช้จ่ายในการ สนับสนุนการขุดบ่อเพื่อกักเก็บน้ำ การก่อสร้างและซ่อมแซมฝายชะลอน้ำ การขุดเจาะซ่อมแซม และบำรุงรักษาหรือล้างบ่อน้ำบาดาล เป็นต้น

- กรณีการสนับสนุนเพื่อการพัฒนากิจการเกษตรที่ยั่งยืน เช่น ค่าเครื่องจักรและอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายในการอบรมเทคโนโลยีสมัยใหม่ด้านเกษตรเพื่อลดก๊าซเรือนกระจกและเทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการใช้เทคโนโลยีบริหารจัดการพื้นที่ เช่น การปรับหน้าดิน การจัดการฟางข้าวและตอซัง การเก็บเกี่ยวผลผลิต การวิเคราะห์ดินและน้ำ รวมถึงการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิต อย่างถูกต้องและปลอดภัย ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบและรับรองคุณภาพข้าว ค่าใช้จ่ายในการติดตามผลการดำเนินการ และการประเมินปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เป็นต้น

- กรณีการสนับสนุนการยกระดับด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนเครื่องมือหรือ อุปกรณ์การคัดแยกขยะในชุมชน เป็นต้น

- กรณีการสนับสนุนสถานพยาบาลของรัฐ เช่น ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนเครื่องมือหรืออุปกรณ์ ทางกายภาพ ค่าก่อสร้างหรือปรับปรุงห้องตรวจ หรือห้องพักรักษาผู้ป่วย เป็นต้น ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นค่าใช้จ่ายที่นำไปขอรับ สิทธิและประโยชน์กับหน่วยงานราชการอื่น

- กรณีการสนับสนุนสถานศึกษาของรัฐ เช่น ค่าก่อสร้างหรือปรับปรุงห้องเรียน ห้องทดลอง หรือการสนับสนุนเครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางการศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นค่าใช้จ่ายที่นำไปขอรับสิทธิและประโยชน์ กับหน่วยงานราชการอื่น ทั้งนี้ ระยะเวลาการได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้นับจากวันที่มีรายได้ภายหลังได้รับบัตรส่งเสริม

สิทธิและประโยชน์ที่มีใช้ภาษีอากร

โครงการที่ได้รับการส่งเสริมอยู่เดิมที่สิทธิและประโยชน์ ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ยังไม่สิ้นสุดลง หรือโครงการลงทุนใหม่ที่ยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งจะได้รับสิทธิและประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยมีเงื่อนไข

(1) ต้องมีเงินลงทุนต้องมีเงินลงทุนขั้นต่ำของโครงการในการสนับสนุนองค์กรท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 5,000,000 บาท โดยไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน ซึ่งจะต้องสนับสนุนองค์กรท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 500,000 บาท ต่อราย

(2) ต้องเสนอแผนความร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นในการสนับสนุนเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการผลิตหรือให้บริการ หรือการสนับสนุนองค์กรท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบองค์รวม หรือการพัฒนากิจการเกษตรที่ยั่งยืน การสนับสนุนด้านการยกระดับสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา หรือด้านสาธารณสุข โดยแสดงถึงผลประโยชน์ที่ชุมชนและสังคมจะได้รับ

(3) กรณีการสนับสนุนเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบองค์รวม จะต้องเป็นการดำเนินการในพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยแล้งหรือพื้นที่ที่เกิดปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากเท่านั้น โดยแผนการดำเนินการบริหารจัดการน้ำ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและสอดคล้องกับแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ

(4) กรณีการสนับสนุนเพื่อการพัฒนากิจการเกษตรที่ยั่งยืน แผนการดำเนินการต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็นต้น

(5) ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 3 ปีนับจากวันออกบัตรส่งเสริมหรือวันที่อนุมัติให้แก้ไขโครงการแล้วแต่กรณี โดยต้องไม่เกินระยะเวลาที่ได้รับสิทธิและประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

(6) องค์กรท้องถิ่นผู้รับการสนับสนุน หมายถึง สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนหรือวิสาหกิจเพื่อสังคม ในท้องถิ่นที่ขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสถานศึกษาของรัฐ หรือสถานพยาบาลของรัฐ ซึ่งดำเนินกิจการอย่างน้อยด้านใดด้านหนึ่งตามขอบข่าย ได้แก่ กิจการด้านการเกษตรหรือ บริหารจัดการน้ำแบบองค์รวม กิจการด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน กิจการท่องเที่ยวชุมชน กิจการด้านสิ่งแวดล้อม กิจการด้านการศึกษา หรือกิจการด้านสาธารณสุข ทั้งนี้ รวมถึงกรณีที่เป็นการสนับสนุนองค์กรท้องถิ่นผ่าน ความร่วมมือกับสถาบันวิจัยหรือสถานศึกษาของรัฐด้วย

สิทธิและประโยชน์ ให้ได้รับวงเงินยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมเป็นสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 200 ของเงินลงทุน โดยไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน ซึ่งจะคำนวณมูลค่ายกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลจากเงินลงทุน โดยไม่รวมค่าที่ดิน และทุนหมุนเวียนที่จ่ายจริงในการสนับสนุนองค์กรท้องถิ่นตามที่สำนักงานกำหนด ดังนี้

- กรณีการสนับสนุนเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการผลิตหรือให้บริการ เช่น ค่าก่อสร้างโรงงาน ค่าเครื่องจักรและอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม เป็นต้น

- กรณีการสนับสนุนเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบองค์รวม เช่น ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุน การขุดบ่อเพื่อกักเก็บน้ำ การก่อสร้างและซ่อมแซมฝายชะลอน้ำ การขุดเจาะซ่อมแซม และบำรุงรักษา หรือลำรางบ่อน้ำบาดาล เป็นต้น

- กรณีการสนับสนุนเพื่อการพัฒนากิจการเกษตรที่ยั่งยืน เช่น ค่าเครื่องจักรและอุปกรณ์ ค่าใช้จ่าย ในการอบรมเทคโนโลยีสมัยใหม่ด้านเกษตรเพื่อลดก๊าซเรือนกระจก

และเทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการใช้เทคโนโลยีบริหารจัดการพื้นที่ เช่น การปรับหน้าดิน การจัดการ ฟางข้าวและตอซัง การเก็บเกี่ยวผลผลิต การวิเคราะห์ดินและน้ำ รวมถึงการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตอย่างถูกต้องและปลอดภัย ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบและรับรองคุณภาพข้าว ค่าใช้จ่ายในการติดตามผลการดำเนินการและการประเมินปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เป็นต้น

- กรณีการสนับสนุนด้านการยกระดับสิ่งแวดล้อม เช่น ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนเครื่องมือหรืออุปกรณ์การคัดแยกขยะในชุมชน เป็นต้น

- กรณีการสนับสนุนสถานพยาบาลของรัฐ เช่น ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนเครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางการแพทย์ ค่าก่อสร้างหรือปรับปรุงห้องตรวจหรือห้องพักรักษาผู้ป่วย เป็นต้น ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นค่าใช้จ่ายที่นำไปขอรับสิทธิและประโยชน์กับหน่วยงานราชการอื่น

- กรณีการสนับสนุนสถานศึกษาของรัฐ เช่น ค่าก่อสร้างหรือปรับปรุงห้องเรียน ห้องทดลอง หรือการสนับสนุนเครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางการศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นค่าใช้จ่ายที่นำไปขอรับสิทธิและประโยชน์กับหน่วยงานราชการอื่น

บทที่ 3

ผลการศึกษา

รายงานการศึกษา เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” ได้กำหนดขอบเขตการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายและแนวทางในการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ของรัฐ เพื่อศึกษาโอกาสและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อให้ข้อเสนอเชิงนโยบายในการสร้างโอกาสในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของชุมชนในพื้นที่ EEC ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

การได้มาซึ่งข้อมูล จึงแบ่งออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ

- 1) ข้อมูลที่ได้จากการเชิญหน่วยงานภาครัฐ / ภาคเอกชน มานำเสนอ จำนวน 11 แห่ง
- 2) ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาดูงาน จำนวน 5 แห่ง
- 3) ข้อมูลที่ได้จากชุมชนในพื้นที่ EEC จำนวน 6 แห่ง
- 4) ข้อมูลจากการเสวนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) และมหาวิทยาลัยบูรพา วันพุธที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2566 ณ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

โดยมีรายละเอียดของข้อมูลดังนี้

3.1 ข้อมูลที่ได้จากการเชิญหน่วยงานภาครัฐ / ภาคเอกชน

หน่วยงานภาครัฐ (ส่วนกลาง / ส่วนภูมิภาค) ที่ได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานการขับเคลื่อน ปัญหา อุปสรรค เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” จำนวน 11 หน่วยงาน สรุปสาระสำคัญตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 - 1 สรุปรายชื่อหน่วยงานภาครัฐ / ภาคเอกชน

วัน/เดือน/ปี	หน่วยงาน	ประเด็น
วันพุธที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566	สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	รับทราบข้อมูล แนวทางและกรอบการดำเนินงาน ของสำนักงานคณะกรรมการ นโยบายเขตพัฒนา พิเศษภาคตะวันออก
วันศุกร์ที่ 3 มีนาคม 2566	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	รับทราบข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ แผนการดำเนินงานในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ

วัน/เดือน/ปี	หน่วยงาน	ประเด็น
		4 ภาค ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและได้ดำเนินการไปแล้ว เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่บริเวณชายแดนระบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
วันศุกร์ที่ 3 มีนาคม 2566	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	รับทราบข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและแนวทางในการแก้ปัญหาในด้านธุรกิจ ด้านการเงิน หรือด้านอื่น ๆ ที่เจอและต้องการแก้ไขปัญหา (Pain Point) และแผนการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ตลอดจนปัญหา อุปสรรคและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
วันพฤหัสบดีที่ 9 มีนาคม 2566	สำนักจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งประเทศไทย (วว.)	รับทราบข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่และภารกิจของหน่วยงานและแนวทางในการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ตลอดจนปัญหา อุปสรรคและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
วันพฤหัสบดีที่ 15 มีนาคม 2566	กองพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	รับทราบข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่และภารกิจของหน่วยงานและแนวทางในการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ตลอดจนปัญหา อุปสรรคและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
วันพฤหัสบดีที่ 20 เมษายน 2566	อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยบูรพา	รับทราบข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ในการขับเคลื่อนการช่วยเหลือผู้ประกอบการในชุมชนพื้นที่ EEC รวมทั้งปัญหา อุปสรรค ข้อติดขัดและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
วันพุธที่ 3 พฤษภาคม 2566	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	รับทราบข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับภารกิจ แนวทางในการช่วยเหลือชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

วัน/เดือน/ปี	หน่วยงาน	ประเด็น
		รวมทั้งกรอบการดำเนินงาน CSR ตลอดจนปัญหา อุปสรรค ข้อติดขัด และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
วันพฤหัสบดีที่ 11 พฤษภาคม 2566	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)	รับทราบข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับภารกิจของหน่วยงาน แนวทางในการช่วยเหลือชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
วันพฤหัสบดีที่ 18 พฤษภาคม 2566	บริษัท เซฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด	รับทราบข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ภารกิจ แนวทางในการช่วยเหลือชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) รวมทั้งกรอบการดำเนินงาน CSR ตลอดจนปัญหา อุปสรรค ข้อติดขัดและ เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
วันพุธที่ 28 มิถุนายน 2566	กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์	รับทราบข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบทบาท หน้าที่ พันธกิจ เกี่ยวกับเรื่องโอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
วันพุธที่ 12 กรกฎาคม 2566	กระทรวงแรงงาน	รับทราบข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบทบาท หน้าที่ พันธกิจ แผนการดำเนินงาน ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เกี่ยวกับเรื่องโอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ข้อมูลการทำงานของชุมชนในเขต 3 จังหวัดในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ปัญหา อุปสรรค และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

มีรายละเอียดขยายความ ดังต่อไปนี้

3.1.1 สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

พื้นที่โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีพื้นที่นาร่อง 3 จังหวัด เนื้อที่ประมาณ 8 ล้านไร่ ประชากรประมาณ 3,400,000 คน ซึ่งในส่วนนี้ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร และผู้ประกอบการรายย่อย การกิจของ EEC ในช่วงแรก เน้นเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อย่างที่ทราบกัน คือ เรื่องของรถไฟความเร็วสูง สนามบิน แหลมฉบังกับมาบตาพุด ระยะที่ 2 เน้นเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรม S – Curve 12 ตัว ณ ปัจจุบันมีนักลงทุนเข้ามาจำนวนมาก เช่น จีน ญี่ปุ่น ซึ่งเห็นว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ระยะที่ 3 เป็นระยะที่ให้ความสำคัญมาก เพราะว่าเป็นระยะที่เกี่ยวกับพี่น้องประชาชน วัตถุประสงค์การกิจ คือ การที่จะเข้าไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ทั้งในส่วนของชุมชนเมืองและชุมชนที่เป็นระดับท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ตำบล หมู่บ้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการกิจที่ 4 คือ การที่ไปพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ซึ่งแต่ละเรื่องจะเกี่ยวกับชุมชน เพราะฉะนั้นแนวทางที่ได้เริ่มดำเนินการไปแล้วบางส่วน คือ โมเดล 5 สร้าง เพราะเห็นว่าโมเดลนี้จะสามารถตอบโจทย์ของประชาชนที่อยู่ในชุมชนได้ค่อนข้างครบถ้วน

สร้างที่ 1 คือ สร้างความรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ของ EEC ทั้งรายใหญ่ รายย่อย ประมาณเกือบ 2 แสนราย เช่น พ่อค้าแม่ค้าขายอาหาร สินค้าทางการเกษตร หรือเสื้อผ้า เป็นต้น นอกจากกลุ่มนี้แล้ว จะมีกลุ่มที่ใช้แรงงานที่อยู่ในโรงงานต่าง ๆ ซึ่งมีมาตรการหรือโครงการที่ดูแลพี่น้องกลุ่มนี้ คือ โมเดลที่เรียกว่า EEC type b คือ การที่ไปสอบถามความต้องการของแต่ละโรงงานในพื้นที่ว่ามีความต้องการแรงงานประเภทใด EEC จะเข้าไปอบรมให้กับพี่น้องประชาชนในพื้นที่ในประเภทนั้น ๆ เช่น เรื่องรถ EV การอุตสาหกรรม รถยนต์ไฟฟ้าหรือเกี่ยวกับดิจิทัลต่าง ๆ ซึ่งโครงการเหล่านี้ได้รับความสนใจมาก โครงการนี้ได้เข้าไปร่วมมือกับมหาวิทยาลัยบูรพาเป็นหลัก ในการที่จะกำหนดหลักสูตรในการเข้าไปพัฒนาแต่ละด้านและจัดการอบรมขึ้น

สร้างที่ 2 คือ สร้างงาน สร้างอาชีพ ประชาชนในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 และภาวะเศรษฐกิจซึ่งชะลอตัวไปในช่วงโควิดทำให้มีจำนวนคนที่ตกงานเป็นจำนวนมาก โมเดลที่สามารถจะเป็นแหล่งที่จะค้าขาย สร้างงาน สร้างอาชีพให้กับประชาชน จะทำการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งตลาดการท่องเที่ยวจะเป็นส่วนที่สามารถรองรับประชาชนผู้ประกอบการรายย่อยให้มีที่ขายสินค้ามากขึ้นเข้าไปออกแบบตลาดในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพื้นที่ขายให้กับประชาชนและอบรมความรู้ในการขายใหม่ ๆ เช่น การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Commerce : E – Commerce) ซึ่งจะทำให้มีอาชีพ มีงานทำมากขึ้น และเศรษฐกิจชุมชนดีขึ้นจากการประมาณการมาตรการด้านนี้ หากดำเนินการสำเร็จจะทำให้พี่น้องประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 30 เปอร์เซ็นต์

สร้างที่ 3 คือ สร้างรัฐสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ที่ประชาชนต้องการ เนื่องจากกลุ่มชาวบ้าน กลุ่มชุมชนยังขาดหลายเรื่อง เช่น เรื่องสุขภาพ ซึ่ง EEC ไปประกันเรื่องสุขภาพ ทำโครงการโรงพยาบาลชุมชนที่ปลวกแดง แต่รูปแบบไม่เหมือนโรงพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข โดยร่วมมือกับภาคเอกชน ให้เข้ามาร่วมลงทุนในการทำโครงการโรงพยาบาลชุมชนให้กับพี่น้องประชาชน ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้ประกอบการด้านโรงพยาบาลหรือหน่วยงานรัฐ ได้มีการเข้าพบกับผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าที่อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ปรึกษาว่าต้องการขยายโรงพยาบาลร่วมกับภาคเอกชนให้เข้าไปช่วยพัฒนาได้หรือไม่ จะได้มีเงินทุนในการไปดูแลพี่น้องประชาชน ซึ่ง EEC ยินดี เพราะมีโมเดลที่จะเข้าไปผลักดันในอนาคตและสร้างประโยชน์ให้กับพี่น้องประชาชนด้านการดูแลสุขภาพได้ นอกจากการประกันเรื่องสุขภาพ ยังมีการประกันเรื่องดูแลด้านรายได้ ซึ่งโครงการ EEC ที่ไปประกันราคาทุเรียนในโรงงานที่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ร่วมกับกลุ่มเอกชนทำห้องเย็นรับซื้อทุเรียนมาจากชาวบ้านโดยให้ราคาที่สูงพอสมควร และนำไปแปรรูปซึ่งเพิ่มมูลค่าให้กับทุเรียน หากขายในฤดูกาลที่มีจำนวนมากราคาจะตก เพราะฉะนั้น มีวิธีว่าหากนำไปแช่แข็งและนำไปขายในระยะต่อไปได้ราคาดีขึ้น หรือทุเรียนที่เป็นเศษนำมาทำไอศกรีมเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าทางการเกษตร เป็นมาตรการที่เรียกว่าสร้างรัฐสวัสดิการให้กับประชาชน

สร้างที่ 4 คือ สร้างเครือข่ายโดยได้ร่วมมือกับกองทุนหมู่บ้านและวิสาหกิจชุมชนภาคตะวันออก โดยจะมาเป็นโครงการที่ดูแลประชาชนเรื่องการให้ความรู้ด้านเกษตรสมัยใหม่ มีการทดลองสาธิต แปลงสาธิต ปลูกข้าว ปลูกมัน เพื่อเพิ่มผลผลิตให้และมีเรื่องการเลี้ยงสัตว์ด้วย เลี้ยงสัตว์น้ำ ปลาทอง ปลาหางนกยูง ซึ่งโครงการนี้วิสาหกิจชุมชนขอมาร่วมทำบันทึกข้อตกลงกับ EEC ที่จะสร้างเครือข่ายในการให้ความรู้ประชาชนที่จะผลิตเกษตรหรือผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมให้มีรายได้ที่ดีขึ้น

สร้างที่ 5 คือ สร้างการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ซึ่ง EEC ได้ร่วมกับธนาคาร 7 แห่ง 7 สถาบันการเงิน ธนาคารส่วนใหญ่ คือ ธนาคารของรัฐทั้งหมด 1 ปีที่ผ่านมา การทำงานด้านนี้ของ EEC ถือว่าประสบความสำเร็จพอสมควร เพราะว่าธนาคารที่เข้ามาร่วมให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำช่วยเหลือความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ ปัจจุบันดำเนินการมาได้ประมาณ 1 ปี มีจำนวนประมาณ 100,000 ราย จำนวนเงินประมาณ 70,000 ล้านบาท ถือว่าประสบความสำเร็จ อีกทั้ง ยังมีสถาบันทางการเงินอีก จำนวน 3 สถาบัน คือ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Exim bank) ธนาคารกรุงไทยและธนาคารออมสิน ขอเข้าร่วมโครงการด้วย

ส่วนโครงการที่ EEC เริ่มดำเนินการไปแล้ว 4 โครงการหลัก ๆ คือ

โครงการที่ 1 โครงการตลาดท่องเที่ยวชุมชนที่นาเกลือ ซึ่งโมเดลจะพัฒนา โดยนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในตลาด ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบรูปแบบตลาดให้เป็นตลาดที่สมัยใหม่เป็นตลาดที่ท่องเที่ยวระดับสากลที่ประสบความสำเร็จ รูปแบบตลาดทำให้เชิญชวนนักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อของในตลาดมากขึ้น ที่สำคัญ คือ การจัดรูปแบบทำให้แผงค้าขายจำนวนมากขึ้น ผู้ประกอบการประชาชนมีที่ทำกินมากขึ้น ที่สำคัญจะนำระบบ 5G หรือดิจิทัล หรือ E - Commerce ต่าง ๆ เข้ามาใช้ เพราะฉะนั้น การค้าขายเป็นระดับสากลไม่ใช่ซื้อมาขายไปเหมือนทั่วไป ปัจจุบันมีการซื้อขายผ่านเว็บไซต์หรือมีระบบโลจิสติกส์ส่งไป

ยังประเทศอื่น ๆ ได้ ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น หากนำรูปแบบตลาดสมัยใหม่มาใช้รายได้จะเพิ่มขึ้นอย่างน้อยเท่าตัว และเป็นตัวจำลองต้นแบบ (Prototype) ที่จะนำไปใช้ในพื้นที่ต่าง ๆ ในพื้นที่ของ EEC

โครงการที่ 2 คือ ระเบียบสุขภาพ จะเป็นโครงการที่เน้นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่ EEC ซึ่งได้กำหนดจุดเป้าหมายประมาณ 10 กว่าจุด แต่ละจุดจะมีความแตกต่างกัน องค์ประกอบจะมีหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการรักษาพยาบาล การแพทย์แผนไทย ซึ่งสามารถรักษาโรคที่ร้ายแรงได้หลายโรค เช่น มะเร็ง ธาลัสซีเมีย เป็นต้น องค์ประกอบอีกส่วนหนึ่งคือเรื่องการให้บริการสุขภาพ (healthcare) ซึ่งในเรื่องดังกล่าวประเทศไทยมีความโดดเด่น เพราะว่ามีภูมิปัญญาแพทย์แผนไทยสมุนไพรที่สามารถรักษาโรคได้ยังมีประสิทธิภาพ เช่น ฟาโพลายโจร เป็นต้น

โครงการที่ 3 คือ ความงาม การชะลอวัย ประเทศไทยมีแพทย์ที่เชี่ยวชาญจำนวนมาก และอีกด้านที่มีผู้สนใจมาก คือ การดูแลผู้สูงอายุ การให้ที่อยู่อาศัย ซึ่งโครงการจะปักหมุดที่ศรีราชา เป็นโครงการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมทั้งร่างกายและจิตใจ (wellness center) ซึ่งเห็นว่าจะสามารถช่วยเหลือเศรษฐกิจชุมชนได้เป็นอย่างดี เพราะบุคลากรที่มาดำเนินการด้านนี้จะเป็บุคลากรของไทย ซึ่งจะอบรมที่มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านนักบำบัด ผู้ช่วยพยาบาล ผู้ดูแลสุขภาพต่าง ๆ จะเป็นผู้ที่อยู่ในโครงการทุกโครงการของ EEC ซึ่งโครงการนี้หากเจรจาทันทีกับกรมธนารักษ์ได้เรียบร้อยจะเริ่มดำเนินการที่ศรีราชา กับบางพระ ซึ่งจะทำให้การท่องเที่ยวขยายตัวอย่างมาก เพราะแนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นที่นิยม และจะทำรายได้ให้กับประเทศและเศรษฐกิจชุมชนเป็นอย่างมาก

โครงการที่ 4 คือ โครงการบริษัทวิสาหกิจชุมชน (EEC Enterprise) ได้เครือข่าย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มของเอกชน ภาครัฐ สถาบันการศึกษาหรือสถาบันการเงินและกองทุนหมู่บ้านมาร่วมทำบ้านพักช้อตกลาง เพื่อสนับสนุนวิสาหกิจที่อยู่ในพื้นที่เพื่อต่อยอดความสำเร็จ สร้างวิสาหกิจระดับกลาง ๆ หรือระดับธรรมดา ให้เป็นวิสาหกิจระดับที่อยู่ในระดับสากลได้ ปี พ.ศ. 2565 ได้เลือก 5 วิสาหกิจ โดยเข้าไปให้คำแนะนำ เรื่องของผลิตภัณฑ์ วิธีบริหารจัดการ การหาแหล่งเงินทุน และได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน คือ ไอคอนสยาม ซึ่งให้พื้นที่กับวิสาหกิจชุมชนเพื่อนำผลิตภัณฑ์ที่ได้จากวิสาหกิจชุมชนไปขายในพื้นที่ โดยคิดค่าแผงในราคาที่ถูก เห็นว่ารูปแบบนี้ทำให้วิสาหกิจชุมชนเหล่านี้เติบโตได้ เพราะว่ามีช่องทางไปจำหน่ายมากขึ้นเป็นระดับสากล ผลิตภัณฑ์จะเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ มีมูลค่ามากขึ้น

บทบาท EEC เข้ามาในฐานะของการเป็นผู้นำกระบวนการเรียนรู้ ฉะนั้นโครงการส่วนใหญ่จะนำกรอบแนวคิดการวิจัยมาจัดทำนโยบาย โดยจะอำนวยความสะดวกทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการหารือกับหน่วยงานท้องถิ่น เอกชนและเข้าร่วมมือกัน ซึ่งขณะนี้เรียกว่า การจับคู่ในท้องถิ่น นำกลับมาจับคู่กัน โครงการหรือแนวทางที่จะพัฒนาให้ประสบผลสำเร็จ โดย EEC เป็นหน่วยงานประสานงานเป็นผู้นำกระบวนการเรียนรู้ เพราะฉะนั้น บทบาทของ EEC ค่อนข้างลำบากเพราะว่าเข้าไปช่วยเหลือหลายเรื่อง อีกทั้งยังเป็นทีปรึกษาด้วย ที่ปรึกษาอาจจะต้องอาศัยผู้ชำนาญเฉพาะเรื่องในพื้นที่ ยกตัวอย่าง การดูแลสุขภาพต้องมีความรู้ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มโรงพยาบาล ผู้ประกอบการ หรือกระทรวงสาธารณสุขที่มีความรู้ เพราะฉะนั้น รูปแบบ วิธีการทุกโครงการจะตั้งเป็นคณะทำงานขึ้นมา เรื่องการดูแลสุขภาพจะมีคณะทำงาน

ประกอบด้วย ผู้แทนจากมหาวิทยาลัยบูรพา ผู้แทนจากกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนจากภาพเอกชน เพราะฉะนั้น วิธีนี้จะเป็นวิธีที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จได้ เพราะได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากมาย แต่ว่าข้อจำกัด คือ ต้องมีความพร้อมต้องเข้ามาช่วยกันเต็มที่ เรื่อง smart อบต. เป็นแนวทางบทบาทของ EEC แต่ปัญหาที่พบคือการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะภาครัฐ การดำเนินการในแต่ละเรื่องติดกับกฎหมายใช้เวลามาก ตัวอย่างเช่น ตลาดนาโพธิ์ นาเกลือ การออกแบบใช้เวลาไม่นานและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ แต่ติดขัดในเรื่องพื้นที่ที่จะดำเนินการติดพื้นที่ชายฝั่งซึ่งเกี่ยวข้องกับกรมเจ้าท่า พื้นที่ที่ล้ำเข้ามาเป็นอำนาจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือการสร้างอาคารความสูงติดกับเรื่องเขตของกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น ในฐานะที่ EEC เป็นผู้นำกระบวนการเรียนรู้จะต้องประสานงานกับทุกฝ่าย หากไม่มีอำนาจเบ็ดเสร็จจะดำเนินการได้ยาก ต้องอาศัยคณะทำงานประชุมกันและสร้างความเข้าใจกัน เรื่องเงินทุนไม่ใช่ประเด็นตอนนี้ เนื่องจากว่าแต่ละโครงการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ศักยภาพพื้นที่บริเวณที่ EEC ค่อนข้างสูง พื้นที่ตามชายทะเลหรือศรีราชา บางพระ นักลงทุนต้องการเข้ามาลงทุน เพราะฉะนั้นเรื่องการเงินไม่น่ามีปัญหา ปัญหาจะมีเรื่องภาครัฐที่มีขั้นตอนหลายขั้นตอน และแต่ละหน่วยงานมีอำนาจของตัวเอง เวลาประสานงานค่อนข้างยาก

เรื่องของการพัฒนาเชิงพื้นที่ EEC พยายามทำเป็นพื้นที่ ซึ่งแต่ละพื้นที่ที่มีศักยภาพค่อนข้างแตกต่างกัน แต่จะพยายามเน้นว่าตลาดท่องเที่ยวต้องอยู่ริมทะเล หรือตรง wellness ต้องอยู่ในส่วนที่มีความพร้อมเป็นเมืองที่มีความพร้อม หรือพื้นที่ที่มีวิสาหกิจชุมชนจำนวนมาก จากนั้นจะใช้งานที่เป็นลักษณะโครงการเข้าไป คือพื้นที่ใดที่มีศักยภาพ โมเดลของ EEC คือ สร้างตัวจำลองต้นแบบ (Prototype) เสร็จแต่ละจุดที่เป็นการพัฒนาเชิงพื้นที่จะเอาต้นแบบกระจายไปใช้ในแต่ละพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อไป เพราะฉะนั้น จะกระจายไปจากจุดแรกเริ่มประมาณ 4 – 5 จุด ในปี พ.ศ. 2565 – 2566 และในปี พ.ศ. 2567 – 2570 จะนำทุกตัวเป็นตัวจำลองต้นแบบ (Prototype) และกระจายไปแต่ละพื้นที่

กองทุนของ EEC ตามพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 วัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ โดยไปพัฒนาท้องที่ พัฒนาตัวชุมชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน เพื่อนำเรื่องการศึกษาสนับสนุนการศึกษาในพื้นที่ และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานในพื้นที่ เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าโมเดลที่กำหนด 4 ตัวหลักจะสอดคล้องกับเรื่องดังกล่าว เรื่อง Smart อบต. คือ สมมุติ อบต. ขอกู้เพื่อมาพัฒนาระบบจะเข้าเกณฑ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารพื้นที่ หรือว่าโครงการของแสมสารที่ต้องการทำตลาดเพื่อจะสร้างความเจริญให้กับพื้นที่เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนอย่างนี้เข้าเกณฑ์หมด

3.1.2 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

นโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ในความเชื่อมโยงของเขตเศรษฐกิจพิเศษกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขันแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 9 เขตเศรษฐกิจพิเศษ มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ในการพัฒนาประเทศที่เป็นปัจจุบัน และแผนย่อยคือการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษวัตถุประสงค์เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันโดยจะส่งผลให้เกิดฐานการผลิตและบริการโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาสร้างมูลค่าเพิ่มและมีการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจไปสู่พื้นที่อื่นสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ยกย่องรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรอบ เป้าหมายเพื่อการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่ระเบียงเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการลงทุนในพื้นที่เพิ่มขึ้นและมีแนวทางการพัฒนา คือ

- 1) ส่งเสริมการให้สิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกการลงทุน
- 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในแต่ละระเบียงฯ เพื่อสนับสนุนจุดเน้นการพัฒนา และการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจหลักอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ
- 3) พัฒนาและเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตและบริการ โดยส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายกิจกรรมทางเศรษฐกิจ บริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานและสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 4) พัฒนาแรงงานและสนับสนุนผู้ประกอบการ โดยพัฒนาแรงงานเพื่อรองรับกิจการเป้าหมายในพื้นที่/พัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ และบ่มเพาะผู้ประกอบการท้องถิ่น
- 5) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยยกระดับการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ภาคการผลิต / บริการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคีการพัฒนา ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม

โดยได้กำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายความว่า 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ปลอดภัย เด็ดขาดได้อย่างยั่งยืน

ในกลยุทธ์ที่ 1 : การสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานรากพัฒนาภาคให้เป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญของประเทศ โดยใช้แนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาภาคและการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ SEZ/EEC เป็นเครื่องมือในการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ด้วยวิธี

- 1) พัฒนาห่วงโซ่อุปทานเชื่อมโยงทั้งในและต่างประเทศ
- 2) กำหนดกิจการเป้าหมายสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่
- 3) เชื่อมโยงผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชนเข้ากับห่วงโซ่อุปทาน
- 4) พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจหลักรองรับการลงทุนและการจ้างงาน

อีกทั้งยังมีการกำหนดพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ และแนวทางการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ดังนี้

(1) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน และลำปาง เพื่อพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์หลักของประเทศอย่างยั่งยืน โดยพัฒนา Creative Ecosystem ให้เอื้อต่อการเป็นเมืองสร้างสรรค์ พัฒนาสินค้าและบริการสร้างสรรค์ สร้างแบรนด์และส่งเสริมการตลาด และการประชาสัมพันธ์ และพัฒนาด้านการศึกษาและวิจัย และบุคลากรด้านสร้างสรรค์

(2) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดขอนแก่น นครราชสีมา อุตรดิตถ์ และหนองคาย เพื่อพัฒนาเป็นฐานอุตสาหกรรมชีวภาพแห่งใหม่ของประเทศ ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ชีวภาพให้หลากหลาย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และปลอดภัย ส่งเสริมการลงทุนด้านเกษตร / อุตสาหกรรมชีวภาพและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ พัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ และพัฒนาบุคลากรด้านเกษตรและอุตสาหกรรมชีวภาพ

(3) พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง – ตะวันตก ประกอบด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นครปฐม สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี เพื่อพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำด้านอุตสาหกรรมเกษตร การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมไฮเทคมูลค่าสูงเชื่อมโยงกับกรุงเทพฯ และพื้นที่โดยรอบ EEC โดยเพิ่มความสามารถการแข่งขันของฐานอุตสาหกรรมเดิม ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ส่งเสริมการพัฒนาเขตการท่องเที่ยวเชิงมรดกโลก และประวัติศาสตร์และการอนุรักษ์

(4) พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์กลางของภาคใต้ในการเชื่อมโยงการค้าและโลจิสติกส์กับพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศ และภูมิภาคฝั่งทะเลอันดามันเป็นฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพ และการแปรรูปเกษตรมูลค่าสูง (ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ผลิตภัณฑ์ประมง และอื่น ๆ) และเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวสู่นานาชาติ โดยพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงอ่าวไทยและอันดามัน และการท่องเที่ยวแบบผสมผสานเชิงสุขภาพและวิถีชุมชน พัฒนาฐานอุตสาหกรรมชีวภาพและการแปรรูปเกษตรมูลค่าสูง และส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม การพัฒนาเมืองน่าอยู่ และพัฒนาเพื่อส่งเสริมบทบาทเป็นประตูการค้าและโลจิสติกส์

โดยผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการพัฒนา

1) การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ เป็นหนึ่งในเครื่องมือในการสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่ ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ช่วยกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำจากการพัฒนา เป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ ซึ่งทุกภาคส่วนโดยเฉพาะเศรษฐกิจระดับฐานรากสามารถได้รับประโยชน์จากการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน และกระตุ้นเศรษฐกิจของภาคและประเทศ รวมทั้งระบียงฯ จะเป็นศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค (Growth Pole) โดยเชื่อมโยงในลักษณะคลัสเตอร์กับจังหวัดในระบียงฯ พื้นที่โดยรอบ และประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งด้านการคมนาคมและโลจิสติกส์และการพัฒนาสินค้าและบริการในห่วงโซ่ เพื่อให้พื้นที่ระบียงฯ และพื้นที่อื่น ๆ สามารถได้รับประโยชน์จากการพัฒนาและเติบโตไปพร้อมกัน

2) การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ จะช่วยกระตุ้นการบริโภคและเศรษฐกิจในพื้นที่ และการเป็นแหล่งรองรับวัตถุดิบในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อนำมาแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม

3) การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ เน้นการพัฒนาเชื่อมโยงทั้งในมิติกลุ่มพื้นที่และกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงในลักษณะห่วงโซ่มูลค่าทั้งต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ โดยเน้นการสนับสนุนการวิจัยพัฒนาและเทคโนโลยีมาสร้างมูลค่าเพิ่มในภาคการผลิตและบริการรวมทั้งเชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจอื่น ๆ ของประเทศ และของประเทศในภูมิภาค เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและประชาชน และเกิดการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้เกิดการสร้างรายได้กับคนส่วนใหญ่ในพื้นที่และพื้นที่โดยรอบ

4) ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนา สร้างโอกาสในการประกอบธุรกิจและประกอบอาชีพ โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน SMEs และ Startup ในพื้นที่

ส่วนการพัฒนาหรือลำดับเหตุการณ์ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ สิ่งที่ต้องทำในระยะเร่งด่วนในช่วงหลังจากที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2564 สิ่งที่ต้องดำเนินการเร่งด่วนในช่วงที่ผ่านมาทางสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ไปศึกษาและรับฟังความเห็นนำไปสู่การเสนอแนะเพื่อพิจารณา คือ

1) การกำหนดขอบเขตพื้นที่ของอุตสาหกรรมเป้าหมาย สิทธิประโยชน์ที่ปัจจุบัน ได้มีการเปิดให้นักลงทุนที่มีความสนใจต้องการจะลงทุนสามารถได้รับสิทธิประโยชน์ได้ทันที จึงถือเป็นการดำเนินงานที่สำคัญเร่งด่วนที่สภาพัฒนาฯ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการไปแล้ว สภาพัฒนาฯ ต้องการให้เร่งดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมเป้าหมายและสิทธิประโยชน์ เนื่องจากพื้นที่จังหวัดในระเบียงเศรษฐกิจฯ ในหลายจังหวัดค่อนข้างเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพ หากวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานมีความชัดเจนจะทำให้มีการเปิดรับนักลงทุนสามารถลงทุนได้ทันที

2) ในอีก 5 ปี ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) เป็นช่วงที่หน่วยงานรับผิดชอบหลัก 5 องค์กรประกอบ หลักการที่วางนี้ไปใช้ในการจัดทำแผนขับเคลื่อนมีรายละเอียดของโครงการที่สำคัญในแต่ละช่วงปีในแต่ละปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้มีการนำโครงการสำคัญรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินงาน ทำให้แผนผังแสดงการพัฒนาฯ ได้แก่ การส่งเสริมแรงงานผู้ประกอบการ การพัฒนาห่วงโซ่ การวิจัยถ่ายทอดเทคโนโลยีได้มีการพัฒนาเป็นระบบในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จากนั้นจะเป็นการดำเนินตามแผนในช่วงระยะยาวหลังจากปี พ.ศ. 2570 หลังจากดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เสร็จสิ้น ถือเป็นเรื่องของการมองภาพของความเชื่อมโยงกับพื้นที่อื่น ๆ ให้มากขึ้น

3) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับกระทรวงมหาดไทยได้เข้าร่วมรับฟังความเห็นข้อมูลจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้มีการนำเสนอต่ออนุกรรมการสิทธิประโยชน์ กำหนดขอบเขตพื้นที่อย่างชัดเจนว่าพื้นที่ชั้นนำ 4 จังหวัดดังกล่าว ซึ่งนโยบายของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) ได้ประกาศ 4 จังหวัดที่เป็นระเบียบให้เกิดเป็นรูปธรรมก่อน รวมไปถึงพื้นที่เกี่ยวเนื่องให้ได้รับประโยชน์เช่นกันเช่นการคาดการณ์สินค้าและบริการพื้นที่ระเบียงเขตเศรษฐกิจฯ

และพื้นที่โดยรอบมีศักยภาพ อาจจะต้องคาดการณ์การรวบรวมวัตถุดิบคุณภาพและการแปรรูป รวมไปถึงการตลาด ส่วนพื้นที่เพิ่มเติมก็จะเป็นระยะถัดไป

4) เรื่องของประชาชนชุมชนในพื้นที่ระยองเขตเศรษฐกิจฯ จากหมายเหตุอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ชัดเจน จะดำเนินการผ่านชุมชนที่มีศักยภาพตามกิจกรรมการดำเนินเศรษฐกิจที่ชัดเจน หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการกลั่นกรองอีกครั้งเพื่อลงพื้นที่ชุมชนที่มีศักยภาพ สินค้าที่มีศักยภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและชุมชนมากที่สุด

3.1.3 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

การส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) มีภารกิจหลักในเรื่องของการส่งเสริมการลงทุนในไทย ทั้งนักลงทุนไทยและนักลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ลดความเหลื่อมล้ำและกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค อำนวยความสะดวกและปรับปรุงสภาพแวดล้อมการลงทุน และส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ

สิทธิและประโยชน์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 (แก้ไข พ.ศ. 2560)

สิทธิและประโยชน์ทางภาษี (Tax Incentives) จะยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบสำหรับการผลิตเพื่อการส่งออก ยกเว้นอากรขาเข้าของที่นำเข้ามาเพื่อการวิจัยและพัฒนา และสิทธิประโยชน์ในเขตส่งเสริมการลงทุน (ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล ร้อยละ 50 อีกไม่เกิน 5 ปี หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าน้ำประปา 2 เท่า หักค่าติดตั้ง หรือก่อสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้นร้อยละ 25)

สิทธิและประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับภาษี รูปแบบการให้สิทธิประโยชน์ และสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม (Non-Tax Incentives) อนุญาตให้นำคนต่างชาติเข้ามาเพื่อศึกษาลู่ทางการลงทุน อนุญาตให้นำช่างฝีมือและผู้ชำนาญการต่างชาติเข้ามาทำงานในกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน อนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน และอนุญาตให้ส่งออกซึ่งเงินตราต่างประเทศ

รูปแบบการให้สิทธิและประโยชน์

สิทธิประโยชน์พื้นฐาน ประเภท กิจการ 10 หมวด ได้แก่ เกษตร อาหาร และเทคโนโลยีชีวภาพ การแพทย์ เครื่องจักรและยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โลหะและวัตถุเคมีและปิโตรเคมี สาธารณูปโภค ดิจิทัล สร้างสรรค์ และบริการที่มีมูลค่าสูง

สิทธิประโยชน์เพิ่มเติม

1. มาตรการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
2. มาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เป้าหมาย
3. มาตรการส่งเสริมการลงทุนเฉพาะด้าน

สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติม

กรณีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- (1) ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีกเป็นระยะเวลา 2 ปี สำหรับกิจการในกลุ่ม A1+
- (2) ให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตรา ร้อยละ 50 ของอัตรากปกติ เป็นระยะเวลา 3 ปี นับจาก วันสิ้นสุดระยะเวลาการได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกิจการ ในกลุ่ม A1 A2 A3 และ A4

กรณีเกณฑ์ที่ตั้ง

- (1) ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีกเป็นระยะเวลา 1 ปี สำหรับกิจการในกลุ่ม A1+
- (2) ให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ 50 ของอัตรากปกติ เป็นระยะเวลา 2 ปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาการได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกิจการในกลุ่ม A1 A2 A3 และ A4

กรณีตั้งโครงการในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมในพื้นที่จังหวัด ฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยอง สิทธิและประโยชน์ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีก 1 ปี ตามหลักเกณฑ์ของประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เรื่อง นโยบายและหลักเกณฑ์ การส่งเสริมการลงทุน

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment) : BOI มีนโยบายมาตรการเศรษฐกิจฐานราก โดยกำหนดให้ผู้ผลิตหรือโรงงานหรือบริษัทรายใหญ่ที่ดำเนินกิจการแล้วมีผลกำไร สามารถนำเงินไปใช้ในการช่วยเหลือหรือพัฒนาชุมชน (CSR) เพื่อนำมูลค่างานในส่วนที่ใช้ไปในการช่วยเหลือหรือพัฒนาชุมชน (CSR) ดังกล่าว มาหักภาษีได้ในอัตราร้อยละ 200 โดยมาตรการดังกล่าว เป็นมาตรการจูงใจให้บริษัทที่ดำเนินกิจการแล้วมีผลกำไรเข้ามาช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เรื่องการให้สิทธิประโยชน์แก่ภาคอุตสาหกรรมที่เข้ามาลงทุนแล้วส่งเสริมให้เศรษฐกิจฐานรากแข็งแกร่งมากขึ้นนั้น ปัจจุบัน BOI อยู่ระหว่างดำเนินการออกแบบรูปแบบสิทธิประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นสำหรับกรณีดังกล่าว โดยมีแนวคิดในการให้สิทธิประโยชน์แก่ธุรกิจขนาดใหญ่ที่สนับสนุนธุรกิจขนาดเล็กในประเทศ เช่น SMEs เพื่อส่งเสริมการลงทุนในเศรษฐกิจฐานรากต่อไป ซึ่ง BOI กำลังดำเนินการพัฒนาในปัจจุบัน คือ ส่งเสริมให้ธุรกิจขนาดเล็กมีการพัฒนาคุณภาพและการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร เพื่อให้บริษัทขนาดเล็กได้มีความรู้ ความเข้าใจ ความต้องการของลูกค้า เพื่อธุรกิจขนาดเล็กจะได้พัฒนาไปเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ต่อไปได้

3.1.4 สำนักจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว)

กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เปรียบเสมือนข้อต่อที่ถือเป็นกลไกที่ช่วยผลักดันในเรื่องของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีวิสัยทัศน์ “สร้างความเข้มแข็งให้ SMEs และชุมชนผ่านระบบนิเวศนวัตกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างยั่งยืน” และมีพันธกิจ ดังนี้

1) วิจัยพัฒนาและบูรณาการด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อสร้างคุณค่ามูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจประเทศบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพตอบสนองการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

2) ถ่ายทอดเทคโนโลยี และนวัตกรรม สู่ภาคอุตสาหกรรมและวิสาหกิจชุมชน และผลักดันให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์ทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

3) บริการวิเคราะห์ ทดสอบ สอบเทียบ รับรองระบบคุณภาพ อบรมและที่ปรึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานและความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม

4) พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กร ศูนย์ฯ องค์กรสมรรถนะสูง ทันสมัย และมีธรรมาภิบาล

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) นำองค์ความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจ BCG นำองค์ความรู้ที่เชี่ยวชาญตอบโจทย์ให้แก่ประเทศและประชาชนอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับเศรษฐกิจทั้งระบบ เพิ่มผลิตภัณธ์มวลรวมประเทศกระจายรายได้สู่ชุมชน สร้างชุมชนเข้มแข็งและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลักดันการขับเคลื่อน 3 เศรษฐกิจหลัก ได้แก่ Bio Economy ระบบเศรษฐกิจชีวภาพเพื่อยุติการใช้ทรัพยากรชีวภาพอย่างคุ้มค่า เชื่อมโยงกับ Circular Economy ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อนำวัสดุกลับมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด และภายใต้ Green Economy ระบบเศรษฐกิจสีเขียวเพื่อแก้ปัญหาและลดผลกระทบต่อโลกอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย เรื่องของสมุนไพร อาหาร พลังงานสิ่งแวดล้อมและเกษตร ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยพัฒนาส่งเสริมพื้นที่เศรษฐกิจ EEC BCG จึงมีความสำคัญต่อประเทศสูงทั้งในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากรเกี่ยวข้องกับการจ้างงานมากถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนการจ้างงานรวมกรอบแนวทางการดำเนินงานของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)

- Bio Based Research วิจัยและพัฒนาบนฐานของทรัพยากรชีวภาพ ครอบคลุมภารกิจที่เกี่ยวข้องกับคลัสเตอร์เป้าหมายของประเทศ

- Appropriate Technology พัฒนาเทคโนโลยีที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความต้องการของผู้ใช้

- Total Solution Provider การบริหารด้านการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ จนสู่ระดับเชิงพาณิชย์ อย่างครบวงจรรวมถึงการส่งเสริมด้านการตลาดและเชื่อมโยงด้านการเงินแก่ผู้ประกอบการทุกระดับ

- Community (Area Based) การดำเนินงานที่มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการของชุมชนและประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) มีโครงสร้างสำคัญในการสนับสนุนผู้ประกอบการหรือดำเนินงานนอกเขตพื้นที่เศรษฐกิจ ผลประโยชน์สะท้อนกลับไปที่ EEC ได้แก่ ศูนย์ความเป็นเลิศด้านสสารที่เป็นโรงงานนำร่องมาตรฐานสำหรับการพัฒนาการผลิตในแง่ของอาหาร ศูนย์ยัดอายุลำไย ลำพูน และศูนย์เทคโนโลยีการบริการเทคโนโลยีนวัตกรรมอาหาร แพร์ เป็นต้น

สรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ดำเนินการแล้วเสร็จ (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2565)

1. ดำเนินการเพื่อตอบสนอง S – Curve ในปี พ.ศ. 2564 ซึ่งผลงานที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จเกี่ยวข้องกับ BCG Model ในแง่ของการทำเกษตร การผลิตสารชีวภัณฑ์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) สามารถดำเนินงานได้เอง อีกทั้งยังสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในเรื่องของไม้ดอก ไม้ประดับ ศูนย์ทดสอบสลายตัวของพลาสติกชีวภาพ มีการรับรองของ GMP Organic 1,000 ไร่ มีศูนย์บริการวิเคราะห์ทดสอบเครื่องมือแพทย์ครบวงจร ตามหลักการระบบคุณภาพที่ช่วยจัดการห้องปฏิบัติการให้มีมาตรฐาน หรือ OECD Good Laboratory Practice (OECD GLP) ซึ่งนิยมใช้ในห้องปฏิบัติการที่เน้นทางด้านการทดสอบความปลอดภัยต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่ไม่ได้ทดลองในมนุษย์ หรือ Organization for Economic Co-operation and Development โดยข้อมูลที่ได้จากห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน OECD GLP จะมีคุณภาพสูง เชื่อถือได้และเป็นที่ยอมรับทั่วโลก โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มมาตรฐาน GMP ศูนย์นวัตกรรมการผลิตหั่วเชื้อจุลินทรีย์เพื่ออุตสาหกรรม สถานีจัดการขยะชุมชนครบวงจร (ตาลเดี่ยวโมเดล) ศูนย์ทดสอบมาตรฐานความปลอดภัยชิ้นส่วนระบบรถไฟความเร็วสูง

1.1 สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ในการขับเคลื่อน SMEs และเศรษฐกิจฐานรากภายใต้แนวคิด BCG

- การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้กับชุมชนกลุ่มไม้ดอก ไม้ประดับ ด้วยนวัตกรรมเกษตร จังหวัดน่าน จังหวัดเลย และจังหวัดลำปาง สร้างรายได้และมูลค่าเพิ่มจากการขายและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้ดอก ไม้ประดับ สนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน

- การผลิตพลังงานทดแทนจากวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร ขยะพลาสติกและขยะปลอดเชื้อ ด้วยกระบวนการแก๊สซิฟิเคชันแบบสามขั้นตอน (สถานีวิจัยลำตะคอง – ศนพ.) ขนาดการป้อนวัตถุดิบ 10 ตัน / วัน ผลิตพลังงานทดแทนจากวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร ขยะพลาสติกและขยะปลอดเชื้อ ขยายผลรองรับนโยบายโรงไฟฟ้าชุมชน

1.2 โรงงานบริการนวัตกรรมอาหาร Food Innovation Service Plant (FISP) เป็นโรงงานอาหารมาตรฐานที่ให้บริการผู้ประกอบการด้านผลิตภัณฑ์อาหารอย่างครบวงจร สร้างโอกาสและลดความเสี่ยงในการลงทุน ได้รับใบอนุญาตผลิตอาหารจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) และได้รับการรับรอง GMP

1.3 การดำเนินงานเชิงพื้นที่ ดำเนินการในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ 5 ภาค 32 ชุมชน ได้แก่ ภาคเหนือ 12 ชุมชน ภาคกลาง 6 ชุมชน ภาคตะวันออก 2 ชุมชน ภาคใต้ 2 ชุมชน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 ชุมชน

1.4 ศูนย์บริการนวัตกรรมเครื่องสำอางแบบครบวงจร

Total Solution ด้านการผลิตเครื่องสำอางครบวงจร ผ่านการประเมินจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ผู้ประกอบการให้บริการ 39 ราย

1.5 การเพิ่มมูลค่าแก๊สชีวภาพด้วยนวัตกรรมกระบวนการผลิตไบโอเมทานอล

Circular Economy ลดการปลดปล่อย CO 2 ภาคเอกชนให้ความสนใจในการลงทุนเครื่องต้นแบบผลิตไบโอเมทานอล 100 ลิตร / วัน ผลิตแก๊สไบโอเมทานอล เครื่องต้นแบบเมทานอลจากก๊าซ CO 2 กำลังการผลิต 5 ลิตร / วัน

2. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ในการนำกลุ่มวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) ไปดำเนินการในสถานการณ์โควิด

2.1 การพัฒนาศักยภาพการทดสอบทางด้านเครื่องมือและอุปกรณ์การแพทย์ที่จำเป็นสำหรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด 19) โดยลดการแพร่ระบาดและเพิ่มศักยภาพการรองรับผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) ที่มีอาการหนัก

2.2 การทดสอบและตรวจวัดคุณภาพอากาศของห้องความดันลบและความดันบวกสำหรับผู้ติดเชื้อ ลดค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ทดสอบของผู้ประกอบการผลิตหน้ากาก

2.3 งานบริการทดสอบหน้ากากอนามัยใช้ครั้งเดียวมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก. 2424 – 2562 และหน้ากาก N 95 ลดความเสี่ยงการติดเชื้อทางการแพทย์ มอก. 2480 – 2562

2.4 โครงการศูนย์นวัตกรรมการผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์เพื่ออุตสาหกรรมอาหาร

- ช่วยผู้ประกอบการขยายกำลังการผลิต สร้างรายได้เพิ่ม
- สร้างโอกาสในการขอจดสิทธิบัตร ทรัพย์สินทางปัญญา
- ลดระยะเวลาในการขอ อย.
- เพิ่มโอกาสในการส่งออกผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่น

2.5 ช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาวิธีวิเคราะห์ทดสอบให้กับผู้ประกอบการ สร้างรายได้เพิ่มจากการขายในประเทศ 103.54 ล้านบาท ลดต้นทุนผู้ประกอบการ 10.22 ล้านบาท เกิดการลงทุนเพิ่ม 4.43 ล้านบาท ผลกระทบทางเศรษฐกิจ 154.98 ล้านบาท และผลกระทบทางสังคม 42.44 ล้านบาท รวมมูลค่าผลกระทบ 197.42 ล้านบาท

2.6 โครงการยกระดับเศรษฐกิจในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลางตะวันตกด้วย BCG โมเดล

- การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชสมัยใหม่
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผลผลิตเกษตร
- ต้นแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- หัวเชื้อจุลินทรีย์ที่เป็นชีวภัณฑ์ทางการเกษตร

- โรงงานต้นแบบมาตรฐานและระบบควบคุมคุณภาพการผลิต

ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร 2.61 ล้านบาท สร้างรายได้เพิ่ม 18.87 ล้านบาท เกิดการลงทุนเพิ่ม 1.29 ล้านบาท ผลกระทบทางเศรษฐกิจ 28.73 ล้านบาท ผลกระทบทางสังคม 4.61 ล้านบาท รวมมูลค่าผลกระทบ 33.34 ล้านบาท

การดำเนินงานในพื้นที่ EEC มีการดำเนินการพัฒนาผู้ประกอบการในกลุ่มแปรรูปต่าง ๆ เช่น ระยอง จันทบุรี ชลบุรี เป็นต้น ส่วนโครงการระเบียบเศรษฐกิจ เป็นโครงการที่ได้รับงบประมาณจากพระราชบัญญัติเงินกู้ที่ทางสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พิจารณาสับสนุนเงินกู้ได้ดำเนินการแล้วเสร็จได้ผลสัมฤทธิ์สามารถดำเนินการลด วิเคราะห์การกำหนดแนวทางออกแบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development – R&D) เรื่องของสารชีวภัณฑ์ และสารชีวภัณฑ์เหล่านี้ทางหน่วยงานใช้ดำเนินการต่อในโครงการระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันตก ประกอบด้วย กาญจนบุรี นครปฐม สุพรรณบุรีและอยุธยา โดยการใช้พื้นที่การเกษตร เป็นพื้นที่ที่อยู่โครงการในการทดสอบชีวภัณฑ์เกิดเป็นผลลัพธ์ที่ดีเป็นอย่างมากเพื่อช่วยยกระดับเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรให้มีความมากขึ้น เนื่องจากการลดการใช้สารเคมีทำให้สามารถเพิ่มมูลค่าให้ผลผลิตทางการเกษตรได้ เบื้องต้นทางหน่วยงานร่วมกับกรมวิชาการทางเกษตรได้ถ่ายทอดการผลิตตัวชีวภัณฑ์ให้เกษตรกรสามารถผลิตตัวชีวภัณฑ์และตั้งต้นด้วยหัวเชื้อได้ ทำให้เกษตรกรสามารถผลิตหัวเชื้อไว้ใช้เองได้ในบางส่วน

หน่วยงานได้มีการเข้าไปช่วยเหลือประชาชน โดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยในพื้นที่ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ ในพื้นที่ เปรียบเสมือนองค์กรที่เป็นตัวชี้นำ เมื่อเกิดการขึ้นนำแล้วจะทำการดำเนินการต่อให้เกิดการบรรลุผล จะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏฯ ที่จะช่วยดูแลผู้ประกอบการ หรือกลุ่มวิสาหกิจนั้นได้เนื่องจากมีความใกล้ชิดเชิงเขตพื้นที่มากกว่าหน่วยงาน วว. ซึ่งหน่วยงานจะเปรียบเสมือนพี่เลี้ยงส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดขึ้น เนื่องจากทางมีองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่จะไปพัฒนาทางพื้นที่ได้และมีส่วนกลางของห้องปฏิบัติการที่ได้รับมาตรฐาน ปัจจุบันนี้จะมีในเรื่องของมาตรฐานที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการเพิ่มมูลค่าอีกด้วย

กรมวิชาการเกษตรจะทราบว่ากลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ใดที่มีปัญหาอยู่ เปรียบเสมือนการใช้เครือข่ายหรือพันธมิตรของกรมวิชาการเกษตรเป็นตัวช่วยที่จะเข้าไปยังกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเป็นการชี้เป้าในพื้นที่ทางการเกษตรที่มีปัญหา อีกทั้ง แต่ละในพื้นที่ทางหน่วยงานได้ใช้วิธีการเครือข่ายต่าง ๆ ช่วยกันพัฒนาขึ้นมาเช่นกัน

หน่วยงานสามารถสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากกรณีระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันตกได้มีการดำเนินการสำรวจพื้นที่ที่หน่วยงานสามารถพัฒนางานก่อนที่จะเสนองบประมาณ ได้มีการดำเนินการสำรวจพื้นที่ดำเนินการช่วยพัฒนาหรือยกระดับให้กับเกษตรกรคัดเลือกโดยพื้นที่ พืช เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการใช้สารชีวภัณฑ์แต่ละประเภท ทำให้สามารถต่อยอดสารชีวภัณฑ์ต่อไปให้ภาคเอกชนได้อีกด้วย และสามารถพัฒนาขึ้นมาให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถผลิตในระดับภาคอุตสาหกรรมได้

3.1.5 กองพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

แนวทางและบทบาทของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชนหรือเศรษฐกิจฐานราก กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาและยกระดับไม่ว่าจะเป็น SME และวิสาหกิจชุมชน ซึ่งในอดีตเป็นหน่วยงานแรก ๆ ของประเทศที่ทำเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาอาชีพเสริมให้กับประชาชนในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งการพัฒนาที่ผ่านมาจะเริ่มจากการมองหาชุมชนที่จะนำเอาอัตลักษณ์ภูมิปัญญาหรือวัฒนธรรมของชุมชน เช่น สิ่งทอ เครื่องจักสานต่าง ๆ เช่น กระบุง ตะกร้า ซึ่งกองพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชนเข้าไปร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่บางหน่วยงาน โดยเฉพาะก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการที่จะเข้าไปสอนชาวบ้านให้พัฒนางานฝีมือและยกระดับตัวผลิตภัณฑ์ให้การผลิตอาชีพเสริมให้เริ่มเป็นรายได้หลัก จึงมีโครงการพัฒนาแต่ละราย ฟั้้องประชาชนแต่ละรายให้รวมกันเป็นกลุ่ม โดยตั้งชื่อโครงการว่า โครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรม จะมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านอุตสาหกรรมบางอย่างลงไปให้พัฒนาในลักษณะของชุมชน ยกตัวอย่างเช่น บ้านทุ่งหลวง อำเภอดุสิต จังหวัดสุโขทัย ทำเครื่องปั้นดินเผา โดยเข้าไปสอนทำเครื่องปั้นดินเผาทีละคน จนวันหนึ่งรวมให้เป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมทั้งหมู่บ้าน จะทำเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งได้รับความร่วมมือจากธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของญี่ปุ่น ในการที่จะให้เงินทุนและมาร่วมกับประธานชุมชนสร้างเป็นอาคารศูนย์กลางชุมชน (อาคาร JBIC) เพราะในช่วงนั้นเศรษฐกิจของไทยส่วนใหญ่เริ่มจะหันไปเรื่องของบริการการท่องเที่ยว หน่วยงานเลือกมาทั้งหมด 18 ชุมชนทั่วประเทศ และสร้างอาคารศูนย์กลางชุมชน หลังจากนั้นไปเชื่อมกับการท่องเที่ยวอย่างเต็มตัว พอทำเรื่องโครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรม JBIC จึงพัฒนามาเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยว และพัฒนาไปสู่การสร้างโครงการหรือแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในเรื่องของชุมชน และพัฒนาต่อจนปัจจุบันมีนโยบายกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมว่าจะทำอย่างไรที่จะทำให้ภาคอุตสาหกรรมอยู่คู่กับชุมชน จึงเกิดเป็นแนวทางในการพัฒนาของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของหน่วยงานในการพัฒนาชุมชนโดยใช้หลักการได้กำหนดไว้เป็น 4 ขั้นตอนหลัก ๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ต้องพัฒนาอุตสาหกรรมฐานรากที่มีประสิทธิภาพและเติบโตได้ในอนาคต เรื่องธุรกิจ เป้าหมายคือ ในภาคของ SME ว่าธุรกิจเป้าหมายที่มีอยู่ในพื้นที่ จะต้องมีความศักยภาพพอที่จะเติบโตด้วยตัวเองได้ด้วย ที่สำคัญคือตัวชุมชนที่อยู่รอบ ๆ ธุรกิจนั้น จะโตได้ ทุกคนมองว่าทุกคนมีโอกาสที่จะเริ่มต้นธุรกิจใหม่ได้ทุกคน มีโอกาสที่จะเชื่อมโยงธุรกิจเข้าหากันได้

ขั้นตอนที่ 2 การสานประโยชน์ จะต้องเชื่อมโยงประโยชน์ระหว่างธุรกิจทั้ง 2 อย่างนี้ สามารถเดินควบคู่และเดินคู่กันไปได้อย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 3 ทำให้มีแนวคิดในเชิงอุตสาหกรรม โดยเชื่อมชุมชนเข้าไป

ขั้นตอนที่ 4 ยกระดับให้ตัวอุตสาหกรรมสามารถอยู่คู่กับชุมชนโดยไม่มีปัญหาซึ่งกันและกัน มีการสานประโยชน์ซึ่งกันและกัน เพื่อที่จะทำให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนในการพัฒนา เช่น

จังหวัดอ่างทอง มีผู้ประกอบการอยู่รายหนึ่ง คือ ร้านอินทร์โตฟาร์ม เริ่มกิจการในปี พ.ศ. 2538 เดิมทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าก็กสาน แบรินด์ “San Silp Shop” ส่งออก 100 เปอร์เซนต์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2558 เริ่มทำฟาร์มเมล่อน ขยายผลสด และเมล่อนแปรรูป มีร้านอาหาร ร้านค้าและฟาร์ม เป็นที่พักผ่อนให้กับลูกค้า และนักท่องเที่ยว มีผลิตภัณฑ์จักสาน กระเป๋าจากเส้นพลาสติก เมล่อนและเมล่อนแปรรูป แต่ยังเป็นลักษณะเชิงเดี่ยว คือ ไม่ได้เชื่อมกับชุมชน เมื่อกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กองพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชน เข้าไปพบปะช่วงหลังเกิดโควิดได้ประมาณ 1 ปี อินทร์โตฟาร์มยังมีศักยภาพ มีเงินทุน สามารถอยู่ได้ แต่พี่น้องเกษตรกรชุมชนที่อยู่รอบข้างค่อนข้างจะลำบาก จึงเกิดไอเดียในการพัฒนาร้านอินทร์โตฟาร์ม และพัฒนาชุมชนคู่กันไปด้วย เกิดแนวทางการพัฒนาโดยเชื่อมกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญที่มีเรื่องนวัตกรรมด้านอาหารมาถ่ายทอดองค์ความรู้และมาร่วมกับทางร้านอินทร์โตฟาร์ม ในการพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ จึงเริ่มเข้าหาเกษตรกร ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูกเมล่อน การควบคุมคุณภาพของเมล่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทางร้านอินทร์โตฟาร์มได้เริ่มทำกับชุมชน แต่ในขณะเดียวกันเรื่องของชุมชนที่อยู่รอบข้าง พบว่าในพื้นที่รอบข้างมีกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ จึงเปิดพื้นที่บางส่วนในร้านค้าให้กับชุมชนที่ทำเรื่องมะม่วงน้ำดอกไม้ได้เข้ามาวางขายและแนะนำผลิตภัณฑ์ตนเอง กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ประสานกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญนำเรื่องงานนวัตกรรม การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับมะม่วงไปถ่ายทอดให้กับชุมชน อีกทั้ง ร้านอินทร์โตฟาร์มยินดีที่จะให้ชุมชนได้ใช้เครื่องมือเครื่องมือง่ายๆ ในการที่จะให้เกษตรกรแปรรูป

กลุ่มชุมชนที่นอกเหนือจากการเกษตร ยังมีกลุ่มที่ทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ กลุ่มตุ๊กตาชาววังงานฝีมือ อีกทั้งได้มีการเชื่อมเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปด้วย จะเกิดเป็นวิถีการท่องเที่ยวชุมชนควบคู่ไปกับการทำธุรกิจของชุมชนด้วย โดยหลักการกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม พัฒนาด้วยหลักการของกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise) และพัฒนาชุมชนในลักษณะของวิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise) ควบคู่กันไป ซึ่งได้ทดลองทำและได้ผลมาระดับหนึ่ง เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น 30 คน และเกิดรายได้ที่สามารถคำนวณได้ในเบื้องต้นประมาณ 480,000 บาทต่อปี มีการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 120,000 บาทต่อปี ทำให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจประมาณ 2 ล้านบาทต่อปี

ในการพัฒนาสำหรับในพื้นที่ EEC กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเข้าไปส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ทั้ง 4 จังหวัด ยกตัวอย่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้ดำเนินการ ในปี พ.ศ. 2565

จังหวัดสมุทรปราการ 3 วิสาหกิจชุมชน อาหาร การท่องเที่ยว งานฝีมือ

จังหวัดชลบุรี การพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์โดยดึงเอาความเป็นอัตลักษณ์จริง ๆ ออกมา

จังหวัดฉะเชิงเทรา 3 วิสาหกิจชุมชน อาหารกับการเกษตร

จังหวัดระยอง กลุ่มแปรรูปตัดเย็บเพลินใจ

ทั้งนี้ยังมีอีกหลายวิสาหกิจชุมชนที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม โดยเฉพาะหน่วยงานในพื้นที่ คือ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมพื้นที่ 9 จังหวัดชลบุรี ใช้นโยบายจะหาอย่างไรให้ชุมชนดีพร้อมให้อุตสาหกรรมในพื้นที่อยู่คู่กับชุมชนได้ บทบาทของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

มีการดำเนินการทั้งประเทศ แต่เฉพาะในพื้นที่ EEC มีพื้นที่ที่ไปช่วยเหลือและส่งเสริมจำนวนมากและพัฒนาแนวทางออกมาได้หลายรูปแบบ ซึ่งเห็นว่าจะเกิดความยั่งยืน

หลายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ประชาชนในพื้นที่ได้อะไร การดึงเอาเทคโนโลยี องค์ความรู้ หลายอย่างเข้ามา ซึ่งทุกอย่างมีค่าต้นทุนที่ต้องจ่าย เพราะฉะนั้นการที่เอกชนในต่างประเทศจะเข้ามาลงทุน ต้องมีแรงจูงใจให้ ไม่ว่าจะเป็นของ BOI แต่ในขณะเดียวกันในพื้นที่จะทำอย่างไรให้พื้นที่ที่สามารถที่จะได้ประโยชน์จาก EEC ได้มีการหารือในระดับวิสาหกิจ คือ ระดับของชาวบ้านด้วย ชุมชนมองว่า ในพื้นที่ EEC มีโรงงานจำนวนมากเข้ามาทำให้อะไรหลาย ๆ อย่างหายไป มีช่องว่างระหว่างภาคธุรกิจที่มาลงทุนในพื้นที่ EEC กับชุมชนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขนาดของเงินลงทุน สรรพกำลังต่าง ๆ และไม่ได้ไปในทิศทางเดียวกัน เกิดปัญหาซึ่งกันและกัน หลายชุมชนเริ่มไม่ยอมรับ ไม่ต้องการให้มาตั้งโรงงานในพื้นที่ ซึ่งหน่วยงานพยายามที่จะเชื่อมโยงทำความเข้าใจกับพี่น้องประชาชนในพื้นที่ด้วย เช่น ได้มีโอกาสหารือกับผู้จัดการฝ่ายเกี่ยวกับเรื่องกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) ของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) และได้ช่วยหาชุมชน เพราะในแต่ละปี บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) มีโครงการ CSR การสนับสนุนเงิน การสนับสนุนในเรื่องของการก่อสร้าง ต้องการทำ CSR ในหลาย ๆ รูปแบบ เชื่อมโยงปัญหาชุมชนในเชิงของการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์บางอย่าง พร้อมกับองค์ความรู้ ซึ่งจะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษโดยเฉพาะ EEC จะมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น เชื่อมเป็นเนื้อเดียวกันได้จะเป็นสิ่งที่ดี

การวางแผนการดำเนินงานจะเป็นลักษณะจากบนลงล่าง (Top Down) ในเชิงของนโยบาย และจะทำอีกแบบหนึ่งควบคู่กันไปคือจากล่างขึ้นบน (Bottom up) โดยมีสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดในพื้นที่และมีศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค ในเขต EEC จะเป็นศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมพื้นที่ 9 ซึ่งเริ่มดำเนินการแล้วบางส่วนในการที่จะเชื่อมธุรกิจกับวิสาหกิจเข้าด้วยกัน

แนวทางที่ได้ดำเนินการ หน่วยงานในพื้นที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด จะมีฝ่ายโรงงาน อุตสาหกรรม ซึ่งดูแลโรงงานจะเข้าไปสอบถามว่าแต่ละโรงงานมีความต้องการทำอะไร CSR หรือมีจิตสาธารณะในเรื่องของอะไรบ้าง และในขณะเดียวกันจะมีศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคหรือดีพร้อมเซ็นเตอร์ที่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งจะเป็นหน่วยบัญชาการคอยสนับสนุน อาทิเช่น โรงงานนี้ยินดีที่จะทำ CSR ในเชิงของตัวเครื่องจักร โรงงานอาจจะสอนเรื่องให้องค์ความรู้ การบริหารจัดการธุรกิจ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคจะไปสำรวจลูกค้าเดิม ๆ คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มชุมชนต่าง ๆ ที่ให้บริการว่าในพื้นที่นั้นมีกลุ่มไหนที่มีความต้องการที่จะจับคู่บ้าง ยกตัวอย่าง โรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ไม่ได้ทำเกี่ยวกับสิ่งที่ชุมชนทำมีความรู้เรื่องเครื่องจักรชุมชน แต่มีปัญหาในเรื่องของการวิ่งเส้นทาง สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดไปร่วมงานกับอุตสาหกรรมที่มีองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าว และนำมาเชื่อมโยงกัน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมไปช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน ช่วยในการพัฒนาเทคโนโลยีทำให้ชุมชนกับโรงงานเข้าหากัน

กลไกของกระทรวงอุตสาหกรรมจะมีกลไกอีกกลไกหนึ่ง ราววัลอุตสาหกรรมดีเด่น อุตสาหกรรมยอดเยี่ยม โดยบทบาทของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจะดูแลแค่ SME ใหญ่สุดเป็น medium size แต่กรมโรงงานอุตสาหกรรมจะดูแลทั้งหมดและในเขตการนิคมจะมีการนิคมอุตสาหกรรมดูแล ซึ่งปัจจุบันนี้พยายามใช้กลไกอุตสาหกรรมดีเด่นยอดเยี่ยมเป็นตัวเปิดให้ภาคธุรกิจหรือโรงงานใหญ่ ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วม ตัวอย่างเช่น บริษัท มูราตะ อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด นิคมอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน ซึ่งหน่วยงานพยายามไปเชื่อมโยงให้เข้ามามีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชน ซึ่งได้รับคำตอบว่าไม่ได้ทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับชุมชนจะช่วยให้หรือไม่ แต่ยังมีองค์ความรู้เครื่องจักร องค์ความรู้ต่าง ๆ สามารถจะถ่ายทอดให้ได้ แต่อย่างไรก็ตาม เรื่องแรงจูงใจอาจจะมียะไรให้บ้าง พยายามที่จะเอากลไกอุตสาหกรรมดีเด่นกับยอดเยี่ยมเป็นรางวัลกลับไปให้กับบริษัท มูราตะฯ เพื่อให้ได้มีอะไรที่เชิดชูเกียรติและให้คู่กันระหว่างชุมชนกับทางชุมชนกับอุตสาหกรรม

3.1.6 อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยบูรพา

อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา ก่อตั้งขึ้นภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) จากแนวคิดของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ที่ประสงค์จะกระจายทุนวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (ววน.) มาสู่ภูมิภาค จึงได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยที่เป็นแม่ข่ายในแต่ละหัวเมือง เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จัดตั้งอุทยานวิทยาศาสตร์ภูมิภาคขึ้น

ปัจจุบันอุทยานวิทยาศาสตร์ฯ ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ประกอบไปด้วย อุทยานวิทยาศาสตร์ 16 แห่ง และมีเครือข่ายที่ขยายเพิ่มเติมอีก 44 แห่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระจายระบบวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมไปสู่ภูมิภาค อันจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้วิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรม อย่างทั่วถึงมากขึ้น

อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นอุทยานวิทยาศาสตร์ที่อยู่ในภูมิภาคตะวันออก โดยมีเครือข่ายมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ทำงานร่วมกันเพื่อกระจาย ววน. สู่ภูมิภาค อันจะทำให้เศรษฐกิจฐานรากของประเทศเติบโตและยั่งยืนยิ่งขึ้นไป

สำหรับบทบาทหน้าที่ของอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา ในชุมชนพื้นที่ EEC นั้น อุทยานวิทยาศาสตร์ฯ จะทำหน้าที่ในการสร้างกำลังคนที่จะตอบสนองต่อกำลังคนทักษะสูง การพัฒนางานวิจัยนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน รวมถึงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในการเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลงานวิจัยและนวัตกรรม และโดยที่มหาวิทยาลัยบูรพามีวิสัยทัศน์ที่จะเป็นชุมปัญญาตะวันออก ซึ่งนั่นหมายรวมถึงพื้นที่ EEC ด้วย ดังนั้น มหาวิทยาลัยฯ จึงมีเป้าหมายที่จะสร้างระบบนิเวศหลักในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเป้าหมายให้เติบโตอย่างยั่งยืน โดยใช้อุทยาน

วิทยาศาสตร์ฯ เป็นกลไกของมหาวิทยาลัยในการผลักดันให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างภาคเอกชน ภาคประชาชนและภาครัฐ

แผนการดำเนินกิจกรรมด้านนวัตกรรมร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน มหาวิทยาลัย และชุมชนของอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา มีลักษณะการดำเนินงาน โดยการเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสียทั้ง 4 ภาคส่วนเข้าด้วยกัน

โดยอุทยานวิทยาศาสตร์ฯ พยายามจะพัฒนากลไกให้เกิดความสัมพันธ์ของพื้นที่ โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานความเชื่อมโยงแบบเบ็ดเสร็จ (One stop service) ในการวิจัยและสร้างนวัตกรรม เพื่อต่อยอดธุรกิจให้กับภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจบริการ และวิสาหกิจชุมชน

สำหรับบทบาทในการช่วยเหลือผู้ประกอบการของอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพานั้น เนื่องจากมหาวิทยาลัยบูรพามีโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้ประกอบการ ไม่ว่าจะเป็นอาคาร ห้องปฏิบัติการ ตลอดจนคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย ดังนั้น อุทยานวิทยาศาสตร์ฯ จึงได้นำทรัพยากรเหล่านี้มาใช้ในการดำเนินงานของอุทยานวิทยาศาสตร์ฯ เช่น อาคารอำนวยการอุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์ประสานความเชื่อมโยงแบบเบ็ดเสร็จ พื้นที่พัฒนาบ่มเพาะธุรกิจของผู้ประกอบการ เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

อุทยานวิทยาศาสตร์ฯ ยังทำหน้าที่เป็นกลไกหลักในจะเชื่อมต่ออาจารย์มหาวิทยาลัย กับผู้ประกอบการภายนอกเข้าด้วยกันโดยแนะนำอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญเข้าไปให้ความรู้ผู้ประกอบการ ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านดิจิทัล ด้านการพัฒนาทักษะ AI ด้าน Cloud Computing ด้าน Business Model เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถขยายขอบเขตธุรกิจของตนให้กว้างออกไป ตลอดจนทำหน้าที่เชื่อมโยงการพัฒนาผู้ประกอบการตามแหล่งทุนต่าง ๆ ของประเทศ เช่น ทุนของสำนักงานพัฒนานวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) ทุน อว. หรือแหล่งทุนภายนอก เช่น ธนาคาร อีกด้วย

นอกจากนี้ อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา ยังมีหน่วยงานที่รับออกแบบผลิตภัณฑ์และยกระดับบรรจุภัณฑ์ให้กับผู้ประกอบการ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าสู่ตลาดที่มีมูลค่าสูง ตลอดจนสามารถผันตัวเองเป็น Original Equipment Manufacturer (OEM) ได้มีหน่วยงานที่ดูแลในเรื่องของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า และลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร และมีหน่วยงานที่ดูแลในเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยี / ทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมองเห็นความยั่งยืนในการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้นในชุมชน และยกระดับผู้ประกอบการให้สามารถเข้าสู่ธุรกิจได้

กลุ่มผู้ประกอบการที่อุทยานวิทยาศาสตร์ฯ เข้าไปให้ความช่วยเหลือนั้นมี 3 ระดับ ตั้งแต่ระดับวิสาหกิจชุมชน ระดับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) และระดับหอการค้า ซึ่งมีประมาณ 400 - 500 ราย โดยในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการนั้น จะมีตั้งแต่การให้คำปรึกษา

การช่วยทำงานวิจัย ตลอดจนช่วยอบรมบ่มเพาะธุรกิจ อันหนึ่ง สำหรับการอบรมบ่มเพาะธุรกิจนั้น ในปีหนึ่งจะมีจำนวน 50 – 60 ราย และจะมีการบ่มเพาะเชิงลึกเพื่อขยายตลาดจำนวน 10 ราย

ในส่วนของการให้บริการด้านการบริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานั้น อุทยานวิทยาศาสตร์ฯ พยายามจะผลักดันให้ผู้ประกอบการเข้าถึงทรัพย์สินทางปัญญา ความลับทางการค้า การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ซึ่งอุทยานวิทยาศาสตร์ฯ จะให้บริการในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า จดทะเบียนสิทธิบัตร และอนุสิทธิบัตร โดยเป็นตัวกลางช่วยเหลือผู้ประกอบการในการยื่นขอถือสิทธิ ตลอดจนการยื่นจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญากับกรมทรัพย์สินทางปัญญา ส่วนการจดทะเบียน อย. นั้น เนื่องจากปัจจุบันการจดทะเบียน อย. สามารถยื่นจดทะเบียนในระบบออนไลน์ได้ อุทยานวิทยาศาสตร์ฯ จึงไม่ได้ดำเนินการในการยื่นจดทะเบียน อย. ให้ แต่อุทยานวิทยาศาสตร์ฯ จะช่วยเหลือโดยการสอนวิธีการในการยื่นจดทะเบียน อย. โดยก่อนที่จะยื่นจดทะเบียน อย. จะมีการมอบหมายให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญลงตรวจพื้นที่และตรวจสอบสถานประกอบการของผู้ประกอบการว่าเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินของ อย. หรือไม่ อีกด้วย

ปัจจุบันอุทยานวิทยาศาสตร์มีเครือข่ายอยู่ทั้งสิ้น 16 แห่ง และมีเครือข่ายที่กำลังจะมีการขยายเพิ่มขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. 2566 – 2567 อีก 44 แห่ง โดยจะทำงานเป็นเครือข่าย เช่น ภาคเหนือจะมีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นแม่ข่าย ภาคอีสานตอนบนจะมีมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นแม่ข่าย ภาคอีสานตอนล่างจะมีมหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นแม่ข่าย ภาคกลางและภาคตะวันออกจะมีสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์แห่งชาติและมหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี (บางขุนเทียน) เป็นแม่ข่าย และภาคใต้จะมีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นแม่ข่าย

การทำงานแต่ละภูมิภาคจะทำงานในลักษณะเป็นเครือข่ายการทำงานร่วมกัน กล่าวคือ หากผู้ประกอบการติดต่อไปที่เครือข่ายใดเครือข่ายหนึ่ง เครือข่ายนั้นจะสามารถดูแลในพื้นที่บริการของพื้นที่รับผิดชอบของเครือข่านั้นได้ เช่น ผู้ประกอบการทำงานอยู่ที่จังหวัดชลบุรี แต่ไปใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคอีสาน มหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่งเป็นแม่ข่ายจะติดต่อกลับมาที่อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา ว่าอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา สามารถรับผู้ประกอบการรายดังกล่าวได้หรือไม่ หากรับได้จะส่งผู้ประกอบการดังกล่าวมาที่อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา ต่อไป

โดยกลไกการทำงานของอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา ณ ปัจจุบันนั้นค่อนข้างเข้มแข็งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเป็นเครือข่ายที่ช่วยเหลือผู้ประกอบการจริง ๆ โดยทุกฝ่ายจะมองเรื่องของผลกระทบของภูมิภาคเป็นหลัก กล่าวคือ อุทยานวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันค่อนข้างจะใกล้ชิดกับสภาอุตสาหกรรม และหอการค้าจังหวัดเพราะทำงานร่วมกับผู้ประกอบการ และอุทยานวิทยาศาสตร์ยังมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ในแต่ละจังหวัด โดยสถานการณ์ในปัจจุบัน ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงร่วมกับคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน (กกร.) เพื่อให้แต่ละภูมิภาคเขียนแผนพัฒนาเศรษฐกิจของภาคเอกชน โดยมี กกร. เป็นกลไกของพื้นที่ในการผลักดัน

ร่วมกัน ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้มีการผลักดันให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้กับประเทศ ดังนั้น หากในอนาคตจะเกิดระบียงเศรษฐกิจขึ้นในภาคส่วนอื่น ๆ ซึ่งมีความเห็นว่าอุทยานวิทยาศาสตร์จะเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นกำลังสำคัญในการช่วยเชื่อมต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดูแลในพื้นที่ได้ เพราะใกล้ชิดและทำงานร่วมกันกับหน่วยงานในพื้นที่ อีกทั้งอุทยานวิทยาศาสตร์ฯ มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบผู้ประกอบการว่าผู้ประกอบการอยู่ในระดับใด โดยมีการจัดระดับของผู้ประกอบการว่าผู้ประกอบการในระดับนี้ควรพัฒนาในขั้นใด ควรส่งเสริมให้รับงบประมาณในด้านใด เหมาะสมกับโครงการพัฒนาโครงการใด ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ประกอบการค่อย ๆ เติบโตขึ้นอย่างยั่งยืน

3.1.7 บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

พื้นที่ส่งเสริมเขตอุตสาหกรรมพิเศษ ผังเมืองที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษจะมีทั้งหมด 7 โครงการ ในส่วนแรกจะเป็นภาพใหญ่ของ EEC ที่บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เข้าไปมีส่วนร่วม และอีกส่วนเป็นเรื่องของการทำ CSR ที่บริษัทฯ ได้ดำเนินการอยู่ในพื้นที่ที่ดำเนินการประมาณ 3,500 ไร่ ร่วมกับชุมชนว่าบริษัทฯ ได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง ในข้อจำกัดที่มีอยู่ เรื่องมาบตาพุดเป็นเรื่องภาพจำ เมื่อ 40 ปีที่แล้ว คือโครงการพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) จะกล่าวถึงเฉพาะเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษอุตสาหกรรมพิเศษจะมีโครงการทั้งสิ้นอยู่ประมาณ 7 โครงการ ตั้งชื่อเป็น EEC ของบริษัทฯ คือ เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of Innovation : EECi) โครงการอื่น ๆ คือ เขตส่งเสริมรถไฟความเร็วสูงเชื่อมสามสนามบิน (EECh) โครงการเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (EECd) ที่เป็น digital park ที่ศรีราชา ดำเนินการโดย EEC หรือแม้กระทั่งที่บางละมุงจะเป็นเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษการแพทย์ครบวงจร (EECmd) โครงการพัฒนาเมืองการบินภาคตะวันออก (Eastern Airport City หรือ EECA) ดำเนินการโดยบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) และศูนย์นวัตกรรมดิจิทัลและเทคโนโลยีขั้นสูงบ้านฉาง (EECTp) ทุกโครงการของ EEC เศรษฐกิจพิเศษจะเกาะอยู่บน Location Based คือ เรื่องของโลจิสติกส์ มีทางรถไฟ มีถนน เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ EEC ห่างออกจากพื้นที่โลจิสติกส์เพราะถูกกำหนดงาน เรื่องที่ยากที่สุดคือเรื่อง นวัตกรรมในเชิงเศรษฐกิจ นวัตกรรมคือเรื่องของการตั้งราคาต้นทุนเป็นหลัก แต่บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทมหาชนต้องทำธุรกิจ เพราะฉะนั้นต้องแปลง cost based ให้เป็นตามผลกำไรในระดับหนึ่ง ซึ่งผลตอบแทนไม่ถึงกับสูงมาก ดังนั้นพื้นที่ของ EECi อยู่ห่างออกจากเขตโลจิสติกส์ไปตั้งอยู่ที่อำเภอวังจันทร์ ขอบเขตบริษัท ปตท. รับผิดชอบเพียงส่วนเดียวเท่านั้น มั่นใจว่าเป็นเพียง EEC หนึ่งเดียว ใน 7 โครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จไปเมื่อ 2 ปีที่แล้วที่เหลือยังดำเนินการไปไม่เท่าไร ปตท. ดำเนินการแล้วเสร็จบนแนวคิดที่ว่าในเมื่อทำธุรกิจหลายอย่าง เรียกว่าธุรกิจใหม่ ทำบริษัท EV ส่งเสริมภาครัฐ ธุรกิจเกี่ยวกับเรื่องการทำยาในพื้นที่ที่จะต้องทำที่วังจันทร์วัลเลย์ ทำไม EECi ถึงให้เกียรติ เพราะมีโรงเรียนกำเนิดวิทย์ มีสถาบันจะพยายามทำเงินตรงนี้ให้เป็น talent based คล้าย ๆ กับเป็นซิลิคอน วัลเลย์ นั่นคือ roadmap เพราะฉะนั้น เพื่อที่จะทำธุรกิจไปด้วยและสนับสนุนภาครัฐไปด้วย ปตท. ต้องมีการทำธุรกิจในเชิงที่เรียกว่า

อสังหาริมทรัพย์ คือใช้สมาชิก ซึ่งเป็นเรื่องใหม่เหมือนกันในการทำธุรกิจ ปตท. ใช้สมรรถนะในการดำเนินการ ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ในประเทศไทย เวลาทำเรื่องเกี่ยวกับเรื่องนวัตกรรม วังจันทร์วัลเลย์มีพื้นที่ประมาณ 3,500 ไร่ สามารถเชื่อมโยงไปยังโครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษต่าง ๆ ในเมืองของระยองได้ การทำนวัตกรรม

บริษัท ปตท. มีหุ้นส่วนเรียกว่าเป็นผู้ร่วมก่อตั้ง คือ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ซึ่งได้กำหนดให้สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) เป็นหน่วยงานที่เข้ามาทำโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องนวัตกรรม เพราะว่า สวทช. ถือว่าเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่เก่งที่สุดในประเทศไทยเหมือนกัน เรียกว่า ทำพื้นที่เข้าไปในพื้นที่ประมาณ 100 ไร่ บริษัท ปตท. เข้าประมาณ 1,000 ไร่ แต่ สวทช. เข้าพื้นที่ 100 ไร่ ในการสร้างเป็น EECis ศูนย์กลางอยู่ที่วังจันทร์วัลเลย์ โดยมีการสร้างมาโดยเฉพาะเพราะว่าเรื่องนวัตกรรมในอนาคต เนื่องจากในอนาคตอาจจะเป็นยุคอุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งเป็นยุคเรื่องของอุตสาหกรรมที่เป็นเชิงอุตสาหกรรมสะอาด เป็นเรื่องของปัญญาประดิษฐ์ ดิจิทัล เกษตรสมัยใหม่ เพราะฉะนั้น สวทช. จะเป็นผู้ดำเนินการด้านนวัตกรรม เรียกว่า Research Infrastructure ในพื้นที่วังจันทร์วัลเลย์ ในอนาคตที่บริษัท ปตท. ร่วมกับกระทรวง อว. ภาครัฐ คือ ต้องเตรียมความพร้อมให้กับนักลงทุนเรื่องของสุขภาพ เช่น เกษตรสมัยใหม่หรืออาหารสมัยใหม่มากขึ้น หรือดิจิทัล โลจิสติกส์ เทคโนโลยี การป้องกันประเทศ สร้างโครงสร้างพื้นฐานเตรียมไว้ ซึ่งบริษัท ปตท. ดำเนินการไปก่อนเมืองทั้งเมืองจะต้องมีโครงการห้างสรรพสินค้า ที่พักอาศัยเพื่อให้นักที่อยู่ในเมืองไม่ต้องออกไปไหนอยู่ที่วังจันทร์วัลเลย์ บริษัท ปตท. ลงทุนไปไม่รวมที่ดินประมาณ 3,000 ล้านบาท ในการลงพื้นที่ในการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งหมดคนที่อยู่ในเมืองระบบไฟฟ้าค่อนข้างจะเสถียร ระบบประปา ระบบบ่มเสีย ระบบโทรคมนาคมทุกอย่างจะต้องสมบูรณ์และทำให้คนทั้งหมดอยู่ได้อย่างปลอดภัย ซึ่งบริษัท ปตท. ได้ดำเนินการก่อสร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 แล้วเสร็จจริง ๆ แล้วเสร็จตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 ส่วนนี้ดำเนินการแล้วเสร็จทั้งสิ้น

หัวใจของโครงการคือ เรื่อง Talent Base 8 ปีที่แล้วเริ่มต้นส่งเสริมโรงเรียนมัธยมที่เก่งที่สุดในประเทศไทย ส่งเสริมนักเรียนให้กลายเป็นนักวิทยาศาสตร์ ไม่ใช่วิศวกรหรือแพทย์อีกต่อไป หรือแม้กระทั่งสถาบันอุดมศึกษา เรียกว่า สถาบันวิทยาศาสตร์เมธี คือ สถาบันปริญญาโทขึ้นไปส่งเสริมด้านงานวิจัยเป็นหลักและมีพื้นที่สีเขียว มีโครงการปลูกป่าวังจันทร์ ซึ่งทั้งหมดจะไปร่วมกับ สวทช. ทางด้านวิจัยและนวัตกรรมในพื้นที่ ด้านของนักลงทุน พื้นที่ทั้งหมดที่ได้สิทธิพิเศษในการทำพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ปรากฏว่าผู้ที่เข้ามาเช่าในพื้นที่เสร็จตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 ปัจจุบันยังมีผู้เข้ามาในพื้นที่เพียงแค่ประมาณ 10 เพอร์เซ็นต์ หน่วยงานทั้งหมดที่เข้ามาในพื้นที่จะมีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องงานวิจัยนวัตกรรม หัวใจของ EEC คือ ต้องการสร้างวิจัยนวัตกรรมและยังไม่ส่งเสริมการทำอุตสาหกรรมในพื้นที่ ดังนั้น นักลงทุนต่าง ๆ ในยุค 1 – 2 ปีข้างหน้า หากติดเงื่อนไขตรงจุดนี้จะไม่เข้ามาลงทุนในพื้นที่ซึ่งจะเป็นพื้นที่ที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์อยู่ คือไม่มีใครเข้ามาเช่าเลย โครงการล่าสุดที่จะลงในพื้นที่ EECi อีกประมาณ หมื่นล้าน คือ สถาบันแสงซินโครตรอน กำลังจะทำสัญญาเช่าในพื้นที่และเข้ามาอยู่ในพื้นที่ด้วยกัน ส่วนโครงการสุดท้ายที่จัดสร้างคือโซนที่เป็นชุมชนจะพยายามสร้างโรงแรมและสร้างในพื้นที่เพื่อให้นักลงทุน

มีความสะดวกสบายและไม่ออกไปไหน เพื่อสร้างระบบนิเวศให้สมบูรณ์ในพื้นที่ ปัจจุบันมีเพียงแค่หน่วยงานราชการและหน่วยงานของ ปตท. ที่เข้ามาลงทุนในพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตาม หากคนไม่เข้ามาในพื้นที่ ปตท. ต้องส่งเสริมในการทำพื้นที่เมืองทดลองในพื้นที่ พยายามส่งเสริมการทำพื้นที่วิจัยการบิน

การดำเนินงานของนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกที่ดำเนินการกับสังคมชุมชนในพื้นที่วังจันทร์ ตามที่โครงการได้เริ่มก่อสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ได้เริ่มดำเนินงานเมืองเริ่มการบริหารเมืองเป็นรูปแบบ เมื่อประมาณกลางปี พ.ศ. 2564 เพราะฉะนั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องสังคมชุมชนรอบพื้นที่ของวังจันทร์วัลเลย์ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ตั้งแต่เริ่มระยะก่อสร้างจนมาถึงปัจจุบัน ในเรื่องสังคมชุมชนเป็นเรื่องที่ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งควบคู่ไปกับการดำเนินธุรกิจโครงการของ EECi มาตั้งอยู่ที่วังจันทร์หนีไม่พ้นที่จะต้องดูแลสังคมชุมชนรอบข้างในรัศมีของโครงการด้วยรวมทั้งในระดับจังหวัดหรือในระดับภาคหากมีความร่วมมือแจ้งเข้ามายินดีให้ความร่วมมือและสนับสนุนทุกภารกิจของจังหวัดและของทางภาคตะวันออก ในแง่ของการดำเนินการของวังจันทร์วัลเลย์ ตั้งแต่ที่เริ่มโครงการนี้ขึ้นมาได้มีการติดตั้งทีมเรียกว่าทีมมวลชนและทีมประชาสัมพันธ์ของโครงการ ได้ลงไปพบปะพูดคุยกับสังคมชุมชนโดยรอบอย่างสม่ำเสมอเพื่อรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนเป็นการแลกเปลี่ยนและให้ข้อมูลว่าในพื้นที่วังจันทร์วัลเลย์ มีการลงพื้นที่และสร้างการรับรู้ให้กับชุมชนรอบข้าง รวมทั้งเชิญชวนผู้นำชุมชน ชุมชนชาวบ้าน ตลอดจนหน่วยงานราชการท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเข้ามาเยี่ยมชมโครงการอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจว่า ปตท. ได้สนองตอบนโยบายภาครัฐเป็นอย่างไร จะได้เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและสร้างความเข้าใจอันดีกับชุมชนรอบข้าง

การดำเนินงานของ ปตท. วังจันทร์วัลเลย์ โครงการนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

การดำเนินงานสื่อความสร้างสรรค์สังคมเชิงบวกของสังคมชุมชน โดยการลงพื้นที่สื่อการดำเนินงานภายในพื้นที่วังจันทร์วัลเลย์ ความก้าวหน้าภายในพื้นที่โครงการฯ และการดำเนินงานด้านการสนับสนุนสังคมชุมชนเพื่อสร้างการรับรู้ ลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็น เพื่อนำข้อคิดเห็นทั้งเชิงบวกและเชิงลบมาใช้ในการวิเคราะห์จัดทำแผนงานด้านการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและดำเนินการปรับปรุง แก้ไขข้อร้องเรียน

สนับสนุน ตอบสนองความต้องการของชุมชน สนับสนุนสังคมชุมชนในทุกมิติ ได้แก่ ชีวิตความเป็นอยู่ พื้นฐาน เศรษฐกิจ การศึกษา และการร่วมแก้ไขปัญหาสังคม โดยใช้หลักการพิจารณาจากความต้องการของชุมชนเป็นหลัก เข้าร่วม มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สังคมชุมชนจัดขึ้น

การให้ความรู้และข้อมูลแก่บุคคลภายนอก เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอก โดยเฉพาะกลุ่มหน่วยงานราชการ กลุ่มธุรกิจเอกชนและสังคมชุมชนโดยรอบเข้ามามีการศึกษาดูงานภายในพื้นที่ เพื่อแบ่งปันความรู้เรื่องการบริหารจัดการเมืองอัจฉริยะ และเพื่อสร้างความรับรู้ ความเข้าใจต่อการดำเนินการภายในเมือง

ทั้งนี้ โดยมีปัญหาอุปสรรคด้านการบริหารจัดการงบประมาณ จากงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนทุกกิจกรรมที่ชุมชนขอรับการสนับสนุนมาได้

มีการดำเนินโครงการตอบสนองความต้องการของชุมชนในเรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน ได้มีการสนับสนุนในการสร้างสะพานลอยข้ามถนนทางหลวง 344 เพื่อให้สาธารณูปการให้กับชุมชน มีการจัดการระดับเพลิงและรพพยาบาลฉุกเฉินเอาไว้ในพื้นที่โครงการเพื่อช่วย สนับสนุนเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นจะเป็นชุมชนรอบข้างเขาหรือประชากรในโครงการ พื้นที่ของวังจันทร์วัลเลย์เป็นพื้นที่สีเขียว 60 เปอร์เซ็นต์ ของเนื้อที่ 3,400 ไร่ ได้สร้างทางวิ่ง ทางเดินและทางจักรยาน เปิดให้บุคคลภายนอกชุมชนสามารถ เข้ามาออกกำลังกายในพื้นที่ได้ การสาธารณสุขการแพทย์วังจันทร์วัลเลย์ ร่วมกับกลุ่ม ปตท. ได้มีการช่วย สนับสนุนในการพัฒนาโรงพยาบาลวังจันทร์ ซึ่งเป็นโรงพยาบาลท้องถิ่นในอำเภอสามารถที่จะนำเอาเม็ดเงิน ตัวนี้ไปปรับปรุงอาคารและจัดซื้อเครื่องมือการแพทย์ที่จำเป็น ซึ่งทางโรงพยาบาลได้นำไปดำเนินการ เรียบร้อยแล้ว และเปิดดำเนินการให้กับประชาชนชุมชนที่เข้ามาใช้บริการ และเป็นที่พักภูมิใจ กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการสนับสนุนโรงพยาบาลวังจันทร์ ได้มีการสนับสนุนงานวิสาหกิจเพื่อหารายได้เอาไปพัฒนา โรงพยาบาลวังจันทร์ รวมทั้งมีการสนับสนุนเกี่ยวกับเรื่องเวชภัณฑ์ในช่วงโควิด สนับสนุนโรงพยาบาล และชุมชนอย่างต่อเนื่อง อีกกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญได้ร่วมกับบริษัทในกลุ่มจัดทัศนคติเคลื่อนที่มาให้บริการ กับชุมชนรอบข้างในตำบลป่ายูบในโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย และได้ประสานงานกับโรงพยาบาลสมิติเวชเปิด เป็นคลินิกในโครงการ ให้บริการชุมชนรอบข้างด้วยสามารถเป็นทางเลือกในการเข้ามาใช้บริการทางด้าน สาธารณสุขได้ และเป็นแหล่งผลิตก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ดี ทำให้ตั้งภูมิทัศน์ให้กับชุมชนรอบข้างได้อย่างดี อีกโครงการหนึ่งมีการร่วมมือกับหน่วยงานภายใน ปตท. นำเอามูลสารมาทำเกี่ยวกับเรื่องชีวภาพเพื่อ ลดมลภาวะทางอากาศและทางน้ำของชุมชนรอบข้าง รวมทั้งสามารถนำเอาก๊าซชีวภาพไปใช้ประโยชน์ ในครัวเรือนได้ด้วย

และอีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญการที่โครงการเข้ามาใหม่ ๆ เนื่องจากโครงการนี้อยู่ติดแนวเขาขุนอิน ในบางฤดูกาลปริมาณน้ำฝนตามธรรมชาติจะมีปริมาณมากทำให้อาจจะมีปัญหาน้ำหลากจากเขาขุนอิน ผ่านพื้นที่โครงการ ทำความเสียหายให้กับชุมชนรอบข้างทางวังจันทร์วัลเลย์ ซึ่งทาง ปตท.ได้ช่วยเหลือชุมชน ในเรื่องนี้โดยการทำบ่อกักเก็บน้ำภายในพื้นที่ 5 - 6 บ่อและมีการก่อสร้างประตูกันน้ำเพื่อช่วยบริหารจัดการน้ำ ในพื้นที่โครงการดูดซับน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติไม่ให้ส่งผลกระทบต่อชุมชนรอบข้างและประกอบการ ทุก ๆ ปี มี CSR กับชุมชน มีการชุดลอกคูคลองรอบ ๆ โครงการเพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์ เรื่องประเพณี ท้องถิ่นของชุมชน ระดับท้องถิ่นตำบลให้ความสำคัญกับเรื่องประเพณีกิจกรรมของชุมชนเป็นอย่างมาก ปตท. ได้สนับสนุนงานประเพณีของชุมชนตลอดมา อย่างเช่น งานบุญกลางทุ่งนา เทศกาลวิ่งควาย ชุมชนรอบ ๆ ข้างให้ความสำคัญกับกิจกรรมเหล่านี้ เรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในแง่ของชุมชน ท้องถิ่นตำบลป่ายูบในและรวมไปถึงงานของระดับจังหวัดด้วย อีกทั้งยังมีปัญหาเรื่องสุนัขจรจัด ได้ร่วมกับ ตำบลป่ายูบใน ปศุสัตว์จังหวัดและอำเภอในการจัดการปัญหาเรื่องสุนัขจรจัดโดยการให้ฉีดวัคซีน พิษสุนัขบ้า ทำหมันสุนัข อีกเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับข้างป่าในพื้นที่ภาคตะวันออก ซึ่งเคยมีการพูดคุยในระดับ ของสภามาแล้วว่าปัญหาข้างป่าในเขตภาคตะวันออกเป็นปัญหาที่สำคัญระดับชาติ เพราะปัจจุบันข้างป่า

ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนืออัตราการเติบโตและจำนวนประชากรมากกว่าทุกภาคของประเทศไทย ปัจจุบันอัตราการเติบโตของช้างอยู่ที่ประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ ช้างป่าที่อยู่ในเขตรอยต่อภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะอยู่ที่ประมาณ 600 – 700 ตัว ณ ปัจจุบัน ช้างลงมาจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าออกมาทำลายพืชไร่ ดังนั้นจึงมีการสนับสนุนในเรื่องเกี่ยวกับการแก้ปัญหาช้างป่า ได้มีการเชิญเจ้าหน้าที่กรมอุทยานฯ ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เริ่มตั้งแต่ระยะสั้น ระยะกลางและจะต่อยอดไปถึงระยะยาว

การดำเนินการในระยะกลางจะมีกลุ่มอาสาสมัครที่ทำงานเกี่ยวกับเรื่องการเฝ้าระวังและผลักดันช้างป่า ปตท. ได้มีการสนับสนุนยานพาหนะ ค่าน้ำมัน อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มาช่วยเฝ้าระวังและช่วยผลักดันช้างให้กับชุมชน ปัจจุบันเริ่มขยายผลในเรื่องของการให้ความรู้ทั้งผู้นำชุมชน ซึ่งเมื่อวันที่ 25 เมษายน ที่ผ่านมา รองผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง รวมทั้งผู้นำหน่วยราชการต่าง ๆ ในจังหวัดระยอง และในอำเภอวังจันทร์ได้มารับฟังเกี่ยวกับการดำเนินการของ ปตท. เกี่ยวกับเรื่องช้างป่า ซึ่งได้เชิญกรมอุทยานมาให้ความรู้ เช่น โครงการที่จะทำหมันช้าง ซึ่งวัคซีนราคาสูง ซึ่งกำลังนำเข้าจากประเทศสหรัฐอเมริกา จะนำมาศึกษาทดลองในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่แรก อีกปัญหาหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องน้ำชุมชน น้ำประปาไม่พอใช้ โครงการร่วมกับการประปาส่วนภูมิภาคได้ช่วยเหลือในเรื่องนี้กับชุมชนและได้ดูแลชุมชนในเรื่องต่าง ๆ ส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน เห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ ปตท. จะสามารถสนับสนุนได้ สนับสนุนโรงเรียน เช่น โรงเรียนปายุบในเรื่องอุปกรณ์ในการทำขนมของเด็ก การผลิตผลิตภัณฑ์ขนมออกมาจำหน่าย ปตท. หาช่องทางในการจำหน่ายขนมนี้ให้กับนักเรียนเพื่อเป็นการสร้างรายได้ ปตท. ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา กลุ่มโรงเรียนประจักษ์ ซึ่งในกลุ่ม ปตท. สนับสนุนเรื่องการศึกษา กับโรงเรียนกลุ่มประจักษ์อยู่ทั้งหมดประมาณ 116 โรงเรียน แต่โครงการนวัตกรรมระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะเป็น area base ที่ดูแลรับผิดชอบ 7 โรงเรียนหลัก ในเขตที่รับผิดชอบจะมีโรงเรียนวัดปายุบจนถึงโรงเรียนบ้านท่าเสาที่เป็น area based ที่รับผิดชอบหลัก ที่ผ่านมามีการจัดส่งเสริมจัดอบรมทักษะเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรต่าง ๆ ให้กับคุณครูเพื่อให้คุณครูมีทักษะเพื่อจะไปสอนเด็กต่อได้ และนอกจากนั้นไปทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นงานวันเด็กหรือการออกแคมป์ต่าง ๆ รวมทั้งมีการสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งชุดนักเรียนให้กับโรงเรียน ในช่วงโควิดที่ผ่านมา ปตท. มีนโยบายได้รับมาจากภาครัฐที่จะมีนักศึกษาที่ว่างงาน ปตท. จะจ้างงานนักศึกษาเหล่านี้ กระจายนักศึกษาต่าง ๆ ไปในแต่ละพื้นที่ของ ปตท. ที่ไปทำเกี่ยวกับเรื่อง CSR ในส่วนของวังจันทร์วัลเลย์ ได้นำนักศึกษาฝึกงานต่าง ๆ เหล่านี้จัดส่งไปเป็นครูผู้ช่วยสอนแต่ละโรงเรียนทั้ง 7 โรงเรียน ๆ ละประมาณ 4 – 5 คน ซึ่งเป็นภาพรวมทั้งหมดในกิจกรรมสังคมชุมชนที่ทางวังจันทร์วัลเลย์ได้ให้ความสำคัญกับสังคมชุมชนรอบข้าง และได้ดำเนินการมาตลอดอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 จนถึงปัจจุบัน

3.1.8 บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)

บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) มีจุดกำเนิดอยู่ที่จังหวัดระยอง และเป็นหนึ่งใน 3 พื้นที่ที่ถือว่าอยู่ในพื้นที่ของ EEC เป็นบริษัทที่เริ่มต้นด้วยการทำอุตสาหกรรมปิโตรเคมีซึ่งเป็นโรงงานแรกของประเทศไทย เริ่มก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. 2521 เริ่มทำเป็นผลิตภัณฑ์เมื่อปี พ.ศ. 2525 ภายใต้ชื่อเดิมคือ บริษัท อุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด และประสบภาวะเศรษฐกิจช่วงวิกฤติต้มยำกุ้งในปี พ.ศ. 2540 จากนั้นเข้าสู่เรื่องของการฟื้นฟูกิจการ จนกระทั่งฟื้นฟูสำเร็จประมาณปี พ.ศ. 2549 ออกจากแผนฟื้นฟูดำเนินการใหม่ภายใต้ชื่อใหม่ คือ บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) โดยโครงสร้างทุนใหม่หลังการฟื้นฟูกิจการด้วยผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และพันธมิตรที่มาร่วมกันปรับปรุงโครงสร้าง ปัจจุบันบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) มีผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จากนั้นขยายธุรกิจในการทำงานเรื่องของปิโตรเลียม ในการทำธุรกิจที่นำเรื่องของน้ำมันดิบมากลั่นได้น้ำมันดีเซล เบนซิน และเชื้อเพลิงอื่น ๆ อีกส่วนหนึ่งของการกลั่นที่ได้จะเป็นวัตถุดิบตั้งต้นในการนำไปทำปิโตรเคมี ผลิตภัณฑ์ของบริษัท ไออาร์พีซีฯ จะเป็นเม็ดพลาสติกไปขายให้กับผู้ประกอบการที่จะนำไปขึ้นรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือนที่เป็นพลาสติกต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบของเครื่องมือเครื่องใช้ รถยนต์ อุปกรณ์ที่เป็นพลาสติก คอนโซล

บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) มีฐานหลักในการประกอบกิจการเป็นเรื่องของการผลิตจะอยู่ที่จังหวัดระยอง ภายในพื้นที่เขตประกอบการอุตสาหกรรมบนเนื้อที่ประมาณ 6,000 ไร่ หลังจากผลิตจะส่งผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายภายในประเทศและต่างประเทศ ภายในประเทศน้ำมันที่ส่งไปผ่านคลังจะมีคลังต่าง ๆ ที่อยู่ประเทศไทย คลังพระประแดง คลังอยุธยา คลังชุมพร คือ การส่งผ่านไปทางเรือ และมีศูนย์กระจายสินค้า เนื่องจากบริษัท ไออาร์พีซีฯ เกิดที่ระยองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 มีแนวทางในเรื่องการทำธุรกิจที่อยู่ควบคู่กับชุมชน ในสมัยอดีตถือว่าบริษัท ไออาร์พีซีฯ อยู่ห่างจากชุมชน ห่างจากเมือง เป็นพื้นที่ที่ไม่สามารถทำเกษตรกรรมอย่างอื่นได้เพราะเป็นพื้นที่ทราย แต่ในปัจจุบันเริ่มมีชุมชนหนาแน่นเข้ามาอยู่รายล้อมเขตประกอบการอุตสาหกรรมใน 4 พื้นที่ปกครองหลัก ๆ 4 ท้องถิ่น ประกอบด้วย เทศบาลนครระยอง ตำบลตะพง ตำบลบ้านแลง ตำบลเชิงเนิน และบางส่วนของตำบลนาตาขัน ซึ่งในพื้นที่ 6,000 ไร่ จะมีประชากรประมาณ 50,000 ครัวเรือน ประมาณ 110,000 คน ของประชากรที่อยู่ในทะเบียนประวัติ ไม่รวมประชากรแฝง

การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมตามประเพณีชุมชน มีการจัดกิจกรรมอะไรต่าง ๆ เนื่องจากบริษัท ไออาร์พีซีฯ ได้แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมุ่งเน้นไปที่เรื่องของกิจกรรมตามประเพณี

การส่งเสริมอาชีพ ซึ่งจะมุ่งเน้นถึงประโยชน์ในแง่ของการทำให้ประชาชนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น บริษัท ไออาร์พีซีฯ เคยผ่านประสบการณ์ค่อนข้างหลากหลายจะมีทั้งในแง่ประสบการณ์สำเร็จบ้าง ล้มเหลวบ้าง ประมาณปี พ.ศ. 2550 มีแนวคิดที่จะส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตั้งแต่กระบวนการจัดตั้งและพัฒนาให้สามารถที่จะอยู่ได้ด้วยตนเอง ประสบภาวะในแง่ของการพัฒนาต่อยอด มุมมองที่บริษัท ไออาร์พีซีฯ พบในเชิงข้อมูล คือ การรวมตัวกันของประชาชนที่มาทำวิสาหกิจไม่ได้เกิดจากพื้นฐานของอาชีพเดิมที่ทำอยู่

หรือสิ่งที่ทำอยู่ในปัจจุบัน แต่เป็นสิ่งที่พยายามจะสร้างเรื่องใหม่ ต่างคนต่างมีความสามารถที่ไม่เหมือนกัน มีความตั้งใจที่ไม่เหมือนกัน เวลาตั้งไปแล้วจะยืนอยู่ได้สักระยะหนึ่งพอให้เดินด้วยตนเอง สิ่งที่เกิดขึ้นคือเรื่องของความสามารถที่จะดำรงคงอยู่ได้ ต้องรอการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นข้อจำกัดหนึ่งของการพัฒนา จึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการเรื่องของการส่งเสริม ปัจจุบันมุ่งเน้นไปที่เรื่องของคนที่ผู้ประกอบการหรือวิสาหกิจที่รวมกลุ่มกันอย่างจริงจัง มีกระบวนการในการคัดเลือกคัดแยกว่า หากกลุ่มวิสาหกิจที่มีความมุ่งมั่นที่จะทำอย่างจริงจัง จะไปช่วยส่งเสริมทั้งในแง่ของการพาไปอบรมต่อยอดพัฒนา เช่น ร่วมกับหอการค้าไทยเรียนหลักสูตรเพื่อไปต่อยอดเรื่องของวิธีทำการตลาดช่วยให้ทางด้านของกลุ่มวิสาหกิจเกิดเครือข่ายและนอกจากเครือข่ายมีวิธีการในการที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์ของตนเองสามารถที่จะขยายตลาดได้ ไม่ได้ขายอยู่แค่นิว 3 กิโลเมตร 5 กิโลเมตร ซึ่งการตลาดเป็นเรื่องสำคัญ ชาวบ้านที่ต้องการจะทำวิสาหกิจ สุดท้ายแล้วไม่เกิดความยั่งยืน

ที่ผ่านมามองอยู่ 2 เรื่อง คือ เรื่องของตลาดเสรีที่จะช่วยให้วิสาหกิจเองไปได้ ในกรณีที่หากจะมีผู้ประกอบการเข้ามาใน EEC คือว่าการใช้การจับคู่ธุรกิจ (matching) จากกิจกรรมการใช้จ่ายภายใน ปัจจุบันมีในเรื่องของการใช้จ่ายกิจกรรมที่จะต้องมีการใช้จ่ายเกิดขึ้น และมาดูว่าชุมชนที่อยู่โดยรอบมีศักยภาพอะไรบ้าง ยกตัวอย่าง บริษัท ไออาร์พีซีฯ มีท่าเรือน้ำลึกที่จะมาเทียบท่าจะต้องรับเรื่องและนำเรือเล็กลากจูงเข้ามาที่หน้าท่า จะต้องใช้เชือกผูกโยงระหว่างเรือลากกับเรือที่จะมาเทียบท่าสมัยก่อนใช้การบิดจ้างผู้รับเหมาเข้ามา แต่มีประเด็นกับกลุ่มประมงเรือเล็กชายฝั่ง มีปัญหาเรื่องของเรือใหญ่มาทอดสมอทำให้อุปกรณ์จับปลาเกิดความเสียหายเวลาเรือเข้ามาบ่อย ๆ จะตามไม่ค่อยได้ จึงให้ตั้งเป็นวิสาหกิจขึ้นมาและนำคนเหล่านี้ไปผูกโยงระหว่างเรือเล็กกับเรือใหญ่ทำให้แก้ปัญหาเรื่องของประมงชายฝั่ง

บริษัท ไออาร์พีซีฯ มีเครื่องจักรเป็นจำนวนมาก ซึ่งการบำรุงรักษาเครื่องจักรจะต้องใช้ผ้าอเนกประสงค์ จะมีการนำเศษผ้ามาเย็บเป็นผืน ชุมชนสามารถทำได้ เข้าไปหารื้อและให้ตั้งรวมกลุ่มกันขึ้นมาเป็นวิสาหกิจชุมชนและมีการจัดซื้อจัดจ้างผ้าอเนกประสงค์ ปัจจุบันมีการทำสัญญาซื้อขายกันอย่างต่อเนื่อง จะเกิดเรื่องของกาพึ่งพาเป็นการพึ่งพาในเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งจะทำให้ชุมชนมีเศรษฐกิจที่ดีเป็นรายได้ที่ยั่งยืน

3.1.9 บริษัท เซฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด

บริษัท เซฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด ประกอบธุรกิจผลิตก๊าซธรรมชาติ ก๊าซธรรมชาติเหลวและน้ำมันดิบ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศไทย โดยก๊าซธรรมชาติที่บริษัท เซฟรอนฯ ผลิตได้ในประเทศไทยส่วนใหญ่จะนำไปใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า ส่วนที่เหลือจะนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงในโรงงานอุตสาหกรรม เชื้อเพลิงยานพาหนะ ก๊าซหุงต้ม และวัตถุดิบในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี

การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมนั้นเป็นหนึ่งในนโยบายที่บริษัท เซฟรอนฯ ให้ความสำคัญ และเป็นความมุ่งมั่นตั้งใจจริงของบริษัท เซฟรอนฯ และบริษัทในเครือ ที่จะดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับ

การพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ที่บริษัท เซฟรอนฯ ได้เข้าไปดำเนินงาน โดยได้ทำงานร่วมกับองค์กรพันธมิตรและเครือข่าย เพื่อดำเนินโครงการกิจกรรมเพื่อสังคม ผ่านกลยุทธ์ที่เรียกว่า 4E's ได้แก่

1. Education – การสนับสนุนการศึกษา
2. Environment & Energy Conservation – อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพลังงาน
3. Economic Development – พัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต
4. Employee Engagement – พนักงานได้มีส่วนร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม

ซึ่งบริษัท เซฟรอนฯ ได้ดำเนินโครงการเพื่อสังคม ทั้งในระดับประเทศและในระดับชุมชนทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เป้าหมายของบริษัท เซฟรอนฯ ซึ่งอยู่ในภาคใต้ ใน 4 จังหวัด คือ จังหวัดสงขลา นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และชุมพร

ตัวอย่างโครงการที่บริษัท เซฟรอนฯ เข้าไปดำเนินการ จำนวน 2 โครงการ ได้แก่

1. โครงการเซฟรอนพลังใจปลุกคนเพื่อชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งเป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน โดยใช้ธนาคารพัฒนาหมู่บ้านเป็นตัวขับเคลื่อน และใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเข้ามาดูแลในการดำเนินงานโครงการของบริษัท เซฟรอนฯ นั้น บริษัทฯ จะเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและภาครัฐ สร้างการเรียนรู้ สนับสนุนให้เกิดการทำงานอย่างมีเงื่อนไข และท้ายที่สุดบริษัท เซฟรอนฯ จะสร้างองค์กรชุมชน โดยให้แต่ละหมู่บ้านจัดตั้งธนาคารพัฒนาหมู่บ้านขึ้นมาเพื่อสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยหลังจากที่ระดมทุนแล้ว บริษัท เซฟรอนฯ จะเข้าไปช่วยอบรมให้ความรู้ พาไปศึกษาดูงาน โดยเฉพาะในเรื่องของการทำบัญชีรับจ่าย การลงบัญชี นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งได้รับเลือกมาจากสมาชิกธนาคารพัฒนาหมู่บ้าน และมีการปันผลให้กับสมาชิกทุกปีด้วย ในขณะเดียวกันธนาคารหมู่บ้านแต่ละธนาคารจะร่วมมือกันจัดตั้งเป็นเครือข่ายและทำงานร่วมกันเพื่อปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถึงปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละหมู่บ้านของตน ซึ่งการทำงานครั้งนี้เดิมบริษัท เซฟรอนฯ จะใช้องค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร (Non Governmental Organizations : NGOs) สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนเข้ามาให้ความรู้และฝึกอบรมให้แก่คนในชุมชน ก่อนที่จะวางมือให้ชุมชนดำเนินการเอง ปัจจุบันเครือข่ายธนาคารหมู่บ้านมีกรรมการที่บริหารจัดการเครือข่ายโครงการ โดยแต่ละปีจะนำผลงานของตนเองมาแบ่งปันเรียนรู้กันถึงปัญหาอุปสรรค โดยผลการดำเนินการโครงการในปัจจุบัน มีหมู่บ้านจำนวน 42 หมู่บ้าน จาก 50 หมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ ที่ไปต่อกับบริษัท เซฟรอนฯ ได้และสามารถบริหารจัดการได้เอง ปัจจุบันบริษัท เซฟรอนฯ ไม่ได้สนับสนุนเป็นตัวงบประมาณแล้ว แต่ผันตัวมาเป็นที่ปรึกษาของเครือข่ายธนาคารแทน โดยปัจจุบันธนาคารหมู่บ้านทั้ง 42 หมู่บ้านมีเงินออมรวมกันมากกว่า 40 ล้านบาท นอกจากนี้ ในช่วงสถานการณ์โควิด ธนาคารพัฒนาหมู่บ้านยังเป็นประโยชน์ต่อพี่น้องในชุมชนอย่างมาก คือธนาคารหมู่บ้านได้เข้ามาช่วยเหลือในเรื่องเงินกู้ให้แก่สมาชิก อย่างไรก็ตาม บริษัท เซฟรอนฯ สร้าง คือ สร้างความเป็นเจ้าของให้แก่คนในชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความยั่งยืน และทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น

2. โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าชายเลนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งเป็นโครงการที่บริษัท เชฟรอนฯ ร่วมมือกับเทศบาลเมืองปากพูน พลังงานจังหวัด ทำอาภาคารยาน มหาวิทยาลัย และโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ร่วมกันสนับสนุนโครงการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าชายเลนควบคู่ไปกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน เช่น วันมอร์ ไทยดราฟท์ ช็อคโกแลต ศูนย์เรียนรู้การทำน้ำตาลมะพร้าวแม่ทองพริ้ง เพื่อรองรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน และการจัดงานประจำปี ชื่องาน ‘ล่องเรือกินปูคู้ห้อย’ โดยโครงการนี้ ช่วยสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

สำหรับกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) นั้น บริษัท เชฟรอนฯ มองว่าเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมองค์กร คือต้องปฏิบัติตนให้เป็นคนที่ดีของเจ้าบ้าน โครงการของบริษัท เชฟรอนฯ ส่วนใหญ่เป็นโครงการระยะยาว และใช้ระยะเวลาในการทำการบ้านค่อนข้างนาน บางโครงการนั้นใช้เวลาทำการบ้าน 2 – 3 ปี ต้องทำความเข้าใจกับชุมชนว่าอะไรคือสิ่งที่ชุมชนต้องการ การทำงานด้าน CSR จะมุ่งเน้นในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ บริษัท เชฟรอนฯ จะทำงานเป็นเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อจะได้พัฒนาโครงการให้ตอบโจทย์การทำงานของบริษัทฯ สร้างการมีส่วนร่วมโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเสมือนชุมชนเป็นเจ้าของโครงการเอง ซึ่งนำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ที่สามารถทำให้ชุมชนอยู่ได้แม้ว่าบริษัทฯ จะไม่อยู่ด้วยแล้วก็ตาม

ในส่วนขององค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร (Non Governmental Organizations : NGOs) นั้น บริษัท เชฟรอนฯ จะหา NGO ที่คิดว่า บริษัทฯ จะหาจุดยืนร่วมกันได้ และจะรับฟังข้อเสนอแนะทำตามในส่วนที่สามารถทำได้เพื่อจะได้ทำงานร่วมกันได้ดีและราบรื่น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญในเรื่องของความยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นความยั่งยืนของโครงการหรือของชุมชนที่บริษัทฯ เข้าไปทำงานด้วย ทั้งหมดนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การดำเนินโครงการของบริษัทฯ มีความก้าวหน้าและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน

ในการเลือกพื้นที่ที่จะเข้าไปทำ CSR นั้น บริษัทฯ มีโครงการหลายระดับ ทั้งระดับประเทศ จังหวัด ชุมชน กรณีพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชนั้น เนื่องจากเป็นจังหวัดเชิงกลยุทธ์ของบริษัทฯ เป็นพื้นที่ที่บริษัทฯ เข้าไปดำเนินกิจการของบริษัทฯ กล่าวคือ บริษัทฯ เข้าไปดำเนินกิจการที่ไหน บริษัทฯ ก็จะทำให้ความสำคัญกับคนในพื้นที่นั้น ๆ ก่อน และไม่ว่าบริษัทฯ จะตั้งอยู่ที่ประเทศใด บริษัทฯ จะมีแผนแม่บทเดียวกัน โดยจะมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ทางทีมช่วยสนับสนุนตั้งแต่เริ่มต้น เริ่มตั้งแต่หาข้อมูล ออกแบบ คัดเลือกโครงการ คัดเลือกวัตถุประสงค์ คัดเลือกพื้นที่กิจกรรม อีกส่วนที่สำคัญคือพิจารณาความเป็นไปได้หลากหลายความเป็นไปได้ เรามองว่าผลลัพธ์ที่สำเร็จจะเป็นแบบใด บริษัทฯ มองข้อมูลประกอบรอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการใหญ่ ๆ ที่ทำหลายครั้ง บริษัทฯ จะทำร่วมกับสถาบันการศึกษา ซึ่งสถาบันการศึกษาก็จะเข้ามาช่วยตรวจสอบว่าบริษัทฯ ทำได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ เพื่อเป็นการตรวจสอบดัชนีวัดความสำเร็จของบริษัทฯ อีกทางหนึ่ง

การจัดตั้งธนาคารพัฒนาหมู่บ้าน ภายใต้โครงการเซฟรอนพลังใจพลังคนเพื่อชุมชนเข้มแข็ง นั้น บริษัท เซฟรอนฯ เข้าไปช่วยในการดำเนินการ มีโมเดลการพัฒนาอย่างยั่งยืนว่าการสร้างการมีส่วนร่วม เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด โดยจะเริ่มจากเข้าไปทำความเข้าใจกับชุมชน สอบถามความต้องการของชุมชน เชิญคนในชุมชนมาพูดคุยระดมความคิดว่าคนในชุมชนมีความต้องการอย่างไร มีปัญหาอะไร และอยากทำอะไรเพื่อแก้ปัญหา และประสานความร่วมมือกับทุก ๆ ภาคส่วน โดยบริษัทฯ จะพยายามคัดสรรผู้นำชุมชนที่หลากหลาย และตั้งสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และธนาคารเดิมที่ชุมชนมีอยู่แล้ว มาร่วมกันระดมความคิดออกมาเป็นภาพรวมของหมู่บ้านนั้น ๆ ซึ่งหลังจากที่ชุมชนเข้าใจแล้วว่าบริษัทฯ จะมาทำอะไร ร่วมกันนั้น จะหาอาสาสมัครที่จะเข้ามาร่วมโครงการโดยจะดูลำดับความสำคัญว่าจะทำอะไรก่อน และจะดำเนินการในส่วนใด และหลังจากที่ชุมชนตกลงเริ่มต้นดำเนินโครงการกับบริษัทฯ จะเชิญชวนให้เข้าร่วมทุนและไปศึกษาดูงาน อบรม ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ในการดำเนินโครงการร่วมกันนั้น จะมีโมเดลที่ว่าการสนับสนุนอย่างมีเงื่อนไข ซึ่งเข้าไปสร้างกิจกรรมบางอย่างขึ้นในชุมชนเพื่อสร้างขวัญ และกำลังใจให้แก่ชุมชน เช่น การสนับสนุนงบประมาณ จัดกิจกรรมที่ทำงานแลกเงิน โดยจะให้คนในชุมชนในพื้นที่ไปพัฒนาวัด พัฒนาโรงเรียน และลงชื่อส่งให้เพื่อมารับเงิน ซึ่งการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว เป็นการสร้างความสามัคคีให้กับคนในชุมชนด้วยอีกทางหนึ่ง โดยเงินที่มอบให้จะมอบให้แก่หมู่บ้านนั้น ๆ ซึ่งเงินนั้นจะไปเป็นกองกลางรวมเข้ากับเงินออมของคนในชุมชนต่อไป นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมโครงการจ่ายก่อนผ่อนทีหลัง และกิจกรรมโครงการทำดีมีรางวัล

การเลือกพื้นที่เพื่อดำเนินการเรื่อง CSR นั้น จะพิจารณาว่ามีศูนย์ปฏิบัติการที่ใด จะเลือกพื้นที่นั้น ๆ เช่น พิจารณารัศมี 1 กิโลเมตร หรือ 5 กิโลเมตร โดยหลังจากที่บริษัทฯ ได้ร่วมดำเนินโครงการกับหมู่บ้านมา 5 ปี เสร็จสิ้นแล้ว บริษัทฯ ให้ชุมชนดูแลตนเองโดยที่บริษัทฯ ยังคงคอยดูแลชุมชนอยู่ด้วย และพยายามเชื่อมโยงท้องถิ่นให้เข้ามาเป็นที่พักอาศัยอย่างใกล้ชิด ทุกครั้งที่มีการประชุม บริษัทฯ จะชี้แจงผลการดำเนินการให้ท้องถิ่นรับทราบด้วย ปัจจุบันท้องถิ่นจะมีในเรื่องของการรวบรวมกองทุนว่าแต่ละหมู่บ้าน แต่ละตำบลมีกองทุนในเรื่องใดบ้าง และให้ชุมชนสมัครเข้าไปเป็นกองทุนที่จะต้องเข้าไปรายงานในภาพรวมของตำบล ฉะนั้น กองทุนในชุมชนจะเข้าไปอยู่ในระบบแล้ว ซึ่งจะเป็นการสร้างความปลอดภัยให้แก่คนในชุมชนว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสร้างชื่อเสียงให้กับตำบล และที่สำคัญ คือ สร้างความเป็นเจ้าของให้แก่คนในชุมชนว่ากองทุนนี้เป็นกองทุนร่วมกันของสมาชิกทุกคน ส่วนในเรื่องกองทุนสวัสดิการนั้น เนื่องจากในสถานการณ์โควิด มีคนเสียชีวิตจำนวนมากกองทุนสวัสดิการจึงเข้ามามีบทบาทในชุมชนค่อนข้างมาก คนในชุมชนก็เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของกองทุนนี้มากขึ้น และเข้าไปสมัครเป็นสมาชิกเพิ่ม นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบการทำงานของกองทุนและมีการให้รางวัลแก่ชุมชนที่มีการบริหารจัดการกองทุนที่ดีเพื่อให้กำลังใจแก่คนในชุมชนด้วย

เนื่องจากการใช้เฮลิคอปเตอร์ขนส่งพนักงานไปทำงานในแท่นที่อ่าวไทย ดังนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นคือเสียงจากเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ ซึ่งบริษัทฯ จะมีในส่วนของการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) ซึ่งจะทำรายงานทุก ๆ ครึ่งปี โดยในรายงานประกอบไปด้วยการวัดค่าเสียงที่เกิดขึ้น การสัมภาษณ์ชุมชนในรัศมี 5 กิโลเมตร การวัดค่าน้ำในพื้นที่ / น้ำในลำคลอง

โดยหลังจากที่บริษัทฯ ทำการเก็บข้อมูลดังกล่าว จะมีการทำจดหมายข่าวเผยแพร่แก่ชุมชน จะเห็นได้ว่า บริษัทฯ จะใช้วิธีการสื่อสารแบบใกล้ชิด โดยจะมีตัวแทนบริษัทฯ เข้าไปในชุมชนเพื่อเข้าไปอธิบาย และสร้างความเข้าใจให้กับชุมชน

บริษัท เซฟรอนฯ มีแนวทางในการดำเนินการเพื่อสังคมที่ชัดเจน เรื่องความยั่งยืนเป็นสิ่งที่บริษัทฯ ให้ความสำคัญตั้งแต่แรกในการเริ่มดำเนินโครงการ โดยหนึ่งในเงื่อนไขสำคัญที่บริษัทฯ ใช้พิจารณา ก่อนเข้าไปเริ่มดำเนินโครงการ คือ โอกาสที่โครงการนี้จะมีความยั่งยืน หลังจากที่บริษัทฯ ไม่ได้สนับสนุนต่อ ซึ่งหากโครงการใดประเมินแล้วเห็นว่า หากบริษัทฯ ไม่สนับสนุนต่อโครงการจะต่อไปไม่ได้ จะไม่ผ่านเกณฑ์ การพิจารณาของบริษัทฯ ในส่วนการดำเนินโครงการ บริษัทฯ จะมุ่งเน้นในการทำความเข้าใจ สร้างการมีส่วนร่วม สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน เมื่อชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการเองจะทำให้ โครงการดังกล่าวเกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

เรื่องรูปแบบ (Role Model) ในการนำรูปแบบการดำเนินโครงการไปใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งบริษัทฯ เห็นว่า หากยึดชุมชนเป็นที่ตั้ง ทำงานแบบสร้างความสัมพันธ์ สร้างการมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส สร้างความเป็นเจ้าของของคนในชุมชน คิดว่าน่าจะนำไปปรับใช้ในการดำเนินโครงการในพื้นที่ต่าง ๆ ได้

เรื่องทรัพยากรมนุษย์นั้น การศึกษาเป็น 1 ใน 4 กลยุทธ์สำคัญในเรื่องการดำเนินกิจกรรม เพื่อสังคมของบริษัทฯ ด้วยลักษณะการทำงานของบริษัทฯ ต้องพึ่งพาทรัพยากรมนุษย์ในการทำงาน เป็นอย่างมาก ดังนั้น บริษัทฯ ให้ความสำคัญมากในการพัฒนาบุคลากรของบริษัทเป็นอย่างยิ่ง

ในส่วนปัญหาอุปสรรคขึ้นอยู่กับแต่ละโครงการ ในภาพรวมนั้นสิ่งที่สำคัญและเมื่อเกิดขึ้นจะทำให้ผู้ดำเนินงานจะทำโครงการได้ยาก คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเปลี่ยนแปลง และมีความไม่เข้าใจในตัวโครงการ บริษัทฯ จะต้องเข้าไปทำงานร่วมด้วย หรือจะต้องเข้าไปสนับสนุน ซึ่งการแก้ปัญหาจะเป็นในเรื่องของการสร้างความเข้าใจและทำอย่างไรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนรวม เพื่อให้การดำเนินโครงการ สามารถดำเนินการร่วมกันต่อไปได้

3.1.10 กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

การดำเนินงานของกระทรวงพาณิชย์ร่วมกับพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้ดำเนินการ 2 ส่วน คือ กระทรวงพาณิชย์เป็นหนึ่งในคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก (กพอ.) โดยมีส่วนร่วมในการกำหนดอำนาจหน้าที่และนโยบายเพื่อการพัฒนาพื้นที่ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และกระทรวงพาณิชย์เป็นคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน ในคณะทำงานดังกล่าว โดยทำหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและแผนงานโครงการภายใต้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคการเกษตรในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้สอดคล้อง และเชื่อมโยงกับการพัฒนา เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน ที่ผ่านมา คณะทำงานได้ให้ความเห็นชอบในหลักการ

ทิศทางขับเคลื่อนคลัสเตอร์สินค้าเกษตร 5 คลัสเตอร์ ได้แก่ ผลไม้ ประมง พืชสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ พืชสมุนไพรและผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง (High Value Product)

สำหรับบทบาท หน้าที่ พันธกิจ กระทรวงพาณิชย์มีหน่วยงานภายใต้กระทรวงฯ ที่ดำเนินการเกี่ยวกับ EEC อยู่หลายหน่วยงาน เช่น กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กรมการค้าต่างประเทศ ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีบทบาทแตกต่างกันออกไป

ในส่วนกรมการค้าต่างประเทศนั้น กรมการค้าต่างประเทศได้มีการจัดกิจกรรมในเขต 3 จังหวัดของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นระยะ เช่น เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 ได้จัดกิจกรรม “Expert – Export ชี้นำรอด...ด้วยสิทธิประโยชน์ทางการค้า” จังหวัดระยอง โดยเป็นการฝึกอบรมให้แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้รู้จักสิทธิประโยชน์ทางการค้าที่ประเทศไทยมีอยู่ เช่น เขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมโครงการอบรมการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับการบริหารสินค้าที่ใช้ได้สองทาง หรือ e-Trade Management of Dual-Use Items จังหวัดระยอง ในปี พ.ศ. 2559 เป็นต้น

ในส่วนของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ มีการจัดโครงการจับคู่ธุรกิจสินค้าผลไม้สดแปรรูป และผลิตภัณฑ์เกษตรอื่น ๆ เพื่อรองรับมาตรการกีดกันทางการค้า

ในส่วนของกรมทรัพย์สินทางปัญญา มีโครงการรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication : GI) ซึ่งโครงการนี้จะรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมีกิจกรรมส่งเสริมการขึ้นทะเบียนเพื่อคุ้มครองชื่อสินค้าและควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้า GI สำหรับสินค้าประเภทเกษตรกรรม หัตถกรรม อุตสาหกรรมแปรรูป ซึ่งได้มีการดำเนินการไปแล้ว 16 สินค้า และมีการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียน GI แก่ผู้ผลิตและผู้ประกอบการจำนวน 31 สินค้า ซึ่งการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวครอบคลุมไปถึงผู้ผลิตและผู้ประกอบการจังหวัดในภาคตะวันออกด้วย

กระทรวงพาณิชย์เป็นกรมการอยู่ในคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.) กระทรวงพาณิชย์จะทำหน้าที่ในการให้ความเห็นในภาพรวมในด้านการค้าเป็นหลัก เนื่องจากกระทรวงพาณิชย์จะรับผิดชอบในเรื่องของเศรษฐกิจการค้าของประเทศ และในส่วนของการมอบหมายในการดำเนินการเกี่ยวกับ EEC นั้น ในที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.) ไม่ได้มีการมอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์ดำเนินโครงการใดใน EEC โดยเฉพาะเจาะจง แต่ในภาพรวมการทำงานแต่ละหน่วยงานภายใต้กระทรวงพาณิชย์จะมีการจัดโครงการผลักดันเปลี่ยนหมุนเวียนเข้าไปสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรเป็นประจำ เช่น สินค้าด้านการเกษตร ซึ่งมีฤดูกาลของผลไม้แต่ละชนิด กล่าวคือ กระทรวงพาณิชย์อาจจะไม่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการโดยตรง แต่การทำงานของกระทรวงพาณิชย์จะเป็นส่วนเสริมใน EEC

3.1.11 กระทรวงแรงงาน

โครงสร้างของกระทรวงแรงงาน แบ่งหน่วยงานออกเป็น 2 สำนักงาน 3 กรม และ 1 องค์การมหาชน โดยบทบาทและภารกิจของหน่วยงานในกระทรวงแรงงาน มีดังนี้

1. สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์ การแปลงนโยบายของกระทรวงให้เป็นแผนการปฏิบัติราชการ การจัดสรรและบริหารทรัพยากรของกระทรวงฯ เพื่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า การพัฒนาระบบสารสนเทศ การพัฒนาค่าจ้างและรายได้ของประเทศ รวมถึงการวิจัยภาวะเศรษฐกิจแรงงานและการต่างประเทศ

2. กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาฝีมือแรงงาน ศักยภาพของกำลังแรงงานและผู้ประกอบกิจการ เพื่อให้กำลังแรงงานมีฝีมือตามมาตรฐานสากล ตลอดจนมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ นอกจากนี้ ยังมีภารกิจในด้านการกำกับดูแลการประกอบอาชีพที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะ มีการบูรณาการและประสานแผนการฝึกอาชีพของทุกหน่วยงานในภาครัฐและภาคเอกชน ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาแรงงานและประสานงานการฝึกอาชีพแห่งชาติ (กพร.ปช.) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน และมีคณะกรรมการพัฒนาแรงงานและประสานงานการฝึกอาชีพจังหวัดเป็นกลไกการขับเคลื่อนในพื้นที่ทุกจังหวัด ซึ่งใน 3 จังหวัดในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จะมีคณะกรรมการชุดนี้อยู่ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และมีผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นเลขานุการในคณะกรรมการ

3. กรมการจัดหางาน มีภารกิจในการส่งเสริมการมีงานทำ การคุ้มครองคนหางาน การวิเคราะห์สภาวะตลาดแรงงานและแนวโน้มของตลาดแรงงาน การบริหารด้านการส่งเสริมการมีงานทำให้กับประชากรให้มีความเหมาะสมตามความรู้ความสามารถและความถนัด พร้อมทั้งให้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมและเป็นธรรม

4. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน มีภารกิจเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานแรงงาน การคุ้มครองแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบ รวมถึงความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน แรงงานสัมพันธ์ แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ และการสวัสดิการแรงงาน

5. สำนักงานประกันสังคม มีภารกิจในการบริหารประกันสังคมและเงินทดแทนเพื่อให้แรงงานมีหลักประกันการดำรงชีวิตที่มั่นคง การบริหารกองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน คุ้มครองและดูแลผู้ประกันตนและลูกจ้างให้ได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด

6. สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน) มีภารกิจในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตลอดจนการศึกษาค้นคว้า การพัฒนาบุคลากรและงานวิชาการ และการสร้างนวัตกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย

ทั้งนี้ในแต่ละสำนักงาน / กรมจะมีหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมอยู่ในทุก ๆ จังหวัด เพื่อทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนภารกิจของสำนักงาน / กรม

สำหรับแผนการดำเนินงานในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นั้น กระทรวงแรงงาน ได้มีการจัดทำโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่เขต EEC ได้แก่

1. โครงการพัฒนาศักยภาพแรงงานฝีมือชั้นสูงในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแรงงานให้มีทักษะชั้นสูง รองรับการลงทุนของนักลงทุนไทยและต่างประเทศ ในพื้นที่ EEC โดยมีเป้าหมาย 3,000 คนต่อปี เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับ EEC โดยตรง

2. โครงการศูนย์บริหารแรงงานเขต EEC มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ ให้กับแรงงานในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยมีเป้าหมายประมาณ 10,000 คนต่อปี

สำหรับส่วนงานที่หน่วยงานของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานกำกับดูแล คือ เรื่องการเพิ่มศักยภาพ ฝีมือแรงงานให้กับภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะ 3 จังหวัดในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) กรมพัฒนาฝีมือแรงงานจะมุ่งเน้นไปที่แรงงานภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การดำเนินการฝึกอบรมและการสนับสนุนสถานที่และครุภัณฑ์การฝึกอบรมการศึกษา

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นปีที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้เริ่มเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง กล่าวคือ มีการฝึกอบรมชัดเจน โดยจะเป็นการฝึกอบรมให้กับแรงงานเพื่อการยกระดับฝีมือ ซึ่งในปีแรก ๆ จะมีเป้าหมายในการฝึกอบรมในภาคอุตสาหกรรมประมาณ 6,000 คน

ต่อมา ในปี พ.ศ. 2564 ถึง ปี พ.ศ. 2566 มุ่งเน้นให้ภาคเอกชนหรือภาคอุตสาหกรรมเข้ามา มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการฝึกอบรมด้วย โดยลักษณะของความร่วมมือจะมีลักษณะเป็นการแบ่ง สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมร่วมกัน โดยปี พ.ศ. 2566 ภาครัฐจะเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในสัดส่วน ร้อยละ 80 ส่วนภาคเอกชนจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายในสัดส่วนร้อยละ 20 และในปี พ.ศ. 2567 ภาครัฐจะเป็น ผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในสัดส่วนร้อยละ 50 ส่วนภาคเอกชนจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายในสัดส่วนร้อยละ 50 ซึ่งการสร้างการมีส่วนร่วมดังกล่าว ทำให้ภาคเอกชนมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการฝึกอบรม มากขึ้น การมีส่วนร่วมในส่วนนี้จะเริ่มตั้งแต่การพิจารณาหลักสูตรการฝึกอบรมที่เป็นความต้องการจริง ๆ ของภาคอุตสาหกรรม

สำหรับการฝึกพัฒนาฝีมือแรงงานของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน นั้น โครงการพัฒนาศักยภาพ แรงงานฝีมือชั้นสูงในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) แล้ว ยังมีโครงการอื่น ๆ ที่ได้ดำเนินการ ทั่วประเทศซึ่งรวมถึง 3 จังหวัดใน EEC ด้วย เช่น โครงการยกระดับเพื่อเพิ่มศักยภาพฝีมือและสมรรถนะแรงงาน รองรับการแข่งขันทางเทคโนโลยีโดยการเพิ่มผลิตภาพแรงงานเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ให้กับอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S – Curve) โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและผู้ประกอบการอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ และโครงการยกระดับฝีมือแรงงานไทยให้ได้มาตรฐานฝีมือแรงงาน เป็นต้น นอกจากนี้ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ยังได้มีการส่งเสริมให้สถานประกอบการที่มีพนักงานตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป ต้องดำเนินการพัฒนาพนักงาน ของตนร้อยละ 50 ตามที่กฎหมายกำหนดโดยได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา

ฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 อย่างไรก็ตาม สำหรับสถานประกอบการที่มีพนักงานน้อยกว่า 100 คน หากสถานประกอบการมีการฝึกอบรมให้กับพนักงานของตน จะได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวเช่นเดียวกัน

ในส่วนของประเด็นเรื่องความร่วมมือระหว่างกระทรวงแรงงานและหน่วยงานภาครัฐ นั้น ตามที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยมีปลัดกระทรวงแรงงานเป็นอนุกรรมการในคณะกรรมการดังกล่าว และมีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาบุคลากร ตามแนวทางอีอีซีโมเดล ซึ่งมีปลัดกระทรวงแรงงานเป็นอนุกรรมการ และมีผู้แทนของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นเลขานุการร่วมในคณะกรรมการดังกล่าวเช่นเดียวกัน โดยคณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาโครงการพัฒนาหลักสูตรและจัดการฝึกอบรมของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนสถานศึกษาในการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาบุคลากรให้ตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย

นอกจากนี้ กระทรวงแรงงานยังดำเนินการสนับสนุนการพัฒนา EEC โดยได้จัดตั้งศูนย์บริหารแรงงานพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (One Stop Service) ขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2562 ที่สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดชลบุรี โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์จัดหางานและพัฒนาแรงงานอย่างเป็นระบบ รองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมในพื้นที่ EEC ขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงแรงงาน โดยมีกลไกในการขับเคลื่อน ผ่านคณะกรรมการและคณะทำงานที่จัดตั้งขึ้นโดยกระทรวงแรงงาน เช่น คณะกรรมการอำนวยการกำหนดนโยบายการบริหารแรงงานเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งมีรองปลัดกระทรวงแรงงาน หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นประธานกรรมการ และมีผู้อำนวยการกองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึกกรมพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นเลขานุการ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยการและกำหนดนโยบายมาตรการหรือแนวทางการดำเนินการของศูนย์บริหารแรงงานเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และมีการตั้งคณะทำงานศูนย์บริหารแรงงานเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกขึ้น ซึ่งมีอธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นประธาน และพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด จัดหางานจังหวัด สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด และประกันสังคมจังหวัดของ 3 จังหวัดในพื้นที่ EEC เป็นกรรมการด้วย โดยมีอำนาจหน้าที่ในการขับเคลื่อนภารกิจการบูรณาการ งบประมาณ อัตราค่าจ้างของศูนย์บริหารแรงงานเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

สำหรับผลการดำเนินงานของกระทรวงแรงงานในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นั้น มีผลการดำเนินการดังนี้

ในปี พ.ศ. 2565 ดำเนินโครงการพัฒนาทักษะแรงงานในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยเป็นการจัดหาครุภัณฑ์ในการฝึกอบรมสมัยใหม่ จำนวน 8 ชุด และ ปรับปรุงห้องฝึกอบรมจำนวน 4 ห้อง

สำหรับการพัฒนาฝีมือแรงงานในปี พ.ศ. 2566 มีโครงการพัฒนาศักยภาพแรงงานชั้นสูงในเขตพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งแบ่งเป็น 2 กิจกรรม โดยกิจกรรมแรกจะเป็นการพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาฝีมือแรงงานจำนวน 2,800 คน แต่ปัจจุบันดำเนินการไปแล้วจำนวน 1,941 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2566) โดยการฝึกอบรมจะเป็นการฝึกอบรมตาม EEC Model Type B คือ กระทรวงแรงงานสนับสนุนค่าใช้จ่ายในสัดส่วนร้อยละ 80 และเอกชนสนับสนุนค่าใช้จ่ายในสัดส่วนร้อยละ 20 สำหรับกิจกรรมที่สองจะเป็นการพัฒนาวิทยากรต้นแบบ โดยมีเป้าหมายจำนวน 200 คน ซึ่งปัจจุบันดำเนินการฝึกอบรมไปแล้วทั้งสิ้น จำนวน 136 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2566) รวมแล้วคิดเป็นร้อยละ 69 ของเป้าหมายทั้งหมด

สำหรับผลการดำเนินงานของศูนย์บริหารแรงงานเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) พบว่า ได้มีการออกใบอนุญาตทำงาน / ต่ออายุใบอนุญาตทำงานให้กับแรงงานต่างด้าวที่มาทำงานในประเทศไทยจำนวน 11,983 คน (ข้อมูล ณ ปีงบประมาณ 2565) โดยมีจำนวนแรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในเฉพาะพื้นที่เขต EEC รวม 3 จังหวัด เป็นจำนวนทั้งสิ้น 6,707 คน (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566)

และสำหรับการดำเนินการเรื่องกองทุนประกันสังคมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) พบว่า มีผู้ประกันตนที่เป็นคนไทยจำนวน 2,610,340 คน โดยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 จำนวน 1,509,207 คน ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 จำนวน 152,942 คน และผู้ประกันตนตามมาตรา 40 จำนวน 948,191 คน นอกจากนี้ยังได้มีการให้ความคุ้มครองผู้ประกันตนที่เป็นแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) รวมทั้งสิ้น 87,625 คน (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566)

ในส่วนของบทบาทหน้าที่ของกระทรวงแรงงานในการขับเคลื่อนดูแลผู้ประกอบการ SMEs ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นั้น กระทรวงแรงงานโดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ได้จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่รองรับเศรษฐกิจดิจิทัล โดยโครงการดังกล่าวเป็นภาพรวมของทั้งประเทศไม่เฉพาะในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เท่านั้น วัตถุประสงค์ของโครงการ คือ เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการให้มีทักษะดิจิทัล รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการตลาด รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ ถือเป็นการยกระดับศักยภาพและสมรรถนะของผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพสูงและให้มีทักษะในการวิเคราะห์และมีองค์ความรู้ด้านการจัดการฐานข้อมูลสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนธุรกิจและการวางแผนธุรกิจได้ โดยกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการจะต้องเป็นผู้ประกอบการในกลุ่ม SMEs กลุ่ม OTOP กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มสหกรณ์ ที่มีการประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่ประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

สำหรับข้อมูลการจ้างงานในพื้นที่ 3 จังหวัด ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นั้น ข้อมูลสิ้นสุด ณ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2566 พบว่า มีการสำรวจความต้องการแรงงานทั้งสิ้น 78,408 คน แต่มีการบรรจุงาน ทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวทั้งสิ้น 9,583 คน คิดเป็นร้อยละ 12 ของความต้องการแรงงานทั้งหมด โดยจากการสอบถามข้อมูลว่าเหตุใดจึงมีการบรรจุงานได้น้อย พบว่า เนื่องจากมีผู้เข้ามาสมัครงานไม่เพียงพอต่อความต้องการแรงงาน และผู้ที่มาสมัครหลายคนมีคุณสมบัติไม่ตรงตามที่สถานประกอบการต้องการ อันเป็นผลทำให้ไม่ได้มีการบรรจุรับเข้าทำงาน

ประเด็นเรื่องปัญหา อุปสรรค และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นั้น จะมีปัญหาในเรื่องหลักสูตร การฝึกอบรมของ EEC Model Type B ซึ่งจะต้องได้รับการรับรองจากคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.) ซึ่งได้มีข้อเสนอแนะทางแก้ไข คือ ควรจะต้องมีการสำรวจความประสงค์ในการเลือกหลักสูตรของหน่วยงานในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และนำข้อมูลหลักสูตรที่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.) เรียบร้อยแล้ว มาบันทึกในระบบ Data Center ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อให้หน่วยฝึกสามารถคัดเลือกหลักสูตรและนำไปใช้ในการฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะที่กล่าวไปแล้วข้างต้นจะเป็นข้อเสนอแนะในส่วน of โครงการที่เกี่ยวข้องกับ EEC โดยตรง ส่วนข้อเสนอแนะในภาพรวมของทุกจังหวัดมีดังนี้

1. การพัฒนาฝีมือแรงงาน ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาแรงงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อาทิ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (SEZ) และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ในตำแหน่งงานที่รองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S – Curve) ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาแรงงานในด้านของเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

นอกจากการพัฒนาแรงงานในเรื่องของทักษะเฉพาะทาง (Hard skill) ซึ่งเป็นทักษะหรือความสามารถที่ใช้ในการทำงานในแต่ละสายอาชีพแล้ว ควรจัดให้มีการฝึกอบรมควบคู่กับ Soft Skills เช่น ทักษะในเรื่องของความฉลาดทางอารมณ์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะในการบริหารคน ในการทำงานเป็นทีมหรือทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นที่จะต้องมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้วย

การให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการให้กับแรงงานนอกระบบ ซึ่งจะเห็นว่าปกติแรงงานในระบบค่อนข้างจะหายไป โดยหลังจากที่สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัส Covid -19 เริ่มฟื้นตัว แรงงานในระบบที่เคยมีอยู่ได้หายไปจากระบบ และแรงงานกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีความประสงค์ที่จะเป็นผู้ประกอบการอิสระ ฉะนั้น จึงควรจะต้องจัดให้มีการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการแก่แรงงานกลุ่มนี้ เพื่อเพิ่มศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถให้กับแรงงานให้สามารถแข่งขันในเวทีต่าง ๆ ได้

2. สำหรับประเด็นเรื่องของการสร้างโอกาสในการมีงานทำให้กับกำลังแรงงาน ควรจะต้องมีความเชื่อมโยงระหว่างกระทรวงแรงงาน สถาบันการศึกษา และหน่วยงานฝึกอบรมทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดหางานให้กับผู้จบการศึกษาและผู้ผ่านการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มโอกาสในการมีงานทำแก่กำลังแรงงานทุกกลุ่ม นอกจากนี้ กรณีแรงงานนอกระบบ ที่ต้องการประกอบอาชีพอิสระ ควรต้องมีการบูรณาการกับสถาบันการเงินในการหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำโดยไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ในการค้ำประกัน เนื่องจากปัจจุบันมีช่องทางในการกู้กับสถาบันการเงินต่าง ๆ แต่เมื่อได้ซักถามข้อมูลเชิงลึกแล้ว พบว่าแรงงานเหล่านั้นไม่สามารถเข้าสู่หลักเกณฑ์ของการกู้เงินของสถาบันการเงินได้เนื่องจากไม่มีหลักทรัพย์ที่จะใช้ในการค้ำประกัน ดังนั้น อาจจะใช้วิธีการหาหลักประกันอย่างอื่นเพื่อให้แรงงานเหล่านั้นสามารถเข้าแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น อาทิ หนังสือรับรองว่าเป็นผู้ผ่านการฝึกอบรม หนังสือรับรองว่าเป็นผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานหรืออื่น ๆ ที่ได้รับรองจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น

3. การส่งเสริมสวัสดิการด้านแรงงานและหลักประกันทางสังคม แบ่งเป็น 2 ประเด็น โดยประเด็นแรก คือ ควรต้องมีการตรวจสอบสถานประกอบกิจการให้มีการดำเนินการจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำหรือค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือที่ทางคณะกรรมการค่าจ้างได้ประกาศไว้ เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับแรงงานให้ได้รับค่าจ้างตามทักษะฝีมือของตนเอง และนอกจากนี้ยังเป็นการจูงใจให้แรงงานพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งก็จะส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศไทยต่อไป ประเด็นที่สอง คือ ควรมีการปรับปรุงกฎหมาย โดยการสร้างแรงจูงใจให้กับแรงงานนอกระบบเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองผ่านหลักประกันสังคม เพิ่มสิทธิประโยชน์ทางประกันสังคมให้ครอบคลุมทั้งทางด้านสุขภาพในการรักษาพยาบาล การกู้เงินกองทุนประกันสังคมและรายได้หลังเกษียณอายุ

4. การพัฒนาระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงข้อมูลด้านแรงงาน ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลแรงงานที่เป็นรายบุคคลเชื่อมต่อระหว่างภาคการศึกษา ภาคแรงงาน เพื่อใช้ในการวางแผน จับคู่ระหว่างอุปสงค์และอุปทาน ในการเพิ่มเติมสรรณะต่าง ๆ ให้กับแรงงานเพื่อรองรับตำแหน่งงาน ในอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสม

3.2 ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงานจากการลงพื้นที่เพื่อรับฟังการนำเสนอผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนปัญหา อุปสรรค เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” จำนวน 3 จังหวัด สรุปสาระสำคัญรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 - 2 แสดงการลงพื้นที่ศึกษาดูงาน

ที่	จังหวัด	วัน/เดือน/ปี
1	จังหวัดระยองและจังหวัดชลบุรี	วันพฤหัสบดีที่ 15 - วันศุกร์ที่ 16 ธันวาคม 2565 วันที่ 15 สิงหาคม 2566
2	จังหวัดฉะเชิงเทรา	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2566
3	จังหวัดระยอง	วันอังคารที่ 16 พฤษภาคม 2566

มีรายละเอียดขยายความ ดังต่อไปนี้

3.2.1 จังหวัดระยองและจังหวัดชลบุรี (วันพฤหัสบดีที่ 15 - วันศุกร์ที่ 16 ธันวาคม 2565)

วันพฤหัสบดีที่ 15 ธันวาคม 2565 เวลา 13.30 นาฬิกา ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำโดย นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ นายสาธิต เหล่าสุวรรณ โฆษกประจำคณะกรรมการ นายเฉลียว เกาะแก้ว กรรมการ และคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ลงพื้นที่ ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยมี นายปิยะ ปิตุเตชะ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง นายธัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สายงานพื้นที่และชุมชน นายมนชัย รักสุจริต ผู้จัดการสมาคมเพื่อนชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตร ผลิตไม้กฤษณา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านไผ่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถีชุมชนตำบลปากน้ำประแส และส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การต้อนรับ พร้อมทั้งรับฟังบรรยายสรุปและร่วมหารือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ให้ข้อคิดเห็นว่า ต้องการให้คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่เข้ามาดูแลชุมชนให้ติดต่อกับชุมชนโดยตรงและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนได้อย่างยั่งยืน

จากนั้น คณะกรรมการได้ลงเรือชมพื้นป่าชายเลนโครงการป่าชายเลนในเมืองระยอง ป่าชายเลนพระเจดีย์กลางน้ำ อัญมณีหนึ่งเดียวในระยอง เพื่อศึกษาธรรมชาติและความสมบูรณ์ของพื้นป่าชายเลน วิถีชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นแผนงานภายใต้แผนการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC) เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวชุมชน

EEC เข้ามา ได้พัฒนาพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์จนนำไปสู่ด้านสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ดีขึ้นมากแล้ว เพราะฉะนั้นจึงมุ่งไปด้านเศรษฐกิจเป็นเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์สู่ตลาดสากลและได้ใช้โมเดลให้เป็นศูนย์เรียนรู้ ซึ่ง ณ ขณะนี้มีการดูแลอยู่ 60 กลุ่ม โดยสอนเรื่องการพัฒนาสินค้า บรรจุภัณฑ์ การขายออนไลน์ และการทำการตลาด มีการสอนเรื่องการบริหารจัดการด้วย โดยตั้งเป้าไว้ว่า จะสามารถพัฒนาตลาดเชิงท่องเที่ยวได้ สอนตั้งเป้าว่าชุมชนต้องมีรายได้เพิ่ม 3 เท่าโดยใช้ E – Commerce โลจิสติกส์และรูปแบบสินค้า แต่ประเด็นปัญหาที่พบจากสมาคมเพื่อนชุมชนยกประเด็นขึ้นมาว่า ผลกระทบจากการที่ EEC เข้ามา คือ เรื่องมลพิษที่ต้องควบคุม ซึ่งมลพิษทั้งทางอากาศ ขยะ น้ำเน่าเสีย และถึงแม้ EEC บอกว่าแก้ไขมลพิษนี้แล้วโดยใช้เกณฑ์ของอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์มาควบคุม เพื่อจะพัฒนาไปสู่เมืองต้นแบบ ณ ขณะนี้สภาพแวดล้อมดีขึ้น ถือว่า EEC แก้ปัญหาให้กับชุมชนได้แล้ว และประเด็นเรื่องเงินกู้ ที่ต้องการให้ชุมชนสร้างรายได้เพิ่มขึ้น ต้องมีการผลิตสินค้า มีการบริการต่าง ๆ ชุมชนให้ข้อมูลว่าไม่ต้องการมีภาระ เพราะไม่ต้องการเงินกู้ แต่เสนอโมเดลให้รัฐบาล มองว่ารัฐบาลควรสนับสนุนสินค้าที่พัฒนาแล้ว โดยมองเป็นกลุ่มคลัสเตอร์ โดยให้รัฐบาลลงทุนไปเอง

ประเด็นปัญหาของกลุ่มเกษตรกรผลิตไม้กฤษณา ซึ่งมีโครงการปลูกป่าเพื่อชาติ กรณีปลูกไม้กฤษณาของไม่มีปัญหา เพราะไม้กฤษณาสามารถแปรรูปครบวงจรโดยมีผลิตภัณฑ์มากมายเกี่ยวกับเครื่องสำอางและสามารถส่งจำหน่ายกว่า 20 ประเทศทั่วโลก ยกตัวอย่าง ส่งจีน ญี่ปุ่น ตะวันออกกลาง แต่ประเด็นไม้กฤษณาอยากฝากคณะอนุกรรมการ คือ การปลูกไม้ยาง ไม้สัก ไม้พยุงในพื้นที่ที่ได้เอกสิทธิ์ปัญหาที่พบ คือ

ประเด็นที่ 1 พอค้ำไม้ไม่ยอมซื้อไม้ในพื้นที่ปลูกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการตรวจสอบหมายจับเจ้าหน้าที่ป่าไม้

ประเด็นที่ 2 ประเด็นการปลูกป่า ปลูก 80,000 ต้น กว่าจะสร้างรายได้ใช้เวลานาน

ประเด็นที่ 3 พบระเบียบของกรมป่าไม้มีความยุ่งยากมาก

ประเด็นที่ 4 ต้องการให้แก้ไขระเบียบของกรมการค้าต่างประเทศ เรื่องการส่งไม้สักที่ต้องผ่านองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ออป.) ซึ่ง ออป. เป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก่อตั้งขึ้นเป็นหน่วยงานในสังกัดกรมป่าไม้ในปี พ.ศ. 2490 เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการทำไม้ ต่อมาได้ยกฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ ทำเรื่องส่งออกไม้สัก กลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกไม้เคยมีหนังสือไปถึงกรมการค้าต่างประเทศ เมื่อ 5 ปีที่แล้ว

กลุ่มวิถีชุมชนปากน้ำประแส หลังจาก EEC เข้ามา การทำโครงการช่วยเหลือของ EEC ทำโครงการระยะสั้นไม่ต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นรายได้ที่แท้จริงที่จะเกิดกับชาวบ้านไม่ถึงมือชาวบ้าน แต่ประเด็นนี้ EEC ได้หยิบยก ว่าได้ตั้งกองทุน 500 ล้านบาท ซึ่งมีเจตนาเข้ามาช่วยเหลือในนี้ ซึ่งขณะนี้ EEC ช่วยเหลือไปแล้ว 70,000 กว่าราย แต่ต้องปรับเกณฑ์เงินกู้ให้เหมาะสมตามสภาพของชุมชน

วันศุกร์ที่ 16 ธันวาคม 2565 เวลา 14.30 นาฬิกา ณ ห้องประชุมสภาเทศบาลเมืองศรีราชา สำนักงานเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำโดย นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการ การลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษา คณะกรรมการ นายสาธิต เหล่าสุวรรณ โฆษกประจำคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ การลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ลงพื้นที่ ณ ห้องประชุมสภาเทศบาลเมืองศรีราชา สำนักงานเทศบาล เมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยมี นายฉัตรชัย ทิมกระจ่าง นายกเทศมนตรีเมืองศรีราชา นายธัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สายงานพื้นที่และชุมชน และส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การต้อนรับ พร้อมทั้งรับฟังบรรยายสรุปและร่วมหารือแลกเปลี่ยน ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

จากนั้น คณะกรรมการลงพื้นที่บริเวณสวนสุขภาพเกาะลอย พร้อมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับชุมชนบริเวณรอบเกาะลอย ซึ่งการพัฒนาบริเวณเกาะลอยนั้นได้รับความร่วมมือกับ EEC ในการให้ความรู้กับผู้นำชุมชนและผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชนให้ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาะลอย ยกกระดับให้เมืองศรีราชาเป็นเมืองท่องเที่ยว และเป็นการส่งเสริม การท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานสากล

หารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนายกเทศมนตรีศรีราชา ซึ่งมีโครงการใหญ่ 3 โครงการ

1. โครงการท้องถิ่นอัจฉริยะต้องการทำให้เหมือนเมืองโอซาก้า
2. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ยกตัวอย่างว่า คนญี่ปุ่นที่มาอยู่ที่นี้ 6,000 กว่าคน เพราะฉะนั้นโอกาสที่จะทำ wellness น่าสนใจมากและมีโอกาสเป็นไปได้
3. โครงการ One Stop Service ศรีราชา จุดแข็ง คือ 1) ทุกพื้นที่ที่จะเสนอทำโครงการนี้เป็นที่ของเทศบาล ไม่ต้องขออนุญาตและมีผู้นำที่สามารถทำต่อเนื่องได้ และ 2) คนในพื้นที่เห็นด้วยกับการพัฒนาพื้นที่ ของท้องถิ่นนี้ตามที่ EEC เข้ามาพัฒนาบางส่วนแล้ว และต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนในโครงการที่จะเกิดขึ้น ในอนาคต ซึ่งเห็นว่า ถ้าจังหวัดสามารถเขียนโครงการให้สอดคล้องกับโครงการที่รัฐบาลให้งบประมาณไว้ จะดำเนินการได้ต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นมองว่าการที่ EEC เข้ามา ชุมชนมีอาชีพเพิ่มขึ้น มีสถานที่สวยงาม เป็นจุดขายได้ตลอดไป เมื่อรายได้เกิดขึ้นแน่นอน จะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ จะดีขึ้นตามที่ EEC ได้วางเป้าหมายไว้ ดังนั้น การพัฒนาจะต้องเริ่มต้นจากคนตัวเล็ก SME ต้องมีรายได้ สามารถเลี้ยงตัวเองได้และเป็นไปอย่างยั่งยืน ไม่ใช่เป็นโครงการสั้น ๆ

3.2.2 จังหวัดฉะเชิงเทรา (วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2566)

วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2566 เวลา 10.30 นาฬิกา ณ แสนภูดาช เฮลท์คลับ แอนด์ ทรีทเมนท์ จำกัด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำโดย นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการ การลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษา

คณะกรรมการ นายเฉลียว เกาแก้ว กรรมการ และคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ลงพื้นที่ โดยมี นายเดชา ทรงประเสริฐกุล แพทย์หญิงพรพรรณ วัฒนไพบูลย์ ผู้บริหารแสนภูตาเฮลท์คลับ แอนด์ ทรีทเมนต์ จำกัด นายธัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สายงานพื้นที่และชุมชน และส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การต้อนรับ พร้อมทั้งรับฟังบรรยายสรุปและร่วมหารือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยแสนภูตาเฮลท์คลับ แอนด์ ทรีทเมนต์ จำกัด ดำเนินกิจการเกี่ยวกับศูนย์ดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ให้บริการทางด้านการดูแลสุขภาพด้วยศาสตร์ทางด้านการแพทย์แผนไทย โยคะเธอราพี (Hydrotherapy) ศาสตร์การออกกำลังกาย มีเป้าหมายเพื่อปรับสมดุล เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน พื้นฟูสุขภาพ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดโรคในระยะยาว รวมถึงการดูแลสุขภาพกายและใจ

จากนั้น คณะกรรมการได้เยี่ยมชมบริเวณพื้นที่แสนภูตาเฮลท์คลับ แอนด์ ทรีทเมนต์ จำกัด ซึ่งเป็นการพัฒนาและการส่งเสริมอุตสาหกรรมสุขภาพและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) ครบวงจร ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งเป็นแผนงานภายใต้แผนการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวขับเคลื่อนเศรษฐกิจสุขภาพ (Wellness Economy) ให้มีความพร้อมเพื่อส่งเสริมการลงทุน อุตสาหกรรมด้านการแพทย์และสุขภาพครบวงจรในพื้นที่ EEC รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาให้ชุมชนท้องถิ่น

เวลา 14.30 นาฬิกา ณ สวนมะม่วงอำนาจคลองเขื่อน ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำโดย นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ นายเฉลียว เกาแก้ว กรรมการ และคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ลงพื้นที่ โดยมี นายอำนาจ ต้นเจียง เจ้าของสวนมะม่วง นายสำเริง เนตรสาคร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน ว่าที่ร้อยตรีประภัสสร ชมถาวร ปลัด อบต.คลองเขื่อน นายธัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สายงานพื้นที่และชุมชน ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การต้อนรับ พร้อมทั้งรับฟังบรรยายสรุปและร่วมหารือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยสวนมะม่วงอำนาจคลองเขื่อนมีเป้าหมายที่จะทำให้ผลผลิตมีการส่งออกและสามารถต่อราคาได้ ผลผลิตสามารถตรวจสอบถึงที่ผลิตได้ มีบาร์โค้ด ให้สแกน เน้นทำมะม่วงนอกฤดูซึ่งจะทำให้มะม่วงราคาสูงและทำให้ได้กำไรมากกว่ามะม่วงตามฤดูกาล จากนั้น คณะกรรมการร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชุมชน ซึ่งการพัฒนาและส่งเสริมให้จังหวัดฉะเชิงเทราสร้างการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนให้มีประสิทธิภาพ มีศักยภาพด้านเกษตรอาหารเพื่อก้าวสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะหรือ Smart City ซึ่งเป็นอีกหนึ่งในการกิจของ EEC เดินหน้าขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม เป้าหมายเพื่อกระจายความเจริญไปทั่วทุกภูมิภาค สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน

3.2.3 จังหวัดระยอง และจังหวัดจันทบุรี (วันอังคารที่ 16 – วันพุธที่ 17 พฤษภาคม 2566)

วันอังคารที่ 16 พฤษภาคม 2566 เวลา 13.30 นาฬิกา ณ ห้องประชุมของบริษัท เอส เอ็น ซี พอร์เมอร์ จำกัด (มหาชน) จังหวัดระยอง คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภานำโดย นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการในฐานะประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ลงพื้นที่ ณ ห้องประชุมของบริษัท เอส เอ็น ซี พอร์เมอร์ จำกัด (มหาชน) จังหวัดระยอง โดยมี นายสมชัย ไทยสงวนวรกุล ประธานกรรมการบริหารบริษัท เอส เอ็น ซี พอร์เมอร์ จำกัด (มหาชน) นายสมชาย งามกิจเจริญลาภ รองประธานกรรมการบริหาร นางสาวสินีนารถ ไทยสงวนวรกุล ผู้ช่วยประธานกรรมการบริหาร และนายธัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สายงานพื้นที่และชุมชน ให้การต้อนรับ พร้อมทั้งรับฟังบรรยายสรุปและร่วมหารือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดย บริษัท เอส เอ็น ซี พอร์เมอร์ จำกัด (มหาชน) ประกอบธุรกิจหลักในการผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์เครื่องปรับอากาศและเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้ในครัวเรือนตลอดจนชิ้นส่วนอุปกรณ์เครื่องปรับอากาศในรถยนต์ เพื่อจำหน่ายให้แก่ลูกค้าซึ่งเป็นเจ้าของแบรนด์ผลิตภัณฑ์โดยตรง หรือจำหน่ายให้แก่ลูกค้าซึ่งเป็นผู้ผลิตเครื่องปรับอากาศในรถยนต์เพื่อนำไปประกอบเป็นชุดเครื่องปรับอากาศที่สมบูรณ์ก่อนส่งต่อไปให้ผู้ผลิตรถยนต์ กลุ่มบริษัทมีฐานการผลิต 2 แห่ง ประกอบด้วย โรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ และโรงงานในจังหวัดระยอง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งเป็นท่าเลยุทธศาสตร์ มีความสะดวกทั้งในด้านการขนส่งวัตถุดิบ และการขนส่งสินค้าไปยังกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยานยนต์ และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า

ในเรื่องของการช่วยเหลือชุมชนในพื้นที่นั้น บริษัท เอส เอ็น ซี พอร์เมอร์ จำกัด (มหาชน) ได้สร้างโรงพยาบาลสนามในเขตพื้นที่ของโรงงาน และในโรงพยาบาลนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง เพื่อบริการผู้ป่วยโควิดในพื้นที่ และได้มอบน้ำดื่มที่ผลิตขึ้นจากธารน้ำและน้ำจากอานามัยที่บริษัท เอส เอ็น ซี พอร์เมอร์ จำกัด (มหาชน) ผลิตขึ้นเองให้แก่ประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ ยังได้มอบทุนการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ให้แก่เยาวชนในพื้นที่เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้และช่วยเหลือตนเองได้ ตลอดจนได้สร้างพื้นที่ ARAI ACADEMY ในโรงงาน เพื่อให้บุคลากรตลอดจนเยาวชนในพื้นที่ได้เข้ามาเรียนรู้ ฝึกงาน ฝึกทักษะ เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ ต่อไป ภายใต้แนวคิดของบริษัท เอส เอ็น ซี พอร์เมอร์ จำกัด (มหาชน) ที่ว่า “พัฒนาคนเพื่อพัฒนาสังคม” ต่อจากนั้นคณะกรรมการได้เยี่ยมชม ARAI Academy (A=automation, R=robotics, A=AI, I=IoT) ใช้พื้นที่ในโรงงานสร้างพื้นที่และระบบการเรียนรู้ใหม่ที่เชื่อมผสานความรู้กับทักษะและทฤษฎีกับปฏิบัติ พัฒนาความรู้ ทักษะ 4.0 ตามนโยบายการพัฒนา EEC ซึ่งบริษัท เอส เอ็น ซี พอร์เมอร์ จำกัด (มหาชน) เป็นโรงงานอุตสาหกรรมแรกใน EEC ที่เข้าสู่แพลตฟอร์มการผลิต 4.0

เวลา 16.00 นาฬิกา ณ ห้องประชุม ชั้น 4 โรงพยาบาลนิคมพัฒนาจังหวัดระยอง คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำโดย นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก และนายธัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สายงานพื้นที่และชุมชน ลงพื้นที่โรงพยาบาลนิคมพัฒนา ตำบลพนานิคม อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โดยมี นายแพทย์โกมล ภู่อารทรัพย์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลนิคมพัฒนา ผู้บริหารโรงพยาบาล พร้อมกับตัวแทนชุมชนในพื้นที่ ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นเรื่องผลกระทบของการเติบโตของ EEC ในพื้นที่ตำบลพัฒนานิคม จังหวัดระยอง โดยโรงพยาบาลนิคมพัฒนา เป็นโรงพยาบาลชุมชนเพียง 30 เตียง สำหรับการเติบโตของ EEC ในพื้นที่ตำบลพัฒนานิคม นั้น ส่งผลให้โรงพยาบาลต้องปรับตัวเพื่อรองรับการขยายตัวของ EEC โดยพัฒนาให้เป็นแหล่งฝึกงานนักศึกษาแพทย์พยาบาล มีการทำระบบการแพทย์ออนไลน์ และจะดำเนินการสร้างตึกผู้ป่วยเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของประชากรในเขตพื้นที่ EEC

นอกจากนี้ ตัวแทนอาสาสมัครในตำบลพัฒนานิคม ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การเติบโตของ EEC ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางด้านบวกและลบ โดยด้านบวกคือ ก่อให้เกิดการจ้างงานแก่คนในพื้นที่มากขึ้น ส่วนด้านลบคือ ปัญหาในเรื่องประชากรแฝง ซึ่งก่อให้เกิดการแย่งกันอยู่ แย่งกันกิน แย่งกันใช้ทรัพยากรในพื้นที่

บริษัท เกาฟง จำกัด (จันทบุรี)

วันพุธที่ 17 พฤษภาคม 2566 เวลา 09.00 นาฬิกา ณ บริษัท เกาฟง จำกัด คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำโดย นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ นายอุดม วรรณรัฐ กรรมการ ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานรากและนายธัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สายงานพื้นที่และชุมชน ลงพื้นที่บริษัท เกาฟง จำกัด โดยมีคุณสมศักดิ์ เลิศสำโรง ผู้จัดการทั่วไป บริษัท เกาฟง จำกัด และคุณดลยา เจนทะเล กรรมการ บริษัท เคเอเอฟ อิมพอร์ต แอนด์ เอ็กซ์พอร์ต จำกัด ให้การต้อนรับและร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) บริษัท เกาฟง จำกัด ประกอบธุรกิจประเภทการผลิต ให้บริการด้านการแปรรูปทุเรียน และแช่แข็งผลไม้ต่าง ๆ เช่น ทุเรียน มังคุด โดยนำพลังงานความเย็นจากการเปลี่ยนสถานะก๊าซธรรมชาติเหลว หรือ “LNG” มาใช้ประโยชน์ในการเก็บรักษาคุณภาพของผลไม้ให้มีสภาพสดใหม่ และรสชาติคงเดิม โดยในช่วงสถานการณ์โควิดที่ผ่านมา EEC ได้เดินหน้าโครงการระบียงผลไม้ภาคตะวันออก เพื่อเสริมความแข็งแกร่งสร้างรายได้ให้เกษตรกรและชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มฐานรากสำคัญของประเทศ จึงได้ร่วมมือกับบริษัท ปตท.

จำกัด (มหาชน) เพื่อร่วมกันพัฒนาระบบห้องเย็น ให้บริการเก็บรักษา สินค้าคุณภาพดี สดใหม่ และรสชาติยังดีคงเดิม ตรงตามความต้องการของตลาด ซึ่งจะช่วยให้ชาวสวนไม่ต้องรีบเก็บ รีบขาย รีบส่ง ทำให้ไม่ไ้ราคา เสียคุณภาพและเสียชื่อเสียง

เมื่อการดำเนินการโครงการระเบียงผลไม้ภาคตะวันออกสำเร็จ ชาวสวนจะมีรายได้ดีมีน้คงสม่ำเสมอ รวมทั้งต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิตทางเกษตรสามารถแข่งขันได้ทั่วโลกเสริมความเข้มแข็งให้ประเทศไทย เพื่อก้าวสู่ศูนย์กลางตลาดผลไม้โลก EEC จึงได้เข้าหารือกับ บริษัท เกาฟง จำกัด ในการสร้างห้องเย็นในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีเพื่อรองรับการดำเนินการตามความร่วมมือระหว่าง EEC และ ปตท. ซึ่งได้รับความร่วมมือจากบริษัท เกาฟง จำกัด เป็นอย่างดี

ต่อจากนั้นคณะกรรมการได้เยี่ยมชมบริเวณพื้นที่คลังสินค้าและการจัดเก็บสินค้าแช่เย็นหรือแช่แข็ง ของบริษัท เกาฟง จำกัด

3.2.4 จังหวัดชลบุรี (วันอังคารที่ 15 สิงหาคม 2566)

วันอังคารที่ 15 สิงหาคม 2566 เวลา 13.00 นาฬิกา ณ เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอสีชัง จังหวัดชลบุรี คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำโดยพลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ และรองประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย นายสาธิต เหล่าสุวรรณ โฆษกคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ลงพื้นที่เทศบาลตำบลเกาะสีชัง โดยมีนายพัฒนา เกตุแก้ว รองนายกเทศมนตรีตำบลเกาะสีชัง นายวรพล ศศิวิระเดช นักพัฒนาชุมชน และผู้ประกอบการในพื้นที่ ให้การต้อนรับและร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในพื้นที่เกาะสีชัง รวมทั้งผลกระทบด้านบวกต่อชุมชนเกาะสีชัง เช่น ทำให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น สร้างงาน สร้างรายได้ ส่วนข้อจำกัดในพื้นที่ในส่วนของศักยภาพของคนในพื้นที่ต่อการขยายตัวตามแนว EEC ระบบสาธารณูปโภคไม่เพียงพอ สินค้าอาหารทะเลมีตามฤดูกาล เป็นต้น

นายพัฒนา เกตุแก้ว รองนายกเทศมนตรีตำบลเกาะสีชัง และนายวรพล ศศิวิระเดช นักพัฒนาชุมชน ได้กล่าวถึงประเด็นหลัก 4 เรื่อง ที่ต้องการได้รับการผลักดันแก้ไขในพื้นที่อำเภอเกาะสีชัง ได้แก่

เรื่องน้ำประปา ทั้งในส่วนของการบริหารจัดการน้ำจากแหล่งน้ำในพื้นที่ การของบประมาณสนับสนุนซ่อมแซมส่วนที่เสียหาย และการลำเลียงน้ำจากฝั่งมาใช้เพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำ โดยเฉพาะการรองรับนักท่องเที่ยว

เรื่องไฟฟ้า ปัจจุบันเกาะสีชังใช้ไฟฟ้าจากเครื่องปั่นไฟฟ้า โดยช่วงที่มีนักท่องเที่ยวมาก ทำให้บางจุดไฟฟ้าดับ จึงมีความต้องการพัฒนาให้เป็นโซลาร์ฟาร์ม เพื่อปรับปรุงการใช้งานให้ดีขึ้น

เรื่องขยะ ทั้งปัญหาการทิ้งขยะลงทะเล และการกำจัดขยะในพื้นที่ที่มีบริเวณจำกัด ประกอบกับศักยภาพของเตาเผาไม่สามารถรองรับปริมาณขยะทั้งจากครัวเรือนและทะเลได้ จึงมีความต้องการในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เรื่องสุขนั้จรจัดที่มีจำนวนมากขึ้น จากการที่ผู้เลี้ยงปล่อยปละละเลย ปลัดหลง ทำให้สุขนั้ผสมพันธุ์และแพร่จำนวนอย่างรวดเร็ว

ในส่วนของการพัฒนาเรื่องการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับนโยบายของ EEC นั้น อาจเน้นเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เนื่องจากเกาะสีชังอยู่ใต้ฝั่งเมือง EEC เพื่อใช้ประโยชน์ของพื้นที่สูงสุด ให้เป็นเมืองนำอยู่คู่การท่องเที่ยว ประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ คือ การใช้ประโยชน์พื้นที่ เช่น ทำฝั่งเมืองรวมเกาะสีชัง พัฒนาระบบคมนาคมขนส่งให้เกิดการคมนาคมให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น พัฒนาระบบน้ำอุปโภคบริโภค พัฒนาระบบไฟฟ้า พัฒนาระบบสิ่งแวดล้อมและทัศนียภาพเกาะสีชัง และการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยว เช่น ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและเชิงนิเวศน์ สร้างจุดแลนด์มาร์คใหม่บริเวณอ่าวจอกค้ออก ทำระบบรางขึ้นเจ้าพ่อใหญ่พร้อมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณทางขึ้น ปรับปรุงหมวดศึลาและบ่อแดง

3.3 ข้อมูลที่ได้จากชุมชนในพื้นที่ EEC และสมาคมเพื่อนชุมชน

การเชิญชุมชนในพื้นที่ EEC เข้าร่วมประชุมเพื่อนำเสนอแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของชุมชนในพื้นที่ EEC การขับเคลื่อนปัญหา อุปสรรค เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” จำนวน 5 ชุมชน และสมาคมเพื่อนชุมชน จำนวน 1 หน่วยงาน สรุปสาระสำคัญรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 - 3 แสดงรายชื่อชุมชนในพื้นที่ EEC และสมาคมเพื่อนชุมชน

วัน/เดือน/ปี	หน่วยงาน	ประเด็น
วันพฤหัสบดีที่ 23 มีนาคม 2566	ชุมชนตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	การพัฒนาพื้นที่ของท้องถิ่นตามที่ EEC เข้ามาพัฒนา ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
วันพฤหัสบดีที่ 30 มีนาคม 2566	สมาคมเพื่อนชุมชน	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนสมาคม เพื่อนชุมชนกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในพื้นที่ของท้องถิ่นตามที่ EEC เข้ามาพัฒนา ตลอดจนปัญหา อุปสรรคและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วัน/เดือน/ปี	หน่วยงาน	ประเด็น
วันพฤหัสบดีที่ 27 เมษายน 2566	วิสาหกิจชุมชนปลานิลแปลงใหญ่ ตำบลท่าข้าม จังหวัดชลบุรี	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนชุมชน ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) แนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของ ชุมชนในพื้นที่ EEC รวมทั้งปัญหา อุปสรรค ข้อติดขัดและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
วันพฤหัสบดีที่ 27 เมษายน 2566	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ จากสมุนไพรบ้านตม จังหวัดชลบุรี	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนชุมชน ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) แนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของ ชุมชนในพื้นที่ EEC รวมทั้งปัญหา อุปสรรค ข้อติดขัดและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
วันพฤหัสบดีที่ 11 พฤษภาคม 2566	วิสาหกิจชุมชนการเกษตรและแปรรูป ผลไม้ บ้านดอน	รับทราบข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับผู้แทนชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC) แนวทางในการเสริมสร้าง ความมั่นคงของชุมชนในพื้นที่ EEC รวมทั้ง ปัญหา อุปสรรค ข้อติดขัดและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
วันพฤหัสบดีที่ 11 พฤษภาคม 2566	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกไผ่ อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา	รับทราบข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับผู้แทนชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC) แนวทางในการเสริมสร้าง ความมั่นคงของชุมชนในพื้นที่ EEC รวมทั้ง ปัญหา อุปสรรค ข้อติดขัดและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

มีรายละเอียดขยายความ ดังต่อไปนี้

3.3.1 ชุมชนตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ชุมชนตะเคียนเตี้ยและกลุ่มของการพัฒนาพลังสตรีจะเป็นคณะทำงานเป็นเครือข่ายที่อยู่
ในพื้นที่ชลบุรี ในกลุ่มของพลังสตรีนั้นใช้พลังสตรีในการมาร่วมการขับเคลื่อนเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน
เป็นการรวมพลังของชาวบ้านในระดับพื้นที่เพื่อมาสร้างกลุ่มให้เข้มแข็งและเน้นในเรื่องของการสร้างวิถี
อัตลักษณ์ของชุมชน ในชุมชนตะเคียนเตี้ยจะพูดถึงเรื่องมะพร้าว ซึ่งเป็นชาวบ้านที่มีสวนมะพร้าว
ผู้ที่ขึ้นมาจัดการจะเป็นชาวบ้านในสวนมะพร้าวเป็นส่วนใหญ่ นำเอาสวนมะพร้าวเป็นที่ท่องเที่ยว
สร้างเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว และนำผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่เกี่ยวข้อง

เรื่องมะพร้าวมานำเสนอขายในรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นหลัก อาจจะได้เน้นเรื่องของการขายสินค้าหรือขายผลิตภัณฑ์โดยตรง ชุมชนตะเคียนเตี้ยไม่ได้เด่นเรื่องของผลิตภัณฑ์ แต่เด่นเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน ขายสินค้าผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว จากปีที่ผ่านมา (ปี 2565) ถือว่าเป็นช่วงที่มีภาวะเรื่องโรคระบาดโควิด แต่ชุมชนยังสามารถยืนหยัดอยู่ได้และกลุ่มก็เข้มแข็งสังเกตจากการขับเคลื่อนเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นหลักในเรื่องของการสร้างรายได้เสริม อาชีพปกติยังสามารถอยู่ได้ และอาชีพเสริมสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนด้วยเช่นกัน

ชุมชนตะเคียนเตี้ยอยู่ในเขตเมืองติดเมืองพัทยา ซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลกจึงได้โอกาสที่นักท่องเที่ยวมาไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือต่างชาติและกลุ่มศึกษาดูงาน เป็นกลุ่มใหญ่ที่มาศึกษาดูงานในเขตภาคตะวันออกและชลบุรี ถือว่าเป็นโอกาสหนึ่งที่อยู่ใกล้กรุงเทพ เดินทางสะดวกทุกวิถีทาง ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางรถยนต์ หรือเส้นทางสายการบิน ชุมชนได้รับประโยชน์จากโครงการ EEC ที่มาหนุนเสริมในเรื่องของความสะดวกสบาย การสร้างเมืองอุตสาหกรรม ในช่วงแรก ยังสงสัยอยู่ว่าเราเป็นชาวบ้านจะมีส่วนได้ส่วนเสียอะไรกับเรื่องที่เป็นเมือง EEC ด้วย จึงได้รู้ว่าเกี่ยวข้องด้วย เนื่องจากพัทยา ชลบุรี กลายเป็นเมืองอุตสาหกรรมและชาวบ้านที่จะได้รับผลประโยชน์ตรงนี้ คือ ในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานได้แน่นอน ต่อมาเรื่องอาชีพที่กลุ่มลูกหลานหรือคนที่อยู่ในเขตชลบุรีได้การทำงานในพื้นที่ไม่ต้องย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่น แต่ถ้าเกี่ยวข้องโดยตรง คือ อาชีพเสริม การท่องเที่ยวโดยชุมชนเน้นเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นหลัก ในการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการร่วมพัฒนาชุมชน ต้องขอขอบคุณ EEC ที่เล็งเห็นศักยภาพของชุมชนที่ลุกขึ้นมาจัดการตนเองและใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน และสามารถต่อยอดในเรื่องของอาชีพ รายได้ ต้องบอกว่าการท่องเที่ยวสามารถขับเคลื่อนได้จริง ๆ ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและยืนอยู่ได้ด้วยตนเอง แม้ว่าบางครั้งหน่วยงานจะเข้ามาช่วยเหลือ แต่สุดท้ายแล้วการที่จะอยู่ได้ด้วยตนเอง หน่วยงานอาจจะมาช่วยเหลือเป็นครั้งคราวเพื่อเพิ่มศักยภาพ สร้างข้อมูล สร้างพื้นฐาน สร้างองค์ความรู้ทำให้ชุมชนสามารถที่จะเข้มแข็งและลุกขึ้นมาจัดการตนเองได้ บางครั้งช่วยเหลือในเรื่องของงบประมาณ เป็นต้น

วิสาหกิจของชุมชนตะเคียนเตี้ยเป็นหนึ่งในต้นแบบของ EEC ปีที่แล้วเริ่มจากเลือกชุมชนตะเคียนเตี้ยมา 1 ใน 5 ปรากฏว่าเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จมาก เพราะในส่วนของการทำงานโดยชุมชน ได้รับความสนใจในการไปเยี่ยมชม เป็นชุมชนที่น่าประทับใจ อาศัยความร่วมมือร่วมแรงกับคนในชุมชนทั้งหมด จริง ๆ ภาครัฐไม่ได้เข้าไปช่วยเหลือมากนักต้องอาศัยผู้นำชุมชน ซึ่งมีส่วนทำให้ชุมชนทั้งหมดพร้อมใจกันเป็นชุมชน เพื่อการท่องเที่ยวไปบ้านไหนจะมีการดูแลความสะอาดเรียบร้อย จัดผังโครงการดี มีกีฬาซึ่งชาวต่างชาติให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ชุมชนนี้มีทั้งความสะอาด ความร่วมมือร่วมใจของชุมชน ผลิตภัณฑ์น้ำมะพร้าวมาทำกาแฟ เห็นว่าโครงการนี้ต้องเป็นต้นแบบในการพัฒนาและมีความร่วมมือร่วมใจของชุมชน หากทำได้จริง ๆ ชุมชนน่าอยู่มาก คือจะมีความแตกต่างไม่เหมือนที่อื่น รู้สึกเหมือนว่าทุกคนดูแลที่อยู่อาศัย ดูแลบ้าน เพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว ต้องการให้ชุมชนใน EEC ส่วนใหญ่เป็นรูปแบบนี้อาจจะเอาเป็นโมเดลต่อไป

ในส่วนของงบประมาณนั้น งบประมาณไม่ได้โดยตรง ได้มาในลักษณะของการให้เรื่อง องค์ความรู้ การจัดอบรม รวมกลุ่มกันไม่ว่าจะทำงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเชิญอาจารย์จากสถาบันการศึกษาในพื้นที่และมาตรวจสอบกิจกรรมชุมชน คล้าย ๆ มาเที่ยวชุมชน ชุมชนได้ประโยชน์จากการที่อาจารย์ลงพื้นที่จริง ๆ ไม่ใช่อยู่แต่ในห้องเรียนอย่างเดียวมาตรวจสอบกิจกรรมและเสนอแนะในการปรับปรุงในเรื่องต่าง ๆ มหาวิทยาลัยบูรพาเข้ามา 2 - 3 ครั้ง ชุมชนได้เครือข่าย ได้ขายสินค้าของชุมชนในการที่ EEC ร่วมกับมหาวิทยาลัยบูรพาจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในเรื่องการประชาสัมพันธ์ การแนะนำสินค้า ชุมชน เป็นสิ่งที่ชุมชนสามารถจับต้องได้ และทำได้ทันทีที่เห็นผลเห็นศักยภาพจากการเป็นเครือข่ายในเขต EEC และได้รู้จักเพื่อน ชุมชนที่อยู่จังหวัดอื่นอีก 2 จังหวัดด้วย ต่อไปอาจจะมีการแลกเปลี่ยนสินค้ากันระหว่างชุมชนในเขต EEC เป็นสิ่งที่เห็นชัดเจน ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2565) สามารถที่จะรองรับทั้งนักท่องเที่ยวไทย ต่างชาติ รวมถึงกลุ่มศึกษาดูงานประมาณ 6,600 คน ในส่วนที่เก็บข้อมูล ส่วนรายได้แจกจ่ายไปตามกลุ่มในหมู่บ้าน กลุ่มของสวนมะพร้าว กลุ่มอาหารและกิจกรรมอื่น ๆ จะแยกกันไปในชุมชน ต้องขอขอบคุณ EEC ที่สนับสนุนและเห็นศักยภาพของชุมชนตะเคียนเตี้ย

เครือข่ายกลุ่มพลังสตรี EEC เริ่มจากกลุ่มเล็ก ๆ ในครอบครัวก่อนทำให้เห็นเป็นระยะเวลาหนึ่ง สุดท้ายจะมองเห็นว่าใครบ้างที่จะสามารถขับเคลื่อนงานหรือเห็นความสำคัญในการที่อยากจะมีส่วนได้เพิ่ม มีอาชีพเสริมและยินดีที่จะแบ่งปันองค์ความรู้ แบ่งปันความสุขให้กับคนที่มาเที่ยว มาเยี่ยมชมมาทำกิจกรรม หรือมาหาความรู้จากในชุมชนได้ สุดท้ายส่วนใหญ่คนที่ลุกขึ้นมาทำการจัดการด้วยอาจจะเป็นผู้หญิงด้วยกันจะพูดกันด้วยค่อนข้างที่จะเข้าใจได้ดีมากขึ้น และผู้ชายส่วนใหญ่จะทำงานในด้านที่ถนัดหรือทำงานนอกบ้าน จึงเหลือสตรีที่เป็นแม่บ้านส่วนใหญ่ที่มาร่วมขับเคลื่อนทำให้เกิดพลังสตรีขึ้นมา สามารถชี้ชัดจากการที่ขับเคลื่อนงานมาประมาณ 10 ปี และเป็นชาวบ้านที่รวมตัวกลุ่มคนในชุมชนมาสร้างความเข้มแข็งโดยนำการท่องเที่ยวชุมชนเป็นเครื่องมือในการสร้างอาชีพ เสริมสร้างรายได้เสริมและส่งเสริมความสุข รักษาอัตลักษณ์วิถีของชาวสวนมะพร้าวที่ตะเคียนเตี้ย

การเข้ามาท่องเที่ยวชุมชนตะเคียนเตี้ยทุกครั้งต้องจอง เพราะว่าชุมชนไม่ได้เปิดร้านขายทุกวัน ถ้าใครมาโดยไม่จองจะไม่มีอะไรให้ทำเลย ไม่มีใครคอยต้อนรับ เนื่องจากทำการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องนัดหมายชุมชนล่วงหน้าและชุมชนจะเตรียมทุกอย่างตามที่ชุมชนมีเอาไว้แนะนำเสนอไว้ให้เที่ยวและอีกอย่างหนึ่งที่ตะเคียนเตี้ยเข้มแข็ง เนื่องจากว่ามีกลุ่มสตรีที่เป็นกลุ่มพัฒนาสตรี กลุ่มบทบาทสตรี กลุ่ม อสม. ที่ส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านในชุมชน รวมกลุ่มสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยทำให้ชุมชนมีพลังมากขึ้นยังผู้นำในกลุ่มเป็นคนที่มีตำแหน่งในท้องถิ่นด้วยจะยิ่งสร้างศักยภาพที่ให้เร็วแบบก้าวกระโดด เป็นอะไรที่ชัดเจน กำนันผู้ใหญ่บ้าน สท. หากเกิดได้มารวมอยู่ในกลุ่มการทำงานจะเป็นแบบก้าวกระโดด แต่ส่วนตนเองเป็นในระดับชาวบ้านธรรมดาที่ลุกขึ้นมาจัดการเรื่องการท่องเที่ยวเป็นผู้นำโดยธรรมชาติ อาศัยใจรักและอยากจะนำเสนอชุมชนของการท่องเที่ยวแบบมีความสุขจึงนำเอาความสุขของตนเองเป็นที่ตั้งก่อนและค่อย ๆ แบ่งปันให้คนอื่น

3.3.2 สมาคมเพื่อนชุมชน

การดำเนินงานของสมาคมเพื่อนชุมชน ก่อตั้งเมื่อปี 2554 ปัจจุบันนี้ปี 2566 จะเห็นว่าผ่านมา 12 ปีแล้ว ปีนี้เข้าปีที่ 13 สมัยเริ่มแรกเมื่อปี 2554 ผู้ก่อตั้งมีอยู่ 5 ผู้สร้าง คือกลุ่ม PTT, SCG, BLCG Power, Dow และ GPSC จะเห็นว่าเป็นโรงไฟฟ้าอยู่ 2 แห่ง นอกนั้นเป็นกลุ่มธุรกิจปิโตรเคมีและมีสมาชิกสมทบเพิ่มเติมเข้ามาอีก 12 กลุ่มบริษัท รวมแล้วมี 17 กลุ่มบริษัท ใน 17 กลุ่มบริษัท มีประมาณ 76 โรงงาน วิสัยทัศน์ของสมาคมเพื่อนชุมชน ต้องการเป็นต้นแบบในการขับเคลื่อน เรื่องอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่ให้ อุตสาหกรรมกับชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและเกื้อกูลกันและเติบโตกันอย่างยั่งยืน มองว่า อุตสาหกรรมเข้ามาในพื้นที่แน่นอนย่อมสร้างผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบด้วย โดยเฉพาะประเด็น เรื่องสิ่งแวดล้อมที่ชุมชนกังวล คิดว่าต้องพัฒนาไปด้วยกัน คือชุมชนต้องได้ประโยชน์ด้วยในพื้นที่ และต้องสร้างผลกระทบให้น้อยที่สุดในด้านลบ จึงเป็นเหตุผลว่าสมาคมเพื่อนชุมชนมีวิสัยทัศน์ ในการผลักดันเรื่องอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เพราะวาระโรงงานได้เชื่อมโยงเรื่องนี้เข้ากับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยจังหวัดระยองหรือพื้นที่ EEC ในจังหวัดระยองและภาคอุตสาหกรรมหลัก ๆ เช่น จังหวัดสมุทรปราการ จะเป็นจังหวัดนำร่อง ในช่วงแรกปัจจุบันมีแผนที่จะขยายไป 39 จังหวัดทั่วประเทศ โดยนำเอาโมเดลในเรื่อง ของการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ซึ่งมีทั้งหมด 5 ระดับ มองว่าการขับเคลื่อนในเรื่องดังกล่าวนี้มีมิติ ที่จะครอบคลุมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นมิติกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ นอกจากนี้ มองว่าวิสัยทัศน์เป็นแบบนี้แล้วการขับเคลื่อนงานมีพันธกิจอะไรบ้าง ซึ่งจะมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน operation มุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมให้ยกระดับโรงงานในกลุ่มเป็นโรงงานอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และช่วยเหลือโรงงานข้างเคียงในลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน หลังจากนั้นจะพัฒนาให้เกิดเมืองอุตสาหกรรม เชิงนิเวศ โดยมีโมเดล บ้าน วัด โรงเรียน หรือบวร เป็นลักษณะของ Eco City คือให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ส่วนด้าน CSR พัฒนาชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ การศึกษา สังคมเศรษฐกิจ ด้านการสื่อสาร เน้นเรื่องของการสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ จะเห็นว่าการดำเนินงาน 12 ปีที่ผ่านมา ได้มีโมเดลของบ้าน โรงเรียน วัด โรงงาน ชุมชนเชิงนิเวศเกิดขึ้น เรียกว่า Eco System เกิดขึ้นในพื้นที่มาตาปุด สังคมควบคู่กับการดูแลทั้งสุขภาพและการศึกษา สังคม เศรษฐกิจของชุมชน ไปในตัวพร้อม ๆ กันจะเห็นว่าโมเดลนี้เป็นโมเดลหนึ่งที่ต้องการจะให้เกิดการขยายผลในระดับประเทศด้วย ถัดไปจะเห็นว่าการขับเคลื่อนของอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่เป็นวิสัยทัศน์ ที่ผ่านมามีปีล่าสุด คือปี พ.ศ. 2565 ได้รับการประเมินจากกรมโรงงานในระดับประเทศเห็นว่า จังหวัดระยองได้ลำดับที่ 4 เพราะรักษาระดับได้ คະแนนรวมในพื้นที่จังหวัดระยองพื้นที่มาตาปุดคอมเพล็กซ์ได้คะแนนรวมสูงสุดในประเทศ แสดงถึง ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนเรื่องอุตสาหกรรมเชิงนิเวศในพื้นที่เพื่อให้อุตสาหกรรม กับชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเป็นส่วนสำคัญรวมทั้งสมาคมได้ร่วมกับท้องถิ่นในการขับเคลื่อน เรื่อง Eco System Model สมาชิก 76 โรงงาน ได้ยกระดับเป็น Eco Factory ครบ 100 เปอร์เซ็นต์ ขณะเดียวกันไปขยายผลให้เกิด Community Eco School Eco temple และ Eco City ซึ่งในส่วนของ Eco City อยู่ระหว่างพัฒนา เดิมทีทำที่เทศบาล ปัจจุบันขยายผลมาที่เทศบาลมาตาปุด ซึ่งเป็นภาพรวม ในการขับเคลื่อนงาน

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของคณะทำงานฯ จะเห็นว่า ก่อนที่จะทำงานเรื่องนี้ ต้องทราบก่อนว่าแนวทางในการแก้ปัญหาในด้านธุรกิจ ด้านการเงิน หรือด้านอื่น ๆ ที่เจอและต้องการแก้ไข ปัญหา (Pain Point) ของชุมชนเป็นอย่างไร ซึ่งเห็นว่าปัญหาของชุมชน ยังมองเรื่องปากท้องอยู่ เรื่องเศรษฐกิจมองว่า หากอุตสาหกรรมมาเติบโตแล้วและชุมชนจะได้อะไรด้วยในพื้นที่มองว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ กลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมองหลัก ๆ ไว้ประมาณ 4 มิติ ต้องมีเครือข่ายพันธมิตร หลังจากที่เราไปสำรวจความต้องการ เช่น ต้องการยกระดับการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐานและมีตลาดรองรับ เพื่อที่จะมีแหล่งค้าขายรายได้เข้ามา สมาคมเพื่อนชุมชนไม่สามารถทำได้โดยลำพัง ต้องมีพันธมิตรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมารวมตัวกัน ดังนั้น ต้องประสานหาพันธมิตรตามโจทย์ที่ชุมชนต้องการ พอได้พันธมิตรที่มีความสามารถแล้วมาดูว่าหลัก ๆ ที่ต้องการคืออะไร ต้องการยกระดับตัวสินค้าให้ได้มาตรฐาน ก่อนแน่นอนเบื้องต้น คือพัฒนาตัวสินค้าและบรรจุภัณฑ์ ตรงนี้เองพันธมิตรที่มาช่วยตรงนี้จะมีส่วนที่ไปร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอยู่หลายด้านเหมือนกัน เช่น Food Science ด้านการตลาด ด้านการเงิน จะเห็นว่ามีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอยู่พอสมควร ก่อนหน้านี้มีการจับมือกับทาง สวทช. นำนักวิจัยมาช่วยกันพัฒนาสินค้าให้กับชุมชน มีการยืดอายุสินค้าต่าง ๆ นอกจากนี้ จะเห็นว่าเมื่อมีการพัฒนาสินค้าบรรจุภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานและดูดี แล้วสิ่งหนึ่งที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการโดยเฉพาะ จะเห็นว่าการบริหารจัดการของชุมชน บางทีไม่ได้คิดเรื่องต้นทุนโดยละเอียด อาจจะทำไปแล้วไม่คุ้มกับสิ่งที่ขายได้ ดังนั้น คณะพาณิชย์และการบัญชี จะมาช่วยจัดการระบบนี้ให้ รวมทั้งจัดทำคู่มือให้กับชุมชนในการศึกษาเพื่อทำระบบบัญชีการคิดต้นทุนต่าง ๆ การคิดราคาขายสินค้า การบริหารสต็อกสินค้าต่าง ๆ เป็นต้น และอีกหนึ่งเรื่องที่สำคัญ คือ จะดูเรื่องช่องทางการตลาดให้ด้วย โดยเฉพาะเรื่องออนไลน์ การตลาด ซึ่งตรงนี้เองได้มีการส่งเสริมและมีการแนะนำให้สินค้าชุมชนได้มีช่องทางการตลาดในช่องทางนี้ นอกจากการขายออนไลน์แล้วยังมีการเปิด Facebook ทาง LINE ที่ชุมชนสะดวกและไม่มีค่าใช้จ่าย เมื่อมีกลยุทธ์ 4 ด้านแล้วนั้น สมาคมเพื่อนชุมชนมองว่าขับเคลื่อนตามกลยุทธ์ที่ว่า โดยมีการดำเนินการหลัก ๆ คือ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้มีการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ต่างจังหวัด โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์และพื้นที่ทางภาคอีสานมาจนพอสมควร สมาคมเพื่อนชุมชนเห็นว่ามีผลงานด้านนี้เป็นที่ประจักษ์จึงได้เข้าไปประสาน และไปพูดคุยจนได้ทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) ร่วมกันในการที่จะส่งนักศึกษาไปอาจารย์มาพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2559 เป็นต้นมา และดำเนินการต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน จะเห็นว่า ปัจจุบันนี้เป็นรุ่นที่ 8 มีวิสาหกิจชุมชนที่ผ่านการพัฒนามาแล้ว 58 กลุ่ม แสดงให้เห็นว่า จะมุ่งเน้นในเรื่องตัว ผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ตลาดสินค้าและการตลาด อีกส่วนหนึ่งได้ร่วมกันกับทางกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อนำผู้เชี่ยวชาญมาพัฒนา ซึ่งเป็นโอกาสดีมีผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ในภาคตะวันออกอยู่แล้ว ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมที่จะแบ่งพื้นที่ในการพัฒนาเกี่ยวกับตัวของวิสาหกิจชุมชน SME ในภาคตะวันออก จะดูว่าปัญหาของวิสาหกิจชุมชน มีด้านไหนบ้านจะพยายามดึงผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นมา เรื่องการตลาด จะเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ก่อนหน้านี้มีประเด็นว่าสินค้าผลิตออกมาแล้วไปขายที่ไหน มองว่าต้องช่วยส่งเสริม เพราะว่าในระบบการค้าขายในพื้นที่ชุมชน ไม่อยากไปพื้นที่ไกล ๆ ต้องการจะขาย

ในพื้นที่จังหวัดระยอง สมมุติว่าพัฒนาชุมชนจังหวัดระยอง มองว่าต้องการไปขายแค่จังหวัดระยอง เพราะถ้าไปไกลกว่านั้นต้องประเมินแล้วว่าคุ้มกับค่าใช้จ่ายที่จะเดินทางไป สมาคมเพื่อนชุมชนมีบริษัทสมาชิก 76 โรงงาน เวลาโรงงานแต่ละที่จะให้โอกาสกับสินค้าชุมชนนำสินค้าไปขายในโรงงาน ส่วนใหญ่เป็นช่วงพักกลางวัน พนักงานจะมาขอปิ้งสินค้าชุมชน ซึ่งเป็นความร่วมมือของบริษัทสมาชิก 12 กลุ่มบริษัทที่ให้โอกาส

สมาคมเพื่อนชุมชนไปเชื่อมโยงกับกลุ่มเครือข่าย Big Brothers สถาบันวิจัยแห่งชาติด้วย ในการทำเรื่อง Big Brothers Engagement รวมบริษัทชั้นนำ ไม่ว่าจะเป็นการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เอสซีจี เพื่อ บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่มาจากตลาดนัดปิ่นสุข เป็นตลาดนัดที่วิสาหกิจชุมชนที่ไปขายสินค้าในห้าง จะเป็นช่วงเทศกาลต่าง ๆ โดยเฉพาะเทศกาลปีใหม่ รายได้ดี เพราะไปขายในห้างอาทิตย์หนึ่งได้หลายแสน บางช่วงได้เกิน 5 – 6 แสนขึ้นไป อันนี้เป็นส่วนหนึ่งที่พยายามดูเรื่องตลาดออนไลน์ ให้วิสาหกิจและให้สินค้าชุมชนนั้นมีโอกาส อีกส่วนหนึ่งคือตลาดของเทศบาล ตลาดเทศบาลท้องถิ่นต้นตวเรื่องนี้ มองว่าหากไม่ทำเรื่องนี้ชุมชนจะมีข้อแย้งว่าทำไมท้องถิ่นไม่ช่วยเรื่องการเพิ่มช่องทางการตลาด ท้องถิ่นพยายามจะหางานแสดงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดเทศกาลงานต่าง ๆ จะนำสินค้าชุมชนไปขายด้วย และในจังหวัดระยองมีบริษัทประชารัฐรักสามัคคี สมาคมเพื่อนชุมชนเข้าไปร่วมกับตลาดประชารัฐด้วย โดยขอให้วิสาหกิจที่พัฒนา 50 กว่ากลุ่มเข้าไปขายสินค้า จะเห็นว่าตลาดออนไลน์มีการเคลื่อนไหวพอสมควรในการที่เปิดโอกาสให้สินค้าและชุมชนได้เวียนไปขายในที่ต่าง ๆ ตลาดออนไลน์จริง ๆ เรื่องนี้มาทำจริงจึงในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด – 19 ไม่สามารถลงพื้นที่ได้ ดังนั้นเริ่มจากการให้องค์ความรู้ก่อน จัดเรื่องการอบรมให้กับวิสาหกิจชุมชนในการที่เรียนรู้ การค้าขายทางออนไลน์ ในช่วง 2 – 3 ปีที่ผ่านมา จัดคอร์สออนไลน์ให้กับวิสาหกิจชุมชนมาโดยตลอด ซึ่งจะเห็นว่าทำให้วิสาหกิจชุมชนหลาย ๆ รายได้มีโอกาสหารายได้จากช่องทางออนไลน์ แต่ช่องทางออนไลน์รายได้ยังสู้ทางออนไลน์ไม่ได้ นอกจากการทำส่งเสริมเรื่องออนไลน์แล้ว สมาคมเพื่อนชุมชนเป็นศูนย์สื่อกลาง ทำรายการสินค้าชุมชนขึ้นมา ซึ่งมองว่าทำในภาพของจังหวัดระยอง คือถ้ามีของดีสินค้าชุมชนในจังหวัดระยอง บริษัทสมาชิกจะช่วยส่งข้อมูลมาให้ สมาคมเพื่อนชุมชนรวบรวมสินค้าเป็นบัญชีรายการสินค้าและการส่งเสริมในช่องทางต่าง ๆ จะทำให้โรงงาน ผู้ประกอบการ เวลาเทศกาล ต้องการจัดกระเช้าหรือต้องการซื้อสินค้าต่าง ๆ สามารถเปิด บัญชีรายการสินค้าได้หรือการเลี้ยงอาหารว่างในโรงงาน ในการประชุมสามารถดูจากสินค้าในบัญชีรายการสินค้าในเรื่องดังกล่าวได้รับผลตอบแทนที่ดี จากบริษัทสมาชิกว่าพอมีการรวบรวมเป็นกิจจะลักษณะแบบนี้ทำให้หาข้อมูลได้ง่ายขึ้น มีสินค้าที่หลากหลาย มีการจัดหมวดหมู่ที่ชัดเจน

เรื่องการให้บริการจะมีในส่วนของตัวสินค้าชุมชนมีหลายส่วนด้วยกัน ตัวผลิตภัณฑ์ การให้บริการสินค้าชุมชนได้มีพัฒนากลุ่มหนึ่งขึ้นมาเพื่อเป็นจุดศูนย์กลาง คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ทำเป็นศูนย์กระจายสินค้า ดังนั้นในแง่ของการให้บริการสินค้าชุมชน พอบริษัทหรือผู้ประกอบการ ไม่ว่าจะเป็นลูกค้าทั่วไป คนทั่วไป หากมีคำสั่งซื้อมากกลุ่มวิสาหกิจต่าง ๆ จะมีระบบการจัดส่งหรือเรียกระบบโลจิสติกส์สามารถประสานแน่นอน มีระบบการจัดส่งคิดว่า หากซื้อสินค้าเท่านี้ในราคาเท่านี้ด้วย ปริมาณมากระดับ

หนึ่ง อาจจะไม่คิดค่าส่ง แต่ถ้าต่ำกว่านี้ต้องคิดค่าส่ง ซึ่งระบบบริการทางชุมชนได้เข้าถึงในการที่ได้เชื่อมต่อ จะเห็นว่ามีหลาย ๆ บริษัทที่ทำเรื่องนี้ ไม่ว่าจะเป็นบริษัท ไปรษณีย์ บริษัทที่ทำเอกสาร เคอรี่ J&T เป็นต้น

นอกจากสินค้าของชุมชนที่ไปพัฒนาในลักษณะของวิสาหกิจชุมชนแล้ว มีการพัฒนาในเรื่อง การให้บริการของชุมชน ซึ่งชุมชนสามารถที่จะมาให้บริการกับอุตสาหกรรมบริษัทต่าง ๆ ได้ เรื่อง ของความสามารถในการให้บริการของชุมชน สมาคมฯ ไปทำให้เป็นรูปของวิสาหกิจชุมชน เช่น การบริการรถรับส่ง พนักงาน รถตู้ ซึ่งมีหลายชุมชนสามารถที่จะไปจัดเป็นวิสาหกิจชุมชนและมาให้บริการ ได้หรือเป็นรถรับจ้างพิเศษ โดยที่ทางภาคอุตสาหกรรมจะใช้บริการหรือให้บริการ จะมีบริการรถเครนอะไร ต่าง ๆ เป็นระดับหนึ่งที่สูงมา ตัวเลขการใช้บริการต่อปีประมาณร้อยล้าน ตอนนี้ที่ทางกลุ่มมาบตาพุด บริการของชุมชนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอาหารหรือให้บริการได้เคยรวบรวมกันเป็นหลักร้อยล้านและกำลังจะ ยกกระดานนี้ขึ้นมา

มีหลายบริการที่ผู้ประกอบการช่วยพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เรื่องการขนส่งมีมาตรการ เรื่องความปลอดภัย ทางกลุ่มโรงงานมีทีม safety มาแนะนำวิสาหกิจชุมชน ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนได้ยกระดับ การบริหารจัดการของธุรกิจตัวเองด้วย การจ้างคนทำสวนในโรงงานต่าง ๆ มีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานในเรื่องของการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะที่เกิดขึ้นจากการทำสวน จะเห็นว่าถ้าไม่มีผู้ประกอบการหรือโรงงานเข้ามาสนับสนุนชุมชนจะทำไปแบบเดิม ๆ ในกระบวนการ ค่อนข้างเยอะและเรื่องความปลอดภัยมีความเสี่ยงซ่อนอยู่ในมิติต่าง ๆ กลุ่มโรงงานในพื้นที่ ให้ความสำคัญ

ผลการดำเนินงานปี พ.ศ. 2559 ถึงปี พ.ศ. 2565 มีทั้งหมด 7 รุ่น มี 52 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่พัฒนา มีรายได้โดยรวมอยู่ประมาณ 84 ล้านบาท เป็นรายได้จากการขายทั้งหมด 50 กว่ากลุ่ม คิดเป็น แบบรายได้สะสม และได้มีโอกาสให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไปขายที่กรุงเทพฯ ตลาดคลองผดุงกรุงเกษม ให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ถือว่าได้การพัฒนาจากธรรมศาสตร์มาแล้วไปขายสินค้าและโครงการนี้ ทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ส่งเข้าประกวดในโครงการของระดับเรียกว่า World Class ระดับโลก ในเรื่องของ Eco System การอยู่ร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรมกับชุมชนในพื้นที่ เมื่อปี พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็น ผลการดำเนินงานในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จะเห็นว่าตัวรายได้มีการเติบโตต่อเนื่อง แต่ได้มีการลดลงไป ในช่วงโควิด ในภาพรวมจะเห็นว่ารายได้เติบโตต่อเนื่อง 84 ล้าน ยอดสะสมหลัก ๆ เป็นสินค้ากลุ่มอาหาร ประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ที่เหลือก็กระจายกันไป แพชั่น เครื่องสำอาง เครื่องประดับ เพอร์นิเจอร์ แต่หลัก ๆ เป็นกลุ่มอาหาร เพราะส่วนใหญ่กลุ่มอาหารที่ว่าเป็นกลุ่มอาหารแปรรูป มีการเพิ่มมูลค่าของสินค้าขึ้นมา ทำให้ชุมชนสามารถทำสินค้าขายได้นานขึ้น บางรายมีการส่งออกขายต่างประเทศ

ประเด็นในการเพื่อพิจารณาคือ จากการที่สมาคมฯ ทำงานกับชุมชนมาประมาณ 7 – 8 ปี ในเรื่องของการพัฒนาวิสาหกิจ เห็นประเด็นว่า หากภาครัฐจะมาช่วยในเชิงต่อยอดและให้บริหารจัดการ เชิงระบบมีความเข้มแข็งและมีความยั่งยืนมากขึ้น มองว่าในแง่ของเศรษฐกิจควรจะยกระดับที่ประเด็น ชุมชนเรื่องการพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐานและมีตลาดรองรับหลัก ๆ ในเรื่องของคุณภาพสินค้า ต้องการให้

ภาครัฐคว่าสามารถมีหน่วยงานที่จะให้บริการแนะนำเบื้องต้นในประเด็นของชนบทอย่างหลาย ๆ จังหวัด โดยเฉพาะระยอง 60 เปอร์เซ็นต์เป็นสินค้ากลุ่มอาหารมาตรฐานตัวหนึ่งที่ต้องการ คือ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หากนำไปขายในระบบออนไลน์หรือไปขายในระดับประเทศมาตรฐานที่ยอมรับและชุมชนไว้วางใจ คือ อย. แต่กระบวนการที่จะได้ อย. ค่อนข้างยาก ต้องเรียนตามตรงว่าเท่าที่ไปเป็นพี่เลี้ยงบริษัทในกลุ่มไปเป็นพี่เลี้ยง ให้กับวิสาหกิจชุมชน จะพบปัญหาว่าในกระบวนการที่ไปให้คำปรึกษาทางสาธารณสุขจะเป็นคนที่ออก อย. จะคิดค่าใช้จ่ายในแต่ละครั้ง เวลาที่ลงพื้นที่มาให้คำปรึกษาซึ่งชุมชนไม่สะดวกที่ต้องจ่ายเงินต่อครั้ง ทั้งนี้ ขอเสนอว่าหากมีการผลักดันเรื่องนี้ได้ มีคลินิกที่ให้คำปรึกษาด้าน อย. ฟรีในการที่จะลงมาแนะนำไม่ต้องคิดค่าใช้จ่ายหรือคิดค่าใช้จ่ายแค่ครั้งเดียวชุมชนจะรู้สึกดีกับภาครัฐมากขึ้นในการขอ อย. ด้วย

3.3.3 วิสาหกิจชุมชนปลานิลแปลงใหญ่ ตำบลท่าข้าม จังหวัดชลบุรี

วิสาหกิจชุมชนปลานิลแปลงใหญ่ ตำบลท่าข้าม จังหวัดชลบุรี ก่อตั้งขึ้นจากเหตุภาวะปลาล้นตลาดและราคาปลาทกต่ำ ชาวบ้านในชุมชนจึงมารวมตัวกันเพื่อผลิตสินค้าแปรรูปจากปลา

ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนปลานิลแปลงใหญ่ฯ ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ผลผลิตของวิสาหกิจชุมชนปลานิลแปลงใหญ่ฯ ได้รับการจัดแจ้ง สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) แล้วและได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย

สำหรับผลกระทบ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการเกิดขึ้นของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นั้น การเข้ามาของ EEC ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบมากกว่าด้านลบ โดยผลกระทบด้านลบนั้น ส่วนใหญ่จะเกิดจากการสร้างสาธารณูปโภคในพื้นที่ ซึ่งทำให้เกิดความติดขัดในด้านการขนส่งและการเดินทางของคนในชุมชน

ในส่วนของการรับรู้ของประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับเรื่องพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และเรื่องสิทธิประโยชน์การลงทุนใน EEC นั้น ขอเรียนว่า ในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่เขต EEC นั้น ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่จะรับรู้ผ่านการบอกกล่าวและประชาสัมพันธ์จากผู้นำชุมชน ส่วนในเรื่องสิทธิประโยชน์การลงทุนใน EEC นั้น ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยมีความเข้าใจ อย่างไรก็ตามในส่วนนี้ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 9 ได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือโดยการส่งผู้นำชุมชนไปอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว เพื่อมาถ่ายทอดแก่ประชาชนในพื้นที่ต่อไป

ปัจจุบันสิ่งที่วิสาหกิจชุมชนปลานิลแปลงใหญ่ฯ กำลังพยายามขับเคลื่อนคือ การสร้างแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เพื่อสร้างโอกาส สร้างงาน สร้างอาชีพให้ชุมชน ตลอดจนส่งเสริมให้เยาวชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยมีเป้าหมายว่าภายในปี พ.ศ. 2566 นี้ จะต้องเกิดแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และครัววิสาหกิจ

ชุมชน อย่างไรก็ตาม ชุมชนมีความต้องการให้ EEC เข้ามาช่วยผลักดันในส่วนนี้เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนในชุมชนต่อไป

วิสาหกิจชุมชนปลานิลแปลงใหญ่ฯ มีโอกาสที่ดีมากในการประสานงานกับ อย. โดยในช่วงที่วิสาหกิจชุมชนปลานิลแปลงใหญ่ฯ ขอเลขจดแจ้ง อย. นั้น คณะกรรมการพัฒนาชุมชนจังหวัดชลบุรีกำลังหาผลิตภัณฑ์ในชุมชนเพื่อส่งเข้าแข่งขันในการประกวดและเผยแพร่ผลการดำเนินงานเครือข่ายองค์ความรู้ (Knowledge – Based OTOP : KBO) ซึ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลานิลแปลงใหญ่ฯ มีคุณสมบัติตรงตามที่คณะกรรมการพัฒนาชุมชนต้องการ กล่าวคือ มีอัตลักษณ์ มีจุดเด่น และมีความพร้อมที่จะส่งออกในระดับประเทศ ขาดก็แต่เพียงเลขจดแจ้ง อย. ดังนั้น ทุกภาคส่วนของส่วนราชการจึงได้ให้ความช่วยเหลือในเรื่องดังกล่าวเพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลานิลแปลงใหญ่ฯ เป็นตัวแทนของจังหวัดชลบุรีไปประกวดในระดับประเทศต่อไป จึงทำให้กระบวนการขอเลขจดแจ้ง อย. แล้วเสร็จภายใน 3 เดือนหนึ่ง เนื่องจากปัจจุบันการขอเลขจดแจ้ง อย. นั้น ผู้ผลิตจำเป็นต้องขอจัดตั้งโรงงานหรือสถานที่ผลิตด้วย ดังนั้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลานิลแปลงใหญ่ฯ จึงได้ดำเนินการกู้ยืมเงินจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจำนวน 200,000 บาท เพื่อมาใช้ในการสร้างโรงงานหรือสถานที่ผลิตดังกล่าว

ในปีงบประมาณที่ผ่านมาศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 9 ได้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลานิลแปลงใหญ่ฯ เข้าร่วมโครงการพัฒนาอาหารแปรรูป โดยมีที่ปรึกษาอุตสาหกรรม (Service Provider : SP) เข้ามาให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องการปรับปรุงพัฒนาสูตรอาหาร เรื่องมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และเรื่อง การออกแบบบรรจุภัณฑ์ และได้ดำเนินการส่งผู้เชี่ยวชาญเข้าไปช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลานิลแปลงใหญ่ฯ ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นมา ได้แก่ จี้อปลานิล และได้เข้าไปช่วยเหลือในเรื่องการขอเลขจดแจ้ง อย. ด้วย

3.3.4 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรบ้านตม จังหวัดชลบุรี

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรบ้านตม เริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 มีสมาชิกแรกเริ่ม 15 คน จนปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 108 คน โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ นั้น เป็นกลุ่มที่นำสมุนไพรในชุมชนมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ซึ่งกลุ่มฯ ได้หน่วยงานภาครัฐมาช่วยในเรื่องการตลาด หลังจากกลุ่มสมุนไพรของเราอยู่ได้อย่างมั่นคง และกลุ่มฯ ได้ดำเนินการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านสาธารณสุข และการออกเครื่องหมายจดแจ้ง อย. แล้ว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ จึงเริ่มเข้าสู่อุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อตอบโจทยความต้องการของผู้บริโภค และตอบโจทยความต้องการของสังคมในปัจจุบัน หลังจากทีกลุ่มฯ พัฒนาผลิตภัณฑ์แล้วก็มีหน่วยงานราชการเข้ามาแนะนำในเรื่องมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และเรื่องการตลาดออนไลน์เพื่อขยายฐานการตลาดของผลิตภัณฑ์

3.3.5 วิสาหกิจชุมชนการเกษตรและแปรรูปผลไม้บ้านดอน

บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ดูแลกลุ่มเป็นอย่างดีตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งเป็นที่เลี้ยงให้มาโดยตลอด จัดอบรมกลุ่มแม่บ้าน สร้างอาชีพให้กลุ่มแม่บ้านที่ว่างงานให้มีความรู้ ทาน้ำยา ทำขนม จนกลายเป็นอาชีพหลัก อีกทั้งยังมีการทำปุ๋ยดูแลพืชเกษตรในภาคเกษตรนำไปทดลองให้ใช้ ไปเสริมสร้างให้รายจ่ายน้อยลง จึงทำให้ลดต้นทุนและจัดให้ไปอบรมสัมมนาหาความรู้ต่อยอดของกลุ่มฯ สนับสนุนและอยู่เคียงข้างชุมชนมาตลอด เดินไปด้วยกัน ชุมชนไปได้ โรงงานไปได้

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตรแปรรูปผลไม้บ้านดอนเริ่มก่อตั้งมาจากการอบรม บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) จัดอบรมและพาเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ใครจะยื่นขอจดวิสาหกิจชุมชนหรือไม่จดและทำให้กว้างขวางขึ้น อบรมสัมมนาต่อยอดต่าง ๆ และจัดบริการให้รถรับส่ง สนับสนุนทุ่นด้าน ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนได้มาตรฐาน และได้รับการสนับสนุนห้องประชุมให้ความรู้สนับสนุนก่อตั้งกลุ่ม

3.3.6 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกไม้ดอกไม้ประดับทำตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกไม้ดอกไม้ประดับทำตะเกียบจะผลิตผลิตภัณฑ์พวกหน่อสดส่งขายที่ตลาดไท และห้างแม็คโคร ในการจัดการบริหารหลัก ๆ จะเป็นหน่อสด ถ้าเป็นแปรรูปจะเป็นหน่อไม้ต้ม หน่อไม้ดอง ที่เหลือเลือกประเภทลำจะส่งทางทะเลบ้าง ในปี พ.ศ. 2561 ได้เข้าร่วม โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อร่วมกันผลิต ร่วมกันจำหน่าย และนำไปสู่การลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพการตลาดและการบริหารจัดการ เชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่การผลิต ตามนโยบาย “ตลาดนำการผลิต” อีกทั้งได้มาตรฐานของอุตสาหกรรม และมาตรฐานต่อไปจะทำหน่อไม้อินทรีย์ ในการทำงานของกลุ่มหลัก ๆ เกี่ยวกับเรื่องไม้ตะเกียบ มีปัญหาคือเครื่องยิงไม้ตะเกียบจะมีปัญหาเนื่องจากทำเอง ซึ่งทำให้การทำงานจะล่าช้า แต่ไม่รู้ว่าจะไปขอจากหน่วยงานใด ในการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ไม้ดอกไม้ประดับ จะไม่ทิ้งไปไหนเศษที่เหลือทุกสิ่งทุกอย่างก็หันมาเผาถ่าน เตาถ่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ธ.ก.ส. และจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาดูเรื่องเตาเผาถ่าน จะเป็นถ่านชาโคล ไม้ไผ่ 100 เปอร์เซ็นต์และมาแปรรูปได้หลายอย่าง และจะทำถ่านอัดแท่งเพื่อจะสร้างมูลค่าเพิ่ม สั่งซื้อเครื่องอัดแท่งและดำเนินการจนประสบความสำเร็จ ถ่านอัดแท่งจากไม้ไผ่ 100 เปอร์เซ็นต์ ไฟแรงมาก ถ่าน 1 กิโลกรัม จะใช้จุดไฟอยู่ได้ประมาณ 3 ชั่วโมงครึ่งถึง 4 ชั่วโมง หากเปรียบเทียบกินหมูกระทะ 1 กิโลกรัม จะกินได้ถึง 3 – 4 หม้อ ต่อ 1 กิโลกรัม เป็นต้น

กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ไม้ดอกไม้ประดับเป็นแหล่งที่ศึกษาดูงานของพี่น้องในตำบล อำเภอ จังหวัด และระดับประเทศและต่างประเทศ ซึ่งประเทศเมียนมาร์ได้เชิญไปเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องการแปรรูปจากลำไม้ไผ่ที่ทำเป็นแก้ว ต่อยอดเป็นต้นแบบให้พี่น้องในชุมชน และได้รับรางวัลดีเด่นระดับประเทศ เรื่องแปลงใหญ่ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศวิสาหกิจชุมชนระดับประเทศ และได้รับรางวัลระดับในการทำงาน และเป็นวิสาหกิจชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้รางวัลที่ 1 ระดับประเทศในการทำงานในการขับเคลื่อน

อำเภอท่าตะเกียบ อยู่ชายป่าชายขอบ ต้องการให้เข้ามาดูความคิดของวิสาหกิจชุมชนต่อไปในอนาคต จะทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้ เป็นพื้นที่สีเขียว 100 เปอร์เซ็นต์ในอำเภอท่าตะเกียบ ชุมชนมีรายได้ถือว่ายอดเยี่ยม ภาคภูมิใจ แต่ความภาคภูมิใจต้องการจะทำครบวงจรทั้งหมดในพื้นที่อำเภอท่าตะเกียบ ปัญหาหลัก ๆ ในอำเภอท่าตะเกียบคือปัญหาเรื่องช้าง ประสบปัญหาช้างป่าลงมาทำลายพืชผลทางการเกษตร เห็นว่าจะทำอย่างไรให้คนอยู่กับช้างให้ได้

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกไผ่อำเภอท่าตะเกียบปลูกไผ่มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 รายได้ที่ได้สร้างในครอบครัวให้พี่น้องในชุมชนคือไผ่ ที่เข้ามาร่วมกันเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเมื่อปี พ.ศ. 2557 เงินเข้ามาในชุมชน 8 – 9 ล้านบาท ในการขับเคลื่อนคือทางกลุ่มมีความตั้งใจไว้ว่าจะทำอย่างไรให้ยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของพี่น้องเกษตรกรให้ดีขึ้นและให้พึ่งพาตนเองให้มากที่สุด กลุ่มสามารถยืนได้ด้วยตนเอง แต่ทางกลุ่มก็ยินดีที่ทางหน่วยงานทุกหน่วยงานที่จะเข้ามาช่วยเหลือในการทำงานในการขับเคลื่อน

3.4 ข้อมูลที่ได้จากการเสวนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” โดย คณะกรรมการธิการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และมหาวิทยาลัยบูรพา

วันพุธที่ 16 สิงหาคม 2566 เวลา 09.30 นาฬิกา ณ ห้องประชุม BBS Auditorium ชั้น 5 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการธิการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก สมาชิกวุฒิสภา เป็นประธานในพิธีเปิดการเสวนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ และรองประธานคณะอนุกรรมการการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก คนที่หนึ่ง กล่าวรายงาน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณยศ คุรุกิจโกศล ผู้รักษาการแทน รองอธิการบดีฝ่ายกิจการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ กล่าวต้อนรับ พร้อมทั้งมีกรรมการที่เข้าร่วมเสวนาเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ นายสาธิต เหล่าสุวรรณ โฆษกประจำคณะกรรมการ และรองประธานคณะอนุกรรมการการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก คนที่สอง นายเฉลียว เกาะแก้ว กรรมการและรองประธานคณะอนุกรรมการการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก คนที่สาม คณะอนุกรรมการการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก คณะทำงานศึกษาโอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยเวทีเสวนาเชิงปฏิบัติการได้เชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมอภิปราย ดังนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชินวุธ พิพัฒน์ภานุกุล ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก รองประธานคณะกรรมการโครงการอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยบูรพา นายบุญชัย ฉัตรประเทืองกุล ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นางเชาวนี พันธุ์ฤกษ์ ผู้บริหารสมาคมเพื่อนชุมชน สมาคมเพื่อนชุมชน

และ ดร.สาโรจน์ วสุวานิช ประธานสภาอุตสาหกรรมภาคตะวันออก พร้อมด้วยผู้แทนผู้ประกอบการในพื้นที่ 3 จังหวัดเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง มาร่วมเสวนาฯ ด้วย การเสวนาเชิงปฏิบัติการดังกล่าวจัดขึ้นเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก การเพิ่มหรือการปรับลดกฎ ระเบียบ ตลอดจนรับฟังและระดมความคิดเห็น รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริง รวมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำรายงานการศึกษา เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” ต่อไป

เวทีอภิปรายโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับ EEC สรุปได้ดังนี้

นายบุญชัย ฉัตรประเทืองกุล ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้อภิปรายว่า พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกหรือพื้นที่ EEC เป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ โดยแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กำหนดให้โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นศูนย์กลางของการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ

สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจของประเทศ ได้แก่ พื้นที่ EEC ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษใน 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง ตะวันตก และภาคอีสาน และ 10 เขตชายแดน

อนึ่ง ภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศประกอบด้วย พื้นที่ EEC ระเบียง 4 ภาค และ 10 เขตชายแดน ซึ่งจะมีความเชื่อมโยงกันทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ โดยหน้าที่ของสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คือการเปิดพื้นที่เศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อเป็นแหล่งสร้างงานสร้างรายได้และลดช่องว่างรายได้ของประเทศ

ในช่วงวิกฤตโควิด-19 สาขาเศรษฐกิจในพื้นที่ EEC บางสาขาสามารถเติบโตได้ดี แต่บางสาขาได้รับผลกระทบ โดยสาขาที่มีศักยภาพสามารถเติบโตได้ดี ได้แก่ เกษตรชีวภาพ การแปรรูปอาหาร และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งเป็นสาขาที่สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในพื้นที่

สำหรับประชากรในพื้นที่ EEC นั้น ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคการเกษตร แต่ผลิตภาพที่ได้คิดเป็นร้อยละ 2.6 ของ GDP ของ EEC ประชากรจึงต้องรู้จักวิธีการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น โดยอาจใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาเป็นตัวช่วยในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนเชื่อมโยงชุมชนผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชน ให้มีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่า (ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ) เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น

อนึ่ง ในการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ EEC นั้น นอกจากจะช่วยให้ชุมชนในพื้นที่ EEC มีความเข้มแข็งแล้ว ยังก่อให้เกิดการกระจายผลประโยชน์ไปยังภาคส่วนต่างๆ และพื้นที่ต่อเนื่องอีกด้วย โดยในการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ EEC นั้น หน่วยงานที่เข้าไปพัฒนาจะต้องมีความประณีตในการช่วยชุมชน เช่น ในเรื่องการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เข้าไปช่วยเหลือจะต้องเข้าไปช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อม ในชุมชนให้สวยงาม และให้ชุมชนมีบทบาทในการดูแล ตลอดจนมีสัมพันธ์ภาพกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนกันระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว เพื่อชุมชนจะได้ทราบว่านักท่องเที่ยวต้องการอะไร ส่วนในชุมชน

ที่ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวขึ้น หน่วยงานที่เข้าไปช่วยเหลืออาจเข้าไปช่วยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อจัดจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว นัยหนึ่ง การช่วยเหลือจะต้องพิจารณาแต่ละชุมชนว่าชุมชนต้องการความช่วยเหลือในด้านใดบ้าง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนนั้น ๆ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชินวรุ พัทธมนานุกูล ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก รองประธานคณะกรรมการโครงการอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยบูรพา ได้อธิบายว่า ประเทศไทยมีเครือข่ายที่เรียกว่าอุทยานวิทยาศาสตร์ทั่วประเทศ โดยประเทศไทยได้เชื่อมโยงระหว่างโครงการ EEC โครงการ NEC โครงการ East – West Economic Corridor และโครงการ Southern Economic Corridor ซึ่งหมายความว่า มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่อยู่ในพื้นที่โครงการสามารถผลักดันให้เกิดการขยายตัวของภาคนวัตกรรมมาใช้

โดยในพื้นที่ภาคตะวันออกนั้น มีมหาวิทยาลัยหลายแห่งกระจายตัวกันอยู่ นั้นหมายความว่า ในแง่ของมหาวิทยาลัยที่เป็นผู้พัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมมีความพร้อมที่จะนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาสู่ผู้ประกอบการ โดยมีอุทยานวิทยาศาสตร์ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างมหาวิทยาลัยและผู้ประกอบการ หรือชุมชนในพื้นที่

สำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยเข้าไปช่วยเหลือหรือต้องการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์นั้น ผู้ประกอบการต้องมีความกล้าที่จะก้าวออกจาก Comfort Zone มีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเอง มีความต้องการที่จะดึงคุณค่าของผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ออกมา เสียก่อน กล่าวคือ มหาวิทยาลัยพร้อมที่จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะเข้าไปช่วยเหลือผู้ประกอบการ แต่ขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการว่าพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองและนำเอางานวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือไม่เท่านั้น

ดังนั้น การที่ EEC เข้ามาผลักดันให้องค์คาพยพในเครือข่ายการทำงานร่วมกันในเชิงพื้นที่ และผลักดันให้เกิดการพัฒนานวัตกรรม จะช่วยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสามารถยกระดับผลิตภัณฑ์ของตนได้

ดร. สาโรจน์ วสุวานิช ประธานสภาอุตสาหกรรมภาคตะวันออก ได้อธิบายว่า 3 จังหวัดในพื้นที่ EEC ถือเป็นจุดไข่มุกของประเทศ และถือว่าเป็นพื้นที่ที่ได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์และภูมิรัฐศาสตร์ โดยโครงการ EEC นั้น เป็นการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ต่อยอดความสำเร็จมาจากโครงการ Eastern seaboard โดยดึงเอาอุตสาหกรรมที่โดดเด่นเข้ามาเพื่อพัฒนาต่อยอดเป็น 12 อุตสาหกรรมใหม่ ซึ่งหากโครงการนี้ประสบความสำเร็จก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในพื้นที่ EEC เป็นอย่างมาก

สำหรับมุมมองในภาคการอุตสาหกรรมนั้น ขอฝากกรรมาธิการว่า หากท่านสามารถหารือกับภาครัฐในเชิงนโยบายได้ กล่าวคือ ผลักดันให้ผู้ลงทุนมีความเชื่อมโยงกับชุมชนหรือผู้ประกอบการในท้องถิ่นโดยให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการจูงใจ เพื่อเป็นช่องทางให้เศรษฐกิจหรือเงินทุนเวียนมาถึงชุมชน เพราะหากไม่มีการผลักดันในส่วนนี้ ธุรกิจในพื้นที่ก็จะไม่เข้มแข็ง และประโยชน์ต่าง ๆ ที่ชุมชนหรือผู้ประกอบการในพื้นที่ควรได้รับก็จะมาไม่ถึงชุมชนหรือผู้ประกอบการในพื้นที่ดังกล่าว

นางสาวเขาวนิ พันธุ์พลักษ์ ผู้บริหารสมาคมเพื่อนชุมชน ได้อธิบายว่า สมาคมเพื่อนชุมชน เกิดจากความร่วมมือของ 5 ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดระยอง โดยมีความตั้งใจที่จะเข้ามาช่วยเหลือเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ

1. Green Operation หรือปฏิบัติการโรงงานสีเขียว เป็นการดำเนินงานในลักษณะ เพื่อนช่วยเพื่อน โดยอุตสาหกรรมจะดูแลช่วยเหลืออุตสาหกรรมด้วยกันโดยการทำข้อตกลงร่วมกัน เพื่อเป็นต้นแบบที่ดีในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

2. Beyond CSR หรือ ดูแลเอาใจใส่ชุมชนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสุขภาพ และการศึกษาของชุมชน

3. Communication หรือ การสื่อสารเสริมสร้างความเข้าใจ และสร้างการมีส่วนร่วมกับ ชุมชนอย่างเปิดเผยโปร่งใสเกี่ยวกับการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของอุตสาหกรรม

ปัจจุบันสมาคมเพื่อนชุมชนได้มีความร่วมมือกับคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในการดำเนินงานโครงการธรรมศาสตร์โมเดล โดยเป็นการร่วมมือกัน ในการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ยกระดับศักยภาพทั้งในด้านการบริหารจัดการ ปรับปรุง คุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงการค้าให้กับวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก เพื่อเชื่อมโยงสู่การพัฒนาสินค้าและบริการให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

ในการนี้ มีข้อเสนอต่อกรมการค้าระหว่างประเทศ EEC มีการเข้ามาจัดเสวนาและ Work Shop ให้แก่ชุมชน ในพื้นที่บ่อยครั้ง ต้องการให้ EEC จัดทำโมเดลที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นที่จะช่วยองค์รวมของทั้ง 3 จังหวัด เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

นายบุญชัย ฉัตรประเทืองกุล ผู้อำนวยการ กองยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพพื้นที่ สำนักงาน สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีข้อเสนอว่า

1. พื้นที่ EEC เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักสำคัญของประเทศ ชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ถือเป็นฟันเฟือง หนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชน

2. การพัฒนาสาขาเศรษฐกิจ นอกจากสาขาเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่มีผู้ลงทุนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ผู้ประกอบการและชุมชนต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาด เพื่อให้เกิดการกระจาย ประโยชน์มาสู่ชุมชนได้อย่างทั่วถึง

3. การวิจัยพัฒนา การถ่ายทอดเทคโนโลยี ชุมชนต้องขอความช่วยเหลือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และร่วมกับชุมชน และอาจารย์ในมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนาเทคโนโลยีที่ เหมาะสมแก่ชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้มีการต่อยอดเชิงพาณิชย์และช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ได้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชินวุธ พิพัฒน์ภานุกุล ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายอุทยานวิทยาศาสตร์ ภาคตะวันออก รองประธานคณะกรรมการโครงการอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก มหาวิทยาลัย บุรพา ได้มีข้อเสนอว่า นอกจากพื้นที่ EEC จะเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมแล้ว พื้นที่ EEC ยังเป็นพื้นที่สำหรับการพักระยะยาว (Long – Stay) ของชาวต่างชาติด้วย ดังนั้น สิ่งสำคัญคือต้องปรับลักษณะของพื้นที่ในบ้าน ตลอดจนภูมิทัศน์ให้มีความพร้อมที่จะให้บริการแก่ชาวต่างชาติ โดยสิ่งทีขอเชิญชวนผู้ประกอบการ

หรือชุมชน คือ ขอให้มีความกล้าที่จะออกจาก Comfort Zone กล้าที่จะพัฒนาสินค้าและบริการให้มีคุณภาพให้เทียบเคียงกับสินค้าต่างประเทศได้

สำหรับการบริการการท่องเที่ยวที่เป็น Home Stay นั้น เนื่องจากปัจจุบันมีการระบาดของโรค Covid – 19 ทำให้เกิดการ Work From Home (WFH) ขึ้น โดยพื้นที่ EEC อาจเป็นพื้นที่สำหรับ WFH ของกลุ่มคนหลายคน ซึ่งตรงนี้จะเชื่อมโยงกับชุมชนในเรื่องของการเข้ามาใช้สินค้าหรือบริการในพื้นที่ ซึ่งหากสามารถต่อยอดสินค้าและบริการต่าง ๆ ได้ จะสามารถดึงคนเข้ามาในพื้นที่ของเราได้มากขึ้น และก่อให้เกิดการหมุนเวียนเศรษฐกิจในพื้นที่ ทำให้ชุมชนมีรายได้มากขึ้น

ดร. สาโรจน์ วสุวานิช ประธานสภาอุตสาหกรรมภาคตะวันออก ได้มีข้อเสนอว่า ในมุมมองของภาคการอุตสาหกรรมนั้น อุตสาหกรรมของไทยมีความมั่งคั่ง แต่ยังไม่มั่นคง และไม่ยั่งยืน กล่าวคือ หากนักลงทุนต่างชาติย้ายฐานการผลิตออกไปจากประเทศไทยก็จะเกิดความไม่ยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสภาอุตสาหกรรมพยายามร่วมกันกับภาคการเกษตรเพื่อสนับสนุนในเรื่องการเกษตรอุตสาหกรรม โดยนำเอานวัตกรรมเข้ามาช่วยในการพัฒนาสินค้าภาคการเกษตร เพื่อเป็นการต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าภาคการเกษตร

นางสาวเชาวนี พันธุ์ฤกษ์ ผู้บริหารสมาคมเพื่อนชุมชน ได้มีข้อเสนอว่า ต้องการให้ช่วยผลักดันทุกภาคส่วน ทั้งภาคการศึกษา ภาคเอกชน ภาคชุมชน องค์กรไม่แสวงหากำไร (Nonprofit Organisation) ว่าจะทำอย่างไรให้เศรษฐกิจฐานรากของประเทศอยู่บนพื้นฐาน Business Model เพื่อให้เกิดธุรกิจที่ยั่งยืนและเติบโตได้ในระดับประเทศและในระดับโลก

จากนั้น ที่ประชุมได้สอบถามและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1. ประเด็นเรื่องการเปิดโอกาสให้วิสาหกิจรายเดียวหรือผู้ประกอบการรายเดียวที่ไม่ได้เป็นวิสาหกิจชุมชน ให้ได้รับการสนับสนุนหรือได้รับโอกาสเหมือนวิสาหกิจชุมชน
2. หาก EEC มีความประสงค์จะส่งเสริมในเรื่องของ a grow business ให้ภาคการเกษตรเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม อยากจะฝากในเรื่องของการแปรรูปแต่งโมด้วย เนื่องจากทางกลุ่มได้ดำเนินการวิจัยในเรื่องนี้มานานแล้ว แต่ไม่ประสบความสำเร็จ จึงอยากให้หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือในเรื่องนี้
3. ประเด็นเรื่อง การสนับสนุนและช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับกระเทียมดำ เนื่องจากยังขาดการสนับสนุนและการช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ
4. ประเด็นเรื่อง ปัญหาในเรื่องการขาดประสบการณ์ในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ จึงอยากให้หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นที่ปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ เช่น การตลาด การวิจัยพัฒนา
5. ประเด็นเรื่อง การเข้ามาดูแลในเรื่องการต่อยอดผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การแข่งขันทางการตลาด ตลอดจนช่องทางการจัดจำหน่าย แก่ผู้ประกอบการในกลุ่มจักสานเส้นพลาสติกของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นางสาวเชาวนี พันธุ์พฤกษ์ ผู้บริหารสมาคมเพื่อนชุมชน สมาคมเพื่อนชุมชน ได้ตอบข้อซักถามว่า สำหรับกลุ่มวิสาหกิจที่ประสงค์จะเข้าร่วมในโครงการธรรมศาสตร์โมเดลนั้น จะต้องเข้าร่วมในฐานะวิสาหกิจชุมชนเท่านั้น อย่างไรก็ตาม นอกจากโครงการธรรมศาสตร์โมเดล สมาคมเพื่อนชุมชนยังมีโครงการต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่ม OTOP กลุ่ม SMEs และกลุ่มอื่น ๆ เช่นกัน หากท่านใดสนใจสามารถติดต่อมาทางสมาคมเพื่อนชุมชนได้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชินวุธ พิชมันน์ภานุกุล ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก รองประธานคณะกรรมการโครงการอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ตอบข้อซักถามว่า เมื่อวิเคราะห์จุดร่วมในปัญหาที่ชุมชนได้เสนอมานั้น จะเห็นได้ว่าทุกท่านกล่าวถึงผลิตภัณฑ์ของตนเป็นหลัก โดยที่ไม่ได้พิจารณาถึงความต้องการของลูกค้า ซึ่งมีความต้องการแตกต่างกัน ฉะนั้น จึงอยากให้ท่านย้อนกลับไปดูความต้องการของกลุ่มลูกค้า ซึ่งจะทำให้ท่านสามารถต่อยอดผลิตภัณฑ์ของท่านให้ตรงตามความต้องการของตลาดได้มากขึ้น

จากนั้น เวลา 13.30 นาฬิกา ผู้เข้าร่วมเสวนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” จัดกลุ่มเสวนา Workshop เป็น 3 กลุ่มเพื่อเป็นเวทีให้ผู้แทนผู้ประกอบการในพื้นที่ 3 จังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการพิจารณาความเป็นไปได้ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และเพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ โดยมีนางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการพาณิชย์และการอุตสาหกรรมและประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ และรองประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก คนที่หนึ่ง นายสาธิต เหล่าสุวรรณ โฆษกประจำคณะกรรมการ และรองประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก คนที่สอง และดร.รัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้ร่วมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแต่ละประเด็นปัญหาอุปสรรคและเก็บข้อมูลจากตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการทั้ง 3 กลุ่ม ในพื้นที่ 3 จังหวัดในภาคตะวันออก โดยมีอนุกรรมการฯ เป็นวิทยากรประจำกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 จังหวัดฉะเชิงเทรา

วิทยากรประจำกลุ่ม

- นางทิพวรรณ สังเกต

กลุ่มที่ 2 จังหวัดชลบุรี

วิทยากรประจำกลุ่ม

1. นางดวงสุตา เมืองวงษ์
2. นางสาวธีรพรรณ ใจมั่น

กลุ่มที่ 3 จังหวัดระยอง

วิทยาการประจำกลุ่ม

1. นางสาวพิรุณ น้อยศิริ
2. นางสาวสุภารัตน์ ชุนพงษ์สิมานนท์

โดยได้รับทราบประเด็นปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

จังหวัดฉะเชิงเทรา

กลุ่มธุรกิจที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 13 ราย ประกอบไปด้วย ธุรกิจรายเดียว จำนวน 9 ราย และวิสาหกิจชุมชน จำนวน 4 ราย ดังนี้

- 1) ธุรกิจเบเกอร์รี่ (สาเล่ 8 เซียน) มีรายได้ประมาณ 2,000,000 บาทต่อปี
- 2) ธุรกิจขนมบ้าบิ่น (แม่น้อย) มีรายได้ประมาณ 60,000 บาทต่อปี
- 3) ธุรกิจกาแฟและขนมโบราณ มีรายได้เดือนละ 30,000 บาท
- 4) ธุรกิจน้ำพริกเกลือ มีรายได้ประมาณ 150,000 บาทต่อปี
- 5) ตะกร้าสานพลาสติกแพนซี (Bx Pawitta)
- 6) แต่งโมบายพันธุ์ใหม่ (Nichchar Charam) ทำงานวิจัยและมีรายได้ประมาณ 30 ล้านบาทต่อปี
- 7) อาหารแปรรูป (แห่นกระดุกอ่อน)
- 8) กระเป๋าคัด handmade (P&O)
- 9) วิสาหกิจชุมชนบ้านต้นเขา (เค็กกล้วยหอมกรอบ) มีรายได้ประมาณ 300,000 บาทต่อปี
- 10) วิสาหกิจชุมชนกระเทียมดำ (ทรัพย์โอฬาร) มีการจ้างงานกว่า 16 คน
- 11) ธุรกิจกระเป๋าจากเส้นพลาสติก เป็น OTOP ที่ผลิตรูปแบบแบรนด์เนม (Paul Anda)
- 12) วิสาหกิจชุมชนริมคลองบ้านคลองตาเอี่ยม (น้ำพริก) มีแรงงานผลิต จำนวน 10 คน
- 13) วิสาหกิจขนมไทย (ทองธาร) มีรายได้ประมาณ 500,000 บาทต่อปี

ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้ประกอบการมีความต้องการการพัฒนาสินค้า เพื่อยกระดับทั้งผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน เทคโนโลยีการผลิต และช่องทางการตลาดใหม่ ๆ อาทิ ต้องการเครื่องจักรผลิตเพราะกำลังการผลิตสินค้าไม่เพียงพอ ความรู้เรื่องการขนส่งไปยังต่างประเทศ การพัฒนาหีบห่อหรือบรรจุภัณฑ์เพื่อขยายตลาดเพิ่มเติม สร้างมาตรฐานให้ผลิตภัณฑ์ (อย.) ตลาดใหม่ องค์ความรู้เรื่องการเขียนแผนธุรกิจ วิธีการเก็บรักษาสินค้า ทุนวิจัย และผู้ร่วมทุนหรือ Venture Capital

ข้อสังเกต

ผู้ประกอบการทั้งธุรกิจเจ้าของรายเดียวและวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่ยังดำเนินชีวิตเช่นเดิมและไม่เข้าใจในเรื่องโอกาสที่จังหวัดเป็นส่วนหนึ่งของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อีกทั้ง ยังเข้าใจถึงองค์ความรู้ด้านแผนธุรกิจ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน (อย.) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ (สลาก/โลโก้) หรือช่องทางเข้าถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้วยงานวิจัยนวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิตจากอุทยานวิทยาศาสตร์ หรือศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ ในสถาบันการศึกษา และการเข้าร่วมเสวนาและทำ Work Shop ในครั้งนี้ ถือเป็นประโยชน์และเป็นช่องทางที่เชื่อมถึงความต้องการการพัฒนาของผู้ประกอบการอย่างแท้จริง

จังหวัดชลบุรี

กลุ่มผู้ประกอบการที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 14 ราย ประกอบด้วย ผู้ประกอบการรายเดียว จำนวน 5 ราย และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 9 ราย ดังนี้

- 1) สมุนไพรดงว่าน
- 2) เอ็นแอลอาร์ “สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร” ใช้กับเรือนร่าง
- 3) บะจ่างพิบูล
- 4) ข้าวอาม่า “ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวกล้อง”
- 5) Guge Style “ผ้าลายใบไม้”
- 6) หัตถกรรมสตรีรักษโลก Eco lady “ผลิตภัณฑ์จากของเหลือใช้” เช่น รองเท้าใส่ในบ้าน กระเป๋าถักมือ กระเป๋าผ้า
- 7) ชุมชนบ้านนาเจริญ “จุลินทรีย์จากธรรมชาติ”
- 8) ชุมชนบ้านทับลัก “สบู่ น้ำยาล้างจาน”
- 9) เกษตรไร้สารพิษนาวังหิน “น้ำมะพร้าวสกัดเย็น สบู่ แชมพู ถ่านไร้ควัน น้ำส้มควันไม้ ยาฆ่าแมลง”
- 10) ทองม้วนสายชล “หมูหยองทองม้วน”
- 11) ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากนมแพะ “สบู่ โลชั่น เซรั่ม”
- 12) บ้านเกษตรวิถีบางละมุง “น้ำพริกไข่เค็ม สบู่ โลชั่น สมุนไพรแปรรูป”
- 13) ปลานิลแปลงใหญ่ ต.ท่าข้าม “อาหารแปรรูปปลา อ้อยจ้อปลา”
- 14) บ้านเขาดินสินค้าเกษตรแปรรูป “สินค้าเกษตรแปรรูป ท่องเที่ยวเกษตรเพื่อสุขภาพ”

ปัญหาและอุปสรรค

- 1) รายได้ไม่ต่อเนื่อง
- 2) ไม่มีสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ (Survivor) ที่เป็นเอกลักษณ์จังหวัดพื้นที่ EEC

ข้อเสนอ

- 1) จัดให้มีศูนย์จำหน่ายสินค้า EEC ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อ เข้ามาชมสินค้า เช่น จุดพักรถมอเตอร์เวย์
- 2) มีสถานที่ที่เป็นที่ผลิตสินค้ากลางสำหรับรับผู้ประกอบการที่ไม่มีเลขจดแจ้ง (อย.) ผลักดันให้การจด อย. ได้ง่าย
- 3) มีช่องทางการตลาดที่หลากหลายทั้ง ออนไลน์ ออฟไลน์
- 4) ช่วยในการจัดทำ (ออกแบบ) บรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม
- 5) มีการจัดงาน EEC Fair ปีละ 2 ครั้ง เพื่อเป็นแหล่งจัดจำหน่ายสินค้า EEC

จังหวัดระยอง

กลุ่มผู้ประกอบการที่เข้าร่วมกิจกรรม ประกอบด้วยธุรกิจ 3 ประเภท ดังนี้

- 1) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสมุนไพร ทำสมุนไพรปรับอากาศ ทำมา 3 ปี
- 2) กลุ่มของใช้ แบ่งเป็น
  - (1) จักสานไม้ไผ่ 1 ราย ทำมา 6 ปี
  - (2) เสื้อผ้า เป็นวิสาหกิจ ทำมา 6 ปีขึ้นไป
  - (3) เครื่องประดับ เป็นวิสาหกิจชุมชน ทำมา 14 ปี
- 3) กลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม ประกอบด้วย
  - (1) อาหารแปรรูป หมูเส้น ข้าวโพดอบกรอบ เนื้อย่าง เครื่องดื่ม น้ำข้าวโพด กล้วยฉาบ เม็ดมะม่วงหิมพานต์
  - (2) อาหารปรุงสุก กว๊ายเตี่ยว ผัดไท
  - (3) ขนมเปียะ เบเกอรี่

ระยะเวลามีตั้งแต่ เริ่มทำธุรกิจน้อยกว่า 1 ปี (2 ราย) 1-3 ปี (6 ราย) และ 6 ปีขึ้นไป (1 ราย)

หน่วยงานภาครัฐที่เข้าไปสนับสนุน

- 1) อุตสาหกรรมจังหวัดภาค 9
- 2) เกษตรจังหวัด
- 3) พาณิชย์จังหวัด
- 4) วัฒนธรรมจังหวัด
- 5) ธรรมศาสตร์โมเดล
- 6) สถาบันอาหาร

การตลาด

- มีหน้าร้าน / สถานที่ขาย 3 ราย
- เข้าร่วมตลาดนัด / อีเว้นท์ 12 ราย
- มีหน้าร้านและร่วมตลาดนัด 1 ราย
- ขายออนไลน์ 20 ราย
- ขายส่ง 10 ราย

ปัญหาและอุปสรรค

1) ด้านการผลิต – วัตถุดิบไม่เพียงพอ / ไม่สม่ำเสมอ / มีราคาสูง ต้องการการพัฒนาด้านเทคโนโลยี ขาดเครื่องมือ / เครื่องจักรในเขตพื้นที่ และขาดระบบการจ้างผลิต (Original Equipment Manufacture : OEM) ในพื้นที่

2) การขอรับรองมาตรฐาน – เข้าถึงการอนุญาตยาก / ขั้นตอนยุ่งยาก ใช้ต้นทุนสูงในการปรับระบบการผลิต และมาตรฐานสินค้าเกษตรขอยาก (อย. /organic/GAP)

3) บรรจุภัณฑ์ – ออกแบบไม่ทันสมัย / ต้องการรูปแบบใหม่ ๆ ต้องการต้นทุนราคาถูก การออกแบบบรรจุภัณฑ์ไม่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์

4) การตลาด – ต้องการตลาดที่กว้างกว่าเดิม องค์กรความรู้เรื่องการตลาด การเขียนแผนธุรกิจ

5) เงินทุน – ต้องการแหล่งเงินทุน ดอกเบี้ยต่ำ

6) การอบรมออนไลน์ – ควรแบ่งกลุ่มที่มีความรู้ทักษะใกล้เคียงกัน

ข้อเสนอ

1) ควรมีมาตรฐาน อย. สำหรับชุมชนไม่ใช่สำหรับธุรกิจขนาดใหญ่

2) ต้องการให้นำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาช่วยต่อยอดผลิตภัณฑ์

3) ต้องการผู้เชี่ยวชาญ ให้คำแนะนำ ด้านวิจัย / ด้านตลาด / การออกแบบบรรจุภัณฑ์

4) แต่ละจังหวัดควรมี Page กลาง เพื่อช่วยเหลือตลาดสินค้าชุมชน เช่น จังหวัดกาญจนบุรี

5) การเชื่อมโยงตลาดให้กว้างขึ้น เช่น จัดกิจกรรมร่วมกับห้างสรรพสินค้า / สนามบิน

6) ส่งเสริมให้โรงงานจัดกิจกรรมจำหน่ายสินค้าชุมชนในโรงงาน

7) ในการสร้างโรงงาน / เขตอุตสาหกรรมควรมีการประเมิน EIA, EHIA-HIA โดยมีการรับรองจากคณะกรรมการสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ประชาชนทราบ

ในการนี้ นายธัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้กล่าวถึงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่สำคัญ โดยมุ่งเป้าไปที่การสร้างคามเข้มแข็งให้ชุมชน สร้างอาชีพ และโอกาสในการมีงานทำ โดยนำแนวคิดการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชน 5 สร้าง คือ สร้างความรู้ สร้างอาชีพ สร้างรัฐสวัสดิการ สร้างเครือข่าย และสร้างการเข้าถึงสถาบันการเงิน ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้เข้าร่วมเสวนา

บทที่ 4

โอกาสและปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ในการดำเนินการศึกษา เรื่อง โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) คณะอนุกรรมการการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ในคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ได้ดำเนินการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการที่ได้กำหนดไว้ อันได้แก่ การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นเอกสารระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ การเชิญหน่วยงานภาครัฐและบริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้อง และผู้แทนกลุ่ม / วิชาชีพชุมชนเข้ามาชี้แจง และร่วมแลกเปลี่ยน การลงศึกษาดูงานในพื้นที่ ทั้งที่เป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก บริษัทเอกชน และกลุ่ม / วิชาชีพชุมชน รวมทั้งได้มีการจัดรับฟังความคิดเห็นในการเสวนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” ซึ่งจัดขึ้นร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยบูรพา และคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุม BBS Auditorium ชั้น 5 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

โดยในการนำเสนอข้อมูลในบทนี้ จะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ว่าในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในประเด็นเรื่องโอกาสและปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อย่างไร และเพื่อให้เห็นถึงความคิดเห็นและมุมมองของภาคส่วนต่าง ๆ ที่หลากหลายต่อประเด็นเรื่องโอกาสและปัญหา อุปสรรค ก่อนที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในภาพรวมต่อไป ดังนั้น ในส่วนของบทที่ 4 ผลการศึกษาโอกาสและปัญหา อุปสรรคของเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จึงได้มีการนำเสนอเนื้อหาใน 3 ส่วน ซึ่งประกอบด้วย

4.1) สรุปความคิดเห็นต่อโอกาสและปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

4.2) โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

4.3) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

4.1 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายต่อโอกาสและปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

4.1.1 หน่วยงานภาครัฐและบริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้อง

จากการร่วมประชุมและแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานทั้ง 11 หน่วยงาน ดังที่ระบุไว้ในบทที่ 3 สามารถวิเคราะห์โอกาสและปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น ได้ดังนี้

โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

- เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เชื่อมโยงกับนโยบายการพัฒนากระเปาะเศรษฐกิจพิเศษ และเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขันแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 9 เขตเศรษฐกิจพิเศษ

- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Thailand Board of Investment : BOI) ซึ่งเกี่ยวข้องในประเด็นเรื่องสิทธิและประโยชน์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 (แก้ไข พ.ศ. 2560) ทั้งที่เป็นสิทธิและประโยชน์ทางภาษี (Tax incentives) และสิทธิและประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับภาษี รวมทั้งมีนโยบายมาตรการเศรษฐกิจฐานราก โดยกำหนดให้ผู้ผลิตหรือโรงงานหรือบริษัทรายใหญ่ที่ดำเนินกิจการแล้วมีผลกำไร สามารถนำเงินไปใช้ในการช่วยเหลือหรือพัฒนาชุมชน ในลักษณะของกิจกรรมเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) เพื่อนำมูลค่าเงินในส่วนที่ใช้ไปในการช่วยเหลือหรือพัฒนาชุมชน

- กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และมีวิสัยทัศน์ในการมุ่งสร้างความเข้มแข็งให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SME) และชุมชนผ่านระบบนิเวศนวัตกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างยั่งยืน โดยในพื้นที่ที่มีการดำเนินงานที่เน้นการพัฒนาผู้ประกอบการในกลุ่มแปรรูปต่าง ๆ รวมทั้งสามารถให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยี องค์ความรู้ต่าง ๆ แก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนได้ โดยกลุ่มผู้ประกอบการที่อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยบูรพาได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือนั้นมี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับวิสาหกิจชุมชน ระดับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) และระดับหอการค้า โดย อว. สามารถช่วยในด้านการให้คำปรึกษา การช่วยทำงานวิจัย ตลอดจนช่วยอบรมบ่มเพาะธุรกิจ เป็นต้น

- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด มีการสำรวจความต้องการของโรงงานที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และมีความพยายามที่จะเชื่อมโยงงานด้านชุมชนกับรางวัลอุตสาหกรรมยอดเยี่ยม เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือชุมชนในด้านต่าง ๆ อันเป็นความเชี่ยวชาญของบริษัท / โรงงานที่ได้รับรางวัล

- บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่สามารถริเริ่มโครงการที่เป็นประโยชน์กับชุมชน และสามารถเชื่อมโยงกับต่างประเทศได้ และการดำเนินกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ อันจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาของกลุ่ม / วิสาหกิจในพื้นที่

- บริษัทเอกชนขนาดใหญ่บางแห่งในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้ดำเนินกิจกรรมในลักษณะกิจกรรมเพื่อสังคมร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ และการพัฒนาพัฒนาความรู้และให้ความช่วยเหลือด้านการตลาด รวมทั้ง บางแห่งส่งเสริมให้มีการจัดตั้งธนาคารพัฒนาหมู่บ้านขึ้น โดยให้การช่วยเหลือด้านการฝึกอบรม พัฒนาความรู้ พัฒนาทักษะด้านการทำบัญชี การลงบัญชี นอกจากนี้ บริษัทเอกชนขนาดใหญ่ส่วนใหญ่

ภายในบริษัทจะมีฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งสามารถทำงานเชื่อมและประสานระหว่างกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชนได้ดี

ปัญหา / อุปสรรคของชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

- ทักษะคนและมุมมองในแง่ลบของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชนที่มีต่อบริษัทเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- ความไม่สอดคล้องของระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ / ขาดความชัดเจนของขั้นตอนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย
- หน่วยงานภาครัฐยังไม่มีคณะกรรมการที่มีบทบาทในการให้คำปรึกษาด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนเป็นการเฉพาะ
- วัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกค่อนข้างแคบและจำกัดเฉพาะเรื่อง ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่บางแห่งรวมตัวกันได้ แต่ยังขาดความยั่งยืน โดยปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กลุ่มยุติการดำเนินการ คือ การที่กลุ่มเลือกผลิตผลิตภัณฑ์ซึ่งวัตถุดิบหลักในการผลิตอยู่นอกชุมชน ทำให้เกิดปัญหาเรื่องต้นทุนและหยุดดำเนินกิจกรรมกลุ่มในที่สุด

4.1.2 ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาดูงาน

จากการลงพื้นที่ศึกษาดูงานใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ดังที่ระบุไว้ในบทที่ 3 สามารถวิเคราะห์โอกาสและปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น ได้ดังนี้

โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) มีกิจกรรมและโครงการร่วมกับชุมชนแล้วกว่า 60 กลุ่ม / ชุมชน และมีแผนการดำเนินงานที่จะขยายกิจกรรมให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ร่วมกับการเคหะแห่งชาติ ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ / เงินกู้ยืมแก่ประชาชนและชุมชน
- สภาพภูมิประเทศในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีความเหมาะสมในเชิงยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ เพราะมีความเหมาะสมด้านการขนส่งวัตถุดิบและการขนส่งสินค้า / มีความเหมาะสมด้านการส่งเสริมสุขภาพ (wellness) และด้านการเกษตรปลอดภัย
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) และบริษัทเอกชนขนาดใหญ่มีความร่วมมือกันในพื้นที่เพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมระหว่างกัน
- บริษัทเอกชนขนาดใหญ่บางแห่งมีสถานที่สำหรับการฝึกงาน ทักษะเพื่อสร้างงาน การสร้างอาชีพให้แก่เยาวชน นักศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้ความสำคัญกับพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคในพื้นที่

ปัญหา / อุปสรรคของชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

- การทำงานที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ให้ความสำคัญกับการติดต่อประสานงานกับผู้นำบางคนเท่านั้น จึงขาดการเชื่อมประสานกับชุมชน / กลุ่มโดยตรง
- การทำงานและการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ไม่ต่อเนื่อง
- การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกไม่ทั่วถึง ทำให้ประชาชน ชุมชน และกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนไม่ทราบรายละเอียดและไม่สามารถเข้าถึงกองทุน
- หน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ เงินกู้แก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชนแต่เงื่อนไขในการกู้ยืม ทำให้ไม่สามารถกู้ยืมได้เนื่องจากมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ปัญหาประชากรแฝงในพื้นที่

4.1.3 ชุมชนในพื้นที่และสมาคมเพื่อนชุมชน

จากการร่วมประชุมและแลกเปลี่ยนกับสมาชิกกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนที่มีการดำเนินงานในเขตพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออก (EEC) ทั้ง 5 กลุ่ม และสมาคมเพื่อนชุมชน ดังที่ระบุไว้ในบทที่ 3 สามารถวิเคราะห์โอกาสและปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น ได้ดังนี้

โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ทำให้การคมนาคมขนส่ง และการสัญจรคล่องตัวขึ้น ตลอดจนเกิดการขยายตัวในการจ้างงานคนในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ร่วมกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์พัทยา และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการขยายฐานด้านการตลาดให้แก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ควรทำหน้าที่ติดต่อประสานงานให้กับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือ สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและบริษัทเอกชนขนาดใหญ่อื่น ๆ เช่น การลดหรือยกเลิค่าธรรมเนียมในการส่งผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นต้น
- บริษัทเอกชนขนาดใหญ่บางแห่งมีการนำแนวคิดเรื่องบริษัทขนาดใหญ่ให้ความช่วยเหลือแก่บริษัทขนาดเล็กกว่า หรือชุมชน กลุ่มต่าง ๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งเรียกว่า แนวคิด

Big Brothers Engagement มาใช้ ทำให้เกิดการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนในระดับพื้นที่ทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายเพื่อกระจายโอกาสด้านต่าง ๆ ในพื้นที่

- บริษัทเอกชนขนาดใหญ่บางแห่งให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มในเรื่องต่าง ๆ อาทิ งบประมาณ การพาไปศึกษาดูงานนอกพื้นที่ การให้ความรู้เรื่องการตลาด และการทำบัญชี ทำให้กลุ่มได้รับการพัฒนาและสามารถดำเนินกิจกรรมกลุ่มได้อย่างยั่งยืน

- บริษัทเอกชนขนาดใหญ่บางแห่งมีการจ้างงานชุมชนเพื่อให้บริการด้านต่าง ๆ เช่น การจัดรถรับส่งพนักงาน และให้บริการจัดหาอาหารแก่พนักงานในบริษัท เป็นต้น ซึ่งเป็นการสร้างงานในชุมชนในพื้นที่

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกิจกรรมและโครงการอันเป็นการให้ความช่วยเหลือและการสนับสนุนแก่กลุ่ม / วิสาหกิจ

ปัญหา / อุปสรรคในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

- ความไม่ชัดเจนในกฎระเบียบ ขั้นตอน และ วิธีการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

- การทำงานและการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) และหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ รวมทั้งบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ในพื้นที่ไม่ต่อเนื่อง

- การขอรับการรับรองหรือมาตรฐานจากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ มีค่าใช้จ่ายสูง

- ปัญหาประชากรแฝง

4.1.4 ข้อมูลจากการเสวนาเชิงปฏิบัติการ

จากการจัดเสวนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และมหาวิทยาลัยบูรพา วันพุธที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุม BBS Auditorium ชั้น 5 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ดังที่ระบุไว้ในบทที่ 3 สามารถวิเคราะห์โอกาสและปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น ได้ดังนี้

โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

- แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กำหนดให้โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นศูนย์กลางของการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ

- เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นการเปิดพื้นที่เศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อเป็นแหล่งสร้างงานสร้างรายได้และลดช่องว่างรายได้ของประเทศ และการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ก่อให้เกิดการกระจายผลประโยชน์ไปยังพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง

- ศักยภาพของพื้นที่ 3 จังหวัด (จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งสามารถเติบโตได้ดี ได้แก่ เกษตรชีวภาพ การแปรรูปอาหาร

และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รวมทั้ง เหมาะสำหรับการเป็นพื้นที่สำหรับการพักระยะยาว (Long - Stay) ของชาวต่างชาติ

- จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ซึ่งอยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญของประเทศ ถือเป็นพื้นที่ที่ได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์และภูมิรัฐศาสตร์
- อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย (Thailand Science Park) ภายใต้ อว. มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเกิดธุรกิจใหม่โดยผ่านการบ่มเพาะธุรกิจเทคโนโลยีและเป็นตัวกลางสำคัญในการเชื่อมโยงหน่วยงานต่าง ๆ ในการร่วมมือกันทำงานวิจัยและพัฒนา กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาระหว่างภาคเอกชน ภาครัฐ และภาคการศึกษา ด้วยกลไกการส่งเสริมต่าง ๆ เช่น การร่วมวิจัย การรับจ้างวิจัย การถ่ายทอดเทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนความรู้ การร่วมพัฒนาผลงานวิจัยไปสู่เชิงพาณิชย์ เป็นต้น โดยอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทยมีเครือข่ายอุทยานวิทยาศาสตร์ทั่วประเทศ
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้ดำเนินงานร่วมกับภาคการเกษตรเพื่อสนับสนุนในเรื่องการเกษตรอุตสาหกรรม โดยนำเอานวัตกรรมเข้ามาช่วยในการพัฒนาสินค้าภาคการเกษตร เพื่อเป็นการต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าภาคการเกษตร

ปัญหา / อุปสรรคในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

- แม้จะมีการลงทุนของบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) แต่ส่วนใหญ่การลงทุนเหล่านั้นไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชน
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนแก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชนบางกลุ่ม ทำให้ผู้ประกอบการรายเดี่ยวไม่ได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือ
- ความชัดเจนและความเข้าใจที่ตรงกันเรื่องปัญหาสิทธิงานวิจัยกับการนำผลผลิตจากงานวิจัยมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์
- หน่วยงานภาครัฐ และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ให้ความช่วยเหลือ / การสนับสนุนแต่ไม่ต่อเนื่อง
- หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนด้านงบประมาณ เงินกู้แก่กลุ่ม / วิสาหกิจ และชุมชน แต่โดยเงื่อนไขในการกู้ยืมที่กำหนดไว้นั้น กลายเป็นอุปสรรคในการกู้ ทำให้บางส่วนคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนด
- หน่วยงานภาครัฐ และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ส่วนใหญ่กำหนดให้การสนับสนุนเฉพาะวิสาหกิจชุมชนเท่านั้น
- ผู้ประกอบการรายเดี่ยว กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน ยังไม่สามารถขยายตลาดให้กว้างได้เนื่องจากบางส่วนยังไม่ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ ไม่มีกรอบแนวคิดในการเป็นผู้ประกอบการ จึงอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมทั้ง ยังไม่รู้ว่ากลุ่มใดคือลูกค้าของผลิตภัณฑ์และบริการของตนเอง และบางส่วนแม้ว่าต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์และบริการ แต่ยังไม่ทราบ

ช่องทางการในการเข้าใช้บริการและการสนับสนุนจากอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา

- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ให้ความสำคัญกับการติดต่อประสานงานกับผู้นำบางคน / บางชุมชนเท่านั้น

4.2 โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

จากการเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเชิญหน่วยงานภาครัฐและบริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้องและผู้แทนกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนเข้ามาชี้แจง และร่วมแลกเปลี่ยน การลงศึกษาดูงานในพื้นที่ และการจัดรับฟังความคิดเห็นในการเสวนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” พบว่า มีโอกาสที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนในหลายประการ อันได้แก่

1) **การพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ในภาคตะวันออก :** เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ช่วยให้เกิดการกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำจากการพัฒนาเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ ซึ่งทุกภาคส่วนโดยเฉพาะเศรษฐกิจชุมชนสามารถได้รับประโยชน์จากการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน และกระตุ้นเศรษฐกิจของภาคและประเทศ รวมทั้งจะเป็นศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค โดยเชื่อมโยงในลักษณะกลุ่ม (cluster) กับพื้นที่โดยรอบและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งด้านการคมนาคมขนส่งและการพัฒนาสินค้าและบริการในห่วงโซ่ เพื่อสามารถได้รับประโยชน์จากการพัฒนาและเติบโตไปพร้อมกัน

2) **มาตรการและสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2550 :** สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment : BOI) มีมาตรการและสิทธิประโยชน์ที่มุ่งเน้นการดึงดูดผู้ประกอบการให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 (แก้ไข พ.ศ. 2560) ที่ประกอบด้วย (1) สิทธิและประโยชน์ทางภาษี (Tax Incentives) (2) สิทธิและประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับภาษี (3) รูปแบบการให้สิทธิและประโยชน์ เป็นการสิทธิประโยชน์พื้นฐาน ประเภทกิจการ 10 และ (4) สิทธิประโยชน์เพิ่มเติม

3) **โครงสร้างพื้นฐานและระบบการคมนาคมขนส่งที่มีประสิทธิภาพ :** ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการคมนาคมขนส่งเพื่อให้เกิดความสามารถในการตอบสนองการเชื่อมต่อและความต้องการด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานได้ โดยประกอบด้วยเครือข่ายถนน ท่าเรือ สนามบิน ท่อส่งน้ำ และท่อส่งก๊าซสู่โครงสร้างพื้นฐานแบบใหม่ โดยเน้นประสิทธิภาพและความรวดเร็ว ได้แก่ รถไฟความเร็วสูง การเชื่อมโยงทางรถไฟกับท่าเรือ และการเชื่อมโยงสนามบินกับท่าเรือ อีกทั้ง ยังมีแผนการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานในบริเวณนั้นให้เป็นโครงสร้างพื้นฐานแบบใหม่ที่มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและความรวดเร็วของการขนส่งสำหรับผู้โดยสารและสินค้า

4) **ความร่วมมือระหว่างอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออกกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) :** อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นเครือข่ายของอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย อยู่ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) โดยบทบาทหน้าที่ของอุทยานวิทยาศาสตร์

ภาคตะวันออก ได้แก่ การสร้างกำลังคนที่จะตอบสนองต่อกำลังคนทักษะสูง การพัฒนางานวิจัย นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน รวมถึงการช่วยเหลือผู้ประกอบการในการเพิ่มมูลค่า ให้แก่ผลงานวิจัยและนวัตกรรม ดังนั้น นโยบายหลักจึงมุ่งพัฒนาธุรกิจในพื้นที่ และสร้างระบบนิเวศหลัก ในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเป้าหมายให้เติบโตอย่างยั่งยืน โดยใช้อุทยานวิทยาศาสตร์เป็นกลไก ของมหาวิทยาลัยในการผลักดันให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและภาครัฐ

5) บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีศักยภาพ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง การพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน ดังนั้น จึงเอื้อให้เกิดการลงทุนในพื้นที่และการส่งเสริม พัฒนากลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน

6) หน่วยงานภาครัฐในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีกิจกรรม / โครงการ ร่วมกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน : ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีหน่วยงานภาครัฐ ที่ดำเนินงานด้านการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ อยู่แล้ว อาทิ การสนับสนุนด้านงบประมาณ การให้ความรู้ และการส่งเสริมด้านการตลาด เป็นต้น

7) แนวคิด “5 สร้าง” ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) มีแนวคิดการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนภายใต้ “ตัวแบบ 5 สร้าง” ประกอบด้วย *สร้างความรู้ สร้างอาชีพ สร้างรัฐสวัสดิการ สร้างเครือข่าย และ สร้างการเข้าถึงสถาบันการเงิน* ทั้งนี้ แนวคิด “5 สร้าง” โดยได้มีการดำเนินการ ใน 5 โครงการนำร่องในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) แล้ว

8) กองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก : กองทุนที่สนับสนุนในการพัฒนา พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นโอกาสในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนโดยรอบ ซึ่งกองทุนนี้ถูก จัดตั้งและใช้ชื่อว่า “กองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก” เพื่อทำหน้าที่เป็นทุนสนับสนุนการ พัฒนาพื้นที่ ชุมชน และประชาชนที่อยู่ภายในหรือที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับปัญหา และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่รวดเร็ว มุ่งให้เกิดประโยชน์และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ประชาชน หรือชุมชน

9) บริษัทเอกชนขนาดใหญ่ในพื้นที่กิจกรรม / โครงการร่วมกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชน : ด้วยโครงสร้างของบริษัทเอกชนขนาดใหญ่จะมีส่วนงานที่รับผิดชอบด้านชุมชนสัมพันธ์ จึงมีความคุ้นเคย และมีกิจกรรม / โครงการในการพัฒนาชุมชน การส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรม ของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชน อีกทั้ง บริษัทเอกชนขนาดใหญ่บางแห่งเปิดโอกาสให้กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชนรวมกลุ่มกันเพื่อให้บริการด้านอาหาร หรือรถบริการรับส่งพนักงานในพื้นที่ เป็นต้น

10) ความได้เปรียบในเชิงพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์ : พื้นที่ 3 จังหวัด (จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพหลากหลาย อาทิ ด้านการขนส่งวัตถุดิบและการขนส่งสินค้า ด้านการเกษตรปลอดภัย ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการแปรรูป

อาหาร และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ดังนั้น ด้วยศักยภาพดังกล่าวจึงสามารถที่จะกระตุ้นให้เกิดการลงทุนและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่

4.3 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบไปด้วย 10 ปัญหา ดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

1) ปัญหาการเชื่อมโยงโอกาสด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) : การเกิดขึ้นของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นับเป็นโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นโอกาสในการพัฒนากลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ หากแต่พบว่ากลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนยังคงไม่ได้ใช้โอกาสในการมีอยู่ของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อย่างเต็มที่ ดังจะเห็นได้จากการที่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนหลายแห่งยังคงประสบปัญหาด้านการผลิต ผลิตภัณฑ์และบริการ ปัญหาด้านการตลาด และปัญหาด้านการบริหารจัดการภายในกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน

2) ปัญหาความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) : จากการศึกษา พบว่า ปัญหาหลายประการที่เกิดขึ้นในพื้นที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในเกี่ยวกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อาทิ นโยบาย เป้าหมาย การดำเนินงาน และอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ดังนั้น ในหลายกรณีจึงพบว่าในพื้นที่มักจะมีข้อติดขัดในทางกฎหมายระเบียบปฏิบัติ และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องระหว่างหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขาดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในแต่ละประเด็น อาทิ ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานแรงงานจังหวัด สำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่และสำนักงานศุลกากรภาค เป็นต้น ความไม่เข้าใจดังกล่าวทำให้หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ไม่สามารถร่วมมือกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศ และระดับพื้นที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ

3) ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน : เนื่องจากพื้นที่ของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นพื้นที่กว้าง มีขนาดถึง 13,266 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่ใน 3 จังหวัด (จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง) มีบริษัทเอกชนจำนวนมากในพื้นที่ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) จึงอาจจะยังไม่มีข้อมูลในรายละเอียดเชิงลึกของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดไม่เพียงพอ รวมทั้งปัญหาและความต้องการของชุมชนในพื้นที่ ส่งผลต่อความสามารถในการบูรณาการความต้องการการสนับสนุน และการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างบริษัทเอกชนกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างเต็มที่ และจากการประชุม บริษัทอาหารกับบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ พบว่า บางกรณีบริษัทต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ แต่ไม่สามารถหาข้อมูลที่ครบถ้วน สมบูรณ์ และพร้อมใช้งานได้ ดังนั้น จึงต้องจ้างหน่วยงาน (outsourc) ทำหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลให้ก่อนการตัดสินใจดำเนินการเพื่อสาธารณะในพื้นที่

4) **ปัญหาการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรการและสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการและกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน :** ผู้ประกอบการกิจการในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) บางส่วนยังไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ครบถ้วนที่จะได้รับ หากมีการลงทุนหรือมีการดำเนินกิจกรรมอันเป็นการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนแก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน ประกอบกับ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) อาจยังไม่ได้ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับนโยบาย บทบาทอำนาจหน้าที่และการดำเนินงานของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่ครบถ้วน จึงอาจส่งผลกระทบต่อทัศนคติของประชาชนต่อสำนักงานคณะกรรมการกองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และผู้ประกอบการที่มาลงทุนในพื้นที่ นอกจากนี้ การที่ประชาชนไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนขาดโอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือ สนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) และกองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน

5) **ปัญหาการรวมตัวของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนที่ขาดความยั่งยืน :** ดังกล่าวข้างต้นว่ามีกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนเป็นจำนวนมากในเขตพื้นที่ 3 จังหวัด (จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง) แต่จากการศึกษาพบว่า กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนขาดความยั่งยืนในการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากหลายเหตุผล อาทิ วัตถุดิบหลักในการผลิตผลิตภัณฑ์ไม่ได้เป็นทรัพยากรในพื้นที่ ทำให้ต้องซื้อจากนอกพื้นที่ จึงเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิต หรือ กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน ขาดตลาดในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และบริการ ขาดทักษะในการบริหารจัดการกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการบัญชี และการตลาด รวมทั้ง ผลิตภัณฑ์และบริการของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนขาดคุณภาพและมาตรฐานรองรับ

6) **ปัญหาความต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) :** จากการศึกษาพบว่า แม้ว่าในพื้นที่ 3 จังหวัด (จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง) จะมีการดำเนินงานจัดกิจกรรมอันเป็นการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน แต่ขาดความต่อเนื่อง อันเป็นปัญหาจากเงื่อนไขและข้อจำกัดในด้านการจัดสรรงบประมาณ

7) **ปัญหาในการกำหนดมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ที่ขาดความคล่องตัว :** สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ได้กำหนดเป้าหมายอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยในการดำเนินการนั้นต้องใช้มาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ในการดึงดูดการลงทุนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) แต่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) มีอำนาจในการกำหนดสิทธิประโยชน์ และอนุมัติเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพียงในขอบเขตหนึ่งเท่านั้น เพราะอำนาจและหน้าที่โดยส่วนใหญ่เรื่องกำหนดมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์เป็นของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ดังนั้น ในการทำงานและการสร้างมาตรการจูงใจในบางขอบเขตจึงอาจเกิดความไม่คล่องตัว เป็นเอกภาพสำหรับการบริหารพื้นที่และการสร้างแรงจูงใจในการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้แก่ผู้ประกอบการ

8) ปัญหาของกฎหมาย ระเบียบ และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่ชัดเจน สอดคล้องกัน : ภายในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบหลายฉบับ แต่หน่วยงานภาครัฐซึ่งเป็นเจ้าของกฎหมาย หรือระเบียบบางหน่วยงาน ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน เกี่ยวกับรายละเอียดและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินการ ที่สอดคล้อง ถูกต้องและตรงกัน

9) ปัญหาความไม่ครอบคลุมในการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของกองทุน พัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก : นอกจากการให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นเป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน โดยมีพื้นที่ดำเนินงานใน 3 จังหวัด (จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง) แล้วยังได้มีการจัดตั้ง “กองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก” โดยวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ ชุมชน และประชาชนที่อยู่ ภายในหรือที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกโดยเงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ใน 4 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อการพัฒนาพื้นที่หรือชุมชน รวมทั้งช่วยเหลือหรือเยียวยาประชาชนและชุมชนที่อาจได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก 2) สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาและให้ทุนการศึกษาแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกหรือที่อยู่ใกล้เคียงและได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก 3) ค่าใช้จ่ายอื่นที่จะส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด และ 4) ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน ซึ่งจากการศึกษาดูงานในพื้นที่ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ พบว่า ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้เงินกองทุนอาจจะยังไม่ครอบคลุมถึงการที่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยองจะสามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณ และความช่วยเหลือจากกองทุนได้ เนื่องจากวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการสนับสนุนจากกองทุน คือ บุคคลหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

10) ปัญหาเรื่องมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบกิจการท้องถิ่น : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) มีมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบกิจการ ทั้งที่อยู่ในรูปของสิทธิประโยชน์ทางภาษี และไม่ใช้ภาษีให้เฉพาะผู้ประกอบการในพื้นที่ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งมาตรการหรือสิทธิประโยชน์ที่ให้เหล่านี้นั้นมากกว่าการลงทุน นอกพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) แต่ผู้ประกอบการท้องถิ่นไม่ได้รับมาตรการจูงใจ หรือสิทธิประโยชน์เหล่านั้น

จากการศึกษาข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลายดังกล่าวมาแล้วข้างต้น คณะอนุกรรมการ จึงได้นำโอกาสและปัญหา อุปสรรคดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อจะนำมาสู่ข้อเสนอแนะสำหรับการกำหนด แนวทางปรับปรุง แก้ไข พัฒนาเพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สามารถ เติบโตได้อย่างยั่งยืนต่อไป

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การดำเนินการศึกษา เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” ของคณะกรรมการการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ในคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการใช้ การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นเอกสารระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ การเชิญหน่วยงานภาครัฐ บริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้อง และผู้แทนกลุ่ม / วิชากิจชุมชนเข้ามาชี้แจง และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การลงศึกษาดูงานในพื้นที่ รวมทั้งได้มีการรับฟังความคิดเห็นในการเสวนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” ซึ่งจัดขึ้นร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มหาวิทยาลัยบูรพา และคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุม BBS Auditorium ชั้น 5 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ทั้งนี้ ในบทนี้ จะมีการนำเสนอข้อมูล โดยจำแนกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

5.1) บทสรุป อันเป็นการรวบรวมโอกาสและปัญหา อุปสรรคของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

5.2) ข้อเสนอแนะ อันเป็นการนำเสนอแนวทางปรับปรุง แก้ไข พัฒนาทั้งที่เป็นข้อเสนอเชิงปฏิบัติ ข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอเชิงนิติบัญญัติ เพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน และเพื่อให้ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาค ต่อไป

ดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

5.1 บทสรุป

5.1.1 โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

จากการดำเนินการศึกษาของคณะกรรมการการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ในคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา พบว่าโอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ดังนี้

1) การพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ในภาคตะวันออก : เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ช่วยให้เกิดการกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำจากการพัฒนาเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ ซึ่งทุกภาคส่วนโดยเฉพาะเศรษฐกิจชุมชนสามารถได้รับประโยชน์จากการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

2) **มาตรการและสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2550 :** สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment : BOI) มีมาตรการและสิทธิประโยชน์ที่มุ่งเน้นการดึงดูดผู้ประกอบการให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

3) **โครงสร้างพื้นฐานและระบบการคมนาคมขนส่งที่มีประสิทธิภาพ :** ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการคมนาคมขนส่งเพื่อให้เกิดความสามารถในการตอบสนองการเชื่อมต่อและความต้องการด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานได้

4) **ความร่วมมือระหว่างอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออกกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) :** อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออกซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา มีนโยบายหลักมุ่งพัฒนาธุรกิจในพื้นที่ และสร้างระบบนิเวศหลักในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเป้าหมายให้เติบโตอย่างยั่งยืน

5) **บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก :** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยองให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่ซึ่งเอื้อให้เกิดการลงทุนในพื้นที่และการส่งเสริม พัฒนากลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน

6) **หน่วยงานภาครัฐในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีกิจกรรม / โครงการร่วมกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน :** ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินงานด้านการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ อยู่แล้ว

7) **แนวคิด “5 สร้าง” ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) :** สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) มีแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้ “ตัวแบบ 5 สร้าง”

8) **กองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก :** กองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นทุนสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ ชุมชน และประชาชนที่อยู่ภายในหรือที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

9) **บริษัทเอกชนขนาดใหญ่ในพื้นที่กิจกรรม / โครงการร่วมกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชน :** บริษัทเอกชนขนาดใหญ่จะมีส่วนงานที่รับผิดชอบด้านชุมชนสัมพันธ์เป็นการเฉพาะ บางแห่งมีกิจกรรม / โครงการที่ให้การช่วยเหลือ สนับสนุนแก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้ง บางแห่งเปิดโอกาสให้กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชนรวมกลุ่มกันเพื่อให้บริการด้านต่าง ๆ แก่บริษัทเอกชน

10) **ความได้เปรียบในเชิงพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์ :** พื้นที่ 3 จังหวัด (จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง) เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพหลากหลาย จึงสามารถที่จะกระตุ้นให้เกิดการลงทุนและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่

5.1.2 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

จากการดำเนินการศึกษาของคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ในคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 10 ปัญหา ได้แก่ ปัญหาเชิงนโยบายและปัญหาเชิงนิติบัญญัติ ดังนี้

1) ปัญหาการเชื่อมโยงโอกาสด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) : กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนยังคงไม่ได้ใช้โอกาสในการมีอยู่ของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อย่างเต็มที่

2) ปัญหาความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) : หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อาทิ นโยบาย เป้าหมาย การดำเนินงาน และอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ไม่สามารถร่วมมือกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศ และระดับพื้นที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ

3) ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) มีข้อมูลในรายละเอียดเชิงลึกของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดไม่เพียงพอ ทำให้บริษัทเอกชนที่ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ แต่ไม่สามารถหาข้อมูลที่ครบถ้วน สมบูรณ์ และพร้อมใช้งานได้

4) ปัญหาการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรการและสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการและกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชน : ผู้ประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) บางส่วนยังไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ครบถ้วน และชุมชนขาดข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางที่จะได้รับความช่วยเหลือ สนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) และกองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

5) ปัญหาการรวมตัวของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนที่ขาดความยั่งยืน : กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนขาดความยั่งยืนในการดำเนินกิจกรรม

6) ปัญหาความต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) : การดำเนินงานจัดกิจกรรมอันเป็นการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน ขาดความต่อเนื่อง

7) ปัญหาในการกำหนดมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ที่ขาดความคล่องตัว : การทำงานของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ในการสร้างมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ไม่คล่องตัว

8) ปัญหาของกฎหมาย ระเบียบ และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่ชัดเจน สอดคล้องกัน : หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งเป็นเจ้าของกฎหมาย หรือระเบียบบางหน่วยงาน ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับรายละเอียด และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

9) ปัญหาความไม่ครอบคลุมในการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ของกองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก : วัตถุประสงค์ของการใช้เงินกองทุนพัฒนา เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกยังไม่ครอบคลุมถึงการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนแก่กลุ่ม / วิสาหกิจ ชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่ 3 จังหวัด

10) ปัญหาเรื่องมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการ ท้องถิ่น : มาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment : BOI) กำหนดยังไม่จูงใจสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการท้องถิ่น

5.2 ข้อเสนอแนะ

ในการนำเสนอข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นการนำเสนอแนวทางปรับปรุง แก้ไข พัฒนามุ่งหวัง ให้เศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน รวมทั้ง เพื่อเป็นการให้ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาค โดยในส่วนนี้ได้นำเสนอจำแนกเป็นข้อเสนอใน 4 ส่วน ได้แก่ ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ ข้อเสนอเชิงนโยบาย ข้อเสนอเชิงนิติบัญญัติ และข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ พิเศษทั้ง 4 ภาค ดังมีรายละเอียด ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ

1) การแต่งตั้งคณะกรรมการที่ดูแลด้านเศรษฐกิจชุมชนเป็นการเฉพาะ

จากการศึกษาพบว่า เศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ยังมีโอกาสเติบโต แต่ในการ ดำเนินงานยังขาดการทำงานที่เป็นเอกภาพในพื้นที่ ขาดการเชื่อมโยงโอกาสด้านต่าง ๆ กับการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนอย่างจริงจัง

ดังนั้น จึงขอเสนอว่านอกจากปัจจุบันที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ 4 ชุด ได้แก่ คณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย คณะอนุกรรมการจัดทำแผนผังการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบิน ภาคตะวันออก และคณะอนุกรรมการพัฒนาเมืองใหม่อัจฉริยะน่าอยู่แล้ว โดยอาศัยความตามมาตรา 11 (10) ในพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ที่ให้อำนาจแก่คณะกรรมการ นโยบายในการแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจ โดย (10) บัญญัติว่า “แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจ หรือคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการนโยบายมอบหมาย” ฉะนั้น จึงควรให้อำนาจ ของคณะกรรมการนโยบายในการแต่งตั้งคณะกรรมการตามมาตรา 11 (10) โดยให้มีการแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการที่ดูแลด้านเศรษฐกิจชุมชนเป็นการเฉพาะ ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชน กำกับดูแลและติดตามการดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นต้น

2) การประชาสัมพันธ์เชิงรุกไปยังผู้ประกอบการและกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน เกี่ยวกับมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ ความช่วยเหลือ สนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

จากการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการมีข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนเกี่ยวกับมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ ความช่วยเหลือ และการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ดังนั้น ผู้ประกอบการหลายแห่งจึงยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในส่วนนี้อย่างเต็มที่ ในขณะที่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน ยังขาดข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับช่องทางการขอรับความช่วยเหลือ สนับสนุนจากบริษัทเอกชนในพื้นที่ และจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

ดังนั้น จึงขอเสนอว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ควรเร่งประชาสัมพันธ์เชิงรุกไปยังทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อให้ทั้งสองกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถเข้าถึงมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ ความช่วยเหลือ และการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) และบริษัทเอกชนในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่

3) การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ

จากการศึกษา พบว่า อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพา มีความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน ในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม อาทิ การผลิตผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ บรรจุภัณฑ์สวยงาม ดึงดูดผู้ซื้อ และการให้ความรู้ด้านการตลาด ซึ่งได้มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจร่วมกัน (Memorandum of Understanding : MOU) ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) และอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพา รวมทั้ง ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ซึ่งมีความรู้ ความชำนาญด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม อยู่เป็นจำนวนมาก

ดังนั้น จึงขอเสนอว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ควรเป็นตัวกลางระหว่างอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพา และบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ในการเข้าไปให้ความรู้ พัฒนาทักษะ และนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เข้าไปพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนต่อไป

4) การเชื่อมโยง “ทุน” ของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนกับผู้ประกอบกิจการ

จากการศึกษา พบว่า กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีความพร้อมในหลายด้าน แต่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ยังขาดการเชื่อมโยงศักยภาพของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่กับความต้องการของผู้ประกอบกิจการในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ดังนั้น จึงขอเสนอว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ควรทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงศักยภาพของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่กับความต้องการของผู้ประกอบกิจการในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อาทิเช่น วัตถุประสงค์แรงงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาบนฐาน “ทุน” ของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนอย่างเต็มศักยภาพ โดยอาจอาศัยระบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนที่พัฒนาขึ้นเป็นกลไกในการเชื่อมโยง

5) การจัดให้มีตลาดเพื่อการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษา พบว่า ในพื้นที่ 3 จังหวัดเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีผู้ประกอบการรายเดียว กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนจำนวนมากที่ทำการผลิตผลิตภัณฑ์ หากแต่ผู้ประกอบการเหล่านั้น ยังคงประสบปัญหาเรื่องตลาดในการจัดจำหน่าย เพราะแม้ว่าหน่วยงานภาครัฐหลายแห่งในพื้นที่จะจัดให้มีตลาดเพื่อจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ แต่ขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมดังกล่าว

ดังนั้น จึงขอเสนอว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ควรทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการจัดให้มีตลาดเพื่อการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการรายเดียว กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ผู้ประกอบการได้มีโอกาสพบกับผู้บริโภค ซึ่งเป็นทั้งผู้บริโภคในเขตและนอกเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยอาจทำในรูปของตลาดออนไลน์ (online) และตลาดออฟไลน์ (offline)

6) ทบทวนมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการท้องถิ่น

จากการศึกษา พบว่า สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment : BOI) มีมาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์ทั้งที่อยู่ในรูปของสิทธิประโยชน์ทางภาษีและไม่ใช้ภาษีให้แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ตามประเภทของกิจการ ซึ่งมาตรการหรือสิทธิประโยชน์ที่ให้เหล่านั้น มากกว่าการลงทุนนอกพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และแม้ว่ามีมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs อยู่แล้ว แต่มาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ดังกล่าวยังไม่จูงใจสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการท้องถิ่น

ดังนั้น จึงเสนอว่า เพื่อให้มีมาตรการจูงใจ หรือสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ควรมีการพิจารณากำหนดมาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้สามารถจูงใจผู้ประกอบการท้องถิ่นตามกรอบหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561

ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) มีรายละเอียดของผู้ประกอบกิจการในพื้นที่ รวมถึงศักยภาพและความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ ทำให้สามารถวิเคราะห์และกำหนดมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ให้เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละแห่งได้ รวมถึงสามารถติดตามและประเมินผลโครงการต่าง ๆ ได้อย่างใกล้ชิด

5.2.2 ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1) การเพิ่มองค์ประกอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ระดับจังหวัด)

แม้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจภายในนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จะเป็นนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และได้มีการออกแบบระบบการบริหารจัดการภายในพื้นที่ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม ในรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ระดับจังหวัด) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการ และมีกรรมการจากหลายภาคส่วน ได้แก่ หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัด ผู้บริหารท้องถิ่น ตัวแทนภาคเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีเลขาธิการและรองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ แต่ยังคงพบปัญหาเรื่องการบูรณาการความร่วมมือและความต่อเนื่องในการพัฒนาระดับจังหวัดในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ดังนั้น จึงขอเสนอว่า เพื่อให้การทำงานในระดับจังหวัดเป็นเอกภาพ มีการบูรณาการความร่วมมือ และบรรลุวัตถุประสงค์ในการเป็นพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จึงควรมีการแต่งตั้งให้มีผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) เป็นกรรมการในคณะกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ระดับจังหวัด) ของทั้ง 3 จังหวัด เพื่อให้เป็นผู้แทนในการเข้าร่วมประชุม ปรึกษาหารือ ดำเนินการประสานงานต่าง ๆ ในระดับจังหวัด

2) การจัดทำระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบกิจการบางแห่งมีความสนใจที่จะช่วยเหลือสนับสนุนกิจการ หรือ กิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ในชุมชน แต่ผู้ประกอบกิจการเหล่านั้นไม่มีข้อมูลอันเป็นรายละเอียดเชิงลึกเกี่ยวกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ รวมทั้ง ปัญหาและความต้องการของชุมชน ดังนั้น ในการให้ความช่วยเหลือกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนจึงดำเนินการอย่างล่าช้า และบางกรณีก่อให้เกิดต้นทุนในการดำเนินการให้แก่บริษัท

ดังนั้น จึงขอเสนอว่า ควรจะพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ (Management Information System : MIS) ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับรายละเอียดเชิงลึกของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และครอบคลุมข้อมูลปัญหา ความต้องการของพื้นที่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยข้อมูลเหล่านั้นจะต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และมีการแสดงผลในลักษณะแผนที่ “mapping” เพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้นข้อมูล

ของผู้ใช้งาน เพื่อให้บริษัทเอกชนหรือผู้ประกอบการในพื้นที่สามารถเลือกสืบค้นข้อมูลเพื่อการช่วยเหลือ สนับสนุนแก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน และชุมชนได้ตามความสนใจ

5.2.3 ข้อเสนอแนะปฏิบัติ

1) การขยายพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปยังพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง

จากการศึกษา พบว่า เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ ในระดับพื้นที่ ประกอบกับการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ในพื้นที่ภาคตะวันออก ได้รับการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัด อาทิ ระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง การพัฒนาระบบสาธารณสุขโรค ด้านต่าง ๆ ประกอบกับศักยภาพในเชิงพื้นที่ของจังหวัดต่อเนื่อง อันได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี สระแก้ว และจันทบุรี นอกจากนี้ จะเห็นว่าศักยภาพในเชิงพื้นที่ของจังหวัดต่อเนื่องเหล่านี้เหมือนกับพื้นที่จังหวัด จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ดังนั้น ในแง่ของปัจจัยการผลิต วัตถุดิบ การบริการท่องเที่ยว ชุมชนต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงกันได้เพื่อสร้างอำนาจทางการตลาดที่สูงขึ้น

ดังนั้น จึงขอเสนอว่า ควรมีการพิจารณากำหนดพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงให้เป็นพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) หรือเป็นพื้นที่ที่สามารถได้รับผลประโยชน์ / สิทธิประโยชน์อื่นใด จากเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพิ่มเติมโดยอาศัยความในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 หากแต่ในการกำหนดพื้นที่ต่อเนื่องเพิ่มเติมดังกล่าว ควรมีการศึกษาถึงศักยภาพของพื้นที่ ศึกษาถึงความเป็นไปได้ และโอกาสในการพัฒนาพื้นที่เพื่อศึกษาถึงความคุ้มค่า และแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ โดยใช้กรณีศึกษาความสำเร็จ และบทเรียนที่เกิดขึ้นจากพื้นที่ 3 จังหวัดเป็นกรณีศึกษา เพื่อให้การกำหนดพื้นที่เพิ่มเติมเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

2) การขยายวัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

จากการศึกษา พบว่า ในพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 หมวด 6 กองทุน จะมีการกำหนดให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุนสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ ชุมชน และประชาชน ที่อยู่ภายในหรือที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ทั้งนี้สามารถใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อ 4 ลักษณะ ได้แก่ (1) เพื่อการพัฒนาพื้นที่หรือชุมชน รวมตลอดทั้งช่วยเหลือ หรือเยียวยาประชาชนและชุมชน บรรดาที่อาจได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (2) สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาและให้ทุนการศึกษาแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกหรือที่อยู่ใกล้เคียงและได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (3) ค่าใช้จ่ายอื่นที่จะส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด และ (4) ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน หากแต่ในกรณีของการที่จะนำเงินกองทุนมาเพื่อใช้สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตลอดจนแก้ไขปัญหาของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการได้ ด้วยติดเงื่อนไขของการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของกองทุนที่เฉพาะเจาะจงในส่วนของการเยียวยาพื้นที่และชุมชนที่ได้รับผลกระทบเท่านั้น

ดังนั้น จึงขอเสนอว่า ควรมีการพิจารณาทบทวนวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อให้มีลักษณะที่กว้างขึ้น โดยขยายวัตถุประสงค์ที่มีอยู่ 4 ข้อ หรือเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ขึ้นใหม่ เพื่อให้สามารถนำเงินกองทุนมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตลอดจนแก้ไขปัญหาของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

5.2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาค

จากการดำเนินการศึกษา คณะอนุกรรมการจึงได้ถอดบทเรียนจากข้อค้นพบจากเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จัดทำข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาค ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้เกิดการเตรียมความพร้อมสำหรับการสร้างความเติบโตด้านเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาค ดังนี้

ภาพที่ 5 - 1 2 รู้ 4 เตรียม

1) **รู้จักกับพื้นที่ และ “ทุน” ในพื้นที่** : ในพื้นที่จังหวัดซึ่งเป็นพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ย่อมมีศักยภาพในเชิงพื้นที่สูง แตกต่างและหลากหลายตามสภาพภูมิประเทศของแต่ละพื้นที่ ซึ่งศักยภาพต่าง ๆ เหล่านี้ควรเป็นฐาน “ทุน” ที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน อาทิ ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน วัตถุดิบ ภูมิปัญญา แหล่งท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์และบริการของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน รวมทั้ง ความสามารถในการรวมกลุ่มกันในพื้นที่ ดังนั้น จึงขอเสนอว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ควรทำการสำรวจทุนประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการนำไปใช้เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืน

2) **รู้จักเครือข่าย** : ในพื้นที่จังหวัดซึ่งเป็นพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษมีหน่วยงานหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ ดังนั้น เพื่อให้สามารถประสานความร่วมมือกันในการทำงานเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ดังนั้น จึงขอเสนอว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

เพื่อให้ทุกหน่วยงานได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้ศักยภาพและความเชี่ยวชาญ ความชำนาญของแต่ละหน่วยงาน อาทิ การทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ในด้านการพัฒนา เทคโนโลยี นวัตกรรมและการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ ส่งเสริมภาคเอกชน ในพื้นที่ให้รวมกลุ่มกันเพื่อให้การสนับสนุนแก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน ควรมีผู้แทนของหน่วยงาน ที่รับผิดชอบพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาคเข้าไปเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารการพัฒนา ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ (ระดับจังหวัด) เพื่อให้เกิดการทำงานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างบูรณาการ ร่วมกันในพื้นที่

3) เตรียมระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน : เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับพื้นที่ ทู่นในพื้นที่ และเครือข่ายในพื้นที่ อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น จึงขอเสนอว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ควรพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน เพื่อให้หน่วยงานมีข้อมูล สารสนเทศที่ครบถ้วนสำหรับการกำหนดและขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ให้ประสบความสำเร็จ ประกอบกับการมีระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศฯ จะเป็นการส่งเสริม ให้ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค สามารถเลือกสืบค้นข้อมูลเพื่อให้ การช่วยเหลือ สนับสนุนแก่กลุ่ม / วิสาหกิจ และชุมชนได้ตามความสนใจ

4) เตรียมมาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์ : มาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ผู้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ดังนั้น จึงขอเสนอว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ควรประสานหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการศึกษา จัดเตรียมและกำหนดมาตรการจูงใจ หรือสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสม สอดคล้อง หลากหลายที่สามารถจูงใจให้เกิดการลงทุนในเขตพัฒนาพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ อันจะนำมาสู่ การให้ความช่วยเหลือด้านกิจการสาธารณะประโยชน์ในชุมชน และการส่งเสริม สนับสนุนให้แก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน

5) เตรียมการประชาสัมพันธ์ : นโยบายการพัฒนาพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค มีวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่ภายใต้นโยบาย BCG และ Thailand 4.0 ก้าวสู่การพัฒนาอย่างสมดุล ยั่งยืน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ 4 ประการ ได้แก่ 1) การกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค 2) การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม 3) การยกระดับรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่และพื้นที่โดยรอบ และ 4) การเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ภายในพื้นที่เศรษฐกิจอื่น ๆ ของไทยและประเทศในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม หน่วยงานหลายภาคส่วน ในพื้นที่ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ยังมีความรู้ ความเข้าใจไม่ครบถ้วนเกี่ยวกับนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน รวมทั้ง บทบาท อำนาจหน้าที่ การกิจของหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค จึงอาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนร่วมกับหน่วยงานที่ รับผิดชอบพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ดังนั้น จึงขอเสนอว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระบียง เศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ นโยบาย แนวทางการดำเนินงาน บทบาท อำนาจหน้าที่ รวมทั้ง กิจกรรมอันเป็นการสนับสนุนด้านการพัฒนา

เศรษฐกิจชุมชนของหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค เป็นต้น อีกทั้งควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบกิจการในเขตพัฒนาพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ได้ทราบถึงมาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะได้รับ

6) เตรียมทุนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ : กองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษ 4 ภาค เป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเขตพัฒนาพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค อย่างไรก็ตาม ในส่วนของกองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 4 ประการ ซึ่งยังไม่ครอบคลุมการให้การสนับสนุน ช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไปยังกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน ดังนั้น จึงขอเสนอว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายทุนเพื่อการพัฒนาพื้นที่ ให้ครอบคลุมกิจกรรมและการดำเนินการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเขตพัฒนาพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 สามารถสนับสนุนทุนเพื่อการพัฒนาพื้นที่แก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ตลอดจนยกระดับรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

ตาราง 5-1 สรุปข้อเสนอแนะ

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ		
1) การแต่งตั้งคณะกรรมการที่ดูแลด้านเศรษฐกิจชุมชนเป็นการเฉพาะ	เศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ยังมีโอกาสเติบโต หากแต่ในการดำเนินงานยังขาดการทำงานที่เป็นเอกภาพในพื้นที่ ขาดการเชื่อมโยงโอกาสด้านต่าง ๆ กับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างจริงจัง	ควรใช้อำนาจของคณะกรรมการนโยบายในการแต่งตั้งคณะกรรมการตามมาตรา 11 (10) โดยให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ดูแลด้านเศรษฐกิจชุมชนเป็นการเฉพาะ ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน กำกับดูแลและติดตามการดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นต้น หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
2) การประชาสัมพันธ์เชิงรุกไปยังผู้ประกอบการและกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ ความช่วยเหลือ สนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)	ประกอบกิจการมีข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนเกี่ยวกับมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ ความช่วยเหลือ และการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ควรเร่งประชาสัมพันธ์เชิงรุกไปยังทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อให้ทั้งสองกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถเข้าถึงมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ ความช่วยเหลือ และการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) และบริษัทเอกชนในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)
3) การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ	อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพา มีความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือ แก่กลุ่ม/วิสาหกิจชุมชน ในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม อาทิ การผลิตผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ บรรจุภัณฑ์สวยงาม ดึงดูดผู้ซื้อ และการให้ความรู้ด้านการตลาด ซึ่งได้มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจร่วมกัน (Memorandum of Understanding : MOU) ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) และอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ควรเป็นตัวกลางระหว่างอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพา และบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ ในการเข้าไปให้ความรู้ พัฒนาทักษะ และนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เข้าไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบริการของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนต่อไป หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)
4) การเชื่อมโยง “ทุน” ของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนกับผู้ประกอบการ	กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีความ	ควรทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงศักยภาพของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่กับความต้องการของผู้

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
	พร้อมหลายด้าน แต่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ยังขาดการเชื่อมโยงศักยภาพของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่กับความต้องการของผู้ประกอบกิจการในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	ประกอบกิจการในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อาทิเช่น วัตถุประสงค์ แรงงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาบนฐาน “ทุน” ของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนอย่างเต็มศักยภาพ โดยอาจอาศัยระบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนที่พัฒนาขึ้นเป็นกลไกในการเชื่อมโยง หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)
5) การจัดให้มีตลาดเพื่อการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน	พื้นที่ 3 จังหวัดเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีผู้ประกอบการรายเดียว กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนจำนวนมากที่ทำการผลิตผลิตภัณฑ์ หากแต่ผู้ประกอบการเหล่านั้นยังคงประสบปัญหาเรื่องตลาดในการจัดจำหน่าย เพราะแม้ว่าหน่วยงานภาครัฐหลายแห่งในพื้นที่จะจัดให้มีตลาดเพื่อจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ แต่ขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรม	ควรทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการจัดให้มีตลาดเพื่อการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการรายเดียว กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ผู้ประกอบการได้มีโอกาสพบกับผู้บริโภค ซึ่งเป็นทั้งผู้บริโภคในเขตและนอกเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยอาจทำในรูปแบบของตลาดออนไลน์ (online) และตลาดออฟไลน์ (offline) หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)
6) ทบทวนมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการท้องถิ่น	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) มีมาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์ทั้งที่อยู่ในรูปของสิทธิประโยชน์ทางภาษี และไม่ใช่ภาษีให้แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาค	เพื่อให้มีมาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่น ควรมีการพิจารณากำหนดมาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้สามารถจูงใจผู้ประกอบการท้องถิ่นตามกรอบหน้าที่

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
	ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ตามประเภทของกิจการ ซึ่งมาตรการหรือสิทธิประโยชน์ที่ให้เหล่านี้นั้นมากกว่าการลงทุนนอกพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และแม้ว่ามีมาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs อยู่แล้ว แต่มาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ดังกล่าวยังไม่จูงใจสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการท้องถิ่น	กิจการท้องถิ่นตามกรอบหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) มีรายละเอียดของผู้ประกอบกิจการการในพื้นที่ รวมถึงศักยภาพและความต้องการของประชาชน ในแต่ละพื้นที่ ทำให้สามารถวิเคราะห์ และ กำหนด มาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์ให้เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละแห่งได้ รวมถึงสามารถติดตาม และ ประเมินผลโครงการต่าง ๆ ได้อย่างใกล้ชิด หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)
ข้อเสนอเชิงนโยบาย		
1) การเพิ่มองค์ประกอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ระดับจังหวัด)	แม้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจภายในนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จะเป็นนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และได้มีการออกแบบระบบการบริหารจัดการภายในพื้นที่ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม ในรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ระดับจังหวัด) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการ	ควรมีการแต่งตั้งให้มีผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) เป็นกรรมการในคณะกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ระดับจังหวัด) ของทั้ง 3 จังหวัด เพื่อให้เป็นผู้แทนในการเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือ ดำเนินการประสานงานต่าง ๆ ในระดับจังหวัด

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
	และมีกรรมการจากหลายภาคส่วน ได้แก่ หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐ ระดับจังหวัด ผู้บริหารท้องถิ่น ตัวแทนภาคเอกชน และ ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีเลขาธิการ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนา พิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ แต่ ยังพบปัญหาเรื่องการบูรณาการ ความร่วมมือและความต่อเนื่อง ในการพัฒนาระดับจังหวัดใน พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC)	หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)
2) การจัดทำระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน	ผู้ประกอบการบางแห่งมีความ สนใจที่จะช่วยเหลือ สนับสนุน กิจการ หรือกิจกรรมเพื่อ สาธารณะประโยชน์ในชุมชน แต่ผู้ประกอบการเหล่านั้นไม่มี ข้อมูลอันเป็นรายละเอียดเชิงลึก เกี่ยวกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่ รวมทั้งปัญหาและความ ต้องการของชุมชน	ควรที่จะพัฒนาระบบบริหารจัดการ ข้อมูลสารสนเทศ (Management Information System : MIS) ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับรายละเอียด เชิงลึกของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาค ตะวันออก (EEC) และครอบคลุม ข้อมูลปัญหาความต้องการของ พื้นที่ในเขตพัฒนาพิเศษภาค ตะวันออก (EEC) โดยข้อมูล เหล่านี้จะต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และมีการแสดงผล ในลักษณะแผนที่ “mapping” เพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้นข้อมูล ของผู้ใช้งาน หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
ข้อเสนอเชิงนิติบัญญัติ		
1) การขยายพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปยังพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง	เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ ประกอบกับการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ในพื้นที่ภาคตะวันออกได้รับการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัด อาทิ ระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง การพัฒนาระบบสาธารณสุข ภูมิภาคต่าง ๆ ประกอบกับศักยภาพในเชิงพื้นที่ของจังหวัดต่อเนื่อง อันได้แก่ ปราจีนบุรี สระแก้ว และจันทบุรี นอกจากนี้ จะเห็นว่า ศักยภาพในเชิงพื้นที่ของจังหวัดต่อเนื่องเหล่านี้เหมือนกับพื้นที่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ดังนั้น ในแง่ของปัจจัยการผลิต วัตถุดิบ การบริการท่องเที่ยวชุมชนต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงกันได้เพื่อสร้างอำนาจทางการตลาดที่สูงขึ้น	ควรมีการพิจารณากำหนดพื้นที่ จังหวัดใกล้เคียงให้เป็นพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) หรือเป็นพื้นที่ที่สามารถได้รับผลประโยชน์ / สิทธิประโยชน์อื่นใดจากเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพิ่มเติมโดยอาศัยความในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 หากแต่ในการกำหนดพื้นที่ต่อเนื่องเพิ่มเติมดังกล่าวควรมีการศึกษาถึงศักยภาพของพื้นที่ ศึกษาถึงความเป็นไปได้ และโอกาสในการพัฒนาพื้นที่เพื่อศึกษาถึงความคุ้มค่า และแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ โดยใช้กรณีศึกษาความสำเร็จ และบทเรียนที่เกิดขึ้นจากพื้นที่ 3 จังหวัดเป็นกรณีศึกษา เพื่อให้การกำหนดพื้นที่เพิ่มเติมเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง
2) การขยายวัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 หมวด 6 กองทุน จะมีการกำหนดให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุนสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ชุมชนและประชาชนที่อยู่ภายในหรือที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ทั้งนี้สามารถใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อ 4 ลักษณะ ได้แก่ (1) เพื่อการพัฒนาพื้นที่หรือชุมชนรวมตลอดทั้งช่วยเหลือหรือเยียวยาประชาชนและชุมชนบรรดาที่อาจได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (2) สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา และให้ทุนการศึกษาแก่ประชาชน	ควรมีการพิจารณาทบทวนวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อให้มีลักษณะที่กว้างขึ้น โดยขยายวัตถุประสงค์ที่มีอยู่ 4 ข้อ หรือเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ขึ้นใหม่ เพื่อให้สามารถนำเงินกองทุนมาใช้สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตลอดจนแก้ไขปัญหาของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
	ที่อยู่อาศัยในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกหรือที่อยู่ใกล้เคียงและได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (3) ค่าใช้จ่ายอื่นที่จะส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด (4) ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนหากแต่ในกรณีของการที่จะนำเงินกองทุนมาเพื่อใช้สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตลอดจนแก้ไขปัญหาของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการได้ ด้วยติดเงื่อนไขของการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของกองทุนที่เฉพาะเจาะจงในส่วนของการเยียวยาพื้นที่และชุมชนที่ได้รับผลกระทบเท่านั้น	
ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 4 ภาค		
1) รู้จักกับพื้นที่ และ “ทุน” ในพื้นที่	ในพื้นที่จังหวัดซึ่งเป็นพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ย่อมมีศักยภาพในเชิงพื้นที่สูง แตกต่างและหลากหลายตามสภาพภูมิประเทศของแต่ละพื้นที่ ซึ่งศักยภาพต่าง ๆ เหล่านี้ควรเป็นฐาน “ทุน” ที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน อาทิ ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน วัตถุดิบ ภูมิปัญญา แหล่งท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์และบริการของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน รวมทั้งความสามารถในการรวมกลุ่มกันในพื้นที่	ควรทำการสำรวจทุนประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการนำไปใช้เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืน

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
2) รู้จักเครือข่าย	ในพื้นที่จังหวัดซึ่งเป็นพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษมีหน่วยงานหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่	ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ทุกหน่วยงานได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้ศักยภาพและความเชี่ยวชาญ ความชำนาญของแต่ละหน่วยงาน
3) เตรียมระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน	เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับพื้นที่ ทนในพื้นที่ และเครือข่ายในพื้นที่อย่างเต็มศักยภาพ	หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ควรพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนเพื่อให้หน่วยงานมีข้อมูลสารสนเทศที่ครบถ้วนสำหรับการกำหนดและขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จ ประกอบกับการมีระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศฯ จะเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบกิจการในเขตพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค สามารถเลือกสืบค้นข้อมูลเพื่อการช่วยเหลือ สนับสนุนแก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนได้ตามความสนใจ
4) เตรียมมาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์	มาตรการจูงใจหรือสิทธิประโยชน์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ผู้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค	ควรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ศึกษาจัดเตรียม และกำหนดมาตรการจูงใจ หรือสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสม สอดคล้อง หลากหลายที่สามารถจูงใจให้เกิดการลงทุนในเขตพัฒนาพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ อันจะนำมาสู่การให้ความช่วยเหลือด้านกิจการสาธารณะประโยชน์ในชุมชน และการส่งเสริมสนับสนุนให้แก่กลุ่ม/วิสาหกิจชุมชน

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
5) เตรียมการประชาสัมพันธ์	หน่วยงานหลายภาคส่วนในพื้นที่ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ ยังมีความรู้ความเข้าใจไม่ครบถ้วน เกี่ยวกับนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน รวมทั้ง บทบาท อำนาจหน้าที่ การกิจของหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค จึงอาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค	ควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน บทบาท อำนาจหน้าที่ รวมทั้ง กิจกรรมอันเป็นการสนับสนุนด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค เป็นต้น อีกทั้ง ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบกิจการในเขตพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ได้ทราบถึงมาตรการจูงใจ หรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะได้รับ
6) เตรียมทุนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่	กองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 4 ประการ ซึ่งยังไม่ครอบคลุมการให้การสนับสนุน ช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ไปยังกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน	ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายทุนเพื่อการพัฒนาพื้นที่ให้ครอบคลุมกิจกรรมและการดำเนินการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเขตพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 สามารถสนับสนุนทุน เพื่อการพัฒนาพื้นที่แก่กลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างโอกาส ทางเศรษฐกิจตลอดจนยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

บรรณานุกรม

- กาญจนา รอดแก้ว และคณะ . การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า. 2564.
- คงกระพัน อินทรแจ้ง. การเตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมพื้นฐานและโครงสร้างพื้นฐานของโครงการระเบียง เศรษฐกิจภาคตะวันออกจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรง (Disruptive Technology). หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรไทย, 2561.
- นพดล วียาภรณ์ . การบริหารการพัฒนาโครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษศึกษากรณี : พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 6(2), 2562.
- เนตรทราย นิสสัยสุข. ผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด ระยอง กรณีศึกษา: ชุมชนตำบลมาบยางพร อำเภอบลุกแดง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.
- พระครูศรีปริยัตยารักษ์. “การนำหลักสังคหวัตถุ 4 ไปใช้ในพัฒนาการบริหารจัดการขององค์กรบริหารส่วนตำบล”.วารสารธรรมวิษณุ, ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562).
- สมเกียรติ พูลสุขเสริม. เอกสารวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการกำหนดนโยบายรัฐบาล กรณีศึกษาโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ในพื้นที่จังหวัดระยอง. หลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ 68 สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย, 2560.
- สุริชัย หวันแก้ว และคณะ. ผลกระทบทางสังคมจากการพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออกต่อชุมชนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. รายงานการศึกษาความเหมาะสม (Feasibility Study) การจัดตั้งเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ , 2560.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. แผนปฏิบัติการการพัฒนา บุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี รองรับการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561.

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560 – 2565). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561.

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. ความคืบหน้าในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ตุลาคม 2562 - มีนาคม 2563. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2563.

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก. หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และกระบวนการ ในการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือให้เอกชนเป็นผู้ลงทุน พ.ศ. 2560. : สำนักงาน เพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (สกรศ.), 2560.

สายจิตต์ พลอินทร์, เรืออากาศเอกหญิง. ยุทธศาสตร์การพัฒนางานวิจัยเพื่อรองรับเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor). หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรไทย, 2561.

ศิวัช ศรีโกคางกุล และยุทธศาสตร์ หน่อแก้ว. ถอดบทเรียนการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการแก้ไข ปัญหา ความยากจนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พื้นที่ตำบลในเมือง อำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น, วารสารมหาจุฬาลงกรณ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2560).

อารตี อยุทธกร. ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกและเครือข่ายทุนจีนข้ามชาติ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2564.

ออนไลน์

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดระยอง. โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก : กรณีจังหวัดระยอง(Eastern Economic Corridor Development : Rayong Province) .[ออนไลน์] , แหล่งที่มา https://maphut.customs.go.th/data_files/2e3855f2ac3a6881fec4d1801623c4be.pdf, เข้าถึงเมื่อ 26 กรกฎาคม 2566.

โครงการจัดตั้งสำนักงานเศรษฐกิจชายแดนและโลจิสติกส์. การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก. [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://rs.mfu.ac.th/obels/?p=1855> , เข้าถึงเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2566.

มูลนิธิพัฒนาสาธารณสุขไทย. สวรศ. ส่งแนวคิดเชื่อมรัฐ-เอกชน ผ่านพื้นที่นวัตกรรม EEC หวังยกระดับการวิจัยระบบ สุขภาพไทย เพิ่มภาพชีวิต-เศรษฐกิจ. [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.hfocus.org/content/2022/01/24326>, เข้าถึงเมื่อ 2 กันยายน 2566.

บังลังก์ โรหิตเสถียร. ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี. [ออนไลน์], แหล่งที่มา
<https://www.moe.go.th/websm/2017/sep/504.html>, เข้าถึงเมื่อ 13 มกราคม 2566.

โสธรญา พิกุลหอม, ความต้องการแรงงานไทยในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก [ออนไลน์], แหล่งที่มา
https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2561/aug2561-1.pdf,
 เข้าถึงเมื่อ 1 มีนาคม 2566.

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, ส่องนโยบายหลักรัฐบาล “มุ่งพัฒนา
 กำลังคนให้มีศักยภาพครบเครื่อง” ตอบโจทย์ EEC และ เป็นรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจที่
 แข็งแกร่ง. [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.eeco.or.th/>. เข้าถึงเมื่อ 30 พฤศจิกายน
 2565.

กฎหมายและระเบียบ

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 72/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจ
 พิเศษ.

คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 47/2560 เรื่อง ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่
 ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก.

คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 2/2560 เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาค
 ตะวันออก

คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 28/2560 เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระเบียง
 เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

มติคณะรัฐมนตรี , 20 กันยายน 2565 เรื่อง แผนการขับเคลื่อนการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

หน้าว่าง

ภาคผนวก

รายชื่อคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา
รายชื่อคณะกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก
คำสั่งตั้งคณะทำงานศึกษา เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโต
ของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)”
ภาพกิจกรรม

คณะกรรมการธิการ

- หนังสือตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา
- รายชื่อคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

ด่วนที่สุด

ที่ สว ๐๐๐๗/ว ๓๒๖๕

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๔๔๔ อาคารสุขประพฤติ ถ. ประชาชื่น
เขตบางซื่อ กทม. ๑๐๘๐๐

๑๐ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภา

เรียน กรรมการธิการ

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้พิจารณา เรื่อง ตั้งคณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภา แล้วมีมติ ตั้งคณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ และปรากฏว่าท่านได้รับเลือกเป็นกรรมการในคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นางจินตนา ชัยยวรรณการ	๒. นายเจน นำชัยศิริ
๓. นายเฉลียว เกาแก้ว	๔. นายชลิต แก้วจินดา
๕. นางดวงพร รอดพยาธี	๖. นายบรรชา พงศ์อายุกุล
๗. นายบุญมี สุระโคตร	๘. นายรณวิทย์ ปริยฉัตรตระกูล
๙. พลเอก วิชิต ยาทิพย์	๑๐. นางสาววิบูลย์ลักษณ์ ร่วมรักษ์
๑๑. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	๑๒. ศาสตราจารย์พิเศษสม จาตุศรีพิทักษ์
๑๓. นายสมชาย หาญหิรัญ	๑๔. นายสมพล เกียรติไพบูลย์
๑๕. นายสาธิต เหล่าสุวรรณ	๑๖. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์
๑๗. นางอภิรดี ตันตราภรณ์	๑๘. ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณอุดม คชินทร
๑๙. นายอุดม วรญาณรัฐ	

คณะกรรมการธิการจะได้มีการประชุมครั้งแรกในวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ เวลา ๑๕.๒๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๐๔ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา (เกียกกาย)

จึงเรียนยืนยันมาเพื่อโปรดทราบ และขอเชิญท่านไปร่วมประชุมตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวข้างต้น

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจเอกหญิง

(วิรัชญา ประสพสุข)

รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการวุฒิสภา

สำนักการประชุม

โทร. ๐ ๒๘๓๑ - ๔๔๔๗ - ๘

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ - ๔๔๔๗

รายชื่อคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

1. นางอภิรตี ตันตราภรณ์	ประธานคณะกรรมการ
2. นายเจน นำชัยศิริ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นางสาววิบูลย์ลักษณ์ ร่วมรักษ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. นายชลิต แก้วจันดา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
6. นางสาววิไลลักษณ์ อรินทะพงษ์	เลขานุการคณะกรรมการ
7. นายสาธิต เหล่าสุวรรณ	โฆษกคณะกรรมการ
8. นายสมพล เกียรติไพบูลย์	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
9. ศาสตราจารย์สม จาตุศรีพิทักษ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
10. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
11. พลเอก วิชิต ยาทิพย์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
12. นายบรรชา พงศ์อายุกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
13. นางจินตนา ชัยยวรรณการ	กรรมการ
14. นายเฉลียว เกาะแก้ว	กรรมการ
15. นางดวงพร รอดพยาธิ์	กรรมการ
16. นายอุดม วรรณรัฐ	กรรมการ
17. นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์	กรรมการ

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

นางอภิรดี ตันตราภรณ์
ประธานคณะกรรมการ

นายเจน นำชัยศิริ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

นางสาววิบูลย์ลักษณ์ ร่วมรักษ์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง

นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม

นายชลิต แก้วจินดา
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่

นางสาววิไลลักษณ์ อรินทะพะงษ์
เลขานุการคณะกรรมการ

นายสาธิต เหล่าสุวรรณ
โฆษกคณะกรรมการ

นายสมพล เกียรติไพบูลย์
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
การ

ศาสตราจารย์สม จาตุศรีพิทักษ์
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
การ

พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
การ

พลเอก วิชิต ยาทิพย์
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
การ

นายบรรชา พงศ์อายุกุล
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
การ

นางจันทนา ชัยวรรณการ
กรรมการ
การ

นายเฉลียว เกาะแก้ว
กรรมการ
การ

นางดวงพร รอดพยาธิ์
กรรมการ

นายอุดม วรรณรัฐ
กรรมการ

นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์
กรรมการ

คณะอนุกรรมการ

- คำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก
  - รายชื่อคณะอนุกรรมการ

คำสั่ง

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

ที่ อ.๓(๑)/๒๕๖๒

เรื่อง ตั้งคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาขอรับข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน หรือพัฒนาการพาณิชย์และอุตสาหกรรม การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย วิสาหกิจเพื่อสังคมวิสาหกิจชุมชน เขตเศรษฐกิจพิเศษ ความสามารถในการแข่งขัน และการเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ นั้น

โดยในคราวประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันอังคารที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๒ คณะกรรมการได้อาศัยอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๙ ประกอบกับระเบียบวุฒิสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งอนุกรรมการซึ่งมีใช้คณะกรรมการในคณะ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีมติตั้ง “คณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการลงทุน การส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของประเทศอย่างเป็นระบบ การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อเป็นการพึ่งพาตนเองภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน เพื่อให้เป็นระบบเศรษฐกิจที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

๑. คณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	ประธานคณะอนุกรรมการ
(๒) พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) นายสาธิต เหล่าสุวรรณ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
(๔) นายเฉลียว เกาะแก้ว	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม
(๕) นางรัตนา สัยยะนิฐิ	อนุกรรมการ
(๖) นางสาวสุภารัตน์ ฮุนพงษ์สิมานนท์	อนุกรรมการ
(๗) นางเกณิกา เพื่องฟู	อนุกรรมการ
(๘) นางทิพวรรณ สังเกต	อนุกรรมการ
(๙) นางสาวปิรุธ น้อยศิริ	อนุกรรมการ
(๑๐) นางสาววิชุดา นันทะพานิชสกุล	อนุกรรมการ
(๑๑) นายสุวิช ชูตระกูล	อนุกรรมการ

(๑๒) นายสืบสวัสดิ์ วุฒิวิริษฐ์	อนุกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ
(๑๓) นางกัระณา สุมาวงศ์	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๑๔) นายยุทธการ สุทธิพงษ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๑๕) นายอภิสิทธิ์ งามอัจฉริยะกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๑๖) นายประวิทย์ จิตนราพงศ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๑๗) นางไปยดา หาญชัยสุขสกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๑๘) นางสาวศิริพร ไชยสุต	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๑๙) นางกรรณิการ์ จรัสอโรสิน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๒๐) นายธนชัย อาจหาญ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๒๑) นางพรนภา เหลืองวัฒนากิจ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๒๒) นายธีรพล ขุนเมือง	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๒๓) นายเจริญชัย ประเทืองสุขศรี	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๒๔) นางอัมพวัน พิชาลัย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๒๕) นายอภิชาติ โพธิสาร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๒. ให้คณะกรรมการ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาศึกษา ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะด้านการลงทุน การส่งเสริมการลงทุน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ตลอดจนความเชื่อมโยงการลงทุนกับชุมชน

(๒) พิจารณาศึกษา ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก การส่งเสริม การสนับสนุน การพัฒนา การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการผลิต การตลาด การจำหน่ายสินค้าและบริการของวิสาหกิจเริ่มต้น วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม ผู้ประกอบการ และชุมชน เพื่อให้มีความเข้มแข็ง มีการเติบโตอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้อง

(๓) วิเคราะห์ สังเคราะห์ เสนอแนวคิด กลไกและวิธีที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา รวมทั้งการติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาด้านการลงทุน การส่งเสริมการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก

(๔) ปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการใด ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๕) รวบรวมข้อมูล เสนอความเห็นต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อเรียกเอกสารจากหน่วยงานหรือบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ศึกษาอยู่ ตลอดจนจัดทำสรุปผลการพิจารณาศึกษาเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา เพื่อเสนอต่อวุฒิสภาต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

(นางอภิรดี ตันตราภรณ์)

ประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

ที่ อ.๓ (๑)/๒๕๖๔

เรื่อง ตั้งที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก (เพิ่มเติม)

ตามที่ได้มีคำสั่งคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ที่ อ.๓ (๑)/๒๕๖๒ เรื่อง ตั้งคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งสั่ง ณ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๒ นั้น ในคราวประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๔ ที่ประชุมพิจารณาเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ในคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย จึงเห็นสมควรตั้งที่ปรึกษาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย จากคณะกรรมการ

คณะกรรมการจึงมีมติแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ในคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา (เพิ่มเติม) คือ นายศิริพันธ์ ยงวัฒนานันท์ เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๔

(นางอภिरดี ตันตราภรณ์)

ประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม

วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

ที่ อ.๓ (๒)/๒๕๖๔

เรื่อง ตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก (เพิ่มเติม)

ตามที่ได้มีคำสั่งคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ที่ อ.๓ (๑)/๒๕๖๒ เรื่อง ตั้งคณะกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งสั่ง ณ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๒ นั้น และในคราวประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔ เมื่อวันอังคารที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ที่ประชุมพิจารณาเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ในคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย จึงเห็นสมควรตั้งที่ปรึกษาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการ ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ

คณะกรรมการจึงมีมติแต่งตั้ง นายรัชไท กิตติพงศ์ไพบูลย์ เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก (เพิ่มเติม) ในคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

(นางอภริณี ตันตราภรณ์)

ประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

ที่ อ.๓ (๓)/๒๕๖๔

เรื่อง ตั้งอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก แทนตำแหน่งที่ว่าง

ตามที่ได้มีคำสั่งคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ที่ อ.๓ (๑)/๒๕๖๒ เรื่อง ตั้งคณะกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งสั่ง ณ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๒ นั้น

ในการนี้ นางสาววิชุดา นันทะพานิชกุล อนุกรรมการ ได้มีหนังสือขอลาออกจากการเป็นอนุกรรมการ ส่งผลให้พ้นจากตำแหน่งอนุกรรมการตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๐๒ (๓) ประกอบ ข้อ ๘๙ คณะกรรมการจึงพิจารณาเห็นว่าเพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย จึงเห็นสมควรตั้งนางดวงสุตา เมืองวงษ์ เป็นอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก แทนตำแหน่งที่ว่าง

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔

(นางอภिरดี ตันตราภรณ์)

ประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

ที่ อ.๓ (๔)/๒๕๖๔

เรื่อง ปรับเปลี่ยนตำแหน่งในคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก

ตามที่ได้มีคำสั่งคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ที่ อ.๓ (๑)/๒๕๖๒ เรื่อง ตั้งคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งสั่ง ณ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๒ นั้น

อาศัยอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๙ ประกอบกับระเบียบวุฒิสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งอนุกรรมการซึ่งมิใช่คณะกรรมการในคณะ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในคราวประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๔ เมื่อวันอังคารที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔ ที่ประชุมพิจารณาเห็นสมควรปรับเปลี่ยนตำแหน่งในคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของคณะอนุกรรมการ มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย และเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ ดังนี้

๑. นางสาวศิริพร ไชยสุต	เป็นอนุกรรมการ
๒. นางรัตนา สัยยะนิฐี	เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๓. นางสาววิชุดา นันทะพานิชสกุล	เป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
- ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔

(นางอภิรดี ตันตราภรณ์)

ประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
วุฒิสภา

คณะกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก

นางสุรรรณี สิริเวชชะพันธ์
ประธานคณะกรรมการ

พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง

นายสาธิต เหล่าสุวรรณ
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สอง

นายเฉลียว เกาะแก้ว
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สาม

นางดวงสุดา เมืองวงษ์
อนุกรรมการ

นางสาวสุภารัตน์ สุนพงษ์สีมานนท์
อนุกรรมการ

นายประวิทย์ จิตนราพงศ์
อนุกรรมการ

นางทิพวรรณ สังเกต
อนุกรรมการ

นางสายพิรุณ น้อยศิริ
อนุกรรมการ

นางสาวศิริพร ไชยสุต
อนุกรรมการ

นายสุวิช ชูตระกูล
อนุกรรมการ

นายสืบสวัสดิ์ วุฒิวิธ
อนุกรรมการและเลขานุการ

รายนามที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก

นางกีระณา สุมาวงศ์
ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายยุทธการ สุทธิพงษ์

นายอภิสิทธิ์ งามอัจฉริยะกุล

นางเกณิกา เฟื่องฟู

นางสาวไพบดา หาญชัยสุขสกุล

นางสุชาดา นันทะพานิชสกุล

นายธัชไท กิรติพงศ์ไพบูลย์

นายธนชัย อางหาญ

นางพรนภา เหลืองวัฒนากิจ

นายธีรพล ชุนเมือง

นายเจริญชัย ประเทืองสุขศรี

นางอัมพวัน พิชาลัย

นายอภิชาติ โพธิสาร

นายศิริพันธ์ ยงวัฒนานันท์

- คำสั่งตั้งคณะทำงานศึกษา

เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)”

คำสั่ง

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

ที่ ท. ๙ / ๒๕๖๕

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการศึกษา “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโต
ของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)”

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ได้ตั้งขึ้นในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (เพิ่มเติม) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ (๑๑) โดยในคราวประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ วันอังคารที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้เห็นควรตั้งคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก เพื่อพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการลงทุน การส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ อย่างเป็นระบบ การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อเป็นการพึ่งพาตนเอง ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน เพื่อให้เป็น ระบบเศรษฐกิจที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม อย่างเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูป ประเทศ คณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก เล็งเห็นถึงความสำคัญของการลงทุนที่อาจส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกด้านลบทางเศรษฐกิจและสังคมต่อชุมชนในพื้นที่การลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ดังนั้น คณะกรรมการจึงได้มีมติตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษา “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” ทั้งนี้ คณะกรรมการได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ดำเนินการศึกษา ติดตามการดำเนินการของคณะทำงานดังกล่าว ซึ่งคณะทำงาน คณะนี้ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

คณะทำงาน

(๑) นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	ประธานที่ปรึกษาคณะทำงาน
(๒) นางกิริธรา สุมาวงศ์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
(๓) พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	ประธานคณะทำงาน
(๔) นางรัตนา สัยยะนิฐิ	คณะทำงาน
(๕) นางสาวพิรุณ น้อยศิริ	คณะทำงาน
(๖) นางสาวสุภารัตน์ ฮุนพงษ์สิมานนท์	คณะทำงาน
(๗) นางดวงสุดา เมืองวงษ์	คณะทำงาน
(๘) นางทิพวรรณ สังเกต	คณะทำงาน
(๙) นางเกณิกา เฟื่องฟู	คณะทำงาน

(๑๐) นายสืบสวัสดิ์ ...

(๑๐) นายสืบสวัสดิ์ วุฒิวิริชัย	คณะทำงาน
(๑๑) นายเจริญชัย ประเทืองสุขศรี	คณะทำงาน
(๑๒) นางพรนภา เหลืองวัฒนากิจ	คณะทำงาน
(๑๓) นางสาวศิริพร ไชยสุต	คณะทำงาน
(๑๔) ผู้แทนจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	คณะทำงาน
(๑๕) นางสาวโสภภาพรรณ สัญญาณเสนาะ รักษาการผู้อำนวยการสำนักจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม	คณะทำงาน
(๑๖) นายธัชไท กิริติพงศ์ไพบูลย์ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	คณะทำงาน
(๑๗) นายธัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	คณะทำงาน
(๑๘) นายทวี วีระพงษ์ชัย ผู้อำนวยการศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคที่ ๔ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	คณะทำงาน
(๑๙) นายอรรถนัฐิ สร้อยทอง ผู้อำนวยการกองพัฒนาผู้ประกอบการไทย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	คณะทำงาน
(๒๐) นางสาวธีรพรรณ ใจมั่น ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา สถาบันพระปกเกล้า	คณะทำงาน
(๒๑) นางสาวสุหชา ขวลิตปรีชา	คณะทำงานและเลขานุการคณะทำงาน
- คณะทำงาน มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อศึกษาพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

(๒) เพื่อศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และการส่งเสริมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนและพื้นที่ภายใต้ นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(๓) เพื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์และเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงนิติบัญญัติ (ถ้ามี) เพื่อกำหนดการดำเนินนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เหมาะสม

(๔) รวบรวมข้อมูล ...

(๔) รวบรวมข้อมูล เสนอความเห็นต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อเรียกเอกสารจากหน่วยงานหรือบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ศึกษาอยู่ ตลอดจนจัดทำสรุปผลการพิจารณาศึกษาเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ต่อไป

(๕) ปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการใด ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๖

(นางอภिरดี ตันตราภรณ์)

ประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา

ที่ ท. ๑/๒๕๖๖

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการศึกษา “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโต
ของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” (เพิ่มเติม)

ตามที่ได้มีคำสั่งคณะกรรมการการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา ที่ ท. ๙/๒๕๖๕ เรื่อง ตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษา “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” ซึ่งสั่ง ณ วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๖ นั้น ทั้งนี้ คณะกรรมการได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ดำเนินการศึกษา ติดตามการดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าว ซึ่งพิจารณาเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการ มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย จึงเห็นควรตั้งบุคคลเป็นคณะกรรมการดังกล่าว (เพิ่มเติม) เพื่อปฏิบัติหน้าที่อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการ ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ

คณะกรรมการจึงมีมติแต่งตั้งบุคคลเป็นคณะกรรมการเพื่อศึกษาโอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในคณะกรรมการการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา (เพิ่มเติม) คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวงค์ อุบลี เป็นคณะกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖

(นางอริตี ตันตราภรณ์)

ประธานคณะกรรมการการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
วุฒิสภา

- ภาพกิจกรรม

การลงพื้นที่ศึกษาดูงานเพื่อรับฟังการนำเสนอผลการดำเนินงาน
การขับเคลื่อน ปัญหา อุปสรรค เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโต
ของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)”

ณ จังหวัดระยอง และจังหวัดชลบุรี
วันพฤหัสบดีที่ 15 - วันศุกร์ที่ 16 ธันวาคม 2565

วันพฤหัสบดีที่ 15 ธันวาคม 2565 เวลา 13.30 นาฬิกา ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำโดย นางสาวรรณี สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษา คณะกรรมการ นายสาธิต เหล่าสุวรรณ โฆษกประจำคณะกรรมการ นายเฉลียว เกาะแก้ว กรรมการ และคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ลงพื้นที่ ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยมี นายปิยะ ปิตุเตชะ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง นายธัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สายงานพื้นที่และชุมชน และส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การต้อนรับ พร้อมทั้งรับฟังบรรยายสรุปและร่วมหารือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

นางสาวรรณี สิริเวชชะพันธ์ กล่าวขอบคุณและมอบของที่ระลึกแก่ ดร.คณิต แสงสุพรรณ ประธานที่ปรึกษาพิเศษสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ที่ให้การต้อนรับและร่วมแลกเปลี่ยนความรู้

นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์
รองประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
ประธานคณะกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก

พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล
กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ
รองประธานคณะกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก
คนที่หนึ่ง

นายปิยะ ปิตุเตชะ
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

นายรัชพล กาญจนกุล
รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบาย
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

นายมนชัย รักสุจริต
ผู้จัดการสมาคมเพื่อนชุมชน

รับทราบข้อมูลและแลกเปลี่ยนความเห็นกับกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผลิตไม้กฤษณา

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านไผ่

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถีชุมชนตำบลปากน้ำประแส

เยี่ยมชมผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม / วิสาหกิจชุมชนต้นแบบในพื้นที่จังหวัดระยอง

เยี่ยมชมพื้นที่ป่าชายเลนโครงการป่าชายเลนในเมืองระยอง ป่าชายเลนพระเจดีย์กลางน้ำ
 อัญมณีหนึ่งเดียวในระยอง เพื่อศึกษาธรรมชาติและความสมบูรณ์ของพื้นที่ป่าชายเลน
 วิธีชุมชน

วันศุกร์ที่ 16 ธันวาคม 2565 เวลา 14.30 นาฬิกา ณ ห้องประชุมสภาเทศบาลเมืองศรีราชา สำนักงานเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำโดย นางสาววรรณิ์ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการในฐานะประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ นายสาธิต เหล่าสุวรรณ โฆษกประจำคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ลงพื้นที่ ณ ห้องประชุมสภาเทศบาลเมืองศรีราชา สำนักงานเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

นางสาววรรณิ์ สิริเวชชะพันธ์
รองประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
ประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก

พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล
กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ
รองประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก คนที่หนึ่ง

นายฉัตรชัย ทิมกระจ่าง
นายกเทศมนตรีเมืองศรีราชา

นายฉัพล กาญจนกุล
รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบาย
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

คณะอนุกรรมการลงพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำชุมชนและผู้นำท้องถิ่นบริเวณสวนสุขภาพเกาะลอย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้ดำเนินงานร่วมกับ EEC ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาะลอย เพื่อยกระดับให้เมืองศรีราชาเป็นเมืองท่องเที่ยวและเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานสากล

ผู้นำชุมชนบริเวณรอบเกาะลอยเสนอปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
กับคณะอนุกรรมการ

**การลงพื้นที่ศึกษาดูงานเพื่อรับฟังการนำเสนอผลการดำเนินงาน
การขับเคลื่อน ปัญหา อุปสรรค เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโต
ของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)”
ณ จังหวัดฉะเชิงเทรา ในวันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2566**

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำโดย นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ นายเฉลียว เกาะแก้ว กรรมการ และคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ลงพื้นที่ โดยมี นายเดชา ทรงประเสริฐกุล แพทย์หญิงพรพรรณ วัฒนไพบูลย์ ผู้บริหารแสนภูดาเฮลท์คลับ แอนด์ ทรีทเมนท์ จำกัด นายธัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สายงานพื้นที่และชุมชน และส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การต้อนรับ

รับฟังบรรยายสรุปและร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยแสนภูดาช เฮลท์คลับ แอนด์ ทริทเมนต์ จำกัด ดำเนินกิจการเกี่ยวกับศูนย์ดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ให้บริการทางด้านการดูแลสุขภาพด้วยศาสตร์ทางด้านการแพทย์แผนไทย ไฮโดรเธอราพี (Hydrotherapy) ศาสตร์การออกกำลังกาย มีเป้าหมายเพื่อปรับสมดุล เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน พื้นฟูสุขภาพ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดโรคในระยะยาว รวมถึงการดูแลสุขภาพกายและใจ

นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์

รองประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
ประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก

พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล

กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ

รองประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก
คนที่หนึ่ง

นายเฉลียว เกาะแก้ว กรรมการ

รองประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก
คนที่สาม

นายรัชพล กาญจนกุล

รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบาย
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

เยี่ยมชมการดำเนินงานของแสนภูตาส เฮลท์คลับ แอนด์ ทรีทเมนต์ จำกัด ซึ่งเป็นการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมการแพทย์และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตมะม่วงคุณภาพ สวนมะม่วงอำนาจคลองเขื่อน ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำโดย นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ นายเฉลียว เกาะแก้ว กรรมการ และคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ลงพื้นที่ โดยมี นายอำนาจ ตันเจียง เจ้าของสวนมะม่วง นายสำเริง เนตรสาคร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน ว่าที่ร้อยตรีประภัสสร ชมถาวร ปลัด อบต.คลองเขื่อน นายธัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สายงานพื้นที่และชุมชน ส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การต้อนรับ

นายธัชพล กาญจนกุล
รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบาย
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

นายอำนาจ ตันเจียง
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตมะม่วงคุณภาพ
สวนมะม่วงอำนาจคลองเขื่อน

รับฟังบรรยายสรุปและร่วมหารือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

การลงพื้นที่ศึกษาดูงานเพื่อรับฟังการนำเสนอผลการดำเนินงาน
การขับเคลื่อน ปัญหา อุปสรรค เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโต
ของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)”

ณ จังหวัดระยอง และจังหวัดจันทบุรี
วันอังคารที่ 16 – วันพุธที่ 17 พฤษภาคม 2566

วันอังคารที่ 16 พฤษภาคม 2566 เวลา 13.30 นาฬิกา ณ ห้องประชุมของบริษัท เอส เอ็น ซี ฟอว์เมอร์ จำกัด (มหาชน) จังหวัดระยอง คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำโดย นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการ การลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษา คณะกรรมการ ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการการลงทุนและ เศรษฐกิจฐานราก ลงพื้นที่ ณ ห้องประชุมของบริษัท เอส เอ็น ซี ฟอว์เมอร์ จำกัด (มหาชน) จังหวัด ระยอง โดยมี นายสมชัย ไทยสงวนวรกุล ประธานกรรมการบริหารบริษัท เอส เอ็น ซี ฟอว์เมอร์ จำกัด (มหาชน) นายสมชาย งามกิจเจริญลาภ รองประธานกรรมการบริหาร นางสาวสินีนารถ ไทยสงวนวรกุล ผู้ช่วยประธานกรรมการบริหาร และนายรัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขต พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สายงานพื้นที่และชุมชน ให้การต้อนรับ

นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์
รองประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
ประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก

พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล
กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ
รองประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก
คนที่หนึ่ง

นายสมชัย ไทยสงวนวรกุล ประธานกรรมการบริหาร
บริษัท เอส เอ็น ซี ฟอว์เมอร์ จำกัด
กล่าวต้อนรับ

รับฟังการบรรยายสรุปและร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชน
พร้อมทั้งเยี่ยมชมการดำเนินงานของบริษัท เอส เอ็น ซี พอร์เมอร์ จำกัด

โรงพยาบาลนิคมพัฒนาจังหวัดระยอง

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำโดย นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม ในฐานะประธานคณะกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก และนายรัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สายงานพื้นที่และชุมชน ลงพื้นที่โรงพยาบาลนิคมพัฒนา ตำบลพนานิคม อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โดยมี นายแพทย์ โกมล ภู่อารทรัพย์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลนิคมพัฒนา ผู้บริหารโรงพยาบาล ให้การต้อนรับและร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นผลกระทบของการเติบโตของ EEC ในพื้นที่ตำบลพนานิคม จังหวัดระยอง

นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์
รองประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
ประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก
นายรัชพล กาญจนกุล
รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
(EEC)

พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล
กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ
รองประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก
คนที่หนึ่ง

นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม ในฐานะประธานคณะกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย นายธัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และนายแพทย์โกมล ภู่อารทรัพย์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลนิคมพัฒนา บันทึกเทปรายการ “บทบาทกรรมการ” วิทย์ โททัศน์รัฐสภา ในประเด็นแนวทางในการช่วยเหลือชุมชนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บริษัท เกาฟง จำกัด

วันพุธที่ 17 พฤษภาคม 2566 เวลา 09.00 นาฬิกา ณ บริษัท เกาฟง จำกัด คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำโดย นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ นายอุดม วรัญญูรัฐ กรรมการ ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการการลงทุน และเศรษฐกิจฐานราก และนายรัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สายงานพื้นที่และชุมชน ลงพื้นที่ บริษัท เกาฟง จำกัด โดยมีนายสมศักดิ์ เลิศสำราญ ผู้จัดการทั่วไป บริษัท เกาฟง จำกัด และนางดลยา เจนทะเล กรรมการ บริษัท เคเอเอฟ อิมพอร์ต แอนด์ เอ็กซ์พอร์ต จำกัด ให้การต้อนรับ และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์

รองประธานคณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม
ประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก

พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล

กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ
รองประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก
คนที่หนึ่ง

นายอุดม วรัญญูรัฐ กรรมการ

และนายรัชพล กาญจนกุล

รองเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษ
ภาคตะวันออก (EEC)

นางดลยา เจนทะเล

กรรมการ บริษัท เคเอเอฟ อิมพอร์ต แอนด์ เอ็กซ์พอร์ต จำกัด

นายสมศักดิ์ เลิศสำโรง
ผู้จัดการทั่วไป บริษัท เกาฟง จำกัด

เยี่ยมชมห้องเย็นบริษัท เกาฟง จำกัด ที่ได้รับการสนับสนุนจาก EEC

การลงพื้นที่ศึกษาดูงานเพื่อรับฟังการนำเสนอผลการดำเนินงาน
การขับเคลื่อน ปัญหา อุปสรรค เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโต
ของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)”

ณ จังหวัดชลบุรี

วันอังคารที่ 15 สิงหาคม 2566

วันอังคารที่ 15 สิงหาคม 2566 เวลา 13.00 นาฬิกา ณ เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอสีชัง จังหวัดชลบุรี คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำโดยพลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ และรองประธานคณะอนุกรรมการ การลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พร้อมด้วย นายสาธิต เหล่าสุวรรณ โฆษกคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก ลงพื้นที่ ณ เทศบาลตำบลเกาะสีชัง โดยมี นายพัฒนา เกตุแก้ว รองนายกเทศมนตรีตำบลเกาะสีชัง นายวรพล ศศิธรเดช นักพัฒนาชุมชน และผู้ประกอบการในพื้นที่ ให้การต้อนรับ

พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล
กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ
รองประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก
คนที่หนึ่ง

นายสาธิต เหล่าสุวรรณ
โฆษกคณะกรรมการ
รองประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก
คนที่สอง

นายพัฒนา เกตุแก้ว
รองนายกเทศมนตรีตำบลเกาะสีชัง

นายวรพล ศศิธรเดช
นักพัฒนาชุมชน

รับฟังและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้นำชุมชนและกลุ่มอาชีพในพื้นที่เทศบาลเกาะสีชัง

การเสวนาเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ
ภาคตะวันออก (EEC)”
ณ ห้องประชุม BBS Auditorium ชั้น 5 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
จังหวัดชลบุรี วันพุธที่ 16 สิงหาคม 2566

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม วุฒิสภา โดยนางสุวรรณณี สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก สมาชิกวุฒิสภา เป็นประธานในพิธีเปิดการเสวนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” พลเอก วีรณัฏฐ์ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ และรองประธานคณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก คนที่หนึ่ง กล่าวรายงาน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณยศ ครูกิจโกศล รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายกิจการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ กล่าวต้อนรับ

นางสุวรรณณี สิริเวชชะพันธ์
ประธานในพิธีเปิดการเสวนาเชิงปฏิบัติการฯ

พลเอก วีรณัฏฐ์ ฉันทศาสตร์โกศล
กล่าวรายงาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณยศ ครูกิจโกศล
กล่าวต้อนรับ

คณะกรรมการการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก คณะทำงานศึกษาโอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโต ของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) วิทยากรร่วมอภิปราย และผู้เข้าร่วมเสวนา ในพื้นที่ 3 จังหวัดเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง ถ่ายภาพร่วมกัน

การอภิปรายเรื่อง “โอกาสของเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยวิทยากรจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชินวุธ พิพัฒน์ภานุกุล ผู้ช่วยอธิการบดี ฝ่ายอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก รองประธานคณะกรรมการโครงการอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยบูรพา นายบุญชัย ฉัตรประเทืองกุล ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนพื้นที่ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นางสาวณิ พันธ์พุทธิกุล ผู้บริหารสมาคมเพื่อนชุมชน สมาคมเพื่อนชุมชน และ ดร.สาโรจน์ วสุวานิช ประธานสภาอุตสาหกรรมภาคตะวันออก โดยมี นางสาวธีรพรรณ ใจมั่น ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา สถาบันพระปกเกล้า เป็นผู้ดำเนินรายการ

เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการนำเสนอข้อสรุปของผู้แทนผู้ประกอบการในพื้นที่ 3 จังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง หัวข้อ การดำเนินงานการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนกับการเติบโตในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

จังหวัดฉะเชิงเทรา

จังหวัดชลบุรี

จังหวัดระยอง

นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการ ในฐานะประธานคณะกรรมการอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก พลเอก วีรณัน ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ และรองประธานคณะกรรมการอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก คนที่หนึ่ง รับฟังและให้ข้อเสนอแนะในแต่ละประเด็นปัญหาอุปสรรคกับผู้แทนผู้ประกอบการในพื้นที่ 3 จังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง โดย ดร.ธัชพล กาญจนกุล รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของ EEC ที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน สร้างอาชีพ และโอกาสในการมีงานทำ โดยนำแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน 5 สร้าง คือ สร้างความรู้ สร้างอาชีพ สร้างรัฐสวัสดิการ สร้างเครือข่าย และสร้างการเข้าถึงสถาบันการเงิน เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้เข้าร่วมเสวนา

EEC

เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
เชื่อมโลก ให้ไทยเล่น

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ
กรุงเทพฯ และพื้นที่ใกล้เคียง
และพื้นที่ใกล้เคียง